

BOSNIA AND HERZEGOVINA
MINISTRY OF FOREIGN TRADE AND
ECONOMIC RELATIONS

Број: 12-1-28-264-13/22
Сарајево, 24.04.2023. године

BOSNA I HERCEGOVINA			
MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE I EKONOMSKIH ODNOSA			
SARAJEVO			
27-04-2023			
0102	28	995/23	

ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Трг Босне и Херцеговине 1
71 000 Сарајево

Предмет: „Годишњи извјештај из области пољопривреде, исхране и руралног развоја за Босну и Херцеговину за 2021. годину“ - на усвајање, доставља се

У складу са чланом 23. Закона о пољопривреди, исхрани и руралном развоју Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 50/08) Министарство спољне трговине и економских односа БиХ, у сарадњи са надлежним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ израђује Годишњи извјештај из области пољопривреде, исхране и руралног развоја за Босну и Херцеговину. Годишњи извјештај из области пољопривреде, исхране и руралног развоја за БиХ се доставља Савјету министара Босне и Херцеговине на разматрање, а након разматрања Савјета министара Босне и Херцеговине, годишњи извјештај се упућује Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине на усвајање.

Савјет министара БиХ је на 57. сједници одржаној 9.11.2022. године размотрио Годишњи извјештај из области пољопривреде, исхране и руралног развоја за Босну и Херцеговину за 2021. годину те исти у складу са чланом 18 ставом (2) Закона о Савјету министара БиХ није добио потребну већину у првом кругу гласања. Након обављених консултација, у другом кругу гласања одржаном 10.03.2023. године на 5. сједници Савјета министара Босне и Херцеговине, задужено је Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине да предметни извјештај достави Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине на усвајање.

У складу са наведеним закључком Савјета министара Босне и Херцеговине достављамо вам Годишњи извјештај из области пољопривреде, исхране и руралног развоја за Босну и Херцеговину за 2021. годину на усвајање.

С поштовањем,

МИНИСТАР

Слаша Кошарац

Прилог:

- Као у тексту (српски, босански и хрватски језик)
- ЦД са Извјештајем на српском, босанском и хрватском језику
- Обавијест о закључку Савјета министара Босне и Херцеговине

Broj: 05-07-1-606-29/23
Sarajevo, 16. 3. 2023. godine

MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE I EKONOMSKIH ODNOSA BOSNE I HERCEGOVINE
- n/r tajniku Ministarstva -
Musala 9, 71000 Sarajevo

PRIMLJENO: 20. 03. 2023			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
12	28-	264-	12/22

PREDMET: Obavijest, dostavlja se

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, razmotrilo je Godišnje izvješće iz oblasti poljoprivrede, ishrane i ruralnog razvoja za Bosnu i Hercegovinu za 2021. godinu te isto sukladno članku 18. st. (2) Zakona o Vijeću ministara BiH nije dobilo potrebnu većinu u obavljenom prvom krugu glasovanja održanom na 57. sjednici 9. 11. 2022. godine, na način da je za isto bilo osam glasova ZA i jedan glas PROTIV.

Nakon obavljenih konzultacija, u drugom krugu glasovanja sukladno članku 18. st. (3) Zakona o Vijeću ministara BiH, održanom na 5. sjednici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine 10. 3. 2023. godine, usvojeni su sljedeći zaključci:

- zadužuje se Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine da Godišnje izvješće iz oblasti poljoprivrede, ishrane i ruralnog razvoja za Bosnu i Hercegovinu za 2021. godinu dostavi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine na usvajanje;
- Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine nastaviti će i u predstojećem razdoblju pripremu godišnjeg izvješća o suradnji s Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske, Ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Federacije BiH i Odjelom za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, a u skladu s Programom rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

S poštovanjem,

DOSTAVLJENO:

- naslovu
- u spis broj: 05-07-5-2435/22
- a/a

GENERALNI TAJNIK
VIJEĆA MINISTARA BiH
mr. Robert Vidović

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ IZ OBLASTI
POLJOPRIVREDE, ISHRANE I RURALNOG
RAZVOJA ZA BOSNU I HERCEGOVINU**

MAJ, 2022. GODINE

SADRŽAJ

Lista tabela	3
Lista grafikona	3
Skraćenice	4
Izvori podataka i doprinos u pripremi Izvještaja	5
PREDGOVOR	7
1. STANJE U POLJOPRIVREDI BOSNE I HERCEGOVINE	10
1.1. Značaj poljoprivredno-prehrambenog sektora u ukupnim privrednim aktivnostima	10
1.2. Zaposlenost u djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva	10
1.3. Neto zarade u poljoprivredi, šumarstvu, ribolovu i prehrambenoj industriji, proizvodnji pića i duhanskih proizvoda	11
1.4. Otkupne cijene poljoprivrednih proizvoda	12
1.5. Prosječne otkupne cijene odabranih poljoprivrednih proizvoda	13
1.6. Zasijane površine u proljetnoj sjetvi	14
1.7. Broj registriranih poljoprivrednih gazdinstava i klijenata	15
2. Biljna proizvodnja	16
3. Stočarska proizvodnja i brojno stanje stoke i peradi	22
3.1. Proizvodnja, otkup i prerada mlijeka i proizvodnja mliječnih proizvoda	22
3.2. Klanje stoke i neto proizvodnja mesa	24
3.3. Kapaciteti za proizvodnju pilića	25
3.5. Brojno stanje stoke i peradi	26
4. Uzgoj i proizvodnja konzumne ribe	27
5. Podrške poljoprivredi i ruralnom razvoju	29
5.1. Regulatorni okvir za implementaciju podrške poljoprivredi i ruralnom razvoju u Bosni i Hercegovini	29
5.2. Ukupna izdvajanja za poljoprivredu i ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini	31
5.3. Analiza strukture budžetske podrške po grupama mjera	32
5.3.1. Mjere direktne podrške proizvođačima/proizvodnjama	33
5.3.2. Mjere ruralnog razvoja	34
5.3.3. Mjere tržišno-cjenovne politike	34
5.3.4. Mjere općih usluga u poljoprivredi	35
5.3.5. Nealocirano (ostalo)	36
5.4. Struktura podrške po proizvodima/proizvodnjama	37
5.5. Poljoprivredne podrške u regiji i poređenje sa podrškama u Bosni i Hercegovini	38
5.6. Poređenje poljoprivrednih podrški zemalja regije sa podrškom poljoprivredi u BiH ..	40
5.7. Podrška Evropske unije za konkurentnost poljoprivrede i ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini (EU4AGRI)	40
5.8. IPA III – Instrument for Pre-Accession Assistance (2021 – 2027)	41
5.9. Zajednička poljoprivredna politika (CAP-Common Agriculture Policy) za period 2021-2027. godine	42
6. Trgovina poljoprivredno-prehrambenim proizvodima	44
7. Realizacija mjera i prioriteta u oblasti poljoprivrede, ishrane i ruralnog razvoja u 2021. godini	47
7.1. Zakonska regulativa	47
7.2. Implementacija Strateškog plana ruralnog razvoja Bosne i Hercegovine - Okvirni dokument (2018-2021)	48
7.2.1. Aktivnosti na pripremi Prijedloga strateškog plana ruralnog razvoja BiH za period od 2022. do 2027. godine - Okvirni dokument	48
7.3. LEADER/LAG	49

7.4. Korištenje pretpristupnih fondova Evropske unije namijenjenih poljoprivredi i ruralnom razvoju.....	50
7.5. Uspostavljanje IPARD strukture u Bosni i Hercegovini	51
7.6. Poljoprivredni informacijski sistem i poljoprivredna statistika	51
7.7. Realizacija aktivnosti definiranih u Mapi puta s ciljem stvaranja uslova za izvoz proizvoda biljnog i životinjskog porijekla	53
7.8. Aktivnosti i mjere koje su preduzete u cilju ublažavanja negativnih efekata na poljoprivredu prouzrokovanih pojavom pandemije Covid-19.....	53
8. Organska proizvodnja, pravni okvir i razvojna perspektiva	54
9. Ribarstvo	56
9.1. Usklađivanje zakonodavstva u BiH sa EU zakonodavstvom u oblasti ribarstva.....	56
9.2. Ključne aktivnosti	56
10. Evropske integracije i međunarodna saradnja	56
10.1. Primjena Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i Dodatnog protokola.....	56
10.2. Centralnoevropski sporazum o slobodnoj trgovini (CEFTA).....	57
10.3. Međunarodni sporazumi/memorandumi o saradnji u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja.....	58
10.4. Implementacija međunarodnih projekata.....	58
10.5. Planiranje i koordinacija donatorske pomoći.....	58
11. Sigurnost hrane, zaštita zdravlja bilja i životinja	59
11.1. Sigurnost hrane.....	60
11.2. Veterinarstvo.....	62
11.2.1. Usklađivanje zakonodavstva.....	62
11.2.2. Aktivnosti po pitanju zdravlja i dobrobiti životinja.....	62
11.2.3. Označavanje i kontrola kretanja životinja.....	64
11.2.4. Aktivnosti u oblasti jačanje kapaciteta za izvoz živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla iz BiH	66
11.2.5. Plan praćenja rezidua veterinarskih lijekova	67
11.2.6. Aktivnosti po pitanju kontrole nepostojanja veterinarsko-zdravstvenih smetnji prilikom uvoza	68
11.3. Zaštita zdravlja bilja.....	68
12. Prioriteti i mjere za realizaciju u oblasti poljoprivrede, ishrane i ruralnog razvoja za 2022. godinu	72
Prilog broj 1. Zaključeni bilateralni sporazumi/memorandumi o saradnji	75
Prilog broj 2. Pregled projekata	76

Lista tabela

- Tabela 1. Bruto dodana vrijednost poljoprivrede, šumarstva lova i ribolova u ukupnom BDP (2020-2021)
- Tabela 2. Zaposlene osobe u djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribolova (2020-2021)
- Tabela 3. Broj zaposlenih i udio djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribolova u ukupnoj zaposlenosti
- Tabela 4. Prosječne neto zarade u poljoprivredi, šumarstvu, ribolovu i prehrambenoj industriji, proizvodnji pića i duhanskih proizvoda (2020-2021) u KM
- Tabela 5. Vrijednost otkupljenih proizvoda poljoprivrede prema grupama proizvoda u 2021. godini
- Tabela 6. Prosječna otkupna cijena odabranih poljoprivrednih proizvoda u 2020-2021. godini (KM)
- Tabela 7. Zasijane površine u proljetnoj sjetvi u BiH 2020-2021. godina (u hektarima)
- Tabela 8. Proizvodnja i prinos važnijih usjeva (2020-2021)
- Tabela 9. Broj rodni čokota, proizvodnja i prinos grožđa (2020-2021)
- Tabela 10. Proizvodnja sirovog mlijeka u BiH (hiljada litara)
- Tabela 11. Otkup sirovog kravljeg mlijeka (2020-2021)
- Tabela 12. Proizvodnja konzumnog mlijeka i ostalih mliječnih proizvoda (2020-2021)
- Tabela 13. Klanje stoke i peradi u klaonicama u BiH
- Tabela 14. Ukupan kapacitet i način korištenja inkubatorskih stanica (2020-2021)
- Tabela 15. Proizvodnja jaja, meda i vune u BiH
- Tabela 16. Brojno stanje stoke, peradi i košnica u BiH
- Tabela 17. Struktura objekata u eksploataciji
- Tabela 18. Proizvodnja konzumne ribe i školjakaša u BiH (2021-2020)
- Tabela 19. Proizvodnja u akvakulturi po kantonima u Federaciji BiH (2020-2021)
- Tabela 20. Proizvodnja konzumne ribe u Republici Srpskoj (u tonama)
- Tabela 1. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2021. godini
- Tabela 22. Poljoprivredni budžeti u BiH (2015-2021), (000 KM)
- Tabela 23. Distribucija podrške po proizvodima/grupama proizvoda (%)
- Tabela 24. Struktura podsticaja u Srbiji za 2021. godinu (eura)
- Tabela 25. Struktura podsticaja u Sjevernoj Makedoniji 2021. godine (eura)
- Tabela 26. Struktura proračuna za poljoprivredu u Crnoj Gori za 2021. godinu (eura)
- Tabela 27. Ukupni budžeti u posmatranim zemljama za period 2019-2021. (eura)
- Tabela 28. IPA III alokacije (u milionima eura)
- Tabela 29. Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda* BiH sa svijetom (2020-2021), miliona KM
- Tabela 30. Uporedni pregled BiH razmjene poljoprivrednim proizvodima po regionima - (miliona KM)
- Tabela 31. Uvoz najznačajnijih poljoprivrednih proizvoda u BiH (miliona KM)
- Tabela 32. Izvoz najznačajnijih poljoprivrednih proizvoda iz BiH (miliona KM)

Lista grafikona

- Grafikon 1. Poljoprivredni budžeti u BiH za period 2015-2021. (u milionima KM)
- Grafikon 2. Struktura poljoprivrednog budžeta u BiH (u procentima)
- Grafikon 3. Struktura poljoprivrednog budžeta u BiH (u milionima KM)
- Grafikon 4. Mjere direktne podrške proizvodnji u BiH – struktura (u milionima KM)
- Grafikon 5. Mjere ruralnog razvoja – struktura (u milionima KM)
- Grafikon 6. Mjere tržišno-cjenovne politike u BiH – struktura (u milionima KM)
- Grafikon 7. Mjere općih usluga u poljoprivredi u BiH – struktura (u milionima KM)
- Grafikon 8. Nelocirano (ostalo), (u milionima KM)
- Grafikon 9. Struktura transfera prema vezanosti za proizvod/grupu ili sve proizvode (u procentima)

Skraćenice

ASK - Afrička svinjska kuga
ARCP - engl. Agriculture Resilience and Competitiveness Project
BD BiH - Brčko distrikt Bosne i Hercegovine
BDP - Bruto domaći proizvod
BDV - Bruto dodana vrijednost
CAP (Common Agricultural Policy) – Zajednička poljoprivredna politika
CEFTA – (Central European Free Trade Agreement) - Centralnoevropski ugovor o slobodnoj trgovini
CzDA - Češka razvojna agencija
DG SANTE - (Directorate-General for Health and Food Safety) – Generalni direktorat za zdravlje i sigurnost hrane
EC (European Commission)- Evropska komisija
EFTA – (European Free Trade Agreement)- Evropski sporazum o slobodnoj trgovini
EU - Evropska unija
EU PHYTO BiH - EU Fito BiH projekt
EU RASFF (EU Rapid Alert System for Food and Feed) – Evropski sistem upozorenja za hranu i hranu za životinje
EU4AGRI (European Union Support to Agriculture Competitiveness and Rural Development in Bosnia and Herzegovina) - Evropska pomoć podrške za konkurentnost poljoprivrede i ruralnog razvoja u BiH
EUROFISH - (International Organization for Developing Fisheries and Aquaculture in Europe) - Međunarodna organizacija za razvoj ribarstva i akvakulture u Evropi
FADN - Mreža računovodstvenih podataka poljoprivrednih gazdinstava
FAO (Food and Agriculture Organization) - Organizacija Ujedinjenih nacija za hranu i poljoprivredu
GFCM - (General Fisheries Commission for the Mediterranean) – Generalna komisija za mediteransko ribarstvo
GIZ - Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit
GM - genetski modificirano
GMO - genetski modificirani organizmi
HS - Harmonizirani sistem
IACS - Integrirani administrativni kontrolni sistem
IAK - Infektivna anemija kopitara
IFAD - International Fund for Agricultural Development
INFOSAN The International Food Safety Authorities Network
IPA III - Instrument for Preaccession Assistance
IPARD - Instrument for Pre-accession Assistance Rural Development
IPM - Integrated Pest Management
KSK - Klasična svinjska kuga
LAG - Lokalna akcijska grupa
LEADER - Links between the rural economy and development actions
LPIS (Land Parcel Identification System) – Sistem za identifikaciju i registraciju poljoprivrednih parcela
MVTEO - Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa
OECD- Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)
OIE - World Animal Health Information System
REAWG – Regional Expert Advisory Working Group
SEED - (sistemska razmjena elektronskih podataka)
SSP - Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
SWG RRD SE – Stalna radna grupa za regionalni ruralni razvoj u jugoistočnoj Evropi
UN - United Nations
UNDP - United Nations Development Programme
UoST - Ugovor o slobodnoj trgovini
USAID - United States Agency for International Development
VIP - Visoka patogena influenza ptica
WHO - World Health Organization
ZPP EU - Zajednička poljoprivredna politika Evropske unije

Izvori podataka i doprinos u pripremi Izvještaja

Petnaestu godinu zaredom Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH priprema Godišnji izvještaj o stanju u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju (u daljnjem tekstu: Izvještaj) u skladu sa zakonskom obavezom propisanom članom 23. Zakona o poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH.

Izvještaj predstavlja sveobuhvatan pregled stanja u sektoru poljoprivrede u prethodnoj kalendarskoj godini, kao i osvrt na kretanja osnovnih proizvodnih i ekonomskih pokazatelja u odnosu na prethodnu godinu. Izvještaj predstavlja cjelovit dokument u BiH u kojem je prikazano stanje u poljoprivredno-prehrambenom sektoru i implementirane mjere poljoprivredne politike, nivo novčanih sredstava koja su izdvojena u cilju podizanja nivoa proizvodnosti i jačanja konkurentnosti domaće poljoprivrede, razvoja poljoprivrede i sela te očuvanja prirode i racionalnog gazdovanja prirodnim resursima.

Tokom izrade Izvještaja nastojao se dati cjelovit pregled stanja na tržištu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u Bosni Hercegovini, Republici Srpskoj, Federaciji BiH i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine za 2021. godinu. Jednako kao i prethodnih godina, u izradi i ovog Izvještaja poteškoće je predstavljao nedostatak tačnih i pouzdanih podataka. Osim toga i teškoće u prikupljanju podataka i informacija, relevantnost i razlike u pogledu vrste i strukture podataka koje dostavljaju nadležni organi entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine još uvijek su značajne. Svi pregledi i analize koje su urađene u Izvještaju su bazirane na službenim statističkim podacima i jednim dijelom podataka nadležnih entitetskih institucija i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, s tim što postoji razlika u metodologiji prikupljanja podataka, te samim tim i neslaganje podataka kada se međusobno porede. Iskazana problematika vezana za podatke odrazila se i na vremenski period izrade Izvještaja, obuhvat analize i kvalitet samog dokumenta.

U Izvještaju su predstavljeni osnovni pokazatelji makroekonomskog ambijenta, zasijane površine, obim i struktura u poljoprivrednoj proizvodnji, otkupne cijene poljoprivrednih proizvoda, vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno prehrambenih proizvoda, te struktura robne razmjene po proizvodima i trgovinskim partnerima.

Također, posebno poglavlje je posvećeno aktuelnoj poljoprivrednoj politici, mjerama i podršci namijenjenoj poljoprivredi i ruralnom razvoju, kao i aktivnostima koje su provedene u cilju ublažavanja negativnih efekata pandemije COVID-19. Sastavni dio ovog Izvještaja čini poglavlje evropskih integracija i međunarodne saradnje, realizacija i potpisivanje međunarodnih sporazuma, te implementacija donatorskih podrški, a sve u cilju ubrzanja aktivnosti na ispunjavanju uslova za priključenje Evropskoj uniji, sigurnosti hrane, zaštite zdravlja bilja i životinja te pregled mjera i prioriteta za 2022. godinu.

Dokumenti koji su korišteni u izradi Izvještaja su:

1. Godišnji izvještaj o radu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske za 2021. godinu;
2. Podaci i informacije o stanju u poljoprivredi Federacije BiH za 2021. godinu koje je dostavilo Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva;
3. Podaci o poljoprivrednoj proizvodnji i prehrambenoj industriji u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine za 2021. godinu koje je dostavilo Odjeljenje za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine;

4. Izvještaj o realiziranoj podršci poljoprivredi i ruralnom razvoju u Bosni i Hercegovini za 2021. godinu, Kancelarije za harmonizaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju;
5. Informacija o realiziranim aktivnostima u 2021. godini iz nadležnosti Uprave BiH za zaštitu zdravlja bilja;
6. Informacija o realiziranim aktivnostima Kancelarije za veterinarstvo BiH u 2021. godini;
7. Informacija Agencije za sigurnost hrane BiH o realiziranim aktivnostima za 2021. godinu;
8. Izvještaj Evropske komisije o napretku Bosne i Hercegovine za 2021. godinu;
9. Službeni izvori podataka nadležnih državnih, entitetskih i tijela Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Uz ovaj Izvještaj, radi uvida u detaljnije informacije i podatke u vezi stanja u poljoprivredi i realiziranim aktivnostima nadležnih entitetskih institucija i tijela Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, prilažu se dokumenti navedeni pod rednim brojem 1, 2 i 3.

PREDGOVOR

U poljoprivrednom sektoru u Bosni i Hercegovini tokom izvještajne godine su nastavljene aktivnosti na realizaciji ključnih prioriteta za napredak u kontekstu evropskih integracija, jačanja konkurentnosti poljoprivrednog sektora, otvaranje novih tržišta za izvoz poljoprivrednih proizvoda, zaštitu domaće proizvodnje te preuzimanja EU regulative. Pandemija COVID-19 obilježila je i 2021. godinu te dovela do poremećaja na tržištu rastom cijena energenata i hrane i nedostatkom određenih roba na domaćem tržištu. S tim u vezi provodile su se aktivnosti koje su imale za cilj prevazilaženja novonastale situacije.

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH je početkom 2021. godine na osnovu zahtjeva Vlade Republike Srpske i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske izradilo Nacrt odluke o posebnim zaštitnim mjerama na uvoz određenih proizvoda porijeklom iz zemalja članica Evropske unije. U predloženoj Odluci o posebnim zaštitnim mjerama na uvoz određenih proizvoda porijeklom iz zemalja članica Evropske unije definirano je da uvoz svježeg i rashlađenog goveđeg i svinjskog mesa iz EU podliježe plaćanju pune carinske stope propisane važećom Carinskom tarifom BiH u trajanju od 24 mjeseca. Nakon što je završena procedura prikupljanja neophodnih mišljenja od strane nadležnih institucija, predmetna odluka je upućena Vijeću ministara BiH na razmatranje. Vijeće ministara BiH nije prihvatilo Prijedlog odluke o posebnim zaštitnim mjerama na uvoz određenih proizvoda porijeklom iz zemalja članica Evropske unije u ovom izvještajnom periodu.

Sastanak ministara vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH i nadležnih entitetskih ministara za poljoprivredu sa ministrom poljoprivrede i šumarstva Republike Turske na temu jačanja bilateralne saradnje i poboljšanje vanjskotrgovinske razmjene između dvaju zemalja je održan krajem februara. Tokom sastanka razgovarano je o ratifikaciji Sporazuma o slobodnoj trgovini između BiH i Turske i sporazumu između Vijeća ministara BiH i Vlade Turske u oblasti šumarstva. Fokus razgovora dvije strane je stavljen na nastavak izvoza crvenog mesa i mogućnosti povećanja kvota, izvozu mesnih prerađevina, eteričnog ulja, bobičastog voća i unaprjeđenju saradnje u oblasti ribarstva. Također, razgovarano je i o zahtjevima turske strane za odobravanje uvoza pilećeg mesa u BiH. Aranžman sa Republikom Turskom važan je za domaće izвозno orijentirane kompanije, posebno u uslovima pandemije koronavirusa i pojave tržišnih viškova mesa.

Evropska komisija dostavila je BiH procjenu upitnika za izvoz crvenog mesa na tržište EU, sa dodatnim preporukama koje je potrebno ispuniti u narednom periodu. Ovim se pristupilo drugoj fazi u procesu odobravanja izvoza crvenog mesa u EU. Nadležne institucije na svim nivoima vlasti u BiH aktivno su radile na realizaciji dodatnih preporuka koje se odnose na ispunjavanje uslova u vezi sa javnim zdravljem životinja, registracijom farmi, identifikacijom životinja, programom nadzora nad zaraznim bolestima i uspostavljanjem laboratorijske mreže. Nakon ispunjavanja uslova u drugoj fazi i zavisnosti od epidemiološke situacije uslijedit će i dolazak EU inspektora u kontrolu. Ova aktivnost se nije mogla realizirati tokom 2021. godine zbog pogoršane globalne epidemiološke situacije sa COVID-19 virusom.

U cilju unaprjeđenja saradnje, te mogućnosti izvoza mlijeka i mliječnih proizvoda, crvenog mesa i meda iz BiH na kinesko tržište, sredinom marta je održan zajednički sastanak predstavnika kineske ambasade sa ministrom MVTEO BiH i nadležnih entitetskih ministarstava za poljoprivredu. Na sastanku je dogovoreno da obje strane intenziviraju rad na usklađivanju certifikata za izvoz, kao i aktivnosti na formiranju radne grupe za saradnju u

oblasti poljoprivrede između BiH i NR Kine. Ukazano je i na potrebu organiziranja bilateralnih sastanaka između eksperata iz ovog sektora u cilju razmjene iskustava. Otvaranje kineskog tržišta značajna je prilika za poljoprivredne proizvođače iz BiH, koji imaju kapacitete i iskustva da svoje proizvode, osim evropskim, ponude i kineskim potrošačima. S tim u vezi, na prijedlog entitetskih ministara, kineskoj strani dostavljen je spisak kompanija iz Republike Srpske i Federacije BiH, koje su potencijalni izvoznici mlijeka i mliječnih proizvoda, crvenog mesa i meda na kinesko tržište. Još jedna od značajnijih aktivnosti koja je realizirana kada je riječ o izvozu na kinesko tržište svakako je dostavljanje popunjenog revidiranog upitnika za izvoz mlijeka i mliječnih proizvoda iz BiH u NR Kinu. Kancelarija za veterinarstvo BiH je, u saradnji sa MVTEO BiH i nadležnim entitetskim institucijama, dostavila kineskoj strani odgovore na pitanja iz Upitnika, što je finalni korak u procesu odobravanja izvoza mlijeka i mliječnih proizvoda na tržište Kine. U narednoj fazi ovog procesa očekuje se dolazak nadležnih inspektora iz NR Kine u BiH kako bi izvršili kontrolu domaćih kapaciteta za proizvodnju i preradu mlijeka. Postoji mogućnost odobrenja izvoza mlijeka i mliječnih proizvoda na kinesko tržište i bez izvršene kontrole budući da domaće kompanije već izvoze u EU, što znači da ispunjavaju standarde i kvalitetom proizvoda zadovoljavaju ovo zahtjevno tržište.

Predstavnici fitosanitarne inspekcije Federalne službe za veterinarski i fitosanitarni nadzor Ruske Federacije u saradnji sa Upravom za zaštitu zdravlja bilja BiH i nadležnim institucijama Republike Srpske, 24. marta, izvršili su kontrolu kod proizvođača sadnog materijala "Poljoagro d.o.o" iz Šamca. Obavljenom kontrolom dato je zeleno svjetlo za izvoz sadnog materijala, u vrijednosti većoj od milion eura. Nadležni ruski inspektori su izvršili kontrolu i kod kompanije "Adria Hishtil" iz Čapljine, koja je iskazala namjeru za izlazak na tržište Ruske Federacije. Nakon uspješno završene fitosanitarne kontrole i svih ostalih obaveznih inspeksijskih procedura, na rusko tržište isporučene su prve pošiljke sadnog materijala povrća iz BiH krajem augusta i početkom septembra i to rasada paradajza u količini od 72.000 komada. Republika Srpska i Federacija BiH imaju perspektivu za proizvodnju sadnog materijala tako da ova aktivnost doprinosi razvoju domaće proizvodnje i poboljšanju vanjskotrgovinske razmjene sa Ruskom Federacijom.

Bosna i Hercegovina i Malezija bilateralno su usaglasile međunarodne veterinarsko-zdravstvene certifikate, te se ubrzano radilo na aktivnostima neophodnim za ispunjavanje ključnih uslova za izvoz mesa u Maleziju. Malezijsko tržište prepoznato je kao novo tržište za proizvođače i prerađivače mesa iz Republike Srpske i Federacije BiH, od neizmjerne važnosti za nastavak poslovanja i smanjenje potencijalnih tržišnih viškova na domaćem tržištu. Kao završni korak u realizaciji ovog posla odnosno odobravanja izvoza goveđeg, jagnječeg i kozjeg mesa u Maleziju neophodno je da malezijski inspektori izvrše kontrolu kandidiranih objekata za izvoz. Ova aktivnost se nije mogla realizirati tokom 2021. godine s obzirom na pogoršanje globalne epidemiološke situacije sa COVID-19 virusom.

Peti sastanak Pododbora za poljoprivredu i ribarstvo između Evropske unije i Bosne i Hercegovine održan je 17. juna putem videokonferencije. Članovi delegacija EU i BiH razmijenili su najnovije informacije o provođenju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u trgovinskim i tržišnim aspektima. Na sastanku se razgovaralo o implementaciji Strateškog plana za ruralni razvoj BiH 2018-2021. i pripremama za izradu novog plana za period 2021-2027. godina, naročito u kontekstu IPA podrške. Evropska komisija je pozvala na harmonizaciju mjera poljoprivredne podrške u cijeloj BiH i naglasila da očekuje punu saradnju i spremnost svih nivoa vlasti u izradi sektorske strategije. Od vlasti u BiH se očekuje i intenziviranje napora kako bi se osigurali svi uslovi za provođenje poljoprivrednog popisa od 2021. do 2023. godine. Evropska komisija je upoznata sa aktivnostima u pripremi zakona o

vinu na nivou BiH, dok je od vlasti u BiH zatraženo da pristupe izradi nacrtu zakona o organskoj proizvodnji, također na nivou BiH. Na sastanku je bilo govora i o napretku u uspostavljanju sistema referentnih laboratorija potrebnih za higijenske, veterinarske i fitosanitarne kontrole i za analizu hrane i prehrambenih proizvoda, odnosno, jačanju institucionalnih i administrativnih kapaciteta. Potrebno je unaprijediti identifikaciju i registraciju životinja, nadzor kretanja i pravovremeno ažuriranje baze podataka te dugoročno osigurati održive resurse za kontrolu zdravlja životinja. Delegacija BiH podsjetila je Evropsku komisiju na probleme izvoza gljiva iz BiH na graničnoj kontrolnoj tački sa Republikom Hrvatskom. Predstavljene su informacije o događanjima u zajedničkoj ribarstvenoj politici i novim strateškim smjernicama o EU akvakulturi te o izradi programa razvoja za ribarstvo i akvakulturu BiH.

Još jedna od značajnijih aktivnosti koja je realizirana vezana je za odobrenje izvoza mesa goveda iz BiH u Ujedinjene Arapske Emirate. Izvoz goveđeg mesa iz BiH u Ujedinjene Arapske Emirate je odobren nakon što su usaglašeni veterinarsko-zdravstveni certifikati između dvije zemlje i privrednim subjektima iz BiH je odobren izvoz od strane nadležnih institucija iz Ujedinjenih Arapskih Emirata. Kancelarija za veterinarstvo BiH je u skladu sa usaglašenim veterinarsko-zdravstvenim certifikatima, pokrenula neophodne aktivnosti kako bi kompanije, odobrene za izvoz, taj posao mogle neometano da vrše.

Bosna i Hercegovina je predala odgovore na predmisijski Upitnik za izvoz roba životinjskog porijekla u Izrael. Naime, u cilju otvaranja izraelskog tržišta za izvoz roba životinjskog porijekla iz BiH, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH je u saradnji sa Kancelarijom za veterinarstvo BiH i entitetskim nadležnim tijelima aktivno radilo na ispunjavanju Upitnika. U narednoj fazi očekuje se pozitivan odgovor izraelske strane, nakon što ista prethodno izvrši neophodne procjene sistema u BiH u pogledu veterinarskih kontrola, sigurnosti hrane i zdravlja životinja.

1. STANJE U POLJOPRIVREDI BOSNE I HERCEGOVINE

1.1. Značaj poljoprivredno-prehrambenog sektora u ukupnim privrednim aktivnostima

Doprinos sektora poljoprivrede, šumarstva i ribarstva ekonomiji Bosne i Hercegovine tokom 2021. godine bilježi jednake vrijednosti i udio u ukupnom BDP. Prema statističkim procjenama bruto dodana vrijednost poljoprivrede, šumarstva i ribolova je u 2021. godini manja za 2% od prošlogodišnjeg nivoa, dok je učešće u ukupnom BDP iznosi 5,49% i manji je nego prethodne godine.

Tabela 1. Bruto dodana vrijednost poljoprivrede, šumarstva lova i ribolova u ukupnom BDP (2020-2021)

	Bruto dodana vrijednost (000 KM)		Indeks (2021/2020)	Udio BDV u ukupnom BDP F BiH, RS, BD (%)	
	2020	2021*		2020	2021
Federacija BiH	1.003.396	975.023	97	4,5	3,9
Republika Srpska	997.631	998.419	100	9,0	8,1
Brčko distrikt BiH	83.211	79.375	95	10	8,0
Ukupno	2.084.238	2.052.817	98	6,08	5,49

Izvor: Agencija za statistiku BiH, Federalni zavod za statistiku BiH, Republički zavod za statistiku Republike Srpske

*Procjena

Na smanjenje ukupne vrijednosti BDV uticalo je smanjenje BDV poljoprivrede, šumarstva i ribolova u u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine za 5% i Federaciji BiH za 3%, dok je u Republici Srpskoj ostao nepromijenjen kao i prethodne godine.

Kada je riječ o Federaciji BiH udio BDV poljoprivrede, šumarstva i ribolova u formiranju BDP Federacije BiH u 2021. godini iznosio je 3,9% što ukazuje da druge djelatnosti standardno imaju veći značaj u privredi Federacije BiH. Vrijednost primarne djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribolova je, u odnosu na prethodnu godinu, bila manja za 3%.

Učešće bruto dodane vrijednosti poljoprivrede, šumarstva i ribolova u formiranju BDP Republike Srpske u 2021. godini iznosilo je 8%. Vrijednost primarne djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribolova je bila ista kao i prethodne godine. Imajući u vidu ovako visoko učešće u formiranju BDP, poljoprivreda, šumarstvo i ribolov predstavljaju jednu od značajnijih oblasti privrede u Republici Srpskoj.

Poljoprivredna djelatnost u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine je ostvarila bruto dodanu vrijednost u 2021. godini od 79.375 hiljada KM i manja je za 5% u poređenju sa prethodnom godinom. Udio poljoprivrednog sektora u ukupnoj ekonomiji Distrikta je značajan i visok i u 2021. godini je u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti Brčko distrikta Bosne i Hercegovine učestvovao sa oko 8%.

1.2. Zaposlenost u djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva

Prema statističkim podacima o formalnoj zaposlenosti po djelatnostima za 2021. godinu broj zaposlenih u poslovnim subjektima u djelatnosti poljoprivreda, lov i šumarstvo je prosječno iznosio oko 19.590 zaposlenih osoba od čega su 4.132 zaposlene žene. U odnosu na prethodnu

godinu ukupan prosječan broj zaposlenih u ovoj djelatnosti kao i prosječan broj zaposlenih žena je ostao isti.

Tabela 2. Zaposlene osobe u djelatnosti poljoprivrede, šumarstvo i ribolov (2020-2021)

	2020	2021	Indeks 2021/2020
Žene	4.141	4.132	100
Ukupno	19.567	19.590	100

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Broj formalno zaposlenih osoba u poslovnim subjektima u djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribolova u Federaciji BiH za 2021. godinu je u prosjeku iznosio 10.984 i veći je za 2% u poređenju sa prethodnom godinom, u Republici Srpskoj 8.354 i manji je za 3% i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine 254 i veći je za 3% u odnosu na prethodnu godinu kada je bilo zaposleno 246 osoba.

Prema podacima Ankete o radnoj snazi za 2021. godinu ukupan broj zaposlenih osoba u djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribolova u 2021. godini je iznosio 108.194 ili 9,4% od ukupnog broja zaposlenih osoba.

Tabela 3. Broj zaposlenih i udio djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribolova u ukupnoj zaposlenosti

Godina	Broj zaposlenih osoba u djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribolova	% udio zaposlenih osoba u djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribolova
2021	108.194	9,4
2020	140.760	12

Izvor: Anketa o radnoj snazi BiH za 2020. i 2021. godinu

1.3. Neto zarade u poljoprivredi, šumarstvu, ribolovu i prehrambenoj industriji, proizvodnji pića i duhanskih proizvoda

Prema podacima Agencije za statistiku BiH, prosječna neto isplaćena plaća u djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva po zaposlenom u 2021. godini je iznosila 865 KM i veća je u poređenju sa neto isplaćenom plaćom iz prethodne godine za 3%. U okviru djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva najveća neto zarada je u šumarstvu i sječi drva i iznosila je 903 KM.

Tabela 4. Prosječne neto zarade u poljoprivredi, šumarstvu, ribolovu i prehrambenoj industriji, proizvodnji pića i duhanskih proizvoda (2020-2021) u KM

Djelatnost	2020	2021	Indeks 2021/2020
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	838	865	103
Biljna i stočarska proizvodnja, lovstvo i uslužne djelatnosti u vezi s njima	651	652	100
Šumarstvo i sječa drva (iskorištavanje šuma)	875	903	103
Ribolov i akvakultura	634	658	104
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	690	727	105
Proizvodnja pića	992	1.065	107
Proizvodnja duhanskih proizvoda	939	1.081	115

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Kada je riječ o prerađivačkoj industriji najveća neto zarada od 1.081 KM je zabilježena u proizvodnji duhanskih proizvoda i zabilježila je značajnije povećanje i to za 15% u odnosu na ostvarenu neto zaradu iz prethodne godine, zatim slijedi proizvodnja pića sa neto zaradom od 1.065 KM i 7% je veća nego prethodne godine. Neto zarada u proizvodnji prehrambenih proizvoda je najniža i iznosila je 727 KM u 2021. godini i zabilježila je povećanje od 5% u poređenju sa neto zaradom iz prethodne godine koja je iznosila 690 KM.

1.4. Otkupne cijene poljoprivrednih proizvoda

Poslovni subjekti su u 2021. godini od poljoprivrednih proizvođača otkupili poljoprivrednih proizvoda u vrijednosti od 331 milion KM, pri čemu je vrijednost otkupljenih proizvoda u ovoj godini veća za 9% u poređenju sa ukupnom vrijednosti otkupljenih poljoprivrednih proizvoda iz 2020. godine. Posmatrajući kategorije otkupljenih poljoprivrednih proizvoda, povećanje otkupa se bilježi kod žitarica za 67%, krompira za 45%, voća za 38%, povrća za 14% i proizvoda životinja za 5%. Znatno manje otkupa je zabilježeno kod industrijskog bilja za 49%, ostalih proizvoda za 32%, životinja za 20% i stočnog/krmnog bilja za 12%.

Tabela 5. Vrijednost otkupljenih proizvoda poljoprivrede prema grupama proizvoda u 2021. godini

Kategorije	Vrijednost (KM)		Indeksi vrijednosti 2021/2020	
	Otkup	Direktna prodaja	Otkup	Direktna prodaja
Žitarice	32.222.665	22.377.744	167	119
Industrijsko bilje	8.148.136	14.960.536	51	114
Krompir	3.511.223	1.238.858	145	98
Povrće	18.662.013	2.751.055	114	217
Stočno/krmno bilje	301.135	1.189.594	88	134
Voće	31.071.276	25.309.975	138	87
Sadni materijal	-	6.058.981	-	74
Alkoholna pića	-	9.044.967	-	84
Životinje	79.111.749	132.968.758	80	98
Proizvodi životinja	154.667.358	67.268.238	105	119
Ostali proizvodi	3.693.671	33.367.880	68	114
Ukupno	331.389.226	316.496.586	109	104

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Poslovni subjekti su iz vlastite proizvodnje direktno prodali/isporučili poljoprivrednih proizvoda u vrijednosti od 316 miliona KM. Kategorija poljoprivrednih proizvoda koja je direktno prodana u najvećoj vrijednosti od 133 miliona KM su žive životinje, zatim slijede proizvodi od životinja u vrijednosti od 67 miliona KM, ostali proizvodi u vrijednosti od 33 miliona KM, voće u vrijednosti oko 25 miliona KM i industrijsko bilje u vrijednosti od 15 miliona KM.

Najznačajnije povećanje vrijednosti direktne prodaje u 2021. godini je zabilježeno kod povrća i to za 117%, stočnog/krmnog bilja za 34%, žitarica i proizvoda od životinja za 19%, industrijskog bilja i ostalih proizvoda za 14%. Pad vrijednosti direktne prodaje, u odnosu na prethodnu godinu, je najviše zabilježen kod voća za 13%, alkoholnih pića za 16%, krompira i životinja za 2%.

1.5. Prosječne otkupne cijene odabranih poljoprivrednih proizvoda

Otkupne cijene žitarica – Imajući u vidu da su tokom 2021. godine ostvareni znatno manji prinosi žitarica, a samim tim i ukupna proizvodnja, posebno kukuruza, pšenice i ječma, otkupna cijena navedenih kultura je bila nešto viša u poređenju sa otkupnim cijenama iz prethodne godine. Ovome treba dodati da je na visinu otkupne cijene kukuruza i pšenice značajno uticao poremećaj uzrokovan pandemijom i povećana međunarodna potražnja. Otkupna cijena za jednu tonu pšenice u 2021. godini iznosila je 380 KM i viša je za 77 KM po toni ili 25%, ječma 393 KM i veća je za 41%, raži 335 KM i niža je za 22% u odnosu na prethodnu godinu. Tona merkantilnog kukuruza je otkupljivana nakon berbe po cijeni od 439 KM, što je za 46% više nego prethodne godine.

Tabela 6. Prosječna otkupna cijena odabranih poljoprivrednih proizvoda u 2020-2021. godini (KM)

Naziv proizvoda	Jedinica mjere	2020	2021	Indeks 2020/2019
Pšenica, merkantilna	tona	303	380	125
Raž, merkantilna	tona	430	335	78
Ječam, merkantilni	tona	279	393	141
Kukuruz, merkantilni	tona	300	439	146
Soja	kg	0,6	0,9	150
Duhan, suhi list	kg	2,8	2,7	96
Krompir, merkantilni	kg	0,4	0,5	125
Grah	kg	3,5	3,6	103
Crni luk	kg	0,5	0,7	140
Bijeli luk	kg	4,4	4,8	109
Kupus	kg	0,3	0,6	200
Mrkva	kg	1,1	1,1	100
Zelena salata	kg	1,2	1,5	125
Špinat	kg	1,6	1,6	100
Paradajz	kg	1,1	1,2	109
Paprika	kg	1,1	1,1	100
Lucerka	kg	312	294	94
Šljive	kg	1,0	1,1	110
Jabuke	kg	0,8	0,6	75
Kruške	kg	1,2	1,3	108
Maline	kg	3,0	5,8	193
Grožđe	kg	1,1	1,4	127
Telad starosti do 1 godine	kg	5,0	4,6	92
Junad starosti od 1 do 2 godine	kg	3,9	4,0	103
Svinje za tov	kg	2,6	2,2	85
Jagnjad od 2 mjeseca do 1 godine	kg	4,6	4,7	102
Tovljeni pilići	kg	2,1	2,1	100
Jaja	komada	0,2	0,2	100
Kravlje mlijeko	litara	0,6	0,6	100
Med	kg	10	12	124

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Otkupne cijene industrijskih usjeva: Otkupna cijena soje u 2021. godini iznosila je 0,90 KM po kilogramu i veća je za 50% u poređenju sa otkupnom cijenom soje iz prethodne godine. Soja je još jedan od usjeva čiji je prinos znatno umanjen, što je dovelo do povećanja potražnje, a samim tim i rast otkupne cijene ovog proizvoda na tržištu.

Kilogram duhana u listu je u 2021. godini otkupljivao po cijeni od 2,70 KM i cijena je bila niža za 3% u poređenju sa otkupnom cijenom duhana iz prethodne godine.

Prosječne otkupne cijene krompira i povrća: Otkupna cijena krompira u 2021. godini iznosila je 0,50 KM/kg i bila je veća za 25% u poređenju sa otkupnom cijenom krompira iz prethodne godine. Što se tiče otkupnih cijena povrća, viša otkupna cijena u 2021. godini se bilježi kod otkupa kupusa za 100%, crnog luka za 40%, zelene salate za 25%, paradajza i bijelog luka za 9% i graha za 3%. Otkupna cijena je ostala ista kao i prethodne godine i to kod mrkve i iznosila je 1,1 KM /kg i paprike 1,1 KM/kg.

Otkupne cijene voća i grožđa: Otkupna cijena šljive za 2021. godinu iznosila je u prosjeku 1,10 KM po kilogramu i bila je viša za 10% u odnosu na otkupnu cijenu iz prethodne godine. Otkupna cijena kruške je iznosila 1,30 KM po kilogramu što je 8% više u poređenju sa otkupnom cijenom iz prethodne godine koja je iznosila 1,20 KM. Maline su voće kod kojeg je zabilježeno najviše povećanje otkupne cijene i to za 93% s obzirom da je otkupna cijena iznosila skoro 6 KM po kilogramu. Što se tiče jabuka otkupna cijena je bila jako niska 0,60 KM po kilogramu što je u odnosu na cijenu iz prethodne godine manje za 25%. Kilogram grožđa se u 2021. godini otkupljivao po cijeni od 1,40 KM što je za 27% viša otkupna cijena u poređenju sa cijenom iz prethodne godine kada je iznosila 1,10 KM.

Otkupne cijene žive stoke i peradi: Otkupna cijena svinja za tov 2021. godine je iznosila 2,20 KM po kilogramu i niža je za 15%, dok je otkupna cijena utovljenih pilića iznosila 2,10 KM po kilogramu i ostala je ista kao i prethodne godine. Što se tiče otkupne cijene jagnjadi starosti od 2 mjeseca do 1 godine, iznosila je 4,70 KM i veća je za 2%. Telad starosti do 1 godine otkupljivana su po cijeni od 4,60 KM , u odnosu na otkupnu cijenu iz prethodne godine, bila je niža za 0,40 KM po kilogramu ili 8%. Što se tiče otkupne cijene junadi starosti od 1 do 2 godine iznosila je 4,0 KM po kilogramu i veća je za 3% u poređenju sa otkupnom cijenom iz prethodne godine koja je iznosila 3,9 KM po kilogramu žive vage.

Otkupne cijene stočarskih proizvoda i meda: Otkupna cijena jaja po komadu iznosila je 0,20 KM po komadu i jednaka je otkupnoj cijeni iz prethodne godine, dok je otkupna cijena meda po kilogramu viša za 2 KM ili 24%. Kada je riječ o otkupnoj cijeni svježeg sirovog mlijeka, ona je iznosila 0,60 KM po litri i ista je u poređenju sa otkupnom cijenom iz prethodne godine.

1.6. Zasijane površine u proljetnoj sjetvi

Ukupno zasijane površine tokom proljetne sjetve u BiH za 2021. godinu iznosile su 535.801 hektara te su zabilježile neznatno smanjenje od 1% u poređenju sa zasijanim površinama iz prethodne godine. U strukturi zasijanih površina u proljetnoj sjetvi oko 59% površina je zasijano žitima, krmnim biljem 23%, povrćem 13%, industrijskim biljem 3%, na oko 1% površina su jagode i maline i na 0,1% površina je zasijano aromatično, začinsko i medicinsko bilje. Statistički podaci o zasijanim površinama i zasadima na kraju jesenje sjetve u BiH za 2021. godinu nisu bili dostupni u periodu izrade ovog izvještaja.

Tabela 7. Zasijane površine u proljetnoj sjetvi u BiH 2020-2021. godina (u hektarima)

Usjevi	2020	2021	Indeks 2021/2020
Žitarice (kukuruz, jara strna žita)	317.881	317.449	100
Industrijsko bilje	19.018	18.122	95
Povrće	72.006	69.696	97
Aromatično bilje	811	600	74
Jagode i maline	4.162	4.141	99
Krmno bilje	126.136	125.793	100
Ukupno	540.014	535.801	99

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U Federaciji Bosne i Hercegovine u jesenjoj i proljetnoj sjetvi 2020/2021. godini ukupno je zasijano 201.181 ha, što je manje za 1,5% u odnosu na sjetvu u 2019/2020. godini. Gledano po grupama usjeva, u odnosu na prošlu godinu, zabilježeno je povećanje zasijanih površina industrijskog bilja za 3,9%, a smanjenje zasijanih površina povrtnog bilja za 4,7%, stočnog-krmnog bilja za 1,4% i žita za 0,4%. Posmatrano po zasijanim površinama važnijih usjeva povećanje se bilježi kod zasijanih površina pšenice za 0,7%, a smanjenje kod: duhana za 24,2%, krompira za 5,1%, paradajza za 2,8%, kukuruza-zrno za 2,2% i kukuruza-zelene mase za 0,7%. U jesenjoj sjetvi u 2021. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine zasijano je 34.073 hektara što je manje za 5,8% u odnosu na jesenju sjetvu u 2020. godini. Gledano po grupama usjeva, zasijana površina žitima manja je za 5,6%, industrijskog bilja veća je za 1,4%, povrtnog bilja manja je za 8,5% i stočnog krmnog bilja manja je za 7,2% u odnosu na jesenju sjetvu u 2020. godini. Zasijana površina ozimom pšenicom u 2021. godini manja je za 6,7% u odnosu na 2020. godinu.

Ukupno zasijane površine u proljetnoj sjetvi tokom 2021. godine u Republici Srpskoj iznose 208 326 ha. U strukturi zasijanih površina, žitarice su zastupljene sa 74,9%, krmno bilje sa 12,1%, povrće, uključujući mahunarke i korjenasto - krtolasto bilje, sa 7,1%, industrijsko bilje sa 4,9%, dok ostale površine čine 1,0%. Prema rezultatima provedenog anketnog istraživanja, sa stanjem na dan 1. decembra 2021. godine, u Republici Srpskoj je u jesenjoj sjetvi zasijano 52.052 ha, što je za 9,5% manje u odnosu na isti period 2020. godine. U strukturi površina zasijanih u jesenjoj sjetvi, pšenica je zastupljena sa 65,7%, ječam sa 16,0%, zob sa 8,4%, tritikale sa 3,6%, uljana repica sa 3,3%, raž sa 1,6%, dok je pod ostalim kulturama zasijano 1,4% ukupne površine. Zasijana površina ostalih zasada u odnosu na 2020. godinu manja je za 79,5%, zobi za 33,6%, tritikala za 22,7%, ječma za 2,1%, pšenice za 0,7%, dok je veća sjetvena površina pod raži za 23,4% i uljanom repicom za 40,3%.

Kada je riječ o Brčko distriktu Bosne i Hercegovine ukupno zasijane površine tokom jesenje i proljetne sjetve 2020/2021. godine iznosile su 15.648 hektara. U strukturi zasijanih površina 12.709 hektara je zasijan žitaricama, 1.285 hektara industrijskim biljem, 825 hektara krmnim biljem, povrćem 570 hektara i međuusjevima i podusjevima 62 hektara. Ostalo na oranicama i vrtovima 11.210 hektara od čega neobrađene oranice i vrtovi su evidentirani na površini od 5.117 hektara.

1.7. Broj registriranih poljoprivrednih gazdinstava i klijenata

Registracija poljoprivrednih gazdinstava i klijenata, te ažuriranje podataka za poljoprivredna gazdinstva provodi se u 79 općina u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ukupan broj registriranih

poljoprivrednih gazdinstava u 2021. godini je bio 84.895, od čega je 81.020 porodičnih poljoprivrednih gazdinstava, 3.875 pravnih subjekata i obrta (PS).

Registriranih članova/članica porodičnih poljoprivrednih gazdinstava je 153.781, a zaposlenih/ica u pravnim subjektima i obrtima je 22.774.

Ukupna površina registriranih poljoprivrednih gazdinstava iznosi 121.757,94 ha.

Tabela 2. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2021. godini

Kanton	Ukupan broj gazdinstava	Ukupna površina gazdinstava (ha)	Broj PPG	Broj PG-pravnih subjekata	Broj članova PPG	Broj zaposlenih u pravnim subjektima i obrtima
Bosansko-podrinjski	1.590	1.910,11	1.481	109	2.941	142
Hercegovačko-neretvanski	6.339	11.052,65	6.094	245	11.563	2.428
Kanton 10	3.442	16.933,04	3.165	277	6.612	636
Kanton Sarajevo	5.121	4.820,62	4.680	441	8.446	3.228
Posavski	2.631	11.581,36	2.507	124	3.958	467
Srednjobosanski	14.237	11.785,82	13.760	477	27.681	4.416
Tuzlanski	18.630	20.653,25	18.050	580	30.564	6.167
Unsko-sanski	12.449	24.969,99	11.890	559	26.662	1.072
Zapadno-hercegovački	3.091	3.484,56	2.863	228	5.961	1.077
Zeničko-dobojski	17.365	14.566,54	16.530	835	29.393	3.141
Federacija BiH	84.895	121.757,94	81.020	3.875	153.781	22.774

Izvor: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

U Registru poljoprivrednih gazdinstava i registru korisnika podsticajnih sredstava Republike Srpske upisano je 42.238 gazdinstava, od kojih je 16.510 aktivno (39% od ukupno registriranih), a 4.499 komercijalnih (27,25% učešće komercijalnih u ukupnom broju aktivnih gazdinstava).

Broj ukupno upisanih nositelja poljoprivrednih gazdinstava u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine iznosi 4.081, a u toku 2021. godine je upisano nova 154 nositelja poljoprivrednih gazdinstava.

2. Biljna proizvodnja

Žitarice - Struktura površina zasijanih žitaricama u Bosni i Hercegovini varira svake godine. Uglavnom zasijana površina žitima najviše zavisi od tržišne potražnje i vremenskih uslova u toku jesenje sjetve.

Izuzetno sušni period i visoke temperature tokom ljetnjih mjeseci, a pogotovo u fazama formiranja i nalivanja zrna nepovoljno su uticali na manji prinos kukuruza od 4,5 tona po hektaru što se direktno odrazilo i na manju proizvodnju kukuruza od 893.124 tone. Ukupna proizvodnja kukuruza za zrno je u 2021. godini bila za 533.232 tona ili 37% manja u poređenju sa prošlogodišnjim rodnom. Također i kada je riječ o sjemenskom kukuruзу zabilježeno je značajno smanjenje s obzirom da je proizvedeno svega nekoliko tona što je skoro značajno

manje nego prethodne godine kada je proizvedeno 685 tona. Prinos sjemenskog kukuruza po hektaru je iznosio 0,3 tone što je u odnosu na prinos iz prethodne godine manje za čak za 92%.

U 2021. godini u Federaciji BiH ostvarena je proizvodnja kukuruza-zrno od 211.902 tona, što je manje za 30,4% u odnosu na prethodnu godinu. Što se tiče Republike Srpske proizvedeno je 384.430 tona kukuruza te je proizvodnja bila manja za 368.744 tone ili 49% manja. U Brčko distriktu Bosne i Hercegovine proizvedeno je 43.582 tone kukuruza što je 57% manje od proizvodnje u 2020. godini koja je iznosila 100.470 tona.

Rod pšenice u BiH u 2021. godini je iznosio 291.643 tone i manji je za 30.161 tona ili 9% u poređenju sa prošlom godinom. Iako je pšenica bila zasijana na istoj površini od 66.757 hektara kao i prethodne godine prinos pšenice po hektaru je bio slabiji i iznosio u prosjeku 4,6 tona. Nepovoljna jesen, niske temperature tokom proljeća i visoke temperature tokom ljetnih mjeseci odrazili su se na niske prinose, a samim tim i na urod pšenice.

U Federaciji Bosne i Hercegovine u 2021. godini proizvedeno je 93.173 tone pšenice što je za 8% više od ostvarene proizvodnje pšenice u 2020. godini. Oko 181.658 tona pšenice je proizvedeno u Republici Srpskoj što je u poređenju sa ostvarenom proizvodnjom iz prethodne godine manje za 17%. Što se tiče proizvodnje pšenice u Distriktu Brčko ona je iznosila 16.812 tona i nije značajno odstupala od ostvarene proizvodnje iz prethodne godine.

Osim pšenice i kukuruza, proizvodnja ostalih žitarica je zabilježila smanjenje prinosa te je i proizvodnja bila manja i to heljde za 25%, raži za 14% i ječma za 13%. Jedino je proizvodnja zobi zabilježila povećanje od 15%.

Industrijski usjevi - Prema raspoloživim statističkim podacima za 2021. godinu proizvedno je 24.883 tone soje što je za 12.319 tona ili 33% manje, s obzirom da su požnjene površine pod sojom bile manje za 16% kao i prinos po hektaru za 21% u poređenju sa prethodnom godinom.

Prema raspoloživim statističkim podacima u proizvodnji uljarica u Federaciji BiH ostvarena je proizvodnja soje od 5.630 tona što je manje za 41% u poređenju sa prošlom godinom.

Prema podacima o proizvodnji ranih i kasnih usjeva u Republici Srpskoj je ostvarena proizvodnja soje od 14.281 tonu, uljane repice 3.808 tona i suncokreta od 701 tonu. Proizvodnja soje je u poređenju sa prethodnom godinom manja za 12%, dok se značajnije smanjenje bilježi u proizvodnji uljane repice od 24%, dok je u proizvodnji suncokreta zabilježeno povećanje za 8%.

U Brčko distriktu Bosne i Hercegovine ostvarena je proizvodnja soje 4.418 tona, uljane repice 472 tone i sjemeni suncokreta 390 tona. Smanjenje proizvodnje je zabilježeno kod uljane repice za 23%, dok je proizvodnja soje zabilježila povećanje od 39% i suncokreta za 19% u poređenju sa prethodnom godinom.

Tabela 8 . Proizvodnja i prinos važnijih usjeva (2020-2021)

Vrsta usjeva	2020		2021		Indeks 2021/2020	
	Proizvodnja (tona)	Tona po hektaru	Proizvodnja (tona)	Tona po hektaru	Proizvodnja (tona)	Tona po hektaru
Pšenica	321.804	4,60	291.643	4,60	90,6	100
Kukuruz zrno	1.426.356	7,10	893.124	4,5	63	63,4

Kukuruz sjemenski	685	3,8	1	0,3	0,1	8
Heljda	1.301	1,6	978	1,2	75	75
Raž	10.958	3,10	9.407	2,8	86	90
Ječam	88.742	4,10	77.401	3,6	87	87
Zob	33.945	3,20	39.048	3,22	115	101
Soja	37.202	2,90	24.883	2,3	67	79,3
Duhan	1.551	1,50	1.172	1,2	75,5	73,3
Krompir, ukupno	438.127	11,30	339.727	10,1	77,5	89,4
Krompir za sjeme	3.154	19,80	4	4,0	0,1	20,2
Mrkva	11.891	7,40	9.861	7,1	82,9	95,9
Luk crni	45.836	8,10	37.154	7,6	81,1	93,8
Luk bijeli	6.186	3,40	5.514	3,1	87,6	91,2
Grah	13.115	16,00	12.858	1,7	98	106,3
Grašak	4.427	3,00	3.492	2,5	78,9	83,3
Kupus	74.478	15,70	68.927	14,8	92,5	94,3
Paradajz	49.635	11,00	52.892	13,3	106,6	130
Paprika	44.707	12,80	41.230	11,9	92,2	93
Krastavac	38.108	13,10	26.859	10,2	70,5	77,9
Zelena salata	5.615	6,00	6.793	7,4	121	123,3
Lubenica	24.520	25,70	24.171	25,3	98,6	98,4
Djetelina	133.545	3,80	102.002	2,9	76,4	76,3
Lucerka	132.913	4,50	112.376	3,9	84,5	86,7
TDS	93.562	3,50	85.679	3,1	91,6	88,6
Kukuruz silažni	781.118	22,0	639.090	17,8	81,8	80,9
Maline	18.794	6,7	13.496	5,3	72	79

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Duhan - Površine na kojima se uzgajao duhan iznosile su 1.310 hektara i veće su za 18% u poređenju sa prethodnom godinom. Ipak kada je u pitanju proizvodnja duhana u listu iznosila je 1.171 tona i manja je za 24% dok je prinos duhana iznosio 1,1 tonu po hektaru i manji je za 27% u poređenju sa prethodnom godinom.

Kada je riječ o proizvodnji duhana u Federaciji BiH ista je iznosila 276 tona i smanjenjena je za 23% u odnosu na 2020, u Republici Srpskoj 884 tone i manja je za 25%, te Brčko distriktu Bosne i Hercegovine 11 tona i ostala je na istom nivou proizvodnje kao i prethodne godine.

Krmno bilje – Ukupna proizvodnja krmnog bilja je u 2021. godini iznosila 939.147 tona i manja je za 201.991 tonu ili 18% u poređenju sa prethodnom godinom. Na ukupno smanjenje proizvodnje krmnog bilja uticalo je značajnije smanjenje proizvodnje djeteline za 24%, kukuruza za silažu za 18%, lucerke za 18% i travno-djetelinskih smjesa za 8%.

Ostvarena proizvodnja najznačajnijih krmnih usjeva u Federaciji BiH je iznosila 560.460 tona i manja je za 11% u poređenju sa proizvodnjom iz prethodne godine. Krmni usjevi koji su zabilježili manju proizvodnju su djetelina i lucerka za 22%, travno-djetelinske smjese za 17%, kukuruz za silažu za 15%, mješavina mahunarki i žita i stočne repe za 7%.

Procjenjuje se da je ukupna proizvodnja važnijih krmnih usjeva (djetelina, lucerka, zeleni kukuruz) u Republici Srpskoj iznosila 250.163 tone od čega 205.963 tone silažnog kukuruza, 76.259 tona lucerke i 67.160 tona djeteline. Jednako kao i Federaciji BiH zbog nepovoljnih

vremenskih uslova proizvodnja navedenih usjeva je bila nešto manja u poređenju sa prethodnom godinom i to djeteline za 25%, silažnog kukuruza za 24% i lucerke za 12%.

U Brčko distriktu Bosne i Hercegovine u 2021. godini je proizvedeno 3.150 tona krme i sijena te se bilježi smanjenje proizvodnje za 19% u poređenju sa proizvodnjom iz prošle godine.

Jagode¹ i maline – Zasađena površina jagode u 2021. godini je iznosila 1.379 hektara i neznatno je veća i to 1% u poređenju sa zasađenim površinama iz prethodne godine. Proizvodnja jagode u Federaciji BiH je iznosila 8.682,5 tona i nije znatno odstupala od proizvodnje iz prethodne godine. Prinos jagode je iznosio oko 10 tona po hektaru.

U Brčko distriktu Bosne i Hercegovine proizvedeno je 455 tona jagode i proizvodnja je također ostala ista kao i prethodne godine.

Malina je bila zasađena na površini od 2.762 hektara sa kojih je proizvedeno 13.496 tona što je za 25% manje u odnosu na prošlogodišnji rod. Prinos ubrane svježe maline po hektaru je iznosio 5,3 tona i manji je za 25% je u poređenju sa rodom iz prethodne godine. Ostvarena proizvodnja maline u Federaciji BiH je iznosila 10.435 tona i manja je za 17% u odnosu na proizvodnju iz prethodne godine. Na smanjenje proizvodnje odrazio se manji prinos maline koji je iznosio 6,4 tone i manji je za 12% u poređenju sa prinosom iz prethodne godine.

U Republici Srpskoj su maline bile zasađene na površini od 489 hektara sa kojih je proizvedeno 2.984 tone. Prosječan prinos maline po hektaru je iznosio 6 tona. Kada je riječ o proizvodnji maline u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine ostvarena proizvodnja je bila ista kao i prošle godine i iznosila 77 tona.

Krompir – Ukupne površine za sadnju merkantilnog krompira iznosile su 35.049 hektara, a krompira za sjeme 132 hektara. Površine zasijane merkantilnim krompirom su bile manje za 3%, dok je značajno smanjenje površina zabilježeno kod sjemenskog krompira i to za 19 hektara ili 13% u poređenju sa prethodnom godinom. Ukupna proizvodnja merkantilnog krompira je iznosila 339.727 tona i smanjena je za 22% u poređenju sa prošlogodišnjom proizvodnjom. Na manju proizvodnju krompira uticao je i manji prinos krompira po hektaru od 11%. U isto vrijeme, s obzirom da su smanjene površine i prinos sjemenskog krompira po hektaru za 80% i proizvodnja je bila manja za 99% u poređenju sa proizvodnjom iz prethodne godine.

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku u Federaciji BiH proizvedeno je 178.667 tona krompira te je zabilježeno smanjenje proizvodnje od 22%, s obzirom da su zasijane površine krompirom bile manje za 5% u odnosu na prethodnu godinu. Prinos krompira po hektaru iznosio je 8,5 tona i manji je za 18%.

Što se tiče Republike Srpske proizvedeno je 158.820 tona krompira, te je proizvodnja bila manja za 21% u poređenju sa proizvodnjom iz prethodne godine.

Prema statističkim podacima za Brčko distrikt Bosne i Hercegovine proizvedeno je 2.240 tona krompira, te je proizvodnja u odnosu na prošlogodišnju manja za 1.120 tona ili 33%.

¹ Statistički podaci o proizvodnji jagode u BiH za 2021. godinu nisu bili objavljeni u periodu u izrade izvještaja.

Povrće - Ukupna proizvodnja važnijih povrtarskih usjeva u 2021. godini je iznosila 289.751 tona i manja je za 9% u poređenju sa proizvodnjom iz prethodne godine. Posmatrajući pojedinačno povrtarske usjeve, povećanje proizvodnje je zabilježeno kod zelene salate za 21% i paradajza za 7%, dok je smanjenje proizvodnje zabilježeno kod ostalog povrća i to krastavaca za 29%, graška za 21%, bijelog luka za 21%, crnog luka za 19%, mrkve za 17%, paprike za 8%, kupusa za 7% i lubenice za 1%.

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku u Federaciji BiH proizvedeno je kupusa i kelja 31.025 tone, crnog luka 27.960 tona, paradajza 25.256 tona, paprike 15.494 tona, mrkve 6.490 tona, graha 8.352 tone, bijelog luka 3.371 tona i graška 883 tone. Povećanje proizvodnje je, u poređenju sa proizvodnjom iz prethodne godine, evidentirano jedino u proizvodnji graha za 10%, dok je kod ostalih važnijih povrtarskih kultura zabilježeno smanjenje proizvodnje i to graška za 35%, kupusa i kelja za 20%, mrkve za 15%, crnog luka za 15%, bijelog luka za 13% i paradajza za 8%. Proizvodnja paprike od 15.494 tone je ostala ista kao i prethodne godine.

Tokom 2021. godine u Republici Srpskoj prema statističkim podacima o proizvodnji važnijih povrtnih usjeva proizvedeno je kupusa i kelja 37.752 tone, paradajza 27.541 tona, paprike 24.978 tona, crnog luka 9.101 tona, graha 4.326 tona, mrkve 3.339 tona, graška 2.564 tone i bijelog luka 2.027 tona. Smanjenje proizvodnje je zabilježeno kod većine gajenih vrsta i to graška za 33%, crnog luka za 21%, mrkve za 20%, graha za 18%, paprike za 15%, paradajza za 14%, bijelog luka za 12%, dok je proizvodnja graha i kupusa veća za 7%.

Prema statističkim podacima u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine površina za proizvodnju povrća u 2021. godini iznosila je 299 ha. Ukupna proizvodnja povrća za 2021. godinu iznosila je 878 tona od čega graha (zrno) 180 tona, kupusa i kelja 150 tona, paradajza 95 tona, krastavaca 80 tona, grašak (zrno) 46 tona, špinata 60 tona, dinje i lubenice 42 tone, mrkve 32 tone, bijelog luka 18 tona i zelene salate 8 tona.

Voće

Voćarski sektor se tokom 2021. godine susreo sa brojim problemima i to prvenstveno nepovoljnim agroekološkim uslovima poput mraza i suše, zatim nedostatkom radne snage tokom berbe i niskim otkupnim cijenama voća. Imajući u vidu pojavu mraza, a kasnije i suše urod plodova i prinos voća je bio umanjen u odnosu na prošlogodišnji rod u rasponu od 30 do 50%.

Značajno smanjenje proizvodnje je zabilježeno kod kruške za 35%, jabuke za 24%, mandarina za 21%, šljive za 17%, masline za 15%, oraha za 7%, smokve za 6% i breskve za 3%. Na manju proizvodnju uticali su i manji prinos voća po stablu kod kruške za 34%, masline za 25%, mandarine za 20%, šljive za 13%, jabuke za 8%, oraha za 7%, smokve za 5% i breskve za 2%. Limun je jedina voćna vrsta kod koje je zabilježeno povećanje proizvodnje za 4% i prinosa limuna po stablu za 3% u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 8. Proizvodnja i prinos najznačajnijih voćnih vrsta 2020-2021. godina

Voćne vrste	2020		2021		Indeks 2021/2020	
	Proizvodnja (tona)	Prinos (kg/stablu)	Proizvodnja (tona)	Prinos (kg/stablu)	Proizvodnja (tona)	Prinos (kg/stablu)
Šljive	159.197	13	131.574	11,1	83	87
Jabuke	109.071	14	82.591	13,3	76	92

Kruške	35.949	12	23.290	8,1	65	66
Breskve	6.412	10	6.221	9,8	97	98
Mandarine	79	15	63	12	79	80
Limun	16	8	17	8	104	103
Smokve	1.005	12	939	11	94	95
Masline	985	14	839	10	85	75
Orasi	4.664	8	4.340	7,5	93	93

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Prema statističkim podacima Federalnog zavoda za statistiku BiH o ostvarenim prinosima voća u 2021. godini u Federaciji BiH proizvedeno je 42.009 tona jabuke, 34.154 tone šljive, 10.330 tona kruške, trešnje 6.150 tona, breskve 5.657 tona, oraha 3.001 tonu, višnje 2.594 tone, smokve 892 tone, maslina 837 tona, kajsija 468 tona, badema 74 tone, mandarina 58 tona i limuna 15 tona. Ostvarena proizvodnja šljive je manja za 28%, kruške za 26%, jabuka za 22%, trešnje za 16%, kajsija za 9%, badema za 6%, višnje za 4%, dok je proizvodnja oraha ostala na istom nivou kao i prethodne godine. Porast prinosa južnog voća u odnosu na prethodnu godinu, je zabilježen jedino kod limuna i to za 3%, dok je pad ukupnog prinosa južnog voća zabilježen kod mandarine za 20%, masline za 6% i smokve za 3%.

Prema statističkim podacima Republičkog zavoda za statistiku Republike Srpske o proizvodnji kasnih i ranih usjeva za Republiku Srpsku, u 2021. godini proizvedeno je 46.541 tona jabuke, 15.861 tona šljive, 540 tona trešnje i višnje 469 tona.

Prema dostavljenim podacima Odjeljenja za poljoprivredu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine ostvarena je proizvodnja 11.610 tona šljive, jabuke 799 tona, višnje 610 tona, kruške 434 tone, oraha 314 tona, trešnje 285 tona, kajsije 33 tone, breskve 26 tona, dunje 15 tona i kajsije 13 tona.

Grožđe – Proizvedeno je ukupno 42.012 tona grožđa, te je proizvodnja manja za 6% u odnosu na prošlu godinu. Na smanjenje proizvodnje grožđa uticalo je smanjenje prinosa grožđa po čokotu za 7% i što je broj rodni čokota ostao isti kao i prethodne godine.

Tabela 9. Broj rodni čokota, proizvodnja i prinos grožđa (2020-2021. godina)

Godina	Broj rodni čokota (hiljada)	Proizvodnja (tona)	Kg po čokotu
2021	16.002	42.012	2,6
2020	16.043	44.695	2,8
Indeks 2021/2020	100	94	93

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Ukupna proizvodnja grožđa u Federaciji BiH iznosila je 40.623 tone i manja je za 4% u odnosu na 2020. Smanjenje proizvodnje je rezultiralo manjim brojem rodni čokota za 1% i manjim prinosom grožđa od 2,9 kg po rodnom čokotu.

U Republici Srpskoj ostvarena proizvodnja grožđa je iznosila 2.272 tone i manja je u poređenju sa prethodnom godinom za 3%.

3. Stočarska proizvodnja i brojno stanje stoke i peradi

3.1. Proizvodnja, otkup i prerada mlijeka i proizvodnja mliječnih proizvoda

Ukupna proizvodnja sirovog mlijeka u 2021. godini je iznosila 533.970 hiljada litara i ostala je nepromijenjena u poređenju sa prethodnom godinom. U ukupnoj proizvodnji mlijeka dominira proizvodnja kravljeg mlijeka sa učešćem od 98%, dok je učešće ovčijeg i kozjeg mlijeka po 1%.

Tabela 10. Proizvodnja sirovog mlijeka u BiH (hiljada litara)²

Kategorija	2020	2021	Indeks 2021/2020
Kravlje mlijeko	525.340	522.781	100
Ovčije mlijeko	5.053	6.418	127
Kozje mlijeko	5.079	4.771	94
Ukupno	535.471	533.970	100

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Na osnovu podataka prikazanih u tabeli 10 vidljivo je da je proizvodnja kravljeg sirovog svježeg mlijeka ostala ista kao i prethodne godine. Kada je riječ o proizvodnji svježeg sirovog ovčijeg mlijeka bilježi se povećanje od 27%, dok je proizvodnja kozjeg mlijeka manja za 6% u odnosu na prethodnu godinu.

U Federaciji BiH, prema podacima nadležnih kantonalnih ministarstava, u 2021. godini je proizvedeno 237,5 miliona litara sirovog kravljeg mlijeka i nivo proizvedenog mlijeka je bio isti kao i prethodne godine. Prema statističkim podacima Federalnog zavoda za statistiku proizvodnja ovčijeg mlijeka je iznosila 11.290 hiljada litara i kozjeg mlijeka 4.500 hiljada litara. Proizvodnja kozjeg mlijeka je zabilježila pad od 3%, a ovčijeg mlijeka za 2% u odnosu na proizvodnju iz prethodne godine.

Prema raspoloživim statističkim podacima o stočarskoj proizvodnji za 2021. godinu u Republici Srpskoj je proizvedeno 265 miliona litara sirovog kravljeg mlijeka, te proizvodnja bilježi neznatan pad od 0,1% u poređenju sa prošlogodišnjom proizvodnjom.

U Brčko distriktu Bosne i Hercegovine je proizvedeno 5.900 hiljada litara kravljeg mlijeka, 200 hiljada litara ovčijeg mlijeka i 30 hiljada litara kozjeg mlijeka.

Otkup mlijeka - Od ukupne količine proizvedenog kravljeg mlijeka u 2021. godini otkupljeno je 278.345 tona ili 52%. Količina otkupljenog svježeg sirovog kravljeg mlijeka je neznatno veća od količine otkupljenog mlijeka iz prethodne godine za 3.779 tona ili 1%. Otkupljeno mlijeko sadrži prosječno 3,9% mliječne masti i 3,4% proteina.

Tabela 11. Otkup sirovog kravljeg mlijeka (2020 -2021)

	2020	2021	Indeks 2021/2021
Otkup kravljeg mlijeka (tona)	274.566	278.345	101
Prosječan sadržaj masnoće %	4,0	3,9	98
Prosječan sadržaj proteina	3,4	3,4	100

Izvor: Agencija za statistiku BiH

² Osnova za prikupljanje podataka je anketa „Godišnje istraživanje farmi - stočna proizvodnja“. Anketa je provedena na slučajno odabranom reprezentativnom uzorku porodičnih poljoprivrednih gazdinstava, a uključeni su i svi poslovni subjekti i dijelovi poslovnih subjekata. Podaci koji su prikazani su drugačijih vrijednosti nego prethodnih godina s obzirom da se podaci ne prikupljaju procjenom općinskih procjenitelja već na bazi ankete.

U Federaciji Bosne i Hercegovine u 2021. godini količina ukupno prikupljenog mlijeka (sve vrste mlijeka- kravlje, ovčije i kozje) iznosila je 183.821 tonu i veća je za 3,7% u odnosu na 2020. godinu. Količina prikupljenog kravljeg mlijeka je iznosila 183.145 tona i također je veća za 3,9% u odnosu na prethodnu godinu.

Tokom 2021. godine mljekare u Republici Srpskoj su prikupile ukupno 93.218 tona sirovog kravljeg mlijeka, što je za 13,8% manje u odnosu na količinu mlijeka prikupljenu tokom 2020. godine. Od toga je 87.232 tone mlijeka je otkupljeno od poljoprivrednih gazdinstava sa područja Republike Srpske, što je za 4,1% manja količina u odnosu na 2020. godinu. Prosječan sadržaj mliječne masti u mlijeku prikupljenom tokom 2021. godine iznosio je 3,88% što je za 2,1% veći sadržaj u odnosu na prosjek iz 2020. godine. Istovremeno je sadržaj proteina u prikupljenom mlijeku iznosio u prosjeku 3,32% što je za 1,8% više u odnosu na prethodnu godinu.

Proizvodnja mlijeka i mliječnih proizvoda - Ukupna proizvodnja konzumnog mlijeka i mliječnih proizvoda, u 2021. godini je iznosila 229.302 tone i manja je za 5% u poređenju sa proizvodnjom iz prethodne godine.

Tabela 12. Proizvodnja konzumnog mlijeka i ostalih mliječnih proizvoda³ (2020-2021. godina)

Proizvodi	2020	2021	Indeks 2021/2021
Konzumno mlijeko (tona)	151.283	144.284	95
Pavlake (vrhnje)- (tona)	22.510	22.424	100
Fermentirani mliječni proizvodi (tona)	57.031	52.016	91
Maslac i ostali žuto-masni proizvodi (tona)	1.603	2.009	125
Sir (tona)	7.804	8.569	110
Ukupno	240.231	229.302	95

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Vodeći proizvod mljekarske industrije je uglavnom UHT konzumno mlijeko koje čini oko 63% ukupne proizvodnje, zatim na drugom mjestu sa učešćem od 23% su fermentirani mliječni proizvodi, pavlaka je treći rangirani proizvod sa učešćem od 10%, sir ima udio od 4%, dok 1% proizvodnje čine maslac i ostali žuto-masni proizvodi. Mliječni proizvodi koji su zabilježili povećanje proizvodnje u 2021. godini su maslac i ostali žuto-masni proizvodi i to za 25% i sir za 10%, dok je manja proizvodnja zabilježena u proizvodnji fermentiranih proizvoda za 9% i konzumnog mlijeka za 5%. Jedino je proizvodnja pavlake ostala na istom nivou proizvodnje od 22.424 tone kao i prethodne godine.

Mljekare u Federaciji BiH su tokom 2021. godine proizvele 110.348 tona konzumnog mlijeka, 29.143 tone fermentiranih mliječnih proizvoda, 15.167 tona pavlake i vrhnja, sira (svih vrsta mlijeka) 4.709 tona, raznih namaza 1.086 tona, kajmaka 500 tona i maslaca 176 tona. U proizvodnji svježih mliječnih proizvoda povećanje se bilježi u proizvodnji pavlake za 7,9% i fermentiranih mliječnih proizvoda za 6,3%, dok se smanjenje bilježi u proizvodnji konzumnog mlijeka za 7,6%. Od ostalih proizvoda porast se bilježi u proizvodnji kravljeg sira za 18,6% i kajmaka za 4,9%, dok se pad bilježi u proizvodnji maslaca za 27,9%.

³ Podaci o ukupnoj proizvodnji mlijeka i mliječnih proizvoda nisu kompletirani te je ukupno izražena vrijednost umanjena s obzirom da ne uključuje podatke o proizvodnji surutke. U periodu izrade ovog izvještaja Agencija za statistiku BiH nije objavila godišnje saopćenje o prikupljanju mlijeka i proizvodnji mliječnih proizvoda za 2021. godinu koje uključuje podatke o proizvodnji surutke.

U Republici Srpskoj mljekare su proizvele 33.936 tona konzumnog mlijeka, fermentiranih mliječnih proizvoda 22.873 tone, pavlake 7.257 tona, kravljeg sira 3.860 tona i 249 tona maslaca i ostalih žuto-masnih namaza. U odnosu na 2020. godinu, povećana je proizvodnja maslaca i ostalih žuto-masnih proizvoda za 5,1%, kao i kravljeg sira za 1,6%, dok je istovremeno zabilježeno smanjenje proizvodnje konzumnog mlijeka za 27,5%, pavlake za 2,0% i fermentiranih mliječnih proizvoda za 1,8%.

3.2. Klanje stoke i neto proizvodnja mesa

Neto proizvodnja svih kategorija mesa je u 2021. godini iznosila 88.196 tona i manja je za 4% u odnosu na prethodnu godinu. U toku 2021. godine smanjen je broj zaklanih goveda za 10% i peradi za 3%, dok je broj zaklanih ovaca povećan za 44% i svinja za 9% u odnosu na period 2020. godine. Neto težina zaklanih goveda je smanjena za 15% i peradi za 4%, dok je neto težina zaklanih ovaca povećana za 44% i svinja za 10% u odnosu na isti period 2020. godine

Tabela 13. Klanje stoke i peradi u klaonicama u BiH

Kategorije	2020		2021		Indeks 2021/2020	
	Broj grla	Neto težina (tona)	Broj grla	Neto težina (tona)	Broj grla	Neto težina (tona)
Telad i goveda do 1 godine	19.125	2.724	19.050	2.527	100	93
Telad do 8 mjeseci	11.984	858	12.671	911	106	106
Junice	1.265	341	1.043	281	82	82
Bikovi	32.017	10.224	25.270	8.018	79	78
Krave	4.190	1.176	5.691	1.529	196	130
Goveda, ukupno	56.597	14.465	51.054	12.355	90	85
Jagnjad	57.902	875	84.682	1.281	146	146
Ostale ovce	2.225	51	1.847	51	83	100
Ovce, ukupno	60.127	926	86.529	1.332	144	144
Svinje, ukupno	100.213	7.621	109.588	8.364	109	110
Tovni pilići	41.453	665.932	40.445	63.703	98	97
Ostala perad	2.058	2.820	1.608	2.442	78	86
Perad, ukupno u hiljadama	43.511	68.752	42.053	66.145	97	96

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Prema statističkim podacima Federalnog zavoda za statistiku BiH neto proizvedena količina mesa u klaonicama je iznosila 45.612 tona mesa peradi, 9.538 tona govedine, 1.549 tona svinjetine i 1.149 tona ovčijeg mesa. Neto težina ukupno zaklanih peradi je manja za 9%, a kod goveda za 3%, dok je značajno povećanje zabilježeno kod neto težine ukupno zaklanih ovaca za 51% i svinja za 4% u odnosu na prethodnu godinu. Na značajno povećanje neto težine zaklanih ovaca je uticalo povećanje broja zaklanih grla i to za 25.800 grla u poređenju sa prethodnom godinom kada je broj zaklanih ovaca iznosio 50.230 grla.

Proizvodnja mesa u Republici Srpskoj za 2021. godinu je iznosila 129,1 tonu od čega svinjskog mesa 77,9 tona, mesa peradi 28,3 tone, 14,4 tone govedeg mesa i ovčijeg mesa 8,5 tona. U odnosu na prethodnu godinu, povećana je proizvodnja mesa peradi za 4%, svinjskog mesa za 3,2% i ovčijeg mesa za 1%, dok je proizvodnja govedeg mesa zabilježila smanjenje od 10,6%. Tokom 2021. godine je u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine neto proizvodnja govedeg mesa je iznosila 140 tona, svinjskog mesa 44 tone, peradi 3 tone i 0,6 tona ovčijeg mesa.

3.3. Kapaciteti za proizvodnju pilića

Instalirani kapaciteti za proizvodnju jednostavnih pilića koka nesilica i pilića za tov kreću se u rasponu od 1.000 do 500.000 pa i više komada jaja. U suštini, u Bosni i Hercegovini se instalirani kapaciteti valionica najvećim dijelom koriste za proizvodnju pilića za tov. Prema statističkim podacima za 2021. godinu broj inkubatorskih stanica je manji za 2. Kapacitet za leženje/valjenje jaja koja se istovremeno stavljaju u inkubator u 2021. godini je iznosio 5.761 hiljadu komada i veći je za 28% u poređenju sa prethodnom godinom.

Tabela 14. Ukupan kapacitet i način korištenja inkubatorskih stanica, 2020-2021. godina

Kategorija veličine (kapacitet)	2020				2021			
	Broj	Kapacitet, hiljada komada	Korištenje, hiljada komada		Broj	Kapacitet, hiljada komada	Korištenje, hiljada komada	
			za nesilice	za meso			za nesilice	za meso
1.000 – 10.000	3	25	-	51	4	25	-	5.200
10.001 – 20.000	2	38	-	200	2	163	41	294
20.001 – 50.000	1	38	e	371	0	180	0	4.438
50.001 – 100.000	7	488	-	3.212	4	469	56	2.239
100.001 – 200.000	2	366	446	1.306	2	783	436	8.923
200.001 – 500.000	3	1.177	1.561	15.336	0	1.037	1.779	6.040
500.001 i više	3	2.364		32.237	7	3.104	1.866	30.545
Ukupno/Total	21	4.406	2.007	52.713	19	5.761	4.178	57.679

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Ukupan broj jaja stavljenih u inkubatore namijenjenih za proizvodnju jednostavnih pilića koka nesilica u 2021. godini je bio manji za 5%, dok je broj jaja stavljenih u inkubatore namijenjenih za proizvodnju jednostavnih pilića za tov bio veći za 9,4% u odnosu na prethodnu godinu.

3.4. Proizvodnja jaja, meda i vune

Od ostalih stočarskih proizvoda značajni su proizvodnja jaja, vune i meda. Proizvodnja vune u 2021. godini iznosila je 1.876 tona što je više za 2% u odnosu na prošlu godinu, jaja 548.827 hiljada komada i neznatno je manja i to 1% u poređenju sa prethodnom godinom. Najznačajnije smanjenje proizvodnje se bilježi kod proizvodnje meda i to za 26%, u poređenju sa proizvodnjom iz prethodne godine kada je iznosila 2.542 tone.

Tabela 15. Proizvodnja jaja, meda i vune u BiH⁴

Proizvodi	2020	2021	Indeks 2021/2020
Jaja (000 komada)	592.203	584.827	99
Med (tona)	2.542	1.876	74
Vuna (tona)	1.130	1.147	102

Izvor: Agencija za statistiku BiH

⁴ Osnova za prikupljanje podataka je anketa „Godišnje istraživanje farmi - stočna proizvodnja“. Anketa je provedena na slučajno odabranom reprezentativnom uzorku porodičnih poljoprivrednih gazdinstava, a uključeni su i svi poslovni subjekti i dijelovi poslovnih subjekata. Podaci prikupljeni kroz anketu, nakon ekstrapolacije čine osnovu za praćenje statistike poljoprivrede u Bosni i Hercegovini.

U okviru stočne proizvodnje, u Federaciji BiH tokom 2021. godine proizvedeno je 312.108 hiljada komada jaja, 1.348 tona meda i 706 tona neprane vune te je zabilježen pad u proizvodnji meda za 7,4%, neprane vune za 7% i jaja svega 1%.

Prema raspoloživim podacima o stočarskoj proizvodnji u Republici Srpskoj je proizvedeno 389.600 hiljada komada jaja te je proizvodnja bila veća za 3%. Što se tiče meda proizvedeno je 621 tonu što je manje za 34% u odnosu na proizvodnju iz prethodne godine.

U Brčko distriktu Bosne i Hercegovine je proizvedeno 6.800 hiljada komada jaja, 250 tona meda i 8 tona vune.

3.5. Brojno stanje stoke i peradi

Prema statističkim podacima o brojnom stanju stoke za 2021. godinu ukupan broj koza je smanjen za 17%, košnica za 15% i goveda za 2%, dok je broj peradi povećan za 19%, svinja za 2% i ovaca za 1%, u odnosu na isti period 2020. godine. U istom periodu ukupan broj konja je ostao na istom nivou.

Kada je riječ o brojnom stanju rasplodne stoke, u poređenju sa prethodnom godinom, zabilježeno je povećanje brojnog stanja kod krmača i suprasnih nazimica za 30%, ovaca za priplod za 9%, te krava i steonih junica za 5%. Takođe, povećanje brojnog stanja za 3% je zabilježeno kod koka nesilica u poređenju sa brojnim stanjem iz prethodne godine.

Tabela 16. Brojno stanje stoke, peradi i košnica u BiH

Kategorija	Ukupno		Indeks 2021/2020
	2020	2021	
Goveda (hiljada grla)	345	339	98
Krave i steone junice (hiljada grla)	197	207	105
Ovce (hiljada grla)	1.015	1.029	101
Ovce za priplod (hiljada grla)	665	726	109
Svinje (hiljada grla)	547	556	130
Krmače i suprasne nazimice (hiljada grla)	74	96	130
Konji	4	4	100
Perad, hiljada komada	10.077	11.955	119
Koke nesilice (hiljada komada)	2.995	2.908	97
Koze	58	48	83
Košnice pčela (hiljada komada)	310	263	85

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Prema prikupljenim i obrađenim statističkim podacima o brojnom stanju stoke i peradi u Federaciji BiH u 2021. godini je zabilježeno 12,1 milion komada peradi, goveda 190.719 grla, ovaca 497.590 grla, 78.647 grla svinja, 41.190 grla koza, 4.004 grla konja. Poređenjem brojnog stanja stoke i peradi 2021. godine sa rezultatima za 2020, porast brojnog stanja se bilježi kod peradi za 11,4%, dok je smanjenje brojnog stanja zabilježeno kod konja za 6,7%, svinja za 3,7%, koza za 3,1%, goveda za 2,4% i ovaca za 2,1%. Ukupan broj košnica pčela je iznosio 240.906 komada i manji je za 5,2%.

U Republici Srpskoj, sa stanjem na dan 1. decembra 2021. godine, ukupan broj peradi je iznosio 4,3 miliona komada, ovaca 559.300 grla, svinja 490.600 grla, goveda 185.800 grla i koza 25.500 grla. U odnosu na stanje istog dana 2020. godine, ukupan broj peradi veći je za 5,0%, dok je ukupan broj svinja manji za 20,8%, koza za 13,4%, ovaca za 5,4% i goveda za 0,3%.

U Brčko distriktu Bosne i Hercegovine brojno stanje goveda i peradi u 2021. godini je bilo kako slijedi 230.150 komada peradi, 13.100 grla ovaca, 12.100 komada košnica pčela, 10.200 grla goveda, svinja 9.445 grla i koza 1.050 grla i 104 grla konja.

4. Uzgoj i proizvodnja konzumne ribe

Prema statističkim podacima za 2021. godinu površina pastrmskih ribnjaka u eksploataciji u BiH iznosila 93.389 m² i manje je za 3% u poređenju sa ukupnom površinom iz prethodne godine. Što se tiče šaranskih ribnjaka površine su ostale nepromijenjene, odnosno zadržale su se na 2.043 hektara kao i prethodne godine. Površine za kaveze za eksploataciju ribe su neznatno povećane i to oko 2% u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 17. Struktura objekata u eksploataciji

	2020	2021	Indeksi 2021/2020
Pastrmski ribnjaci (m ²)	97.408	93.389	96
Šaranski ribnjaci (ha)	2.042	2.043,2	100
Kavezi (m ³)	88.200	89.550	102

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Ukupna proizvodnja pastrmke u BiH u toku 2021. godine je iznosila 3.306 tona i svega 1% je veća u odnosu na prethodnu godinu. Količina proizvedenog šarana je iznosila 356 tona i manja je za 47 tona ili 12% nego prethodne godine. Značajano povećanje u proizvodnji bilježe ostale slatkovodne ribe s obzirom da je proizvedeno 20 tona ili 62% više nego prethodne godine.

Tabela 18. Proizvodnja konzumne ribe i školjkaša u BiH , 2021-2020. godina

	2020	2021	Indeksi 2021/2020
Pastrmka	3.277	3.306	101
Šaran	403	356,2	88
Ostala slatkovodna riba	13	20,4	162
Morska riba	Z	Z	Z
Školjkaši	-	-	-

Izvor: Agencija za statistiku BiH

U Federaciji BiH se tokom 2021. godine proizvodnja u oblasti akvakulture se značajno oporavila i skoro u svim segmentima akvakulture došlo je do povećanja obima proizvodnje. U proizvodnji konzumne ribe došlo je do povećanja od 32% u odnosu na 2020. godinu (ukupno 2.640 t). To se posebno odnosi na proizvodnju konzumne kalifornijske pastrmke, čija je proizvodnja uvećana za oko 600 tona (ukupno 2.350 tona) u odnosu na prethodnu godinu. U prošloj godini registrirana je i proizvodnja konzumne potočne zlatovčice od 30 tona, što je za oko 50% više u odnosu na period (2016-2019). Proizvodnja konzumne potočne pastrmke u 2021. godini veća je za 60% u odnosu na prethodnu godinu i iznosi 80 tona.

U proizvodnji mlađi pastrmke za potrebe poribljavanja otvorenih voda u 2021. godini ostvarena je značajno manja proizvodnja u odnosu na prethodni period. Ukupno je proizvedeno oko 3 miliona jedinki mlađa pastrmke, od čega najveći udio (oko 80%) zauzima mlađ potočne pastrmke (oko 2,5 miliona), a manjim dijelom mlađ mekousne pastrmke (300.000), glavatice (300.000) i mladice (300.000).

Tabela 19. Proizvodnja u akvakulturi po kantonima u Federaciji BiH u 2020. - 2021. godina

Kantoni	2020			2021		
	Slatkovodna riba (tona)	Morska riba (tona)	Ribogojilišta	Slatkovodna riba (tona)	Morska riba (tona)	Ribogojilišta
USK	432	0	2	428	0	2
BPK	0	0	0	8	0	1
SBK	150	0	6	224	0	7
HNK	937	131	10	1.228	135	11
ZHK	317	0	1	350	0	1
SK	38	0	1	35	0	1
Ukupno	1.874	131	20	2.273	135	23

Izvor: Nadležna kantonalna ministarstva

Proizvodnja morske ribe i drugih akvatičnih organizama, odnosno školjki dagnje i kamenice, u 2021. godini skoro je dostigla proizvodnju iz perioda od prije pandemije (2016-2019). Ukupna proizvodnja u marikulturi u 2021. godini iznosi 195 tona: 180 tona morske ribe (orada i lubin), 10 t dagnje i 5 t kamenice ili ostrige. Proizvodnja konzumne orade i lubina u ovoj je godini dostigla vrijednost od po 90 tona, što je za oko 50%, odnosno 30% više u odnosu na 2020. godinu. U ovoj godini došlo je do značajnog poverćanja proizvodnje morskih školjki, čija proizvodnja nije bila registrirana u 2020. godini.

Tabela 20. Proizvodnja konzumne ribe u Republici Srpskoj (u tonama)

	2020	2021	Indeks 2021/2020
Šaran	359	330	92
Pastrmka	1.526	1.604	105
Ostala riba	7	9	145
Ukupno	1.892	1.943	103

Izvor: Republički zavod za statistiku Republike Srpske

Prema statističkim podacima o akvakulturi u Republici Srpskoj proizvodnja konzumne ribe u ribnjacima u 2021. godini iznosila 1.943 tone i veća je od ostvarene proizvodnje iz prethodne godine za 3%. Proizvodnja ostale konzumne ribe iznosila je 9 tona i zabilježila je značajnije povećanje proizvodnje i to za 45%, šarana je manja za 8%, dok je proizvodnja pastrmke veća za 5% u poređenju sa prošlom godinom. Proizvodnja šarana čini 17% od ukupno proizvedene ribe, proizvodnja pastrmke 87%, a proizvodnja ostale ribe čini 1% od ukupno proizvedene ribe.

5. PODRŠKE POLJOPRIVREDI I RURALNOM RAZVOJU

Tokom 2021. godine, podrška poljoprivredi i ruralnom razvoju u BiH je implementirana po već ustaljenim mehanizmima koji su na snazi posljednjih godina. Kao i do sada, svaki od nivoa vlasti podršku je implementirao u skladu sa vlastitom zakonskom regulativom. S tim u vezi je poljoprivredni sektor podržan iz budžeta ukupno 13 vlada, te u skladu sa 13 regulatornih okvira. U ovom poglavlju je predstavljen jedan „zbirni okvir“, odnosno informiranje o „ukupnoj podršci“ poljoprivredi i ruralnom razvoju u BiH. Takođe, predstavljen je regulatorni okvir za implementaciju poljoprivredne podrške po entitetima, a zatim i finansijska i strukturalna analiza ukupno implementirane podrške u BiH. S obzirom na činjenicu da je poljoprivreda u BiH tokom protekle godine podržana i sredstvima jednog od EU projekata, predstavljene su i relevantne informacije o EU4Agri projektu. Kako je od januara 2021. godine na snazi nova finansijska perspektiva za pretpristupnu pomoć EU, na kraju su predstavljene i aktuelnosti vezane za Instrument pretpristupne pomoći EU (2021 – 2027) IPA III.

5.1. Regulatorni okvir za implementaciju podrške poljoprivredi i ruralnom razvoju u BiH⁵

Federacija Bosne i Hercegovine: Tokom 2021. godine, podrška poljoprivredi i ruralnom razvoju u Federaciji BiH implementirana je na osnovu „Programa novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju za 2021. godinu⁶“ i *Pravilnika* za svaki od modela podrške. U martu 2021. godine, Vlada Federacije BiH je usvojila Program novčanih podrški za 2021. godinu⁷, sa kriterijima raspodjele. Prema navedenom Programu, ukupna vrijednost podrške planirana za 2021. godinu iznosila je 87.000.000,00 KM, od čega je 11.207.224,45 KM planirano za biljnu proizvodnju, 59.095.539,03 KM za animalnu, zatim 14.263.423,60 KM za ruralni razvoj i 2.133.813,02 KM za ostale vrste podrške. Planirani budžet za 2021. godinu je na nivou prošlogodišnjeg, razlika je jedino u strukturi istog. Naime, glavna razlika u strukturi budžeta se odnosi na smanjenje sredstava planiranih za ostale vrste podrške. U odnosu na 2020. godinu, planirano je 71,78 % manje sredstava za ovaj vid podrške. Ruralni razvoj i životinjska proizvodnja su zabilježili blagi porast planirane podrške, 11,35%, odnosno 6,3%. Sve ostalo vezano za strukturu budžeta namijenjenog za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju u Federaciji BiH (struktura mjera podrške), kao i način implementacije istog je ostao manje-više nepromijenjen u odnosu na 2020. godinu. Što se tiče novina vezanih za regulatorni okvir, tokom 2021. godine usvojena su dva nova pravilnika:

- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podrški po modelu ostalih vrsta podrški („Službene novine Federacije BiH“, broj 71/21); i
- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja novčane podrške po modelu ruralnog razvoja („Službene novine Federacije BiH“, broj: 55/21).

U oktobru 2021. godine, urađen je i Prednacrt zakona o izmjenama i dopunama zakona o poljoprivrednom zemljištu. Također, s ciljem usklađivanja sa *Strategijom poljoprivrede i ruralnog razvoja Federacije Bosne i Hercegovine 2021 – 2027. godine*, koja je u procesu izrade, prolongirano je važenje *Srednjoročne strategije razvoja poljoprivrednog sektora u FBiH 2015 – 2020. godine*⁸.

⁵U Izvještaju je predstavljen regulatorni okvir za entitete i Brčko distrikt BiH, bez kantona.

⁶Program novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju za 2021. godinu (Službene novine FBiH 23/21)

⁷Izmjena I („Službene novine FBiH“, 61/21) 04.08.2021. godine i Izmjena II („Službene novine FBiH“, 105/21) 29.12.2021. godine

⁸Vlada FBiH je na 255. sjednici održanoj 11.02.2021. godine u Mostaru donijela Zaključak o produženju Strategije za još jednu godinu, odnosno do kraja 2021. godine.

Vlada FBiH je u oktobru donijela Odluku o usvajanju *Kreditno garantnog programa za poljoprivredu i prehrambenu industriju*⁹, kako bi pomogla obrtima i preduzećima iz oblasti poljoprivredne i prehrambene industrije. Osnovni cilj Programa je da se u uslovima otežanog poslovanja uslijed pandemije COVID-19 osigura podrška obrtima, preduzećima iz oblasti poljoprivrede i prehrambene industrije i poljoprivrednim zadrugama.

Podrška je usmjerena na održavanje tekuće likvidnosti, te postojećeg stepena zaposlenosti, kao i na kreiranje novih radnih mjesta. Ukupan iznos garancija koje se mogu izdati u okviru ovog Programa su 100 miliona KM.

Republika Srpska: Tokom 2021. godine, podrška poljoprivredi i ruralnom razvoju u Republici Srpskoj je implementirana na osnovu „Plana korištenja sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede i sela”¹⁰ i „Pravilnika o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podsticaja za razvoj poljoprivrede i sela”. Pravilnik o realizaciji podrške u 2021. godini usvojen je u februaru 2021. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 8/21). Analizom istog, evidentno je da nije bilo značajnijih izmjena u pogledu mjera podrške koje su planirane, te mehanizma implementacije iste u poređenju sa onim iz 2020. godine. Prema Planu korištenja sredstava, za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju tokom 2021. godine, planiran je iznos u visini od 75 miliona KM, što predstavlja isti iznos koji je planiran 2020. godine.

Struktura budžeta je bila ista kao i ranijih godina i podijeljena je kako slijedi:

- Podrška tekućoj proizvodnji 53.800.000 KM;
- Podrška dugoročnom razvoju 15.200.000 KM; i
- Sistemske mjere podrške 6.000.000 KM.

Kada govorimo o novinama u regulatornom okviru, u protekloj godini u Republici Srpskoj se dosta radilo na izradi strateških i zakonskih propisa. U junu je urađen prvo nacrt, a u septembru i prijedlog *Strategije razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Republike Srpske 2021-2027. godine*.

Takođe, na polju izrade zakonskih propisa urađeno je sljedeće:

- Nacrt zakona o izmjenama i dopunama zakona o pčelarstvu (novembar),
- Prijedlog zakona o izmjeni zakona o sjemenu poljoprivrednog bilja (juli),
- Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni zakona o stočarstvu (april).

Brčko distrikt Bosne i Hercegovine: Kao i prethodnih godina, tokom 2021. godine, podrška poljoprivredi i ruralnom razvoju je realizirana u skladu sa „Pravilnikom o načinu i uslovima za podsticaj poljoprivrednoj proizvodnji za 2021. godinu”. Navedeni Pravilnik, Vlada Brčko distrikta Bosne i Hercegovine je usvojila u julu 2021. godine, na 21. redovnoj sjednici. Što se tiče novina u procesu implementacije podrške, zabilježene su one koje se odnose na rokove za podnošenje zahtjeva za podršku. Naime, prema novom Pravilniku, korisnik može da podnese zahtjev za podršku već od 01. 01. tekuće godine, pa sve do datuma utvrđenog u posebnim kriterijima za svaku od mjera podrške. Za mjere za koje nije utvrđen krajnji datum podnošenja zahtjeva, taj datum je 30.09. tekuće godine. Zabilježene su značajne novine vezane za maksimalan iznos podsticaja koje su korisnici mogli ostvariti. Za razliku od 2020. godine, tokom 2021. godine, podsticaji koji su bili odobreni do isteka krajnjeg roka za podnošenje zahtjeva su isplaćivani u 100% iznosu¹¹. Definirani su „zagarantovani” iznosi podrške za fizička i pravna lica. Ukoliko je korisnik potraživao iznos do definiranog iznosa, podsticaji su

⁹Na sjednici održanoj 21.10.2021. godine u Mostaru, Vlada FBiH je usvojila Kreditno-garantni program za poljoprivredu i prehrambenu industriju.

¹⁰„Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 11/21.

¹¹U 2020. godini je isplaćivano 80% od iznosa koji je bio definiran Pravilnikom.

isplaćivani u 100% iznosu, a ukoliko je traženi iznos premašivao definirani iznos, korisniku je isplaćivan taj definirani iznos (zagarantovani). Nakon što se obračunaju sredstva koja su zagarantovana za isplatu, odnosno sredstava korisnicima koja su odobrena do isteka roka za podnošenje zahtjeva, ostatak sredstava se raspoređivao po principu kao i 2020. godine. Što se tiče finansijskog okvira za realizaciju podrške poljoprivredi i ruralnom razvoju, u budžetu Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine za ovu namjenu je planirano 10.000.000 KM. S ciljem unapređenja sektora poljoprivrede Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Vlada Brčko distrikta Bosne i Hercegovine je u junu donijela Odluku o usvajanju Programa o plasiranju novčanih sredstava kroz kreditne linije. U vezi sa navedenim raspisan je i Javni poziv za sklapanje ugovora o finansijskim uslugama. Predmet javnog poziva je plasiranje novčanih sredstava u ukupnom iznosu od 1.954.262,73 KM putem kreditnih linija u skladu sa već navedenim ciljem. Tokom 2021. godine i u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine se radilo na regulatornom okviru, urađena je Izmjena zakona o podsticaju u poljoprivrednoj proizvodnji („Službeni glasnik BD BiH“, broj 4/21), te je u novembru urađen Nacrt zakona o pčelarstvu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

5.2. Ukupna izdvajanja za poljoprivredu i ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini

Ukupna izdvajanja za poljoprivredu i ruralni razvoj u BiH predstavljaju zbir svih izdvajanja sa nivoa entiteta Federacije BiH i Republike Srpske, Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i deset kantona u Federaciji BiH. U protekloj 2021. godini, sublimacijom svih novčanih podrški za poljoprivredu i ruralni razvoj u BiH je ukupno izdvojeno 222,8 miliona KM. Uvidom u tabelu 22, u kojoj su predstavljena izdvajanja za period 2015-2021. godine, može se vidjeti da kontinuirano postoji rast izdvajanja za podrške, s tim da je iznos izdvojen u 2021. godini najveći u posmatranom periodu. U odnosu na 2020. godinu, budžet je bio veći za oko 8%.

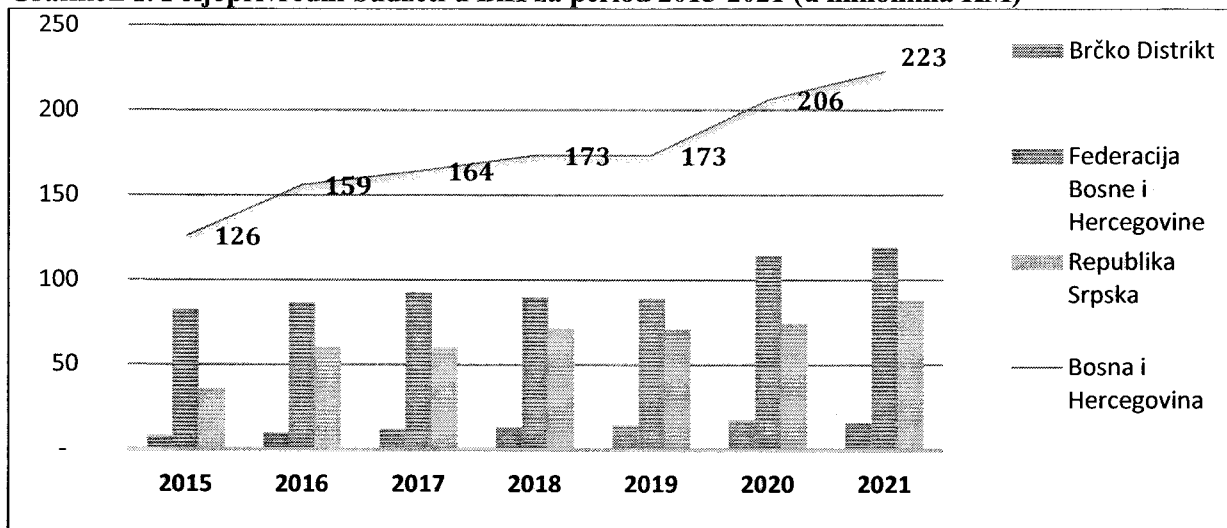
Tabela 22. Poljoprivredni budžeti u BiH (2015-2021) (000 KM)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Brčko distrikt BiH	7,759	9,541	11,832	12,764	13,950	17,556	15,943
Federacija BiH	82,416	86,394	92,172	89,374	88,997	114,017	118,831
Republika Srpska	35,745	60,006	59,999	70,999	70,647	74,430	88,036
Ukupno BiH	125,921	155,942	164,005	173,138	173,595	206,003	222,810

Izvor: Kancelarija za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH, na osnovu podataka entitetskih/kantonalnih ministarstava poljoprivrede i Odjeljenja za poljoprivredu Brčko distrikta BiH

U Grafikonu 1, predstavljena je struktura učešća Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u ukupnom budžetu za poljoprivredu i ruralni razvoj u BiH. Na prvom mjestu po izdvajanjima za poljoprivredu i ruralni razvoj u BiH nalazi se Federacija Bosne i Hercegovine. U 2021. godini je Federacija BiH (zajedno sa kantonima) za poljoprivredu i ruralni razvoj izdvojila 118,8 miliona KM, odnosno 53,3% od ukupnog realizovanog poljoprivrednog budžeta. U prošloj godini je izdvojeno oko 4,8 miliona KM više u odnosu na 2020. godinu ili procentualno izraženo oko 4%. Prema visini sredstava isplaćivanih za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju u BiH na drugom mjestu je konstantno Republika Srpska. U Republici Srpskoj je u 2021. godini za poljoprivredu i ruralni razvoj izdvojeno 88 miliona KM, odnosno 39,5% od ukupnog budžeta. I u Republici Srpskoj je primjetan rast izdvojenih sredstava u odnosu na prethodne godine. U odnosu na 2020. godinu, u prošloj godini je izdvojeno 13 miliona KM više, odnosno procentualno izraženo oko 18%.

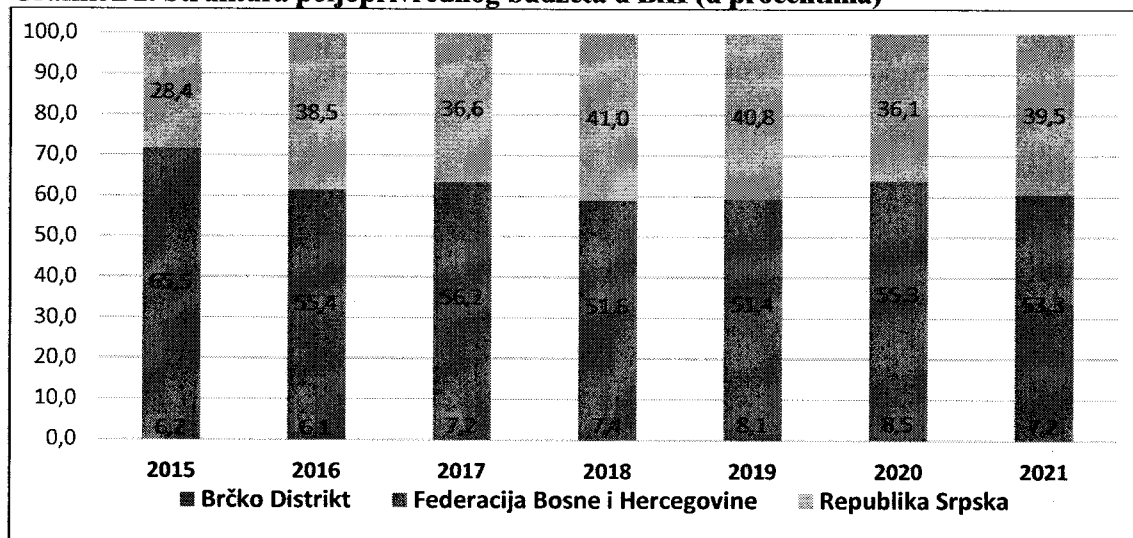
Grafikon 1. Poljoprivredni budžeti u BiH za period 2015-2021 (u milionima KM)

Izvor: Kancelarija za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH, na osnovu podataka entitetskih/kantonalnih ministarstava poljoprivrede i Odjeljenja za poljoprivredu Brčko distrikta BiH

U Brčko distriktu Bosne i Hercegovine je u 2021. godine za poljoprivredu i ruralni razvoj izdvojeno 15,9 miliona KM. U odnosu na Federaciju BiH i Republiku Srpsku koje bilježe povećano izdvajanje, u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine je u 2021. godini izdvojeno manje u odnosu na godinu ranije i to oko 1,6 miliona KM. Procentualni prikaz strukture podrške poljoprivredi i ruralnom razvoju u BiH tokom 2021. godine je predstavljen Grafikonom 2.

Grafikon 2. Struktura poljoprivrednog budžeta u BiH (u procentima)

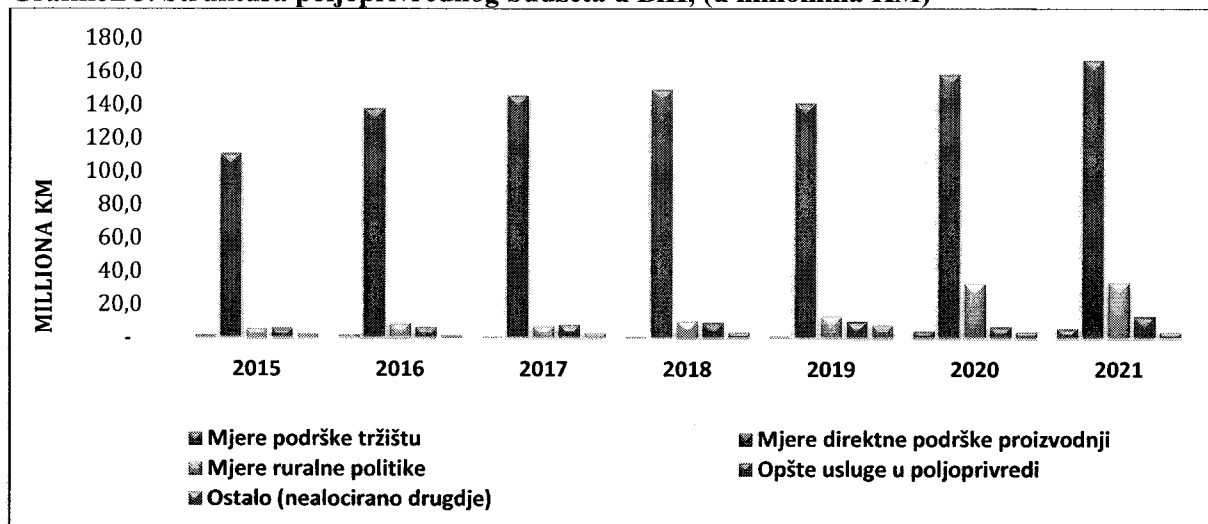

Izvor: Kancelarija za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH, na osnovu podataka entitetskih/kantonalnih ministarstava poljoprivrede i Odjeljenja za poljoprivredu Brčko distrikta BiH

5.3. Analiza strukture budžetske podrške po grupama mjera

Kada je u pitanju struktura budžetske podrške po grupama mjera u 2021. godini, nije bilo značajnijih odstupanja u odnosu na 2020. godinu. U skladu sa klasifikacijom novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju, na prvom mjestu po visini izdvojenih sredstava u 2021. godini se nalaze mjere direktnih podrški. Na drugom mjestu se nalaze mjere ruralnog razvoja, dok su na trećem mjestu opće usluge u poljoprivredi. Četvrto mjesto po visini izdvojenih sredstava pripada mjerama podrške tržištu, dok je na zadnjem mjestu nealocirano (ostalo).

Grafikon 3. Struktura poljoprivrednog budžeta u BiH, (u milionima KM)

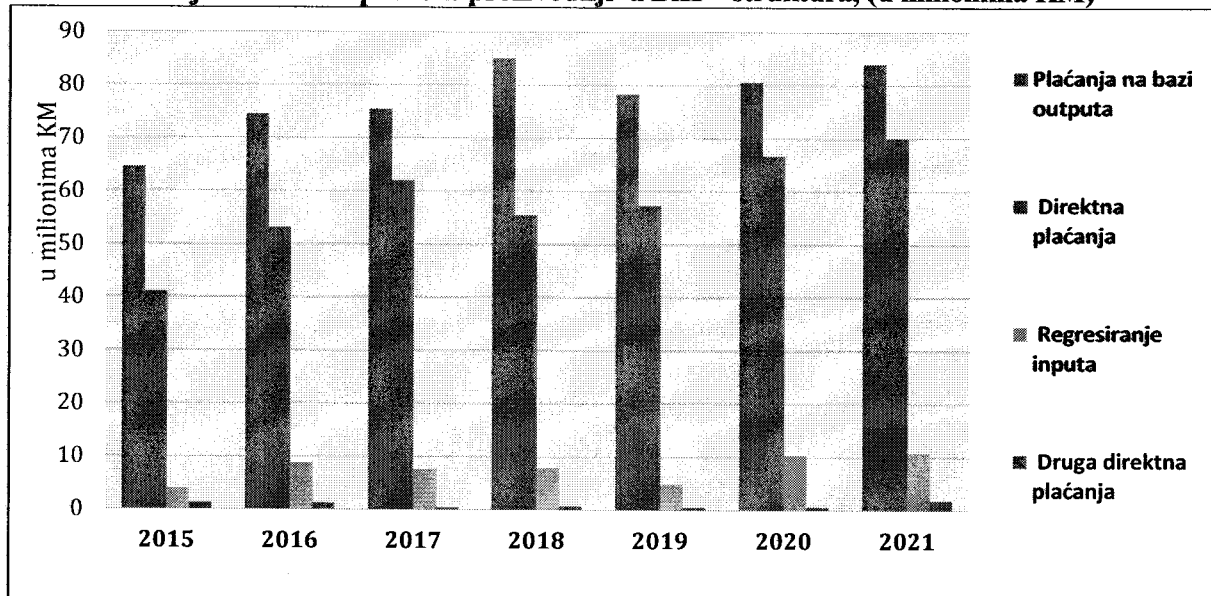

Izvor: Kancelarija za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH, na osnovu podataka entitetskih/kantonálnih ministarstava poljoprivrede i Odjeljenja za poljoprivredu Brčko distrikta BiH

5.3.1. Mjere direktne podrške proizvođačima/proizvodnjama

Mjere direktne podrške proizvođačima predstavljaju mjere za koje se izdvaja najveći dio poljoprivrednog budžeta u Bosni i Hercegovini. U 2021. godini na račun mjera direktnih podrški izdvojeno je 166,5 miliona KM što u procentima iznosi oko 74,7% ukupnog budžeta izdvojenog u prethodnoj godini. U odnosu na godinu ranije, u 2021. godini je za mjere direktnih podrški izdvojeno oko 8 miliona KM.

Grafikon 4. Mjere direktne podrške proizvođačima u BiH – struktura, (u milionima KM)

Izvor: Kancelarija za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH, na osnovu podataka entitetskih/kantonálnih ministarstava poljoprivrede i Odjeljenja za poljoprivredu Brčko distrikta BiH

Mjere direktnih podrški se klasifikuju na četiri grupe mjera: plaćanja na bazi outputa, direktna plaćanja, regresiranje inputa i druga direktna plaćanja. Kao što se može vidjeti u Grafikonu 4, mjere plaćanja na bazi outputa se u okviru mjera direktnih podrški nalaze na prvom mjestu po visini izdvojenih sredstava. Za iste je u 2021. godini izdvojeno 84 miliona KM, a gledajući u odnosu na ukupni budžet, samo za ove mjere je izdvojeno oko 37%. Proizvod za koji se najviše

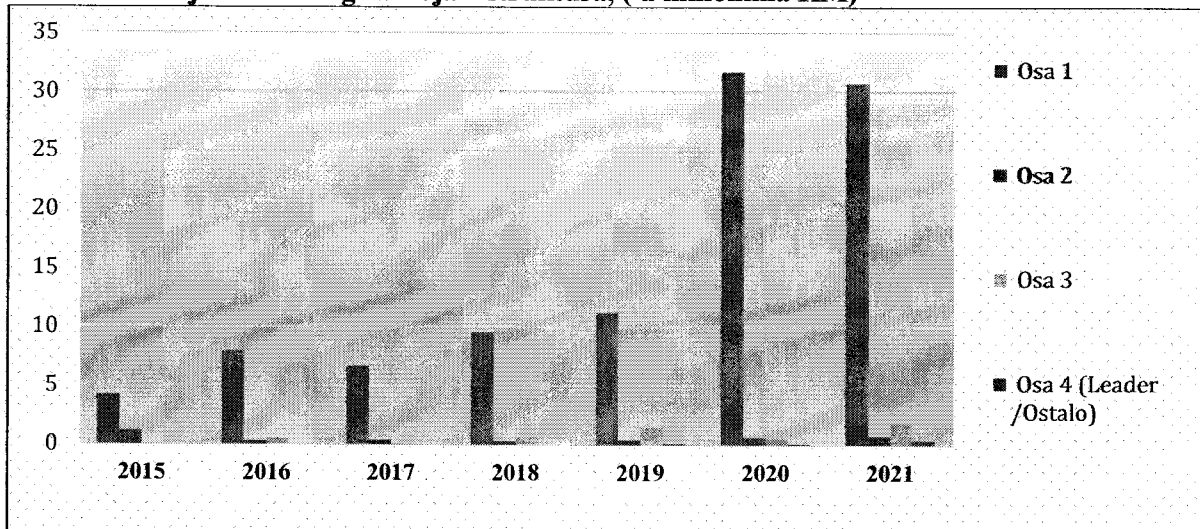
izdvaja u okviru plaćanja na bazi outputa jeste kravlje mlijeko za koje je izdvojeno skoro 73 miliona KM. Na drugom mjestu su direktna plaćanja za koje je u 2021. godini izdvojeno oko 70 miliona KM, odnosno 31,4% ukupnog budžeta za poljoprivredu.

U okviru mjera direktnih podrški na trećem mjestu po izdvojenim sredstvima nalaze se mjere plaćanja za regresiranje inputa, za koje je izdvojeno 10,7 miliona KM, odnosno 4,8% ukupnog budžeta. Na posljednjem mjestu u okviru ove grupe mjera nalaze se druga direktna plaćanja, sa ukupno izdvojenim sredstvima u iznosu od oko 1,8 miliona KM.

5.3.2. Mjere ruralnog razvoja

Za mjere ruralnog razvoja u 2021. godini utrošeno je 33,5 miliona KM. Već je navedeno da su ove mjere na drugom mjestu po visini izdvojenih sredstava, te su u ukupnom budžetu učestvovala sa oko 15,1%. Grafikonom 5, predstavljena je struktura podrške ruralnom razvoju u periodu 2015-2021. godine. Kao što se može vidjeti, najveći dio sredstava isplaćen je za Osu 1. U okviru ove Ose, najviše sredstava je isplaćeno na ime nabavke mehanizacije i opreme i za izgradnju štalskih objekata.

Grafikon 5. Mjere ruralnog razvoja – struktura, (u milionima KM)

Izvor: Kancelarija za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH, na osnovu podataka entitetskih/kantonalnih ministarstava poljoprivrede i Odjeljenja za poljoprivredu Brčko distrikta BiH

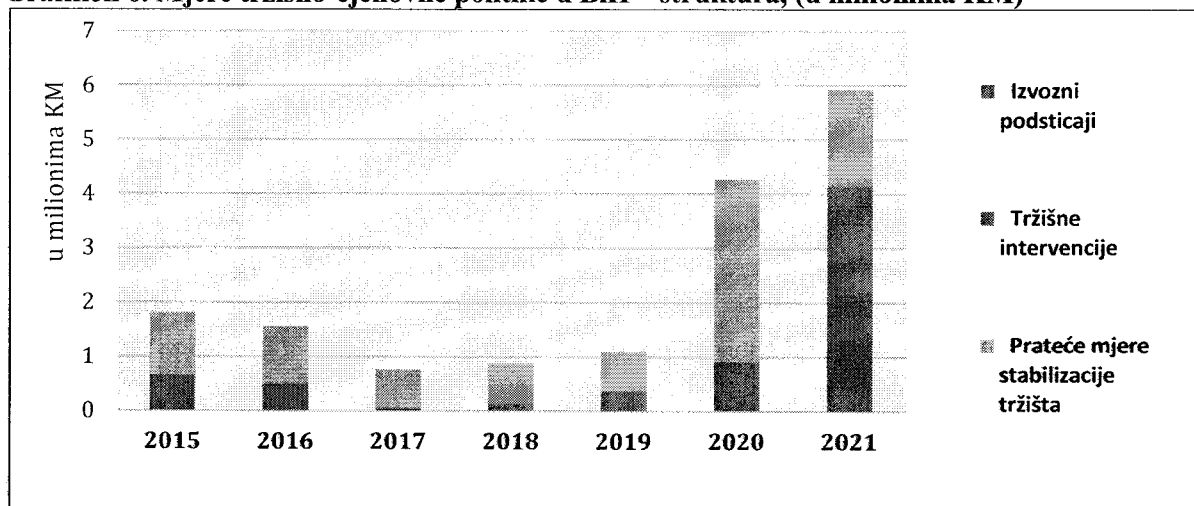
Iznos koji je utrošen na Osu 1 čini 13,8% ukupnog poljoprivrednog budžeta u 2021. godini. Na drugom mjestu po visini izdvojenih sredstava su mjere iz Ose 3, za koje je izdvojeno 1,8 miliona KM, odnosno 0,8% ukupnog poljoprivrednog budžeta. Najniža izdvajanja bilježe mjere koje pripadaju Osi 2 i Osi 4. Za mjere u okviru Ose 2 je izdvojeno svega 686 hiljada KM, dok je za mjere iz Ose 4 izdvojeno 350 hiljada KM.

5.3.3. Mjere tržišno-cjenovne politike

Glavni cilj mjera tržišno-cjenovne politike jeste da se istim osigura stabilnost domaćeg tržišta poljoprivrednih proizvoda, te samim time jača konkurentnost domaće poljoprivredne proizvodnje. Nažalost, u Bosni i Hercegovini još uvijek ne postoje sistemski rješenja koja bi omogućila da imamo stabilno tržište poljoprivrednih proizvoda. Izdvajanja za ove mjere su u prosjeku dosta niska, iako je u posljednje dvije godine došlo do određenih povećanja. U 2021. godini je na ime mjera tržišno-cjenovne politike izdvojeno 5,9 miliona KM, odnosno oko 2,7%

ukupnog poljoprivrednog budžeta. U posmatranom periodu (2015-2021.) ovo je najveći iznos izdvojen za ovu grupu mjera.

Grafikon 6. Mjere tržišno-cjenovne politike u BiH – struktura, (u milionima KM)

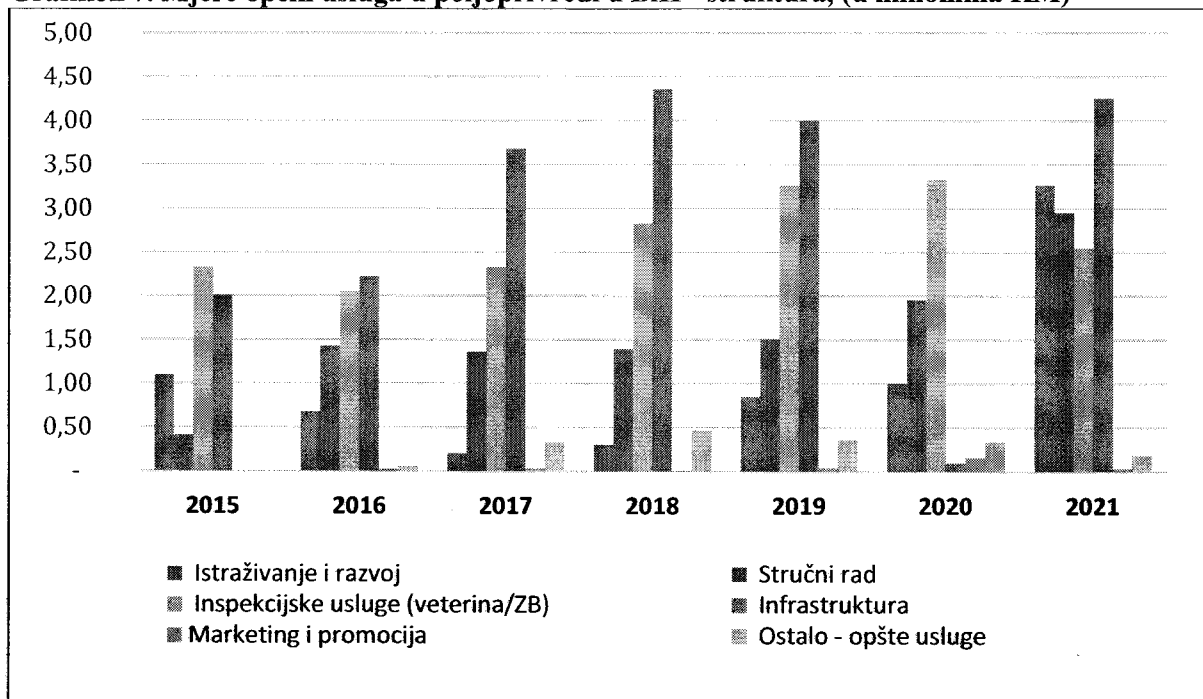
Izvor: Kancelarija za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH, na osnovu podataka entitetskih/kantonálnih ministarstava poljoprivrede i Odjeljenja za poljoprivredu Brčko distrikta BiH

U ovu grupu mjera spadaju izvozni podsticaji, tržišne intervencije i prateće mjere stabilizacije tržišta. U protekloj godini, na prvom mjestu po visini izdvojenih sredstva unutar ove grupe mjera su tržišne intervencije, za koje je izdvojeno oko 4,1 milion KM, odnosno 1,9% ukupnog poljoprivrednog budžeta. Ako pogledamo procentualno učešće tržišnih intervencija u okviru mjera tržišno-cjenovne politike, vidimo da je za iste izdvojeno 70%. Također, u Grafikonu 6 se može vidjeti da je u odnosu na 2020. godinu kao i na prethodne godine, 2021. godine ubjedljivo najveći iznos izdvojen za tržišne intervencije. Na drugom mjestu po visini izdvojenih sredstava nalaze se prateće mjere stabilizacije tržišta, za koje je u prošloj godini izdvojeno oko 1,8 miliona KM, odnosno oko 0,8% od ukupnog budžeta. Za izvozne podsticaje u 2021. godini nije bilo novčanih izdvajanja.

5.3.4. Mjere općih usluga u poljoprivredi

Mjere općih usluga u poljoprivredi u BiH su tokom 2021. godine podržane sa 13,2 miliona KM, što predstavlja 5,9% ukupno realiziranog poljoprivrednog budžeta. U prošloj godini je izdvojeno oko 92% više sredstava za ovu grupu mjera u odnosu na godinu ranije. Prema visini izdvojenih sredstava u okviru općih usluga na prvom mjestu se nalazi mjera ulaganja u infrastrukturu. Za infrastrukturu je u prošloj godini izdvojeno 4,2 miliona KM, odnosno 1,9% ukupnog budžeta, što je značajno veći iznos od onog koji je izdvojen za istu ovu mjeru godinu ranije. Sljedeća grupa mjera po visini izdvojenih sredstava jesu mjere istraživanje i razvoj, za koje je izdvojeno 3,3 miliona KM, a što procentualno iznosi oko 1,5% ukupnog poljoprivrednog budžeta. Sljedeće po visini izdvojenih sredstava jesu mjere podrške za stručni rad, za koje je izdvojeno 2,9 miliona KM, odnosno 1,3% ukupnog budžeta za poljoprivredu. Na četvrtom mjestu se nalaze inspeksijske usluge sa izdvojenih 2,5 miliona KM. Mjere ostale opće usluge i marketing i promocija su u prošloj godini podsticani sa vrlo malim iznosima.

Grafikon 7. Mjere općih usluga u poljoprivredi u BiH - struktura, (u milionima KM)

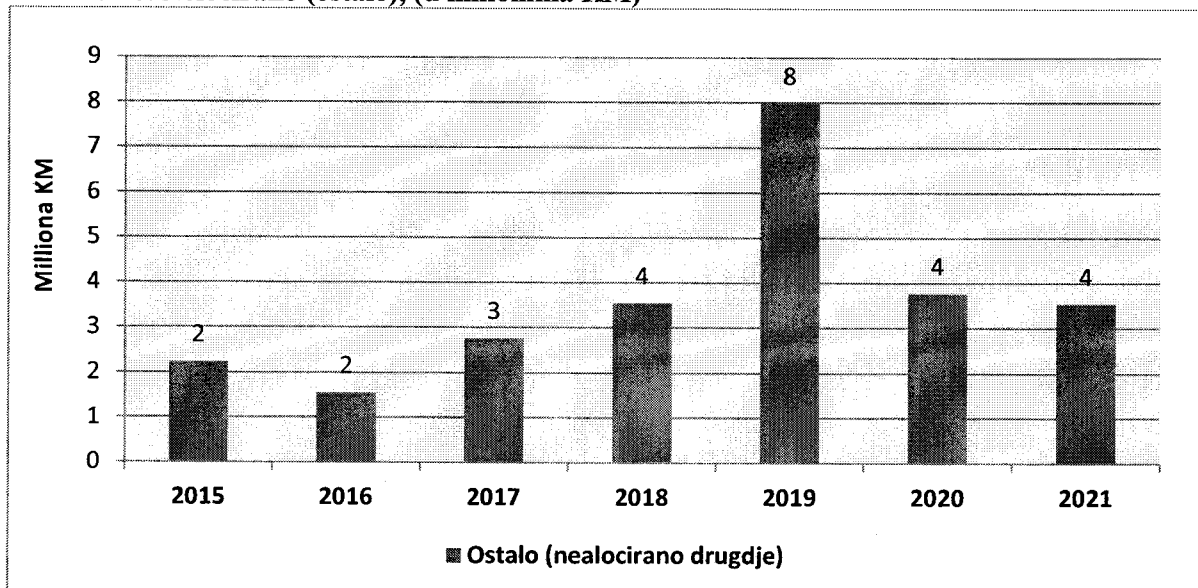

Izvor: Kancelarija za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH, na osnovu podataka entitetskih/kantonalnih ministarstava poljoprivrede i Odjeljenja za poljoprivredu Brčko distrikta BiH

5.3.5. Nealocirano (ostalo)

Grupu nealocirano čine podrške u poljoprivredi i ruralnom razvoju koje se prema klasifikaciji ne mogu svrstati ni u jednu drugu grupu mjera. Iznos sredstava koji se nije mogao nigdje drugo klasificirati u 2021. godini je iznosio 3,5 miliona KM, odnosno oko 1,6% od ukupnog poljoprivrednog budžeta što predstavlja smanjenje u odnosu na godinu ranije kada je grupa mjera nealocirano učestvovala sa 1,8 u ukupnom poljoprivrednom budžetu.

Grafikon 8. Nealocirano (ostalo), (u milionima KM)

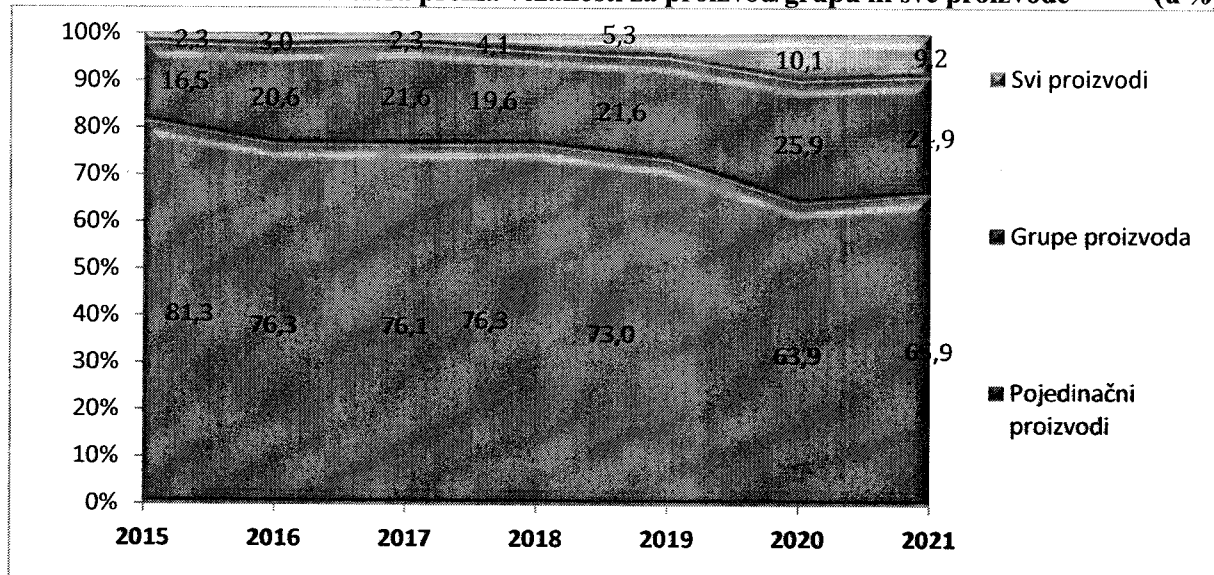

Izvor: Kancelarija za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH, na osnovu podataka entitetskih/kantonalnih ministarstava poljoprivrede i Odjeljenja za poljoprivredu Brčko distrikta BiH

5.4.Struktura podrške po proizvodima/proizvodnjama

Iz Grafikona 9, u kojem je predstavljena struktura podrške po proizvodima/proizvodnjama, može se vidjeti da je i tokom 2021. godine najveći iznos podrške utrošen na podršku pojedinačnim proizvodima. Za ovaj vid podrške u protekloj godini izdvojeno je nešto više od 128,5 miliona KM, ili 66% ukupnog poljoprivrednog budžeta.

Grafikon 9. Struktura transfera prema vezanosti za proizvod/grupu ili sve proizvode (u %)

Izvor: Kancelarija za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH, na osnovu podataka entitetskih/kantonálnih ministarstava poljoprivrede i Odjeljenja za poljoprivredu Brčko distrikta BiH

Podrške za grupu proizvoda se nalaze na drugom mjestu, te je za iste u 2021. godini utrošeno oko 48,6 miliona KM, odnosno oko 25% ukupnog poljoprivrednog budžeta. Grupa mjera podrške koje se odnose na podršku svim proizvodima je prema visini izdvojenih sredstava na trećem mjestu. Za ovu grupu mjera je utrošeno skoro 18 miliona KM, odnosno 9,2% ukupnog poljoprivrednog budžeta.

Struktura podrške po proizvodima/grupama proizvoda je predstavljena u Tabeli 23. Evidentno je da je i tokom 2021. godine kravlje mlijeko dobilo najveći iznos podrške i to 43,7%, u odnosu na sve ostale proizvode/grupe proizvoda. Pored mlijeka značajnije je podržana proizvodnja goveđeg mesa koja participira u procentu od 5,74%, te svinjskog mesa 4,58%. Ostali pojedinačni proizvodi su ispod 4% učešća.

Tabela 23. Distribucija podrški po proizvodima/grupama proizvoda, (%)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Mlijeko (kravlje)	55,86	49,18	50,36	51,25	45,48	40,84	43,70
Mlijeko (ovčije i kozje)	0,20	0,14	0,23	0,24	0,32	0,35	0,35
Goveđe meso	5,23	7,41	6,51	6,65	6,37	4,15	5,74
Svinjsko meso	3,14	3,42	3,45	4,52	5,23	2,26	4,58
Ovčije meso	0,11	0,14	0,00	0,27	-	0,10	0,00
Pileće meso	1,85	1,80	1,53	1,61	1,94	1,47	3,25
Jaja	0,54	0,32	0,32	0,41	0,42	0,44	0,42
Med	0,67	0,84	1,09	1,31	1,59	4,03	2,08

Riba	1.98	1.84	1.79	1.51	1.74	1,84	0,03
Čurići	0.00	0.00	0.00	0.00	-	0,06	0,00
Konji	0.00	0.03	0.03	0.03	0.03	1,18	0,00
Biljna							
Pšenica	5.25	6.97	7.29	5.44	6.59	2,70	2,02
Kukuruz	3.66	1.90	1.84	1.13	1.13	1,22	1,70
Ječam	0.28	0.49	0.42	0.28	0.63	0,49	0,16
Duhan	0.37	0.29	0.25	0.24	0.14	1,15	0,09
Krompir	0.32	0.51	0.17	0.15	0.15	0,87	0,55
Soja	0.44	0.09	0.01	0.43	0.40	0,18	0,03
Grožđe	0.97	0.57	0.54	0.48	0.54	-	0,84
Gljive	0.06	0.08	0.09	0.06	0.02	0,13	0,16
Ljekovito i aromatsko bilje	0.36	0.33	0.16	0.26	0.32	0,39	0,13
Grupe proizvoda							
Povrće	2.43	2.77	3.51	3.23	3.52	4,59	3,96
Voće	3.29	5.36	4.25	5.13	4.72	6,61	4,89
Žitarice	0.17	0.29	0.33	1.45	2.08	0,95	0,15
Krmno i industrijsko bilje	0.44	1.18	1.10	1.10	1.32	0,65	2,62
Biljna proizvodnja generalno	4.38	6.01	5.53	5.13	3.42	5,85	5,94
Mlijeko i meso - goveda	0.78	0.55	2.10	0.35	2.78	3,72	2,67
Mlijeko meso ovce/koze	4.96	4.48	4.76	3.24	3.80	3,54	4,70
Svi proizvodi	2.26	3.05	2.34	4.11	5.32	10,12	9,21
UKUPNO	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100	100

Izvor: Kancelarija za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH, na osnovu podataka entitetskih/kantonálnih ministarstava poljoprivrede i Odjeljenja za poljoprivredu Brčko distrikta BiH

5.5. Poljoprivredne podrške u regiji i poređenje sa podrškama u Bosni i Hercegovini

U nastavku su ukratko predstavljene visina i struktura poljoprivrednih podrški koje su tokom 2021. godine isplaćene u zemljama regije, te su poređene sa podrškama isplaćenim u našoj zemlji.

Srbija – Kao i prethodnih godina, Srbija je i u 2021. godini lider po izdvajanju za poljoprivredu i ruralni razvoj u regionu. U 2021. godini, ova susjedna zemlja je izdvojila 377,54 miliona eura za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju. U odnosu na 2020. godinu, Srbija bilježi veća izdvajanja za poljoprivredu za značajnih 17,36%, što je uglavnom rezultat većih izdvajanja za mjere IPARD –a i mjere direktnih plaćanja. Uvidom u strukturu podrške, evidentno je da su tokom 2021. godine najveća izdvajanja bila za direktna plaćanja u iznosu od 265,98 miliona eura. Za mjere ruralnog razvoja izdvojeno je 59,62 milion eura, dok je iz IPARD fonda Srbija uspjela povući 45,8 miliona eura. Nešto manje iznose podrški zabilježile su mjere koje se odnose na kreditne podrške u poljoprivredi i to 3,99 milion eura, te mjere posebnih poticaja - 2,12 miliona eura.

Tabela 24. Struktura podsticaja u Srbiji za 2021. godinu, (eura)

Obim sredstava	Iznos
Obim sredstava za direktna plaćanja	265,987,759.44
Obim sredstava za podsticaje za mjere ruralnog razvoja	59,629,074.52
Obim sredstava za kreditnu podršku u poljoprivredi	3,997,958.49
Obim sredstava za posebne podsticaje	2,126,573.66
Obim sredstava za IPARD podsticaje ukupno	45,804,959.17
Sredstva iz nacionalnog proračuna za IPARD	5,650,995.24
Sredstva iz pomoći EU	40,153,963.93
Ukupno	377,546,325.28

Izvor: Uredba o raspodjeli podsticaja u poljoprivredi i ruralnom razvoju 2021. godinu

Republika Sjeverna Makedonija – Republika Sjeverna Makedonija je na drugom mjestu po izdvajanjima za poljoprivredu u regiji sa 122,27 miliona eura koliko je izdvojeno u 2021. godini, što je za 2% manje u odnosu na 2020. godinu. U 2021. godini, značajno su smanjena izdvajanja za mjere direktnih plaćanja za 52,02 miliona eura u poređenju sa 2020. godinom. U ovoj godini u strukturu budžeta ušla su i dugovanja iz ranijih godina, koja čine 72,9 % ukupnog budžeta za 2021. godinu.

Tabela 25: Struktura podsticaja u Makedoniji 2021. godine (eura)

Struktura	Iznos
Direktna plaćanja	27,873,392.86
Ruralni razvoj	5,194,886.36
Dug iz ranijih godina	89,210,631.17
Ukupno	122,278,910.39

Izvor: Dokumenti Republike Makedonije dostupni na stranici Agencije za agrarna plaćanja Republike Sjeverne Makedonije

Crna Gora – Crna Gora je na posljednjem mjestu po izdvajanjima za poljoprivredu u regiji sa 44,82 miliona eura koliko je izdvojeno tokom 2021. godine, što je manje za 35%, u odnosu na godinu ranije. Predstavljeni pad izdvojenih sredstava podrške je prvenstveno posljedica smanjenja izdvajanja za IPARD, a onda i prestanak programa MIDAS 2. Crna Gora je u odnosu na ostale zemlje regije specifična po tome što jedina pruža veću podršku mjerama ruralnog razvoja u odnosu na mjere tržišno-cjenovne politike, u okviru kojih dominira iznos za direktna plaćanja.

Tabela 26. Struktura proračuna za poljoprivredu u Crnoj Gori za 2021. godinu (eura)

Mjere	Iznos
1. Mjere tržišno-cjenovne politike	10,883,197.94
1.1 Direktna plaćanja	10,323,197.94
1.2 Mjere za stabilizaciju tržišta	560,000.00
2. Mjere Ruralnog razvoja	22,752,000.00
3. Podrška općim servisima u poljoprivredi	1,225,000.00
4. Socijalni transferi seoskom stanovništvu	3,120,000.00
5. Podrška razvoju sektora morskog ribarstva	3,061,000.00
6. Podrška razvoju sektora slatkovodnog ribarstva	289,000.00
7. Operativni programi uprave	3,494,250.00
Ukupno	44,824,447.94

Izvor: Uredba o uslovima, načinu i dinamici provođenja mjera agrarne politike za 2021. godinu

5.6. Poređenje poljoprivrednih podrški zemalja regije sa podrškom poljoprivredi u BiH

U Tabeli 4, su predstavljeni iznosi realizirane podrške BiH i zemalja regije, u periodu od 2019-2021. godine. Evidentno je da je Srbija lider po izdvajanjima tokom cijelog period posmatranja u odnosu na kako BiH tako i ostale zemlje iz okruženja. Poznato je da je Srbija najveća zemlja u regiji po površini i da ima najveći broj stanovnika, te samim time i najveći broj poljoprivrednih proizvođača koji koriste podršku. Druga po visini izdvajanja za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju je Sjeverna Makedonija, dok je BiH na trećem mjestu. Na posljednjem, četvrtom mjestu je Crna Gora. Potrebno je naglasiti, da je BiH trenutno jedina zemlja u regiji koja ne koristi podrške iz IPARD fonda.

Tabela 27: Ukupni budžeti u posmatranim zemljama za period 2019-2021, (eura)

Godina	Srbija	Sjeverna Makedonija	Crna Gora	BiH
2019	313,475,279.00	142,073,643.35	45,276,500.00	88.600.440,00
2020	311,999,659.78	124,709,624.18	60,722,500.00	105,327,912.13
2021	377,546,325.28	122,278,910.39	44,824,447.94	113,921,143.45

Izvor: Kancelarija za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH na osnovu objavljenih podataka zemalja koje su posmatrane

5.7. Podrška Evropske unije za konkurentnost poljoprivrede i ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini (EU4AGRI)

Projekt „Podrška Evropske unije za konkurentnost poljoprivrede i ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini (EU4AGRI)“ je četverogodišnja inicijativa Evropske unije (2020-2024), sa ciljem modernizacije poljoprivredno-prehrambenog sektora, otvaranja novih i zadržavanja postojećih radnih mjesta, te podrške oporavku od krize prouzrokovane COVID-19 virusom u BiH. Projekt EU4AGRI primarno je finansiran sredstvima Evropske unije (EU) u okviru Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA). Vrijednost projekta je 20 miliona eura, uz zajedničko sufinansiranje Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP) i Češke razvojne agencije (CzDA). Težište projekta je na povećanju ulaganja u poljoprivredno-prehrambeni sektor i podizanju nivoa znanja i vještina poljoprivrednih proizvođača u ruralnim područjima. Projekt EU4Agri je u cjelosti usklađen i sa „Strateškim planom ruralnog razvoja BiH (2018-2021) – Okvirni dokument“, izrađenim s ciljem utvrđivanja pravaca razvoja sektora poljoprivrede i ruralnog razvoja BiH.

Projekt je implementiran u saradnji UNDP - a i partnerskih institucija iz BiH (relevantne državne i entitetske institucije, kao i institucije BD BiH¹²). Predstavници partnerskih institucija su učestvovali u formi vanjskih posmatrača.

Tokom 2021. godine, objavljeno je ukupno tri (3) javna poziva i to:

1. Javni poziv za dodjelu bespovratnih sredstava investicijama za unapređenje i razvoj ruralne/lokalne tržišne infrastrukture (06.05.2021.)
2. Javni poziv za dodjelu bespovratnih sredstava investicijama u prerađivačke kapacitete i marketing poljoprivredno – prehrambenih proizvoda (04.10.2021.)
3. Javni poziv za dodjelu bespovratnih sredstava investicijama za unapređenje i razvoj ruralne/lokalne tržišne infrastrukture (21.10.2021.)

¹² Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Kancelarija za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH, Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva FBiH, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva vodoprivrede RS i Odjeljenje za poljoprivredu Brčko distrikta BiH.

Kada je riječ o isplatama sredstava podrške na račune korisnika tokom 2021. godine, poljoprivrednim proizvođačima u BiH je isplaćeno ukupno 4,76 miliona KM, na osnovu sljedećih mjera podrške:

1. Investicija u prerađivačke kapacitete i marketing poljoprivredno prehrambenih proizvoda (3,51 mil KM, 16 korisnika); i
2. Primarna poljoprivredna proizvodnja (1,25 mil KM, 16 korisnika).

5.8. IPA III – Instrument for Pre-Accession Assistance (2021 – 2027)

Od 1. januara 2021. godine, na snazi je novo programsko razdoblje IPA instrumenta, *IPA III – Instrument for Pre-Accession Assistance (2021– 2027)*. Riječ je o sveobuhvatnom instrumentu pomoći EU, nasljedniku IPA II, koji je planiran i programiran za period 2021-2027. godine.

Uspostavljanje i mehanizmi implementacije su definirani sljedećim regulativama:

- Regulativa (EU) 2021/1529 Evropskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA III) od 15. septembra 2021. godine; i
- Provedbena regulativa (EU) 2021/2236 o posebnim pravilima primjene Uredbe (EU) 2021/1529 Evropskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA III) od 15. decembra 2021. godine.

Pretpristupnom pomoći podržaće se korisnici u donošenju i provedbi ključnih političkih, institucijskih, socijalnih i ekonomskih reformi radi poštivanja vrijednosti EU-a i postepenog usklađivanja sa pravilima, standardima i politikama EU. Navedeno predstavlja opći cilj IPA III instrumenta, koji ima i sljedeće posebne ciljeve:

- a) Ojačati vladavinu zakona, demokratiju, poštivanje ljudskih prava, osnovnih prava i međunarodnog prava, kao i poboljšati upravljanje migracijama, uključujući upravljanje granicama;
- b) Povećati efikasnost javne uprave i podržati strukturne reforme i dobro upravljanje na svim nivoima;
- c) Oblikovati pravila, standarde, politike i prakse korisnika u skladu s onima Unije i jačati pomirenje i dobrosusjedske odnose;
- d) Ojačati ekonomski i socijalni razvoj uključujući povećanu povezanost i regionalni razvoj, poljoprivredu i ruralni razvoj te politike socijalne zaštite i zapošljavanja, ojačati zaštitu okoliša, povećati otpornost na klimatske promjene, ubrzati prelazak na ekonomiju s niskim udjelom ugljika i razvijati digitalnu ekonomiju.

Za razliku od IPA II, gdje su područja djelovanja bila definirana kao područja politika uz naglašen sektorski pristup, IPA III ima novu strukturu i djelovaće se kroz 5 „tematskih prozora“ i po „tematskim prioritetima“.

U okviru svakog tematskog prozora su definirani tematski prioriteti kako slijedi:

1. vladavina prava, osnovna prava i demokratija;
2. dobra uprava, usklađenost sa Aquis, dobrosusjedski odnosi i strateška komunikacija;
3. Zelena agenda i održiva povezanost;
4. konkurentnost i inkluzivan rast; i
5. teritorijalna i prekogranična saradnja.

Kao i do sada, pomoć u okviru IPA III provodiće se putem direktnog i indirektnog upravljanja kroz godišnje ili višegodišnje Akcione planove i mjere. Programiranje i provedba pomoći u okviru IPA III prvenstveno su odgovornost korisnika IPA III. Zemlja korisnica IPA III je u obavezi da imenuje koordinatora instrumenta IPA. Koordinator IPA III instrumenta osigurava blisku vezu između korištenja sredstava iz Instrumenta IPA III i samog procesa pristupanja.

Glavni je sagovornik Komisije u cjelokupnom postupku koordinacije programiranja u skladu sa ciljevima i tematskim prioritetima u programskom okviru Instrumenta IPA III.

Provedbenom Regulativom IPA III definirane su posebne odredbe za pomoć u oblasti ruralnog razvoja. Podrška za ruralni razvoj podliježe višegodišnjem programu, koji je višegodišnji akcioni plan, izrađuju ga i nakon savjetovanja sa odgovarajućim učesnicima podnose Komisiji tijela koja odredi zemlja korisnica Instrumenta IPA III. Programe ruralnog razvoja, koji sadrže odabrane mjere za finansiranje iz Evropskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, provode korisnici Instrumenta IPA III indirektnim upravljanjem. Strukturu za implementaciju programa ruralnog razvoja čine:

- Agencija za ruralni razvoj u okviru instrumenta IPA; i
- Upravljačko tijelo Instrumenta pretpristupne pomoći za ruralni razvoj (IPARD), koji blisko sarađuju.

Tabela 28. IPA III alokacije¹³ (u milionima eura)

IPA III tematski prozor	%	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ukupno
Vladavina prava, osnovna prava i demokratija	15.13	281	287	292	298	304	310	317	2.089
Dobra uprava, usklađenost sa Aquis, dobrosusjedski odnosi i strateška komunikacija	16.59	308	314	321	327	333	340	347	2.291
Zelena agenda i održiva povezanost	42.45	788	804	820	837	853	870	888	5.860
Konkurentnost i inkluzivan rast	22.31	414	422	431	440	448	457	467	3.080
Teritorijalna i prekogranična saradnja	3.51	65	66	68	69	71	72	73	485
Ukupan operativan budžet	100	1.855	1.894	1.932	1.971	2.010	2.051	2.093	13.804
Administrativni troškovi		49	49	50	51	52	53	54	357
Ukupno	100	1.904	1.943	1.982	2.022	2.062	2.104	2.147	14.162

Investicijski projekti u okviru programa ruralnog razvoja ostaju prihvatljivi za finansiranje iz sredstava Unije pod uslovom da se znatno ne promijene u periodu od pet godina nakon konačne isplate. Praćenje implementacije podrške za ruralni razvoj obavlja sektorski odbor za praćenje Instrumenta pretpristupne pomoći za ruralni razvoj (IPARD). Prema regulatornom okviru za IPA III, u periodu od 2021-2027. godine, EU će u vidu pomoći zemljama na putu u EU doznačiti 14,162 milijardi eura. Kao i do sada, pomoć je dostupna zemljama kandidatima za članstvo, zatim potencijalnim kandidatima, te zemljama članicama za programe prekogranične saradnje sa zemljama u fazi pristupa¹⁴

5.9. Zajednička poljoprivredna politika (CAP-Common Agriculture Policy) za period 2021 – 2027. godine

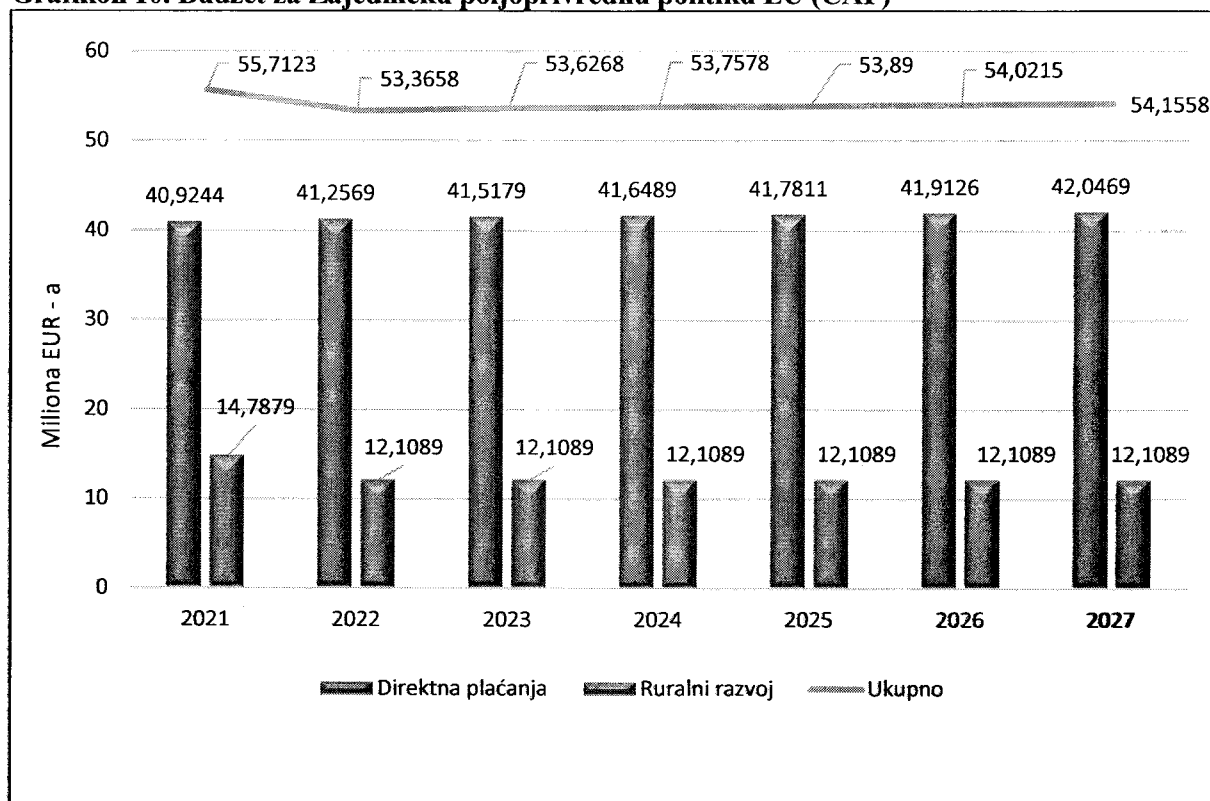
U Evropskoj uniji je počelo novo finansijsko razdoblje Zajedničke poljoprivredne politike (2021–2027) u daljnjem tekstu: ZPP. Budžet namijenjen za finansiranje nove Zajedničke poljoprivredne politike iznosi 386,6 milijardi eura, što predstavlja povećanje u iznosu od 36,6 milijardi eura ili za 10% u odnosu na ZPP 2014 – 2020. godine. Za direktne podrške je alocirana

¹³Izvor: IPA programski okvir za period 2021-2027. godina

¹⁴ Republika Albanija, Bosna i Hercegovina, Island, Kosovo*(Ovaj naziv ne prejudicira status Kosova i u skladu je sa Rezolucijom 1244 VS UN i odlukom Međunarodnog suda pravde o kosovskoj deklaraciji o nezavisnosti), Crna Gora, Republika Sjeverna Makedonija, Republika Srbija i Republika Turska.

291,1 milijarda eura ili 75,3% ukupnog ZPP budžeta, od čega je 270 milijardi eura namijenjeno za podršku dohotku, a ostatak je namijenjen za podršku poljoprivrednim tržištima. Ukupna alokacija za podršku ruralnom razvoju iznosi 95,5 milijardi eura, što uključuje 8,1 milijardu eura iz Instrumenta za oporavak EU koji će pomoći u rješavanju posljedica pandemije COVID-19.

Grafikon 10. Budžet za Zajedničku poljoprivrednu politiku EU (CAP)

Izvor: EU Commission – Multiannual financial framework 2014-2020 and financing of the CAP

Tokom prve dvije godine ZPP 2021-2027. godine, nastaviti će se primjenjivati postojeće Regulative (ZPP 2014-2020), kako je utvrđeno u prelaznoj Regulativi usvojenoj 23. decembra 2020. Nova ZPP značajno će pojednostaviti i modernizirati način rada politike, pružajući značajnu dodatnu vrijednost poljoprivrednicima i društvu u cjelini. Evropska komisija je kao najvažnije prioritete ZPP nakon 2020. godine naznačila veći nivo očekivanja u pogledu politike u području okoliša i klime, te bolje usmjeravanje podrške kao i jače oslanjanje na uspješnu vezu između istraživanja, inovacija i savjetovanja. Predložila je i način na koji se može poboljšati uspješnost ZPP, novi model ostvarivanja politike kako bi se cilj politike preusmjerio sa usklađenosti na uspješnost, te se u nadležnosti EU-a i država članica uvelo više supsidijarnosti. Novi model usmjeren je na bolje postizanje ciljeva Evropske unije na temelju strateškog planiranja, široke političke intervencije i zajedničkih pokazatelja uspješnosti, čime se poboljšava usklađenost politika u okviru budućeg ZPP sa drugim ciljevima Evropske unije.

6. TRGOVINA POLJOPRIVREDNO-PREHRAMBENIM PROIZVODIMA

Ukupan obim razmjene u trgovini poljoprivredno-prehrambenim proizvodima Bosne i Hercegovine u 2021. godini je dostigla vrijednost od 4.324 miliona KM i veća je za 11% od vrijednosti ukupne razmjene iz prethodne godine. Udio uvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u BiH u ukupnom uvozu svih roba u 2021. godini je iznosio 16%, dok je na strani izvoza taj udio u ukupnom izvozu iz BiH bio manji i iznosio je nešto više od 6%.

Tabela 29. Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda* BiH sa svijetom (2020-2021. godina), Miliona KM

	2020	2021	Indeks 2021/2020
Uvoz	3.049	3.410	112
Izvoz	857	914	107
Obim trgovinske razmjene	3.906	4.324	111
Deficit	-2.192	-2.496	114
Pokrivenost (%)	28	27	96

Izvor: Agencija za statistiku BiH

*Poljoprivredni proizvodi su razvrstani po HS klasifikaciji (CN 1-24)

Uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u Bosnu i Hercegovinu je u 2021. godini dostigao vrijednost od 3.410 miliona KM (veći je za 12% u odnosu na prethodnu godinu), dok je izvoz iz Bosne i Hercegovine iznosio 914 miliona KM (veći je za 7% u odnosu na prethodnu godinu). Kao rezultat navedenog zabilježen je deficit u iznosu od 2.496 miliona KM što je u poređenju sa prethodnom godinom više za 304 miliona KM ili 14%.

Kriza uzrokovana koronavirusom posebno u toku 2019. i 2020. godine, otežala je uslove transporta robe te poremećaj na tržištu, posebno pad potražnje i prodaje roba. Ipak 2021. godina se karakterizira kao povoljna za izvoz poljoprivredno prehrambenih proizvoda s obzirom da je izvoz dostigao vrijednost od 914 miliona KM i pored smanjenog izvoza na tursko tržište kao jedno od značajnijih izvoznih tržišta. Odluka prištinskih vlasti za ukidanje zaštitne mjere tj. carine na uvoz svih roba iz Bosne i Hercegovine uticala je da je izvoz količinski i vrijednosno vraćen na nivo prije uvedenih mjera.

Pokrivenost uvoza izvozom poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u 2021. godini je iznosila 27% i neznatno je manja u poređenju sa prethodnom godinom kada je iznosila 28%.

Evropska unija je i dalje najznačajniji vanjskotrgovinski partner, s obzirom da je u 2021. godini oko 47% izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda plasirano na ovo tržište, 40% u CEFTA-u, Tursku 10%, zemlje ostatka svijeta 6% i EFTA-u 2%. Na tržište Bosne i Hercegovine se najviše uvozilo poljoprivredno-prehrambeni proizvod porijeklom iz Evropske unije i to oko 57%, zemalja CEFTA oko 28%, zemalja koje čine ostatak svijeta 12%, Turske oko 3% i EFTA-e 0,2%.

Posmatrano po regijama u 2021. godini u odnosu na 2020. godine rast izvoza poljoprivrednih proizvoda je zabilježen kod izvoza u EU i to za 31%, CEFTA ZA 18% i EFTA za 10%, dok se u izvozu ka Turskoj bilježi pad izvoza za 68% i ostatak svijeta za 14%. U isto vrijeme, uvoz poljoprivrednih proizvoda bilježi rast iz svih regiona. Bosna i Hercegovina sa EFTA bilježi suficit u razmjeni poljoprivrednih proizvoda u visini od 15 miliona KM ili 15%.

Promjena u razmjeni poljoprivrednih proizvoda između Bosne i Hercegovine i Turske je uslijedila tokom 2021. godine s obzirom na značajan pad izvoza i pojavu deficita. Izvoz je u 2021. godini iznosio 43 miliona KM i manji je za 91 milion KM ili 68% u poređenju sa prethodnom godinom. Ovakav značajan pad vrijednosti izvoza je posljedica pada vrijednosti turske lire što se odrazilo direktno na pad konkurentnosti i poskupljenje BiH proizvoda na ovom tržištu.

Tabela 30. Uporedni pregled BiH razmjene poljoprivrednim proizvodima po regionima (miliona KM)

Regije	2020	2021	Indeks 2021/2020
UVOZ			
EU	1.671	1.932	116
CEFTA	891	938	105
EFTA	7	7	100
UoST	84	110	131
Ostatak svijeta	396	424	107
Ukupno	3.049	3.410	112
IZVOZ			
EU	329	430	131
CEFTA	309	364	118
EFTA	20	22	110
UoST	135	43	32
Ostatak svijeta	64	55	86
Ukupno	857	914	107
TRGOVINSKI BILANS			
EU	-1.342	-1.502	112
CEFTA	-582	-574	99
EFTA	13	15	115
UoST	51	-67	
Ostatak svijeta	-332	-369	111
Ukupno	-2.192	-2.496	114

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Poljoprivredni proizvodi su razvrstani po HS klasifikaciji (CN 1-24)

Bosna i Hercegovina je od poljoprivrednih proizvoda (u skladu sa HS nomenklaturom) najviše uvozila ostale prehrambene proizvode – sirupe u vrijednosti od 193 miliona KM kod kojih je zabilježen rast vrijednosti uvoza od 13% u odnosu na 2020. godinu. Na drugom mjestu su komadi govedeg mesa sa kostima u vrijednosti od 165 miliona KM kod kojih je zabilježen rast vrijednosti uvoza od 30%, zatim ostala pšenica i suražica u vrijednosti od 122 miliona KM kod koje je također zabilježen rast uvoza od 3%.

Tabela 31. Uvoz najznačajnijih poljoprivrednih proizvoda u BiH (miliona KM)

Proizvodi	2020	2021	Indeks 2021/2020
Ostali prehrambeni proizvodi – sirupi (laktosni, izoglukozni, glukozni, voćni)	170	193	113
Govede meso, svježe ili rashlađeno -ostali komadi sa kostima	127	165	130
Ostala pšenica i suražica	118	122	103
Pivo dobijeno od slada	104	117	112

Ostali preparati za prehranu životinja	108	99	92
Vode, uključujući mineralne vode i gazirane vode, sa dodatim šećerom ili drugim sredstvima za zaslađivanje ili aromatizaciju	71	90	126
Kafa, ne pržena sa kofeinom	63	78	125
Čokolada i ostali prehrambeni proizvodi koji sadrže kakao: ostali	67	77	115
Cigarete koje sadrže duhan	68	70	103
Ostali sir	55	68	123
Ukupno top 10	951	1.078	113
Ukupno CN 1-24	3.049	3.410	112

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Poljoprivredni proizvodi su razvrstani po HS klasifikaciji (CN 1-24)

U 2021. godini, BiH je od poljoprivrednih proizvoda najviše izvozila maline, kupine, dudove u vrijednosti od 100 miliona KM i ostvarila rast od 43% u odnosu na 2020. godinu, pripremljeni ili konzervirani proizvodi od kokošijeg mesa od 65 miliona KM i rast od 29%, te ulje od sjemena suncokreta ili šafranike, za tehničke ili industrijske svrhe u vrijednosti od 64 miliona KM gdje je u odnosu na prethodnu godinu zabilježen pad od 2%.

Tabela 32. Izvoz najznačajnijih poljoprivrednih proizvoda iz BiH (miliona KM)

Proizvodi	2020	2021	Indeks 2021/2020
Maline, kupine, dudovi (murve)	70	100	143
Pripremljeni ili konzervirani proizvodi od kokoši vrste Gallus domesticus	50	65	129
Ulje od sjemena suncokreta, šafranike ili pamuka i njihove frakcije-ostalo	65	64	98
Mlijeko i pavlaka, nekoncentrirana sadržajem masti većim od 1%, ali ne većim od 6% po masi	66	59	89
Slatki keksi	29	34	119
Vode, uključujući mineralne vode i gazirane vode	33	33	100
Vafli i oblatne	20	25	126
Pšenica i suražica - ostala	14	18	130
Pripremljeni ili konzervirani puževi, osim morskih puževa	12	16	140
Uljane pogače i ostali čvrsti ostaci dobijeni pri ekstrakciji ulja od soje, nemljeveni, mljeveni ili peletizovani	4	16	429
Ukupno top 10	362	430	119
Ukupni izvoz CN 1-24	857	914	107

Izvor: Agencija za statistiku BiH

* Poljoprivredni proizvodi su razvrstani po HS klasifikaciji (CN 1-24)

7. REALIZACIJA MJERA I PRIORITETA U OBLASTI POLJOPRIVREDE, ISHRANE I RURALNOG RAZVOJA U 2021. GODINI

7.1. Zakonska regulativa

Unapređenje pravnog i regulatornog okvira u svrhu povećanja konkurentnosti poljoprivrede, prehrambene industrije i ruralnih područja u Republici Srpskoj je ostvaren usvajanjem:

- Strategije razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Republike Srpske za period 2021-2027¹⁵;
- Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stočarstvu¹⁶;
- Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ribarstvu¹⁷;
- Programa uzgoja goveda u Republici Srpskoj¹⁸.

Također, tokom 2021. godine je izrađeno i nekoliko nacrtu zakona, koji će u predstojećem periodu biti upućeni u daljnju proceduru, kao što su Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju, Zakon o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednim zadrugama i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pčelarstvu.

Podzakonski akti koji su usvojeni tokom 2021. godine su:

- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podsticaja za razvoj poljoprivrede i sela („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 8/21); i
- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podsticaja za kapitalne investicije u poljoprivrednoj proizvodnji („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 13/21).

U cilju razvoja institucionalnog i pravnog okvira usklađenog sa EU standardima Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva je radilo na izradi:

- Nacrta zakona o poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju (u fazi usaglašavanja);
- Nacrta zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju (prethodno potrebno pripremiti Nacrt zakona o poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju i izvršiti usaglašavanje ta dva zakona);
- Nacrta zakona o slatkovodnom ribarstvu (izrađen je prednacrt, završen proces javnih konsultacija i izvršena procjena uticaja. Izvršeno usaglašavanje i postupanje po primjedbama. Čekaju se mišljenja nadležnih institucija i zakon će se uputiti Vladi Federacije BiH);
- Prednacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu (izrađen je prednacrt, završen proces javnih konsultacija. Izvršeno usaglašavanje i postupanje po primjedbama. Čekaju se mišljenja nadležnih institucija i zakon će se uputiti Vladi Federacije BiH);
- Nacrta zakona o jakim alkoholnim pićima (izrađen je prednacrt, završen proces javnih konsultacija. Izvršeno usaglašavanje i postupanje po primjedbama. Čekaju se mišljenja nadležnih institucija i zakon će se uputiti Vladi Federacije BiH).

Od pravnih propisa na kojima se radilo tokom 2021. godine, od koji su neki i usvojeni su:

- Zakon o izmjenama zakona o poljoprivredi („Službene novine Federacije BiH“, broj 82/21);

¹⁵Odluka o usvajanju Strateškog plana razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Republike Srpske za period 2021-2027. od 14.10.2021. „Službeni glasnik RS“, broj 92/21

¹⁶„Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 63/21

¹⁷„Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 112/21

¹⁸„Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 101/21

- Odluka o izmjenama i dopunama Odluke¹⁹ o usvajanju Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava „Subvencije privatnim preduzećima i preduzetnicima – podsticaj za poljoprivredu utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2021;
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu i uslovima ostvarivanja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji („Službene novine Federacije BiH“, broj 32/21, PREČIŠĆENI TEKST- 54/21);
- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarenja novčanih podrški po modelu ruralnog razvoja („Službene novine FBiH“, broj 55/21);
- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podrški po modelu ostalih vrsta podrški („Službene novine Federacije BiH“, br. 61/21 i 76/21);
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o obuci, sertifikatu i Registru poljoprivrednih savjetodavaca („Službene novine Federacije BiH“, broj 85/21).

7.2. Implementacija Strateškog plana ruralnog razvoja Bosne i Hercegovine - Okvirni dokument (2018-2021)

Na osnovu odredbe člana 12. Zakona o poljoprivredi²⁰, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH je formiralo Radnu grupu za praćenje realizacije Strateškog plana ruralnog razvoja BiH (2018-2021) – Okvirni dokument sa zadatkom da prikuplja i obrađuje informacije o vrijednostima indikatora, kojim se prati realizacija Strateškog plana ruralnog razvoja BiH (2018-2021) – Okvirni dokument i priprema godišnje izvještaje. U rad Radne grupe uključeni su predstavnici: Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske, Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Odjeljenja za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Agencije za sigurnost hrane BiH, Kancelarije za veterinarstvo BiH, Uprave BiH za zaštitu zdravlja bilja, Kancelarije za koordinaciju i harmonizaciju sistema plaćanja, Ministarstva finansija i trezora BiH, Direkcije za evropske integracije BiH, Agencije za statistiku BiH, Republičkog zavoda za statistiku RS, Federalnog zavoda za statistiku.

Tokom 2021. godine Radna grupa je pripremila Prijedlog izvještaja o realizaciji Strateškog plana ruralnog razvoja BiH (2018-2021) – Okvirni dokument za 2019. godinu koji je upućen Vijeću ministara BiH na razmatranje i usvajanje. Dodatno, započete su aktivnosti na pripremi Prijedlog izvještaja o realizaciji Strateškog plana ruralnog razvoja BiH (2018-2021) – Okvirni dokument za 2020. godinu.

7.2.1. Aktivnosti na pripremi Prijedloga strateškog plana ruralnog razvoja BiH za period od 2022. do 2027. godine - Okvirni dokument

Postupajući prema odredbama Zakona o poljoprivredi, a imajući u vidu da je period implementacije Strateškog plana ruralnog razvoja BiH (2018-2021) – Okvirni dokument završen sa krajem decembra 2021. godine, pokrenute su aktivnosti na pripremi planskog dokumenta za naredni programski period.

U saradnji sa nadležnim institucijama Federalnim ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Republike Srpske i

¹⁹ „Službene novine Federacije BiH“, broj 105/21

²⁰ Zakon o poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 50/2008)

Odjeljenjem za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine pripremljene su i usvojene:

- Odluka o pristupanju izradi Nacrta strateškog plana 2022. - 2027²¹;
- Odluka o formiranju Interresorne komisije²²;
- Poslovnik o radu Interresorne komisije²³ i Sadržaj Nacrta strateškog plana ruralnog razvoja BiH za period od 2022. do 2027. okvirni dokument.

U cilju osiguravanja konsultantske podrške za izradu Nacrta strateškog plana ruralnog razvoja BiH za period od 2022. do 2027. - Okvirni dokument ostvarena je saradnja sa IPA II projektom EU4Agri koji implementira UNDP.

Kada je riječ o Federaciji BiH, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstava je tokom 2021. godine iniciralo, pripremalo i provodilo aktivnosti na realizaciji operativnih ciljeva iz Srednjoročne strategije razvoja poljoprivrednog sektora 2015-2021. Osim navedenog, fokus je bio usmjeren i na aktivnosti na izradi nove Strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja za period 2021-2027. godina. S tim u vezi, uspostavljena su tijela za izradu Strategije, osim radnih grupa, donešena je Odluka o izmjeni odluke o izradi Strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja Federacije BiH 2021-2027. godina²⁴. Pripremljen je projektni zadatak, održani sastanci uspostavljenih tijela za izradu Strategije. Rok za izradu strateškog dokumenta Federacije BiH je u skladu sa Odlukom produžen do 27.2.2022. godine.

7.3. LEADER²⁵/LAG²⁶

U saradnji sa nadležnim institucijama Federalnim ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Republike Srpske i Odjeljenjem za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i Lokalnim akcionim grupama (u daljem tekstu: LAG) pripremljen je Izvještaj o radu LAG-ova za 2020. godinu, koji je pokazao da ni jedan LAG nije imao projektnih aktivnosti (nije bilo projekata u implementaciji, ali ni odobrenih projekata, niti su LAG-ovi radili na razvoju novih projektnih ideja). U pojedinim LAG-ovima došlo je do krize u organizacionoj strukturi.

S obzirom na ovo alarmantno stanje Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH je pripremio dokument „Inicijativa za pokretanje aktivnosti razvoja LAG-ova i uvođenja LEADER programa“. Inicijativa je dostavljena na uvid i komentare nadležnim institucijama koje su dale pozitivno mišljenje na dokument i imenovala kontakt osobe koje će u narednom periodu raditi na pitanjima LEDAER-a i LAG-ova.

U skladu sa navedenim održano je niz konsultativnih sastanka sa predstavnicima nadležnih institucija i sa predstavnicima LAG-ova, koji su rezultirali izradom Informacije o razvoju EU LEADER programa i lokalnim akcionim grupama u BiH, a ista je upućena Vijeću ministara BiH na razmatranje i usvajanje. Zaključci Vijeća ministara BiH poslužiće kao osnova za provođenje daljnjih aktivnosti.

²¹Odluka o pristupanju izradi Nacrta strateškog plana ruralnog razvoja BiH za period od 2022. do 2027. Okvirni dokument (broj 12-4-50-4629/21, od 28.12.2021. godine)

²²Odluka o formiranju Interresorne komisije za izradu Nacrta strateškog plana ruralnog razvoja BiH za period od 2022. do 2027. Okvirni dokument (broj 12-4-50-4630/21, od 28.12.2021. godine)

²³Poslovnik o radu Interresorne komisije za izradu Nacrta strateškog plana ruralnog razvoja BiH za period od 2022. do 2027. Okvirni dokument (od 28.12.2021. godine)

²⁴„Službene novine Federacije BiH“, broj 67/21 od 25.8.2021. godine

²⁵LEADER - Liaison Entre Actions de Développement Rural (fra.) - veze između akcija ruralnog razvoja

²⁶LAG - lokalna akcijska grupa

7.4. Korištenje pretpristupnih fondova Evropske unije namijenjenih poljoprivredi i ruralnom razvoju

Instrument pretpristupne pomoći EU, odnosno IPA je najopsežniji finansijski instrument EU koji predstavlja suštinsko ulaganje u budućnost zemalja u procesu proširenja i same Evropske unije. Korištenjem ovih fondova, pomaže se korisnicima u realizaciji političkih i ekonomskih reformi, uz pripremu za prava i obaveze koje dolaze s članstvom. Ovakve reforme istovremeno osiguravaju građanima bolje mogućnosti i omogućavaju razvoj standarda koji su jednaki onima koje uživaju građani Evropske unije.

BiH je trenutno korisnik četverogodišnjeg paketa podrške nadležnim institucijama i proizvodnom sektoru u Bosni i Hercegovini (2020-2024), pod nazivom IPA 2018 EU4AGRI - Program „EU podrška u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, sigurnosti hrane, veterinarskih i fitosanitarnih standarda“.

Ovaj paket podrške ima za cilj modernizaciju poljoprivredno-prehrambenog sektora, otvaranje novih i zadržavanja postojećih radnih mjesta, te podršku oporavku od krize prouzrokovane COVID-19 virusom. Program EU4Agri primarno je finansiran sredstvima Evropske unije (EU) u okviru Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA) i sastoji se od dvije komponente. Vrijednost programa je 31 milion eura, uz zajedničko sufinansiranje Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP) i Češke razvojne agencije (CzDA).

Sa grant podrškom poljoprivredi iz EU4AGRI, nastavljeno je i u 2021. godini kada su objavljeni javni pozivi za dodjelu grantova i to za: investicije za unapređenje i razvoj ruralne/lokalne tržišne infrastrukture, investicije u prerađivačke kapacitete i marketing poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, mjere podrške za primarnu poljoprivrednu proizvodnju i podrške razvoj ruralnog turizma.

U okviru prve komponente EU4Agri nastavljeno je sa implementacijom tehničke pomoći nadležnim institucijama u BH sektoru poljoprivrede: Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, entitetska ministarstva poljoprivrede i Odjeljenje poljoprivrede Brčko distrikta Bosne i Hercegovine kroz:

- Jačanje institucionalnih kapaciteta za koordinirano provođenje politike (UNDP);
- Jačanje savjetodavnih službi (CzDA i UNDP) i
- Poboljšanje sistema upravljanja informacijama (CzDA).

Tokom 2021. godine nastavljena je provedba druge komponente programa - tri twinning projekta u oblasti sigurnosti hrane, veterinarske i fitosanitarne politike, programiranih u okviru IPA 2018 Akcionog programa za Bosnu i Hercegovinu. Provedba projekata dodijeljena je odabranom konzorciju iz država članica EU, kako slijedi:

- Twinning projekt „Podrška EU izgradnji kapaciteta i postepeno usklađivanje pravnih stečevina u sektoru sigurnosti hrane u Bosni i Hercegovini“ provodi Služba za hranu i veterinarstvo Republike Litvanije, zajedno sa partnerskim službama Mađarske i Italije. Budžet projekta je 1,5 milion eura;
- Twinning projekt „Podrška EU izgradnji kapaciteta i postepenom usklađivanju pravne stečevine u veterinarskom sektoru u Bosni i Hercegovini“ provodi Austrijska agencija za zdravlje i sigurnost hrane, zajedno sa partnerskim službama iz Francuske i Hrvatske (konzorcij). Za projekt su izdvojena sredstva u iznosu od 3.000.000 eura; i
- Twinning projekt „Podrška EU izgradnji kapaciteta i postepenom usklađivanju pravne stečevine u fitosanitarnom sektoru u Bosni i Hercegovini“ kojeg implementira konzorcij iz Republike Italije kao nosilac posla i Poljska.

7.5. Uspostavljanje IPARD strukture u Bosni i Hercegovini

Donošenjem Strateškog plana ruralnog razvoja Bosne i Hercegovine (2018-2021) – Okvirni dokument u 2018. godini, kao i provođenjem aktivnosti na izradi novog strateškog dokumenta za period 2022-2027. godina ispunjen je prvi tehnički uslov za korištenje IPARD sredstava.

Drugi tehnički uslov „uspostavljena IPARD operativna struktura“ i dalje predstavlja ograničavajući faktor u Bosni i Hercegovini. S obzirom na specifičnosti organizacije Bosne i Hercegovine, uspostava IPARD operativne strukture u BiH ne teče kao u drugim zemljama koje su prošle ovu fazu. Razlog su, svakako, Ustavom dodijeljene nadležnosti u oblasti poljoprivrede, uključujući i sistem isplate novčanih podrški, koje su na entitetskom i kantonalnom nivou, dok su sa druge strane, zahtjevi EU kada je IPARD struktura u pitanju jasni - da je u zemljama kandidatima neophodno uspostaviti jedinstvenu IPARD strukturu za cijelu zemlju. Iz ovih razloga, pitanje uspostave IPARD strukture, iako je na dnevnom redu već duži niz godina, još uvijek je aktuelno. U toku 2021. godine održana su 4 sastanka Radne grupe za izradu prijedloga modela upravljačkog tijela Instrumenta pretpristupne pomoći za ruralni razvoj u BiH i izradu prijedloga modela sistema plaćanja²⁷ na kojima su članovi iznijeli svoje mišljenje o dosadašnjim aktivnostima na uspostavi upravljačkog tijela, diskutovali o stavovima koje su zastupale pojedine institucije kao i zvaničnim stavovima Evropske unije po pitanju uslova koje moraju ispuniti države koje žele da koriste sredstva pretpristupnih fondova Evropske unije za ruralni razvoj (IPARD). Članovi Radne grupe su iskazali zajednički interes o konkretnim aktivnostima kako bi u što većoj mjeri približili stavove s ciljem što skorijeg ispunjavanja uslova za aktivaciju pretpristupnih fondova. U cilju usaglašavanja stavova u pogledu prijedloga izgleda upravljačkog tijela u BiH, predstavnici MVTEO BiH su održali i niz konsultativnih sastanaka sa predstavnicima relevantnih institucija. Takođe, ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine je u više navrata organizovao sastanke na kojima su učestvovali entitetski ministri poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i njihovi saradnici u cilju što preciznijeg definiranja rada Radne grupe kao i puta ka ispunjavanju uslova za korištenje pretpristupnih fondova EU za ruralni razvoj (IPARD).

Iako stavovi po pitanju IPARD operativne strukture nisu u potpunosti usaglašeni, sve nadležne institucije se slažu da je neophodno što hitnije postizanje dogovora po ovim pitanjima, te da ga treba razmatrati u okviru svih aktivnosti na ispunjenju uslova za pristupanje EU. Dodatno, mora se imati u vidu da je svakim danom sve veći pritisak javnosti vezano za gubitak značajnih sredstava evropskih fondova kojim bi se sektor poljoprivrede učinio konkurentnijim, što svakako stavlja u prioritet rješavanje ovih pitanja.

7.6. Poljoprivredni informacijski sistem i poljoprivredna statistika

Zbog uticaja pandemije COVID 19 većina aktivnosti na razvoju Poljoprivrednog informacijskog sistema tokom 2021. godine je značajno usporila. Ipak, aktivnosti na kojima se radilo u smjeru razvoja Poljoprivrednog informacijskog sistema u poljoprivredi BiH su date u nastavku kako slijedi:

Poljoprivredni popis – Direktori statističkih institucija su na sastanku održanom još u junu

²⁷Ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine donio Odluku o imenovanju Radne grupe za izradu prijedloga modela upravljačkog tijela Instrumenta pretpristupne pomoći za ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini i izradu prijedloga modela sistema plaćanja, na osnovu člana 4. stav (2) Zakona o ministarstvima i drugim organima Bosne i Hercegovine („Sl. glasnik BiH“, br. 5/03, 42/02, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13 i 19/16) i Zakona o upravi Bosne i Hercegovine („Sl. glasnik BiH“, br. 32/02, 102/09 i 72/17).

2020. godine donijeli odluku da se Popis poljoprivrede u BiH provede 2023. godine metodom «od vrata do vrata» u svim domaćinstvima ruralnih područja, uključujući domaćinstva u urbanim mjestima koja su identifikovana da se bave poljoprivredom, kroz Popis stanovništva koji je proveden 2013. (adresar domaćinstava će biti ažuriran sa Registrom poljoprivrednih gazdinstava nadležnih institucija u BiH). Prema procjenama, ukupan broj statističkih jedinica za budući Popis poljoprivrede iznosi oko 660.328 domaćinstava.

S ciljem započinjanja aktivnosti na pripremi popisa poljoprivrede u BiH Agencija za statistiku BiH izradila je Nacrt odluke o formiranju Interresorne radne grupe koja će imati zadatak da izradi Akcijski plan za pripremu, provođenje i diseminaciju rezultata Popisa poljoprivrede u BiH 2021-2024 i njegovo usvajanje. Akcijski plan sadrži i predviđa metodološke, organizacijske, pravne i finansijske aspekte Popisa poljoprivrede u BiH. Nacrt predmetne odluke je upućen Vijeću ministara BiH na usvajanje.

U okviru IPA 2017 projekta uz ekspertsku pomoć statističke institucije u BiH su započele izradu nacrtu upitnika i prijedlog zajedničke metodologije za budući popis poljoprivrede.

Kako bi se bolje razumjeli praktični aspekti popisa poljoprivrede počevši od samog planiranja do diseminacije i arhiviranja rezultata popisa predstavnici nadležnih institucija su učestvovali na webinaru pod nazivom „Operativni priručnik Svjetskog programa poljoprivrednog popisa 2020“ koji je organizovala Organizacija za hranu i poljoprivredu (FAO). Učešće na ovom webinaru je bilo od ključne važnosti uzimajući u obzir primjenu FAO priručnika i međunarodnih standarda u popisu poljoprivrede.

Registar vinara, vinogradara i trgovaca vinom - Češka razvojna agencija pod okriljem projekta EU4Agri organizirala je pripremu tehničke specifikacije za registar vinara, vinogradara i trgovaca vinom. Za potrebe ovog registra pripremljen je i većim dijelom usaglašen Nacrt zakona o organizaciji tržišta vina u BiH kao i prijedlog pravilnika koji će uređivati ovu oblast.

Priprema projekta „Agriculture Resilience and Competitiveness Project“ – Tokom 2021. godine održano je par misija Svjetske banke u okviru projekta „Projekt otpornosti i konkurentnosti poljoprivrede“ (eng. Agriculture Resilience and Competitiveness Project - ARCP) koji u svojim aktivnostima sadrži i elemente poljoprivrednog informacijskog sistema. Kreditni iznos od oko 73 miliona USD jednim dijelom u podkomponenti informacijskog sistema predviđeno je uspostavljanje Mreže računovodstvenih podataka poljoprivrednih gazdinstava (FADN), unapređenje Registra poljoprivrednih gazdinstava (RPG), uspostavljanje datog centra Kancelarije za veterinarstvo BiH i modula za procjenu rizika za Agenciju za sigurnost hrane BiH.

U ovoj godini su završene tehničke pripreme i usaglašavanje aktivnosti u okviru projekta između nadležnih entitetskih tijela i institucija na BiH nivou. Dogovorene su zajedničke aktivnosti na uspostavi FADN sistema i unapređenju RPG, dok će se ostale aktivnosti fokusirati na razvoj vlastitih sistema. Očekuje se ratifikacija predmetnog ugovora u predstojećem periodu.

Ministartvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH radi na održavanju IT infrastrukture i softvera koji se koristi u poljoprivrednom informacijskom sistemu radi održivosti istog. Posebna pažnja je usmjerena na razvoj i održavanje softvera s obzirom da se IKT tehnologija brzo razvija. Napredak se očekuje od projekta Svjetske banke, jer se planira obnova zastarjele serverske opreme i komunikacijske opreme. Ministarstvo će nastaviti međuinstitucionalnu saradnju sa nadležnim entitetskim ministarstvima u rješavanju pitanja od značaja za uspješan razvoj informacijskog sistema u poljoprivredi.

Realizacija preporuka svih relevantnih međunarodnih i domaćih institucija su smjernice kako bi se dostigao potreban nivo razvoja poljoprivrednih informacijskih sistema u BiH, odnosno funkcioniranja Poljoprivrednog informacijskog sistema u BiH usaglašenog sa pravilima Zajedničke poljoprivredne politike EU. Poseban akcenat je na preporukama iz Analitičkog izvještaja u prilogu Mišljenja Komisije o aplikaciji BiH za članstvo u EU. U poglavlju 11. Poljoprivreda i ruralni razvoj navedeno je da: „Bosna i Hercegovina treba značajno da unaprijedi svoj administrativni kapacitet u ovoj oblasti i da uspostavi fundamentalne instrumente i institucije za učešće u Zajedničkoj poljoprivrednoj politici (ZPP). Bosna i Hercegovina treba da osigura da njeno zakonodavstvo bude usaglašeno na području cijele zemlje i da bude u skladu sa pravnom stečevinom EU. Treba uspostaviti poljoprivredne informacijske sisteme u skladu sa okvirom EU.“

7.7. Realizacija aktivnosti definiranih u Mapi puta s ciljem stvaranja uslova za izvoz proizvoda biljnog i životinjskog porijekla

Redovno je godišnje izvještavanje Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, kroz pripremljen Izvještaj o realizaciji aktivnosti definiranih u Mapi puta s ciljem stvaranja uslova za izvoz proizvoda biljnog i životinjskog porijekla. Posljednji izrađen izvještaj je na Vijeće ministara BiH upućen u maju 2021. godine. U toku je priprema izvještaja za 2021. godinu.

7.8. Aktivnosti i mjere koje su preduzete u cilju ublažavanja negativnih efekata na poljoprivredu prouzrokovanih pojavom pandemije Covid 19

Od strane Radne grupe za vino pripremljen je i većim dijelom usaglašen Nacrt zakona o organizaciji tržištam vina u BiH. Radna grupa je u toku pandemije, u momentu ublažavanja mjera, kontinuirano održavala sastanke i radionice.

U cilju smanjenja širenja COVID-19 uticaja na unutrašnje tržište EU, Evropska komisija je donijela Smjernice br. 1753 od 16. marta 2020. godine za upravljanje na granici u cilju zaštite zdravlja i osiguranja dostupnosti osnovnih roba i usluga koje su se prije svega odnosile na kretanje putnika prema vanjskim granicama EU i dostupnosti osnovnih roba i usluga. Kako bi se dalje operacionalizirale mjere za sprječavanje COVID-19, Evropska komisija je 23. marta 2020. godine usvojila Komunikaciju br. 1897 od 23. marta 2020. godine o implementaciji “zelenih traka” u skladu sa Smjericama vezano za upravljanje mjerama na granicama radi zaštite zdravlja i osiguranja dostupnosti osnovnih roba i usluga. U tom smislu, CEFTA strane su, imajući u vidu pojavu COVID-19, po uzoru na EU mjere, bile usmjerene na usaglašavanje mjera za olakšavanje prevoza i trgovine osnovnim proizvodima. Shodno tome je, u koordinaciji CEFTA Sekretarijata i Stalnog sekretarijata Transportne zajednice, a u cilju ubrzanja protoka roba prekograničnih prelaza marta 2020. godine formirano CEFTA koordinacijsko tijelo. Članovi ovog tijela su CEFTA kontakt tačke i predstavnici Uprave carina. Aktivnosti ovog tijela prevashodno su se odnosile na sljedeće:

- 1) uspostavljanje tzv. “zelenih prioritetnih koridora/traka ” na kojima se mora odobriti slobodan protok za prioritetnu robu;
- 2) omogućavanje razmjene informacije o pošiljkama putem “SEED-a” (sistematska razmjena elektronskih podataka) kroz dostavljanje obavještenja sanitarnim, fitosanitarnim i veterinarskim inspekcijama i
- 3) usaglašavanje sanitarnih mjera u pogledu tretmana vozača kamiona i ostalih učesnika u prevozu imajući u vidu različit pristup CEFTA strana po ovom pitanju.

U skladu sa navedenim, kroz postupanje CEFTA koordinacijskog tijela su razmijenjene informacije između CEFTA strana vezano za intra-CEFTA granične prelaze (tzv. BCPs/CCPs).

Dodatno su CEFTA strane usaglasile i usvojile Zajedničku listu prioritetnih roba („Prioritetna lista“) koje će se tretirati kao prioritetne u odnosu na druge robe prilikom provođenja kontrola na granici. Prioritetna lista sadrži tarifne oznake i naimenovanja robe iz oblasti hrane, hrane za životinje, lijekova, medicinskih sredstava i medicinske opreme. Ista se redovno ažurira u skladu sa potrebama CEFTA strana. Također su, u okviru CEFTA koordinacijskog tijela, razmijenjene informacije koje se tiču radnog vremena nadležnih službi na graničnim prelazima i podaci o kontakt osobama iz graničnih inspekcija sa njihovim e-mail adresama u cilju dostavljanja blagovremenog obavještenja o pošiljkama sa Prioritetne liste. Pozitivni rezultati prethodno navedenih aktivnosti u borbi protiv COVID-19 jasno su ilustrirani statistikama koje pokazuju da je 80% kamiona u regionu koristilo intra-CEFTA granične prelaze unutar „CEFTA zelenih koridora“, a da je 20% onih koji su prevozili robu sa Prioritetne liste koristeći prednosti prioritetnog prolaska granice.

Radi ublažavanja ekonomskih efekata pandemije COVID-19 na poljoprivredno-prehrambena preduzeća i operatere ruralnog turizma u Bosni i Hercegovini, te osiguranje kontinuiteta njihovog poslovanja tokom 2021. godine realizirana je 2,5-godišnja inicijativa (2021-2023) pod nazivom „Podrška Evropske unije oporavku i otpornosti poljoprivrede i ruralnom razvoju u Bosni i Hercegovini“ (EU4AGRI-Recovery). Ovaj projekt finansira Evropska unija u vrijednosti od 5 miliona eura, a zajednički ga provode Razvojni program Ujedinjenih nacija (UNDP) i Češka razvojna agencija (CzDA).

Ovim projektom pomoći osigurava se nastavak poslovanja poljoprivredno-prehrambenih i ruralnih turističkih operatera pogođenih krizom COVID-19; unapređuje se inovativnost proizvoda i poslovanja te se potiče reorganizacija lanaca vrijednosti jača konkurentnost, otpornost i održivost poljoprivredno-prehrambenih i ruralnih turističkih operatera. Istovremeno se podržava razvoj novoosnovanih poslovnih subjekata (eng. *start-up*) u poljoprivredno-prehrambenom sektoru i ruralnom razvoju.

8. ORGANSKA PROIZVODNJA, PRAVNI OKVIR I RAZVOJNA PERSPEKTIVA

Sektor organske proizvodnje ima vrlo važnu ulogu u postizanju ciljeva EU predstavljenih u „European Green Deal“ (Zeleni sporazum) i „Farm to Fork and Biodiversity Strategies“. Prioritet Evropske Komisije je osigurati da sektor organske proizvodnje ima dobro regulisane predušlove i funkcionalan pravni okvir.

Organska proizvodnja bit će ključna u tranziciji koju vodi EU ka održivom prehrambenom sektoru i boljoj zaštiti biološke raznolikosti. Postavljen je cilj „upravljati sa najmanje 25% poljoprivrednog zemljišta u organskom uzgoju i značajno povećati unos agroekoloških praksi“ do 2030. godine u EU što je podržano odgovarajućim politikama i pravnim okvirom.

Bosna i Hercegovina je potpisnica Sofijske deklaracije koja se odnosi na implementaciju Zelene agende za Zapadni Balkan 2021-2030. koja se između ostalih komponenti odnosi i na održivu poljoprivredu. Akcijskim planom, koji prati implementaciju Sofijske deklaracije, Stalna radna grupa za regionalni i ruralni razvoj u jugoistočnoj Evropi (Standing Working Group for Regional Rural Development in South Eastern Europe - u nastavku teksta SWG RRD) je glavni regionalni koordinator za održivu poljoprivredu u smislu organizacije regionalnih stručnih savjetodavnih radnih grupa (Regional Expert Advisory Working Group - u daljnjem tekstu REAWG).

SWG RRD u sklopu projekta „Dijalog o poljoprivrednoj politici Njemačka – Zapadni Balkan“ radi na jačanju okvira politike za poljoprivredu i ruralni razvoj na Zapadnom Balkanu u pogledu implementacije Sofijske deklaracije o Zelenoj agendi za Zapadni Balkan 2021-2030 i usklađivanja sa CAP 2021-2027. Bosna i Hercegovina je u okviru navedenog SWG projekta uključena i u jedan od zadataka: REAWG Organic – održavanje platforme za diskusiju, razmjenu iskustava i učenje jedni od drugih, olakšavanje diskusija na regionalnom nivou, širenje informacija o organskoj proizvodnji, koje su koristi za okoliš, šta su realni ciljevi koji se odnose na organsku proizvodnju i diskusiji o budućim koracima koje treba preduzeti unutar grupe.

U cilju realizacije gore navedenih i ostalih međunarodno preuzetih obaveza i opredeljenosti Bosne i Hercegovine za EU integraciju²⁸, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine uputilo je poziv nadležnim institucijama entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, da se zajednički u saradnji sa Direkcijom za evropske integracije pristupi analizi pravne stečevine iz ove oblasti s obzirom na konstatacije i preporuke EK i u skladu sa zaključcima Vijeća ministara BiH. Planirana je izrada analize stepena usklađenosti entitetskih zakona s propisima EU u prvoj fazi, ali i podzakonskih akata u narednim fazama i međusobne usklađenosti propisa entiteta.

Na nivou Bosne i Hercegovine ne postoji regulativa za organsku proizvodnju, s obzirom da ne postoji konsenzus za ovakvu vrstu propisa.

Entitetska ministarstva poljoprivrede su donijela, ili su u procesu donošenja, zakonskih i podzakonskih akata za organsku proizvodnju, dok Brčko distrikt Bosne i Hercegovine nema uređenu ovu oblast. Relevantno zakonodavstvo se usklađuje se za zakonodavstvom EU.

Evropska komisija je fokusirana na podsticanje ponude i potražnje za organskim proizvodima u skladu sa ciljevima Zelenog sporazuma. Da bi se potaknula potražnja, u skladu sa ciljevima Zelenog sporazuma, politika snažnijeg razvoja organske proizvodnje EU bit će jedan od instrumenata za promoviranje organskih proizvoda na unutrašnjem tržištu EU kao i u trećim zemljama.

Organsku proizvodnju podržava i Zajednička poljoprivredna politika (Common Agricultural Policy – CAP) koja pomaže u postizanju održivosti proizvodnje i potrošnje hrane, dok istovremeno doprinosi zaštiti prirode i poništava propadanje ekosistema. Organska proizvodnja odgovara na rastuće društvene zahtjeve za kvalitetnom hranom proizvedenom s visokim standardima zaštite okoliša, biološke raznolikosti i dobrobiti životinja.

EU svojim politikama i strategijama postavila je za cilj zaustavljanje gubitka biološke raznolikosti u Evropi i širom svijeta i transformiranje prehrambenih sistema u globalne standarde za konkurentnu održivost, zaštitu zdravlja ljudi i planete, kao i sredstva za život svih aktera u lancu vrijednosti hrane.

Uzimajući u obzir sve gore navedeno i opredijeljenost BiH za pristup EU, razumljivo je da Evropska komisija kontinuirano, duži niz godina, kroz izvještaje o napretku ističe potrebu ubrzanog reguliranja ovog segmenta poljoprivrede.

²⁸Saopćenje Komisije Evropskom parlamentu, Vijeću, Evropskom ekonomskom i socijalnom odboru i Odboru regija: „Izvještaj o Bosni i Hercegovini za 2020.“; Zaključci 12. sjednice Vijeća ministara Bosne i Hercegovine od 14.07.2020.; Saopćenje o politici proširenja EU-a za 2021. „Izvještaj o Bosni i Hercegovini za 2021.“

9. RIBARSTVO

9.1. Usklađivanje zakonodavstva u BiH sa EU zakonodavstvom u oblasti ribarstva

U cilju usklađivanja zakonodavstva BiH sa EU zakonodavstvom u oblasti ribarstva, Bosna i Hercegovina je koristila mogućnosti tehničke asistencije Opće komisije za ribarstvo mediterana (FAO GFCM) za pomoć u analizi zakonodavstva u oblasti morskog ribarstva i akvakulture. Rezultat ovoga je analiza jedinog zakona koji tretira ovu oblast, a to je Zakon o morskom ribarstvu i akvakulturi Hercegovačko-Neretvanskog kantona, jedinog kantona u BiH koji izlazi na more. Aktivnosti na usklađivanju zakonodavstva u ovoj oblasti su usporene zbog pandemije virusa Covid-19.

Tehničku podršku u pripremi Programa razvoja ribarstva i akvakulture u prethodnom periodu pružala je EUROFISH organizacija.

9.2. Ključne aktivnosti

U maju 2020. godine EUROFISH je izradio nacрте programa razvoja za entitete i dokumente za BiH. Ovi dokumenti su upućeni nadležnim entitetskim institucijama na analizu i komentare. U aprilu 2021. godine zaprimljeni su preostali komentari institucija na ove dokumente.

Nakon analize pristiglih komentara EUROFISH organizacija je u oktobru 2021. godine Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH dostavila korigirane nacрте programa razvoja za sve nivoe vlasti, koji su proslijeđeni entitetskim nadležnim institucijama i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine. Nakon što konačni nacрти budu usaglašeni, isti će, u skladu sa dogovorom, biti upućeni u procedure usvajanja po „bottom up“ principu.

10. EVROPSKE INTEGRACIJE I MEĐUNARODNA SARADNJA

10.1. Primjena Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i Dodatnog protokola

Bosna i Hercegovina i Evropska unija, redovno, jednom godišnje, a u skladu sa prethodno usaglašenim rasporedom održavanja sastanaka zajedničkih tijela, pripremaju organizaciju i održavanje sastanka za nadzor provođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP). Peti sastanak Pododbora za poljoprivredu i ribarstvo, uključujući sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna pitanja između EU i Bosne i Hercegovine održan je 17. juna 2021. Predstavници Evropske komisije (u nastavku teksta Komisija) razgovarali su s nadležnim tijelima Bosne i Hercegovine i entitetskim nadležnim tijelima o najnovijim dešavanjima u ovim oblastima. Sastankom su za Bosnu i Hercegovinu kopredsjedavali pomoćnik ministra Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, a za EU stalni sekretar za pododbor Generalne direkcije za susjedske odnose i pregovore o proširenju Evropske komisije.

Komisija je ohrabrila Bosnu i Hercegovinu da nastavi sa neophodnim reformama i razvojem sektorskih strategija i zakonodavstva u cijeloj zemlji. Komisija je naglasila da Bosna i Hercegovina još nije implementirala preporuke Mišljenja iz maja 2019. i pratećeg Analitičkog izvještaja, te Izvještaja za 2020. godinu. Komisija je ohrabrila zemlju da značajno pojača svoje napore na jačanju institucionalnih i administrativnih kapaciteta, te ubrza zakonodavno usklađivanje i koordinaciju u svim ovim oblastima. Nadalje, nakon ponovljenih prijedloga da se uvedu pune carine najpovlašćenije nacije (MFN) na svježe goveđe i svinjsko meso EU,

Komisija je naglasila važnost potpunog poštovanja odredbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), posebno one u vezi sa trgovinskim ustupcima koje su dale strane.

Što se tiče poljoprivrede i ruralnog razvoja – ključnog sektora za konkurentnost privrede i lokalnog razvoja – Komisija je naglasila potrebu da se ubrzaju pripremni radovi za strategiju ruralnog razvoja BiH nakon 2021. uz podršku IPA-e kao ključni preduslov za sve održive reforme u cijelom sektoru i dalju pomoć. Bosna i Hercegovina također treba napraviti napredak u usklađivanju mjera podrške u cijeloj zemlji i postepeno ih uskladiti sa pravnom stečevinom EU. Komisija je ponovo pozvala Bosnu i Hercegovinu da prevaziđe dugogodišnji zastoј u popisu poljoprivrede čije odsustvo ozbiljno ometa poljoprivrednu statistiku i kreiranje politike poljoprivrede i ruralnog razvoja. Poljoprivredni informacijski sistemi tek treba da budu usklađeni u cijeloj zemlji.

U oblastima sigurnosti hrane, veterinarskih i fitosanitarnih pitanja, Komisija je ponovila potrebu za usklađivanjem zakona o sigurnosti hrane i veterinarskim pitanjima sa najnovijim razvojem pravne stečevine EU i unapređenjem institucionalnih i administrativnih kapaciteta, uključujući inspekcijske službe. Od izuzetnog je značaja da Bosna i Hercegovina unaprijedi svoje centralne baze podataka, sistem identifikacije i registracije životinja, kao i da intenzivira praćenje i efikasan nadzor u kontroli bolesti životinja kao što je bjesnilo. Komisija je također pozvala Bosnu i Hercegovinu da poboljša efikasnost svojih planova za praćenje ostataka i sistema laboratorija.

Politika ribarstva u Bosni i Hercegovini treba biti usklađena u cijeloj zemlji i usklađena sa pravnom stečevinom EU. Komisija je naglasila važnost ubrzanja pripreme strategije za ribarstvo i akvakulturu na nivou BiH, što je od ključne važnosti za osiguranje usklađenosti sa Zajedničkom politikom ribarstva i daljnju pomoć. Bosna i Hercegovina bi također trebala intenzivirati svoj rad na izgradnji administrativnih struktura neophodnih za provođenje ribarske politike i mjera kontrole. Neophodni su i dalji napor i prikupljanju podataka i statistici, koji su ključni za planiranje i implementaciju politike.

10.2. Centralnoevropski sporazum o slobodnoj trgovini (CEFTA)

Kada je u pitanju implementacija Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini (CEFTA 2006 Sporazum), strukturama koje su uspostavljene radi provedbe odredbi Sporazuma, u 2021. godini predsjedavala je Republika Sjeverna Makedonija.

Kao predsjedavajuća CEFTA 2006 Sporazumom u 2021. godini definirala je prioritete predsjedavanja kao što su: slobodno kretanje robama, slobodna trgovina uslugama, uklanjanje prepreka u trgovini robom, slobodan protok ulaganja, institucionalni razvoj, kao i nastavak pregovora o Dodatnom protokolu 7 o rješavanju sporova.

Pododborom za poljoprivredu, uključujući sanitarna i fitosanitarna pitanja (CEFTA Subcommittee on Agriculture Including SPS) u 2021. godini predsjedavala je Crna Gora, što je predstavljalo drugo predsjedavanje Crne Gore ovim Pododborom od stupanja na snagu Sporazuma CEFTA 2006.

Šesnaesti sastanak CEFTA Pododbora za poljoprivredu, uključujući sanitarna i fitosanitarna pitanja održan je u hibridnom formatu u Podgorici (10.11.2021. godine) u organizaciji Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore i CEFTA Sekretarijata. Sastanku su prisustvovali predstavnici ministarstava i službi CEFTA strana nadležnih za poslove poljoprivrede i trgovine, sanitarne i fitosanitarne mjere, uključujući veterinu, kao i predstavnici Evropske komisije, GIZ, FAO, ADM Projekta i CEFTA Sekretarijata.

U cilju ispunjavanja obaveza iz Akcijskog plana za zajedničko regionalno tržište 2021-2024, raspravljalo se o otvorenim pitanjima i dogovoren je niz aktivnosti koje treba provesti u narednom periodu. Jedan od najvažnijih prioriteta u ovoj godini bilo je osiguravanju uslova za implementaciju CEFTA Odluke o olakšicama u trgovini voćem i povrćem. S tim u vezi, tokom 2021. godine proveden je niz aktivnosti, dogovorena dinamika aktivnosti koje će se provoditi u narednom periodu, kako bi se stvorili uslovi za uspješnu implementaciju Odluke i osigurao nastavak usaglašavanja zakonodavstva CEFTA strana sa EU zakonodavstvom. Pored navedenog, tema sastanka Pododbora je bilo i usaglašavanje veterinarskih certifikata, harmonizacija radnog vremena graničnih inspekcija, kao i troškovi carinjenja proizvoda koji podliježu kontroli od strane veterinarskih i fitosanitarnih inspekcija.

Velika pažnja posvećena je unapređenju i jačanju paketa Transparentnosti, odnosno ažuriranju SPS baze podataka – tj. dostavljanju potrebnih dokumenata neophodnih za ažuriranje SPS baze podataka. Jačanje paketa Transparentnosti će ostati u fokusu strana i u 2022. godini. S obzirom da ovaj portal nije na vrijeme ažuriran, strane su podržale aktivnosti koje imaju za cilj poboljšanje kvaliteta informacija u nadograđenoj SPS bazi podataka, koja je dio paketa Transparentnosti koji zajedno sa statistikom predstavlja ključni instrumenti za procjenu efekata Sporazuma.

Kada je u pitanju SPS baza podataka (sanitarna i fitosanitarna baza podataka), ista će sadržavati zakone, podzakonske akte i druge dokumente (uključujući i podatke o domaćoj podršci) koji se odnose na ovu oblast. Statički sadržaj je predstavljen u obliku teksta, tabela i priloga (PDF, Word i Excel), kako bi se omogućilo bolje pretraživanje i korištenje podataka.

10.3. Međunarodni sporazumi/memorandumi o saradnji u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja

Primarni cilj pokretanja procedura i zaključivanje sporazuma/memoranduma je stalna potreba za unapređenjem i proširenjem sveukupne međusobne saradnje, povećanjem obima trgovine, a sa zemljama sa kojima se dijeli zajednički cilj, pridruživanje Evropskoj uniji, saradnja i razmjena iskustava na području usklađivanja zakonodavstva sa pravnom stečevinom Evropske unije, te korišćenja fondova Evropske unije za poljoprivredu i ruralni razvoj.

U 2021. godini nije bilo novih memoranduma o saradnji u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja. Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, u oblasti poljoprivrede ima zaključene bilateralne sporazume/memorandume o saradnji koji su u prilogu ovog dokumenta pod rednim brojem 1.

10.4. Implementacija međunarodnih projekata

U sektoru Poljoprivrede, ishrane, šumarstva i ruralnog razvoja u skladu sa visinom ulaganja najveći donatori/kreditori u 2021. godini bili su: Evropska unija, Kraljevina Švedska, Republika Češka, Republika Italija i Međunarodna organizacija za hranu i poljoprivredu pri Ujedinjenim nacijama (UN FAO) - kao donatori, a Međunarodni fond za razvoj poljoprivrede (IFAD) – kao kreditor. U prilogu pod rednim brojem 2 je pregled projekata.

10.5. Planiranje i koordinacija donatorske pomoći

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH osigurava planiranje i koordinaciju međunarodne pomoći na nivou BiH što s jedne strane podrazumijeva koordinaciju interesa relevantnih aktera unutar zemlje, a sa druge strane koordinaciju aktivnosti donatora u ovom sektoru.

Uredbom (EU) 2021/1529 od 15. septembra 2021. godine o uspostavi Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA III), ponovo je jedan od zahtjeva, kao kriterijem Sektorskog pristupa u okviru IPA-e, postojanje sektorske strukture za koordinaciju donatora i izrade Godišnjeg izvještaja o donatorskoj pomoći za dati sektor. Opći cilj pomoći Evropske unije zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima je podrška korisnicima IPA III u usvajanju i implementaciji političkih, institucionalnih, pravnih, administrativnih, društvenih i ekonomskih reformi koje su potrebne od strane tih korisnika kako bi se uskladili sa vrijednostima Unije i progresivno usklađivali pravila, standarde, politike i prakse Unije u cilju članstva u Uniji, doprinoseći na taj način njihovoj stabilnosti, sigurnosti i prosperitetu. Krajnji pokazatelj stanja spremnosti je napredak na putu ka Evropskoj uniji mjeren u godišnjem paketu proširenja Komisije i relevantnim procjenama trećih strana.

Aktivnosti Radne grupe za planiranje i koordinaciju međunarodne pomoći u sektoru poljoprivrede, kojom koordinira MVTEO BiH, su se tokom 2021. godine, u skladu sa datim okolnostima, obavljale virtuelnom komunikacijom.

Tokom 2021. godine intenzivirane su aktivnosti na pripremi/programiranju projekta „Jačanje otpornosti i konkurentnosti poljoprivrede“ – ARCP koji će se finansirati sredstvima kredita Svjetske banke.

11. SIGURNOST HRANE, ZAŠTITA ZDRAVLJA BILJA I ŽIVOTINJA

Vanjsko trgovinska pitanja, izvoz i uvoz hrane u nadležnosti su institucija na nivou BiH, dok je uzgoj biljaka i životinja, proizvodnja i prerada hrane, kontrola i nadzor nad proizvodnjom hrane u Bosni i Hercegovini, u nadležnosti entitetskih, Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kantonalnih i općinskih institucija. Shodno tome, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH je u ovoj oblasti zaduženo za koordinaciju rada upravnih organizacija koje su uspostavljene u okviru Ministarstva, i to Upravom BiH za zaštitu zdravlja bilja i Kancelarijom za veterinarstvo BiH, Kancelarijom za harmonizaciju sistema plaćanja u poljoprivredi i ruralnom razvoju, kao i saradnjom sa Agencijom za sigurnost hrane BiH koja je za svoj rad direktno odgovorna Vijeću ministara BiH. Nadležne institucije svih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini, svako u svom dijelu obaveza, rade na donošenju i provođenju propisa o oblasti proizvodnje i prerade hrane u cilju njihovog plasmana na domaće i inostrano tržište, unapređenje efikasnosti službenih kontrola u proizvodnji, izvozu i uvozu prehrambenih i poljoprivrednih proizvoda. Također, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH u saradnji sa nadležnim entitetskim institucijama, u kontinuitetu radi na dostizanju potrebnih standarda za izvoz svih domaćih proizvoda biljnog i životinjskog porijekla na inostrana tržišta, prije svih na razvijeno evropsko tržište, ali i tržišta trećih zemalja.

Institucionalni i administrativni kapaciteti u Bosni i Hercegovini nadležni za oblast hrane su: Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Agencija za sigurnost hrane BiH, Kancelarija za veterinarstvo BiH, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske, Republička uprava za inspekcijske poslove Republike Srpske, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Federalna uprava za inspekcijske poslove, uprave za inspekcijske poslove kantona/županija, Odjeljenje za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i Inspektorat Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

U oblasti sigurnosti hrane tokom 2021. godine realizirane su aktivnosti vezane za procjenu rizika, sistema brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje, praćenje oboljenja prouzrokovanih hranom, prikupljanja izvještaja o kretanju zaraznih oboljenja životinja, provođenje plana prisustva pesticida u hrani, prikupljanje i obrada laboratorijskih podataka,

izdavanje odobrenja za stavljanje hrane i hrane za životinje na tržište Bosne i Hercegovine, priznavanje prirodnih mineralnih, prirodnih izvorskih i stonih voda, izrada i implementacija propisa koji regulira oblast sigurnosti hrane. Od izuzetnog je značaja stalno jačanje kapaciteta nadležnih institucija u oblasti hrane svih nivoa, njihovo stalno kadrovsko jačanje, a sve sa ciljem da bi mogli ispuniti vrlo zahtjevne obaveze koje se nameću usklađivanjem zakonodavstva BiH sa zakonodavstvom EU i uspostavljanjem sistema sigurnosti hrane kojim se omogućava trgovina svim vrstama poljoprivredno-prehrambenih proizvoda na najzahtjevnijim tržištima.

11.1. SIGURNOST HRANE

Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu Agencija) obavlja djelatnosti i zadatke u skladu s odredbama Zakona o hrani („Službeni glasnik BiH“, broj 50/04), Zakona o genetički modificiranim organizmima („Službeni glasnik BiH“, broj 23/09), podzakonskim propisima koji uređuju sistem sigurnosti hrane, kao i zakonskim i podzakonskim propisima.

EU RASFF sistem – Agencija je zaprimila ukupno 34 EU RASFF obavijesti o rizicima porijeklom iz hrane. Izvršena je evaluacija obavijesti, pripremanje i dostavljanje obavijesti nadležnim organima, zaprimanje povratnih informacija, te sačinjavanje povratnih informacija za upućivanje nadležnoj službi EC putem EU RASFF. Agencija je tokom 2021. godine redovno dostavljala izvještaje Evropskoj komisiji o preduzetim mjerama od strane nadležnih organa koji se putem RASFF WINDOW, SANTE RASFF EC čini dostupnim svim članicama RASFF mreže.

Obavijesti izvan EU RASFF sistema – Agencija je zaprimila ukupno pet obavijesti izvan EU RASFF sistema koje su na daljnje postupanje i preduzimanje odgovarajućih mjera dostavljene nadležnim organima.

WHO/FAO INFOSAN mreža – Od strane INFOSAN kontakt tačke za hitne slučajeve za BiH, zaprimljeno je 10 INFOSAN obavijesti od kojih je jedna zahtijevala dostavljanje povratnih informacija.

Saradnja sa laboratorijama – U 2021. godini nastavljena je saradnja sa laboratorijama za kontrolu hrane u BiH u okviru koje su dostavljani podaci o rezultatima laboratorijskih analiza uzoraka hrane i vode za piće. Na osnovu prikupljenih i obrađenih podataka na području BiH registrirano je ukupno 196 slučajeva obolijevanja gdje je hrana potvrđena kao uzrok/put prenosa i to: 33 oboljela slučaja *Salmonellosis* i 163 slučajeva obolijevanja *Intoxicatio alimentaris/Toxiinfectio alimentaris*.

Registar hrane za posebne prehrambene potrebe – U skladu s odredbama Pravilnika o hrani za posebne prehrambene potrebe („Službeni glasnik BiH“, broj 72/11), Agencija vodi Registar hrane za posebne prehrambene potrebe koja je stavljena na tržište BiH i koji trenutno sadrži osnovne podatke o 860 proizvoda koji se nalaze na tržištu BiH, a spadaju u jednu od kategorija hrane za posebne prehrambene potrebe.

Oblast genetički modifikovanih organizama – Doneseno je 12 mišljenja po zahtjevu subjekta u poslovanju sa hranom za životinje za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište BiH GM hrane za životinje i sedam mišljenja po zahtjevu subjekta u poslovanju sa hranom za životinje za izdavanje rješenja za obnovu odobrenja za stavljanje na tržište BiH GM hrane za životinje. Agencija je na osnovu navedenih mišljenja donijela 12 rješenja o odobrenju za

stavljanje na tržište BiH GM hrane za životinje i sedam rješenja o obnovi rješenja. Vijeće za GMO je također dalo i jedno stručno mišljenje nadležnim organima i zainteresiranim stranama.

Komisija za registraciju oznaka porijekla, oznaka geografskog porijekla i dodjelu oznaka garantirano tradicionalnog specijaliteta prehrambenih proizvoda u Bosni i Hercegovini – U izvještajnom periodu Komisija je rješavala jedan zahtjev za registraciju prehrambenog proizvoda zaštićenom oznakom porijekla. Nakon provedenog postupka, Agencija je, na prijedlog Komisije donijela jedno rješenje za registraciju prehrambenog proizvoda zaštićenom oznakom porijekla koje je objavljeno u „Službenom glasniku BiH”, broj 62/21, dok Agencija vodi registar prehrambenih proizvoda zaštićenih oznakom porijekla, odnosno registar prehrambenih proizvoda zaštićenih oznakom geografskog porijekla.

Saradnja sa USAID projektom “Razvoj održivog turizma u Bosni i Hercegovini (Turizam)” – Agencija je u saradnji s USAID Turizam projektom izradila “Vodič za sigurno rukovanje hranom u sektoru ugostiteljstva i avanturističkog turizma” koji služi kao podsjetnik i vodilja svima koji se bave pripremom i posluživanjem hrane za unaprjeđenje znanja o sigurnosti hrane, te osnovnim načelima higijene hrane.

Smjernice za obilježavanje datuma i srodne informacije o hrani: prvi dio (obilježavanje datuma) – Agencija je pripremila prevod *Smjernica za obilježavanje datuma i srodne informacije o hrani: prvi dio (obilježavanje datuma)*. Smjernice su namijenjene subjektima u poslovanju sa hranom kod odlučivanja o vrsti obilježavanja datuma, određivanja roka trajanja i povezanih informacija o hrani koje treba navesti na deklaraciji kako bi se osigurali principi sigurnosti hrane.

Smjernice za analitičku kontrolu kvaliteta i postupke za validaciju metoda za analizu ostataka pesticida u hrani i hrani za životinje – S ciljem pružanja podrške laboratorijama uključenim u službenu kontrolu ostataka pesticida u hrani i hrani za životinje u Bosni i Hercegovini pripremljen je prevod *Smjernica za analitičku kontrolu kvaliteta i postupke za validaciju metoda za analizu ostataka pesticida u hrani i hrani za životinje*.

IPA III – kako bi se omogućila stručna i tehnička podrška nadležnim institucijama u sektoru sigurnosti hrane u BiH, Agencija je u izvještajnom periodu, uz koordinaciju Direkcije za evropske integracije Vijeća ministara BiH, učestvovala u pripremi Akcijskog dokumenta „EU4 Aligned Food Standards“. Navedenim dokumentom, koji je u formi nacрта dostavljen na komentare Evropskoj komisiji, za sektor sigurnosti hrane u BiH predviđena je finansijska pomoć EU za usklađivanje standarda sigurnosti hrane sa pravnom stečevinom EU, jačanje sistema službenih kontrola i jačanje kapaciteta laboratorija.

IPA 2018 – U izvještajnom periodu nastavljene su aktivnosti u okviru Twinning projekta: *Podrška EU izgradnji kapaciteta i postupnom usklađivanju s pravnom stečevinom EU u sektoru sigurnosti hrane u Bosni i Hercegovini*. Partneri iz EU su Litvanija (Državna služba za hranu i veterinarstvo), Mađarska (Ministarstvo poljoprivrede i Državna kancelarija za sigurnost lanca hrane), Italija (Istituto Zooprofilattico Sperimentale dell’Abruzzo e del Molise “G. Caporale” (IZS) i Italija (Istituto Zooprofilattico Sperimentale Umbria e Marche “Togo Rosati”), dok su institucije korisnice twinning projekta u BiH Agencija u saradnji sa nadležnim organima Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. U toku 2021. godine, u okviru Projekta, ukupno je održano 27 ekspertskih misija koje su za cilj imale poboljšanje sigurnosti i kvaliteta hrane kroz provođenje naprednih nivoa politika o sigurnosti hrane i propisa usklađenih sa pravnom stečevinom EU.

11.2. VETERINARSTVO

Nadležna tijela za veterinarstvo u Bosni i Hercegovini su:

- Kancelarija za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Kancelarija);
- Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (sektor za veterinarstvo); Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske (resor za veterinarstvo) (u daljnjem tekstu: nadležna entitetska ministarstva);
- Odjeljenje za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Pododjeljenje za veterinarstvo);
- Federalna Uprava za inspekcijske poslove i kantonalne uprave za inspekcijske poslove, Republička uprava za inspekcijske poslove Republike Srpske i općinska odjeljenja za inspekcijske poslove, kao i Inspektorat Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: nadležna inspekcijska tijela).

U međunarodnom prometu kontrolu provodi Odjeljenje granične veterinarske inspekcije Kancelarije, a u unutrašnjem prometu kontrola je organizovana na nivou nadležnih entitetskih ministarstava i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i nadležnih **inspekcijskih tijela**. U procedurama donošenja svih zakonskih i podzakonskih akata kao i u implementaciji projekata učestvuju: Kancelarija, nadležna entitetska ministarstva i Odjeljenje za poljoprivredu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

11.2.1. Usklađivanje zakonodavstva

U toku 2021. godine nastavljene su aktivnosti po pitanju izrade i donošenja propisa. U izvještajnom periodu u Službenom glasniku BiH objavljeni su sljedeći propisi (navedene propise donijela je Kancelarija):

- Odluka o usvajanju plana službenog uzorkovanja u objektima odobrenim za izvoz u Evropsku uniju za 2021/2022. godinu („Službeni glasnik BiH“, broj 12/21 od 26.2.2021.);
- Pravilnik o izmjeni Pravilnika o statusu država ili regija u odnosu na bovinu spongiformnu encefalopatiju („Službeni glasnik BiH“, broj 28/21 od 7.5.2021.);
- Uputa o provođenju plana praćenja i kontrole rezidua za 2021. godinu („Službeni glasnik BiH“, broj 31/21 od 25.5.2021.) i
- Pravilnik o izmjeni pravilnika o uslovima koje moraju zadovoljavati farme i uslovima za zaštitu životinja na farmama („Službeni glasnik BiH“, broj 60/21 od 28.9.2021.).

Propis koji je donesen, ali nije objavljen u Službenom glasniku BiH: Odluka o usvajanju Plana revizija objekata koji se bave uzgojem živih životinja, proizvodnjom, preradom, obradom i skladištenjem proizvoda životinjskog porijekla namijenjenih za izvoz na tržište EU za 2022. godinu.

11.2.2. Aktivnosti po pitanju zdravlja i dobrobiti životinja

U septembru 2020. godine započela je implementacija Twinning projekta „EU podrška izgradnji kapaciteta i postepenom približavanju pravne stečevine u sektoru za veterinarstvo u BiH“ kojim je planirana evaluacija statusa legislative iz oblasti zdravlja životinja, uključujući aproksimaciju sa novom EU legislativom (Zakon o zdravlju životinja), revidiranje legislative u

oblasti dobrobiti životinja, te nastavak aktivnosti vezano za nusproizvode životinjskog porijekla. U saradnji sa drugim Twinning projektima planirano je usaglašavanje legislative u oblasti službenih kontrola. Kroz implementaciju ovog projekta nastavljene su aktivnosti na reformi kontrole zdravlja životinja i njegovog daljnjeg približavanja standardima EU.

U prethodnom periodu, u sklopu komponente i projekta, održan je niz misija sa ciljem utvrđivanja stanja, te nedostataka koje je potrebno adresirati kroz projekat, uključujući revidiranje legislative koja se odnosi na zdravlje životinja, kao i programe mjera kontrole pojedinačnih bolesti, za koje su izrađeni izvještaji gap analize. U predstojećem periodu će se provesti misija za izradu programa nadzora/kontrole bruceloze, afričke svinjske kuge, klasične svinjske kuge, te bjesnila, a održana je i misija za obilježavanje i kontrolu kretanja životinja.

Situacija za pojedine bolesti navedena je u daljnjem tekstu:

Bruceloza - Isporuka vakcina protiv bruceloze malih preživara koja je bila planirana za I kvartal 2021. godine nije realizovana zbog kašnjenja uzrokovanog pandemijom COVID 19. Nakon raspisivanja i provođenja nove nabavke od strane Delegacija EU u Bosni i Hercegovini, sporazum sa dobavljačem sklopljen je tek u junu 2021. godine, a prva tranša vakcina u iznosu od 453.000 doza isporučena je u BiH u oktobru 2021. godine.

Novo kašnjenje u nabavci vakcina protiv bruceloze u 2021. godini je dodatno zakompliciralo realizaciju programa što je prezentirano i ekspertima zaduženim za izradu novog višegodišnjeg programa za kontrolu bruceloze malih preživara u BiH u sklopu Twinning projekta. Tokom ekspertne misije održane na licu mjesta u septembru, održan je niz sastanaka sa predstavnicima veterinarske službe BiH, te je na završnom sastanku kojem su prisustvovali predstavnici Kancelarije i predstavnici nadležnih tijela entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine konstatirano da, s obzirom na kasnu isporuku vakcina, kao i činjenicu da je veliki broj životinja gravidan, u toku 2021. godine neće biti implementacije vakcinacije malih preživara protiv bruceloze.

Također, na navedenom sastanku je predloženo da se u 2022. godini provede opsežnija vakcinacija malih preživara protiv bruceloze kojom će biti obuhvaćene životinje starosne dobi 3 – 6 mjeseci, kao i sve one životinje koje u prethodnom periodu nisu vakcinisane usljed nedostatka vakcina. U vezi sa navedenim, Kancelarija intenzivno radi na osiguravanju svih potrebnih sredstava za neometanu i sveobuhvatnu vakcinaciju malih preživara u 2022. godini koja bi trebala otpočeti u martu. Do marta se očekuje isporuka dodatnih 152.000 doza vakcina, te potrebnih količina ušnih markica za identifikaciju vakciniranih životinja.

Nadalje, u sklopu Twinning projekta planirana je izrada i donošenje novog višegodišnjeg programa za kontrolu bruceloze kod malih preživara koji treba biti završen do kraja 2021. godine. Prilikom pripreme novog višegodišnjeg programa u obzir će biti uzeti svi podaci o statusu i realizaciji propisanih mjera, uključujući i kašnjenja, odnosno nizak stepen implementacije u toku 2020. i 2021. godine, kao i jedan od najvećih nedostataka u implementaciji ove mjere, izostanak sredstava za kontinuirano provođenje vakcinacije.

Kada je u pitanju bruceloza goveda, Kancelarija je u saradnji sa nadležnim entitetskim tijelima osigurala nastavak monitoringa kod goveda starijih od 12 mjeseci.

Bjesnilo - U toku 2021. godine planirana je provedba dvije kampanje oralne vakcinacije (proljeće i jesen), za koje je već bila provedena javna nabavka, a Delegacija EU u Bosni i Hercegovini potpisala je ugovor sa distributerom vakcine. Za proljetnu kampanju 2021. postupak uvoza vakcina pokrenut je početkom ove godine, ali zbog proceduralnih problema proljetna kampanja vakcinacije nije provedena. Nakon realizacije svih aktivnosti, vakcine za proljetnu kampanju uvezene su u Bosnu i Hercegovinu 17. juna 2021. godine i uzorkovane za

obavezno testiranje istog dana. Dopuštenje za početak kampanje dato je distributeru 9. jula 2021. po prijemu zadovoljavajućih rezultata za sve uvezene serije. Iako svjesni nepovoljnih vremenskih uslova i stabilnosti mamaca, zbog posljednjeg slučaja bjesnila 2020. godine, vladalo je mišljenje da je bolje ne odustajati od kampanje i nastaviti s vakcinacijom, slično kao što je savjetovano nakon poplava u 2014. godini.

Nakon izdavanja dozvole za početak distribucije, izvođač je obavijestio da zbog sigurnosnih razloga povezanih s letovima na visokim temperaturama, kako su ih obavijestila nadležna tijela u Bosni i Hercegovini, ne mogu letjeti u ovom periodu godine (juli i august). Iz navedenog razloga distribucija mamaca nije bila moguća prije početka septembra ove godine. S obzirom na nastalu situaciju, Kancelarija ovu distribuciju smatra jesenskom kampanjom 2021. godine. Nakon zahtjeva dobavljača prema Delegaciji EU u BiH, Kancelarija je podržala produženje ugovora kako bi se proljetna kampanja za 2022. godinu implementirala vakcinama koje neće biti iskorištene za jesenju kampanju 2021. godine, s obzirom na pomjeranje proljetne kampanje na septembar ove godine.

Za 2022. godinu Delegacija EU u Bosni i Hercegovini je pokrenula postupak javne nabavke za oralnu vakcinaciju.

Trenutno Kancelarija provodi nabavku za provedbu postvakcinalnog monitoringa koji bi trebao započeti do kraja 2021. godine, a u toku su i aktivnosti na revidiranju višegodišnjeg programa i provedbi obuka svih interesnih grupa u okviru Twinning projekta.

Klasična svinjska kuga (KSK) i Afrička svinjska kuga (ASK) - Nakon razmatranja situacije u regionu, kao i provedene misije Evropske komisije u BiH za pomoć u donošenju odluke o prestanku vakcinacije protiv bolesti klasična kuga svinja, Vlada Republike Srpske je donijela odluku o prestanku vakcinacije od 31.12.2019. godine, a Vlada Brčko distrikta Bosne i Hercegovine od 01.05.2020. godine. Vakcinacija se na području Federacije BiH prestala provoditi u 2021. godini. Tačan datum prestanka vakcinacije je zatražen od Federacije BiH. Prestanak vakcinacije bio je dugo razmatran. S obzirom da su ovu mjeru donijele i sve ostale zemlje u regionu i da se odavno dogovarao regionalni pristup ovoj mjeri i BiH je preduzela potrebne aktivnosti.

Za potrebe kontrole i sprječavanja unošenja ASK provode se preventivne mjere uključujući zabranu uvoza određenih pošiljaka živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla iz zemalja u kojima je bolest utvrđena. Također, održan je niz radionica za veterinare, kao i promocija podizanja svijesti svih zainteresovanih strana.

U sklopu Twinning projekta planirana je izrada programa za nadzor KSK i ASK, a u 2021. godini započeta je i implementacija jedinstvenog sistema obilježavanja svinja.

Visoko patogena influenza ptica (VPIP) - Pojava VPIP utvrđena je na području općine Gradiška u novembru 2021. godine kod divlje ptice. Nakon prijave bolesti uspostavljen je Zajednički centar za kontrolu VPIP u BiH, te su obaviješteni OIE, EK i susjedne zemlje. Nakon provođenja propisanih mjera žarište je zatvoreno u decembru 2021. godine, ali je Zajednički centar ostao u funkciji radi efikasnijeg djelovanja i mogućnosti brzog reagovanja u slučaju pojave novih sumnji, a uslijed povećanog rizika od unošenja bolesti zbog velikog broja slučajeva bolesti na području Evrope.

11.2.3. Označavanje i kontrola kretanja životinja

Agencija za obilježavanje životinja kontinuirano štampa identifikacijske ušne markice za goveda i dostavlja ih veterinarskim organizacijama na osnovu njihovih dostavljenih zahtjeva. U 2021. godini je odštampano i isporučeno 87.981 identifikacijskih ušnih markica za obilježavanje goveda (66.500 redovnih ušnih markica i 21.481 zamjenska ušna markica), izdato

je 85.426 pasosa za životinje (goveda) i izdato 2.195 certifikata o registriranim imanjima. U toku 2021. godine izvršeno je obilježavanje i registriranje u bazu podataka 192.708 ovaca i 7.578 koza.

U Agenciji za obilježavanje životinja izvršen je ciklus provjere monitoring bruceloze goveda u 2021. godine u skladu sa „Uputstvom o provođenju monitoringa na prisustvo bruceloze kod goveda u Bosni i Hercegovini u 2021. godini“, kao i ispravke i korekcije utvrđenih grešaka u toku obrade uzoraka. Nakon izvršenog cjelokupnog unosa, provjera i korekcija dostavljenih obrazaca sačinjen je Izvještaj u kome je konstatirano da je ukupno zaprimljeno 20.351 obrazaca na kojima je bilo evidentirano 127.901 životinja koje su se nalazile na 18.008 imanja, od kojih je uslove ispunilo nakon izvršene revizije ukupno 116.182 životinja. Broj životinja koji u momentu obrade i same revizije dostavljenih obrazaca nije ispunjavao uslove je 11.719 životinja.

S ciljem unaprijeđenja sistema identifikacije i kontrole kretanja životinja u sklopu Informacijskog sistema Agencije za obilježavanje životinja aktivan je modul za identifikaciju kućnih ljubimaca (pasa, mačaka i pitomih vretica). U 2021. godini ukupno je u Državnoj bazi podataka registrirano 45.367 kućnih ljubimaca (42.171 pas, 3.191 mačka i 5 pitomih vretica), od čega je mikročipovano 38.735 kućnih ljubimaca (35.993 psa, 2.737 mačaka i 5 pitomih vretica) i izdato 38.115 pasosa za kućne ljubimce.

U cilju osiguravanja implementacije propisa, Agencija za obilježavanje životinja u kontinuitetu organizuje obuke za veterinare i veterinarske inspektore u BiH. U 2021. godini održano je 10 obuka na temu „Pristup i korištenje baze podataka Agencije za obilježavanje životinja“ na kojim je prisustvovalo 62 veterinar i veterinarska inspektora koji navedenu obuku nisu završili u prethodnom periodu. Po uspostavi modula za identifikaciju kućnih ljubimaca pristupilo se održavanju obuka na temu „Pristup i korištenje aplikacije za identifikaciju kućnih ljubimaca“, gdje je u 2021. godini ukupno održano 10 obuka na kojima je prisustvovalo 61 veterinar i veterinarski inspektor. Navedene obuke se u kontinuitetu nastavljaju održavati.

Svim učesnicima koji su prošli obuke dodjeljeni su pristupni linkovi, šifre i lozinke, uz korisnička uputstva u kojima su definirani svi koraci pristupanju i radu u aplikacijama DBP (državna baza podataka).

Kada je riječ o zaštiti zdravlja životinja u Republici Srpskoj tokom 2021. godine mjere koje su se provodile odnosile na:

- preventivnu vakcinaciju životinja protiv antraksa koja je provedena na 68.013 životinja;
- provođenja monitoringa „višegodišnji Program suzbijanja i iskorjenjivanja infektivne anemije kopitara (IAK) u Republici Srpskoj“ prema kome je izvršeno vađenje krvi i dijagnostika kod 308 grla.

U cilju sprečavanja pojave zaraznih bolesti i suzbijanja kretanje bolesti u okviru koje je zaprimljen jedan zahtjev za nabavku vakcine protiv klasične svinjske kuge (vakcina je pohranjena i čuva se za slučaj pojave ove bolesti).

U cilju zaštite zdravlja životinja i proizvodnje sigurnih proizvoda životinjskog porijekla u Federaciji BiH težište aktivnosti je bilo usmjereno na realizaciju strateškog i operativnih ciljeva radi provođenja mjera veterinarskog javnog zdravstva i zdravstvene zaštite zdravlja životinja i stvaranje efikasnog sistema kontrole zdravlja i dobrobiti životinja i proizvodnje sigurnog proizvoda životinjskog porijekla od kojih posebno izdvajaju:

- Izrada novog Zakona o veterinarstvu (prikupljanja mišljenja na nacrt zakona nije završeno do kraja 2021. godine) i usvajanje Zakona o veterinarsko medicinskim proizvodima (u parlamentarnoj proceduri);

- Izrada, usvajanje i realizacija Programa „Podsticaji za veterinarstvo“ u 2021. godini; iz Budžeta Federacije BiH u iznosu od 2,5 mil. KM;
- Realizacija Programa kontrole provođenja veterinarsko-zdravstvenih pregleda u objektima;
- Izrada i realizacija Programa obuke službenih veterinara na teritoriji Federacije BiH za period 2021-2023. godinu;
- Provođenje aktivnosti s ciljem omogućavanja primjene propisa “higijenskog paketa” i zaštite potrošača;
- Rješavanje spornih pitanja vezano za podjelu područja veterinarskim stanicama u FBiH u skladu sa važećim Pravilnikom;
- Organizovanje polaganja stručnih ispita za dipl. veterinara i veterinarskih tehničara (izrada planova, održavanje ispita, vođenje evidencije i izdavanje uvjerenja o položenom ispitu certifikata);
- Organizovanje rada komisije za lijekove koji se koriste u veterinarstvu i Provođenje postupka registracije veterinarskih lijekova i veterinarsko-medicinskih proizvoda, vođenje evidencije o lijekovima kojima je izdano odobrenje za stavljanje u promet i objava u Službenim novinama Federacije BiH;
- Utvrđivanje veterinarsko-zdravstvenih uslova kojima moraju udovoljavati objekti za klanje životinja, obradu, preradu i uskladištenje proizvoda životinjskog porijekla, za skladišta životinjske hrane, mješaonice i tvornice stočne hrane, proizvodnje i prometa lijekova za upotrebu u veterinarstvu i dr.;
- Vođenje Jedinog registra, registrovanih i odobrenih objekata u FBiH i drugih baza i evidencija u oblasti veterinarstva - ažuriranje podataka;
- Vođenje prvostepenog upravnog postupka i izrada rješenja;
- Izrada stručnih mišljenja, kontinuirana saradnja sa Kancelarijom za veterinarstvo BiH, korespondencija sa državnim, federalnim i kantonalnim nadležnim ministarstvima, naučnim i stručnim ustanovama kao i ostalim institucijama i dr.

11.2.4. Aktivnosti u oblasti jačanje kapaciteta za izvoz živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla iz BiH

U 2021. godini nastavljen je kontinuiran izvoz roba koje su odobrene za izvoz na tržište zemalja Evropske unije za koje Bosna i Hercegovina ima odobrenje. Na zahtjev zainteresovanih subjekata u poslovanju sa hranom za izvoz u Evropsku uniju, izvršena je kontrola usklađenosti objekata sa zahtjevima Evropske unije, odnosno provjera ispunjenosti uslova u skladu sa propisima Evropske unije koji su na snazi.

Bosna i Hercegovina je bila predmet „Uredske procjene Bosne i Hercegovine kako bi se ocijenili postojeći kontrolni sistemi koji reguliraju proizvodnju proizvoda ribarstva namijenjenih izvozu u Evropsku uniju“ od strane Opće uprave za zdravlje i sigurnost hrane EU (DG Health and Food Safety), rezultati navedene procjene za dostavljene informacije ispred Bosne i Hercegovine nisu još uvijek zaprimljeni. U sklopu navedene procjene su od Ureda prilikom prikupljanja podataka utvrđeni određeni nedostaci po pitanju službenih kontrola i edukacije službenih veterinara. S tim u vezi, a u cilju jačanja kapaciteta, planirana je sveobuhvatna obuka za službene veterinare iz oblasti „proizvodi ribarstva“ u cilju otklanjanja nedostataka (ispravna primjena propisa na snazi kada su u pitanju službene kontrole).

U 2021. godini se aktivno radilo na jačanju izvoznih kapaciteta na način da su se prema zahtjevima subjekata u poslovanju u Bosni i Hercegovini, u skladu sa zahtjevima potencijalnih zemalja uvoznica, vršile procjene veterinarskog sistema Bosne i Hercegovine i u skladu sa istima provedene su sljedeće aktivnosti:

1. **Izrael** - meso goveda - procjena je još u toku;
2. **Kina** - izvoz mlijeka – nadležno tijelo Kine je dostavilo naknadna pitanja (drugi set u nizu) koji se trenutno popunjava od strane nadležnih tijela u BiH;
3. **Kina** – izvoz meda - nadležno tijelo Kine je dostavilo pitanja koja se trenutno popunjavaju od strane nadležnih tijela u BiH;
4. **Saudijska Arabija** – meso peradi i proizvodi od mesa peradi – nadležna tijela BiH su u fazi popunjavanja navedenog upitnika;
5. **Malezija** - izvoz mesa goveda – nadležna tijela Malezije su u 2021. godini najavili inspekciju u cilju provjere nominovanih objekata, ali zbog trenutne situacije vezane za Covid 19 navedena misija otkazana je do daljnjeg.

U 2021. godini je održan niz obuka za veterinarske inspektore koji certifikuju robe za izvoz u EU, naročito po pitanju novih EU propisa koji su stupili na snagu i primjenjuju se od 15.01.2022. godine. S tim u vezi je provedena edukacija o načinu certifikacije sljedećih roba: meso peradi, proizvodi od mesa peradi, proizvodi ribarstva, mlijeka i proizvoda od mlijeka, mješovitih proizvoda i svih drugih roba koje se izvoza prema EU. Obuke se održavaju kontinuirano u cilju jačanja kapaciteta veterinarske službe po pitanju službene kontrole i certifikacije u skladu sa pravilima EU.

U 2021. godini na zahtjev nadležnih entitetskih tijela Kancelarija je izdala garancije za BiH objekte za izvoz u Republiku Srbiju, Crnu Goru i Sjevernu Makedoniju ukupno 27 garancija za 12 objekata.

U 2021. godini, na zahtjev izvoznih objekata usaglašeni su izvozni modeli certifikata za sljedeće zemlje uvoznice: Sjevernu Makedoniju – 2 modela certifikata; Republiku Srbiju – 5 modela certifikata; Ujedinjeno Kraljevstvo – 6 modela certifikata; Kosovo* – 2 modela certifikata; Crnu Goru – 2 modela certifikata; Rumuniju – 1 model certifikata; Ukrajinu – 1 model certifikata; Holandiju – 1 model certifikata; Japan – 1 model certifikata i Azerbejdžan – 4 modela certifikata.

U 2021. godini dostavljen je spisak odobrenih objekata za izvoz meda u Saudijsku Arabiju. Trenutno na navedenom spisku se nalazi 19 objekata kojima je odobren izvoz meda iz Bosne i Hercegovine u Saudijsku Arabiju.

Bosni i Hercegovini je odobren izvoz mesa i proizvoda od mesa u Ujedinjene Arapske Emirate. Na web stranici Kancelarije za veterinarstvo BiH (<http://www.vet.gov.ba/v2/hr/dokument/d57>) se nalazi lista odobrenih klaonica u BiH.

11.2.5. Plan praćenja rezidua veterinarskih lijekova

Jedna od značajnih aktivnosti Kancelarije, u saradnji sa nadležnim entitetskih institucijama, za kontinuirani izvoz proizvoda životinjskog porijekla jeste implementacija godišnjeg Plana praćenja i kontrole rezidua za Bosnu i Hercegovinu, a koji se provodi u skladu sa Zakonom o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 34/02) i Odlukom o praćenju rezidua određenih tvari u živim životinjama i u proizvodima životinjskog porijekla („Službeni glasnik BiH“, br. 1/04, 40/09 i 44/11). S tim u vezi za realizaciju Plana praćenja i kontrole rezidua za 2021. godinu provedene su sve aktivnosti neophodne za provođenje plana, odnosno izvršena je izrada plana i dostava istog Generalnom direktoratu za sigurnost hrane i zdravlje

*Ovaj naziv ne prejudicira status Kosova i u skladu je sa Rezolucijom 1244 SB UN i odlukom Međunarodnog suda pravde o kosovskoj deklaraciji o nezavisnosti

potrošača Evropske komisije (DG SANTE), izvršena raspodjela broja uzoraka za pojedine vrste životinja i proizvoda životinjskog porijekla koji će se kontrolisati na rezidue određenih tvari i odabir laboratorija u sklopu javne nabavke laboratorijskih usluga za analizu rezidua veterinarskih lijekova i kontaminenata, te je donesena i objavljena Uputa o provođenju plana praćenja i kontrole rezidua za 2021. godinu („Službeni glasnik BiH“, broj 31/21). Realizacija Plana praćenja i kontrole rezidua za 2021. godinu prema broju planiranih i izvršenih pretraga na rezidue zabranjenih tvari, veterinarskih lijekova i kontaminenata kod pojedinih vrsta životinja i u proizvodima životinjskog porijekla iznosi cca 60%. Na nepotpuno ispunjenje Plana do kraja 2021. godine uticalo je stanje pandemije virusa Sars-Cov-2 kao i kasno raspisivanje i dugotrajna procedura nabavke laboratorijskih usluga. Međutim, potrebno je istaći da se Plan praćenja rezidua provodi do kraja marta 2022. godine, do kada su zaključeni sporazumi sa izabranim laboratorijima, što će omogućiti poboljšanje stepena realizacije.

U oktobru 2021. godine Bosna i Hercegovina je bila predmet audita od strane inspeksijskog tima Generalnog direktorata za sigurnost hrane i zdravlje potrošača Evropske komisije (DG SANTE), prilikom kojeg je izvršena provjera sistema praćenja i kontrole rezidua u Bosni i Hercegovini kao i kontrola upotrebe i distribucije veterinarsko-medicinskih proizvoda s ciljem procjene da li postojeći sistem ispunjava EU zahtjeve po pitanju kontrole rezidua u Evropskoj uniji. Rezultati navedene procjene dostavljeni su Kancelariji u formi Izvještaja sa određenim preporukama za koje je Bosna i Hercegovina izradila Akcijski plan i isti dostavila DG SANTE. Aktivnosti predložene u Akcijskom planu su djelimično prihvaćene od strane DG SANTE tima, pa se zahtijeva provođenje predloženih aktivnosti u što kraćem roku u toku 2022. godini kao i dostava određenih dokumenata kao dokaz provedenih aktivnosti, kako bi Bosna i Hercegovina ispunila sve preporuke i ostala na listi trećih zemalja sa odobrenim planovima praćenja rezidua za pojedine proizvode životinjskog porijekla za koje je odobren izvoz na tržište Evropske unije.

11.2.6. Aktivnosti po pitanju kontrole nepostojanja veterinarsko-zdravstvenih smetnji prilikom uvoza

Prilikom uvoza u Bosnu i Hercegovinu, u okviru nadležnosti Kancelarije, a u skladu sa važećim propisima (Pravilnik o uslovima uvoza i provoza živih životinja, sirovina, proizvoda i nusproizvoda životinjskog porijekla, veterinarskih lijekova i hrane za životinje u Bosnu i Hercegovinu, "Službeni glasnik BiH", broj 57/12 od 24.07.2012. god. i drugi važeći propisi), vrši se kontrola nepostojanja veterinarsko-zdravstvenih smetnji za uvoz. S tim u vezi, u 2021. godini izdato je 1.170 rješenja o nepostojanju veterinarsko-zdravstvenih smetnji za uvoz životinja i roba životinjskog porijekla u BiH, a ukupan broj rješenja o upisu objekata u Registar Kancelarije u 2021. godini bio je 397. Ukupan broj rješenja o nepostojanju veterinarsko-zdravstvenih smetnji za uvoz i provoz pošiljki roba koje podliježu veterinarsko-zdravstvenoj kontroli veterinarskih lijekova u 2021. godini je 141.

11.3. ZAŠTITA ZDRAVLJA BILJA

Na osnovu uspješno organizirane video inspekcije (2021. godine) od strane Uprave BiH za zaštitu zdravlja bilja i nadležnih organa entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine kod proizvođača sadnog materijala Poljoagro d.o.o. od sadnog materijala imenovana firma je na tržište Ruske Federacije izvezla: jabuke u količini od 500.000 sadnica i 300.000 sadnica breskve.

Nakon dostavljanja zvanične informacije Rosseljhoznadzora o donošenju odluke o privremenoj obustavi izvoza krušaka iz Republike Srpske na tržište Ruske Federacije, koja je stupila na snagu 25.01.2021. godine nadležne službe u Bosni i Hercegovini nakon svih preduzetih aktivnosti da se zabrana ukine, ostaju otvorene za dalju provjeru od strane Rosseljhoznadzora ne samo skladišnih kapaciteta i mjesta proizvodnje, već cjelokupnog fitosanitarnog sistema u BiH, a samim tim provjere da sve institucije čine napor da svježi plodovi koji se isporučuju za tržište Ruske Federacije zadovoljavaju sve standarde i ispunjavaju fitosanitarne zahtjeve Ruske Federacije.

Uprava za zaštitu zdravlja bilja BiH je u saradnji sa nadležnim organima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine izradila Nacrt pravilnika o Listama štetnih organizama, listama bilja, biljnih proizvoda i reguliranih objekata, a u skladu sa Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2019/2072 koja je stupila na snagu 28. novembra 2019. godine. Imajući u vidu da nadležne institucije entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine nisu postigle dogovor u vezi dva člana Nacrta pravilnika, isti nije upućen u daljnju zakonsku proceduru.

U izvještajnom periodu redovno se ažurira Sortna lista BiH. Također, urađeni su nacrti:

- Pravilnik o troškovima u postupcima priznavanja sorti, službenog potvrđivanja i zaštiti prava oplemenjivača;
- Pravilnik o uslovima u pogledu stručne, prostorne i tehničke osposobljenosti laboratorija;
- Pravilnik o uzorkovanju i ispitivanju kvaliteta sjemena poljoprivrednog bilja u BiH;
- Pravilnik o korišćenju farmerovog sjemena; i
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra u obavljanju poslova zaštite sorti i prava oplemenjivača u BiH.

Navedeni nacrti pravilnika su dostavljeni članovima Radne grupe na konsultacije, a po okončanju konsultacija finalni nacrti pravilnika će se uputiti u daljnju zakonsku proceduru.

Uprava redovno usklađuje spisak aktivnih materija dozvoljenih za upotrebu u fitofarmaceutskim sredstvima u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 15/21, 34/21, 51/2). S tim u vezi posljednje izmjene i dopune postojećeg spiska su izvršene u skladu sa izmjenama i dopunama spiska u EU, a koje su stupile na snagu 5. i 31. januara 2022. godine.

Na osnovu obaveza koje proizilaze iz Zakona o zaštiti zdravlja bilja („Službeni glasnik BiH“, broj 23/03) inspektorati entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine dostavljaju Upravi izvještaje, odnosno podatke o broju pregledanih pošiljaka, vrsti robe (bilje ili fitofarmaceutska sredstva ili mineralno đubrivo), količinama pregledanih roba i preduzetim inspekcijskim mjerama za robe koje podliježu obaveznoj fitosanitarnoj kontroli pri uvozu u BiH. Podaci se dostavljaju u usaglašenoj Excel tabeli na mjesečnom nivou za svaki granični prelaz posebno. Uprava objedinjava podatke i sačinjava izvještaje na mjesečnom, šestomjesečnom i godišnjem nivou. Objedinjene podatke Uprava koristiti za vlastite službene potrebe i dostavlja ih objedinjene inspektoratima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Pored gore navedenih izvještaja, inspektorati entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine dostavljaju Upravi i izvještaje i podatke o drugim provedenim aktivnostima iz nadležnosti fitosanitarne inspekcije u unutrašnjem inspekcijskom nadzoru.

U izvještajnom periodu od pošiljki koje podliježu obaveznoj fitosanitarnoj kontroli po fitosanitarnim zahtjevima Bosne i Hercegovine, od strane fitosanitarnih inspektora, zabranjen je uvoz uz nalaaganje mjera na ukupno sedamnaest pošiljki.

PROJEKTI U FITOSANITARNOJ OBLASTI

1. Projekt sa Češkom razvojnom agencijom „Unapređenje sigurnosti hrane u BiH“ u dijelu „Podrška uspostavljanju funkcionalnog sistema kontrole pesticida i đubriva, te integralne zaštite bilja (Integrated Pest Management - IPM)“ u trajanju od 36 mjeseci od 2018 do 2021. Uključeni su svi nadležni organi i institucije u oblasti fitofarmaceutskih sredstava i mineralnih đubriva. Zbog epidemiološke situacije tokom 2021. godine brojene aktivnosti su prolongirane za narednu godinu.
2. „Nove aktivnosti za podršku fitosanitarnom sektoru u BiH u cilju usklađivanja sa standardima EU (PHYTO BiH)“ - Projekat sa Italijanskom razvojnom agencijom u trajanju od 36 mjeseci, period implementacije jun 2019. - maj 2022. godine (u implementaciju projekta su uključene fitosanitarne laboratorije i fitosanitarna inspekcija u oblasti zdravlja bilja).
3. Twinning projekt IPA 2018 „Podrška EU izgradnji kapaciteta i postepenom usklađivanju sa pravnom stečevinom Unije u fitosanitarnom sektoru u BiH“ - nastavljene aktivnosti u drugoj godini implementacije, te je isporučena oprema za fitosanitarne inspektore i to vozila i IT oprema.

Od zakonodavnih aktivnosti u 2021. godini donesen je Program posebnog nadzora (sistemske kontrole) karantinskih štetnih organizama na krompiru u BiH za 2021. godinu i Spisak aktivnih materija dozvoljenih za upotrebu u fitofarmaceutskim sredstvima u BiH.

Podzakonski akti koji su doneseni u Republici Srpskoj u oblasti zaštite zdravlja bilja su:

- Program monitoringa ostataka sredstava za zaštitu bilja za 2021. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 22/21);
- Program posebnog nadzora karantinskih štetnih organizama na krompiru u Republici Srpskoj u 2021. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 29/21);
- Program posebnog nadzora nad prisustvom karantinskog štetnog organizma *Erwinia amylovora* (Burrill) Winslow et al. - prouzrokovaca bakterijske plamenjače jabučastih voćaka na području Republike Srpske u 2021. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 33/21);
- Program posebnog nadzora nad prisustvom karantinski štetnog organizma *Candidatus Liberibacter solanacearum* (Liefing et al.) – prouzrokovaca zebrastog čipsa krompira na području Republike Srpske u 2021. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 35/21);
- Program posebnog nadzora nad prisustvom karantinskog štetnog organizma *Monilinia fructicola* (Winter) Honey - prouzrokovaca američke smeđe truleži plodova jabučastih i koštičavih voćaka na području Republike Srpske u 2021. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 35/21);
- Program posebnog nadzora nad prisustvom karantinski štetnog organizma *Xylophilus ampelinus* (Panagopoulos) Willems et al. - prouzrokovaca bakterijske plamenjače vinove loze na području Republike Srpske u 2021. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 41/21);
- Program posebnog nadzora nad prisustvom karantinski štetnog organizma *Acidovorax citrulli* (Schaad et al.) - prouzrokovaca bakterijske mrljivosti plodova lubenice na području Republike Srpske u 2021. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 41/21);
- Program posebnog nadzora nad prisustvom karantinski štetnih organizama (*Impatiens necrotic spot tospovirus*, *Pepino mosaic virus* i *Tomato yellow leaf curl virus*) na području Republike Srpske u 2021. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 43/21);

- Program posebnog nadzora nad prisustvom karantinski štetnog organizma *Xylella fastidiosa* Wells et al. - prouzrokovaca Pirsove bolesti na području Republike Srpske u 2021. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 43/21);
- Program posebnog nadzora nad prisustvom karantinski štetnih organizama u registriranim rasadnicima u Republici Srpskoj u 2021. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 50/21);
- Program posebnog nadzora nad prisustvom *Tomato spotted wilt virus, TSWV* u Republici Srpskoj u 2021. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 51/21);
- Program posebnog nadzora nad prisustvom karantinski štetnog organizma *Grapevine flavescence dorée phytoplasma*, FD u Republici Srpskoj u 2021. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 51/21);
- Program posebnog nadzora nad prisustvom štetnog organizma *Candidatus Phytoplasma solani* (Stolbur phytoplasma) u Republici Srpskoj u 2021. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 51/21);
- Program posebnog nadzora nad prisustvom štetnih insekata u biljnoj proizvodnji na području Republike Srpske u 2021. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 51/21);
- Program posebnog nadzora nad prisustvom *Tomato brown rugose fruit virus, ToBRFV* u Republici Srpskoj u 2021. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 51/21);
- Program posebnog nadzora nad prisustvom karantinskog štetnog organizma *Phytophthora ramorum* Werres, De Cock & Man in 't Veld sp. nov. – prouzrokovaca iznenadnog uginuća i sušenja drvenastih biljaka na području Republike Srpske u 2021. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 51/21);
- Program posebnog nadzora nad prisustvom karantinskih štetnih organizama *Geosmithia morbida* Kolarik et al. - prouzrokovaca raka oraha i vektora *Pityophthorus juglandis* Blackman - orahovog potkornjaka na području Republike Srpske u 2021. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 51/21);
- Program posebnog nadzora nad prisustvom karantinski štetnog organizma *Pseudomonas syringae* pv. *actinidiae* Takikawa et al. - prouzrokovaca bakteriognog raka *Actinidia* spp. na području Republike Srpske u 2021. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 51/21);
- Program posebnog nadzora nad prisustvom nematoda u biljnoj proizvodnji u Republici Srpskoj u 2021. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 51/21);
- Program posebnog nadzora nad prisustvom virusa na *Rubus* spp. u Republici Srpskoj u 2021. godini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 52/21).

U proceduri usklađivanja je Pravilnik o uslovima koje moraju ispunjavati lica koja se bave prometom i primjenom sredstava za zaštitu bilja za koja se procijeni da su naročito opasna i Pravilnik o polaganju stručnog ispita za dobijanje dozvole za pružanje usluga iz oblasti sredstava za zaštitu bilja.

Kada je riječ o Federaciji BiH, Federalno ministarstvo poljoprivrede je izradilo nacrt Zakona o fitofarmaceutskim sredstvima Federacije Bosne i Hercegovine. S tim u vezi, Ured za zakonodavstvo Federacije BiH je dao mišljenje da isti bude temporalnog karaktera zbog postojanja Zakona o fitofarmaceutskim sredstvima BiH. Radi složenosti postupanja, odlučeno je da se umjesto Zakona izradi Uredba koja je pripremljena, čekaju se mišljenja nadležnih organa.

12. PRIORITETI I MJERE ZA REALIZACIJU U OBLASTI POLJOPRIVREDE, ISHRANE I RURALNOG RAZVOJA ZA 2022. GODINU

Mjere i prioriteti u oblasti poljoprivrede, ishrane i ruralnoga razvoja za 2022. godinu vezani su za aktivnosti koje su ključne za napredak BiH u procesu evropskih integracija i provedbe reformi, međunarodnu saradnju, usvajanje i implementaciju strateških dokumenata, poboljšanje i unapređenje politike podsticaja, ubrzanje procesa usklađivanja regulative sa Evropskom unijom i implementacije već harmonizovanih propisa, razvoj poljoprivredne politike i politike razvoja ruralnih sredina.

Prema Izvještaju o Bosni i Hercegovini uz Saopćenje o politici proširenja Evropske unije za 2021. godinu Bosna i Hercegovina je u ranoj fazi pripremljenosti u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja i neophodno je da značajno unaprijedi administrativne kapacitete u ovoj oblasti i uspostavi fundamentalne instrumente i institucije za učešće u Zajedničkoj poljoprivrednoj politici (ZPP).

Kada je riječ o sigurnosti hrane, veterinarskoj i fitosanitarnoj politici dostignut je određen nivo pripremljenosti, ali je potrebno dodatno uskladiti sisteme službenih veterinarskih i fitosanitarnih kontrola sa pravilima EU, poboljšati institucionalno uređenje kako bi se izbjeglo preklapanje nadležnosti, te ojačati lanac kontrole i koordinacije.

U oblasti ribarstva, Bosna i Hercegovina je u ranoj fazi pripremljenosti. U predstojećem periodu potrebno je izraditi usklađen cjelodržavni dokument politike ribarstva i efikasno ga provesti u cijeloj zemlji, u skladu sa EU pravnom stečevinom. Neophodno je poboljšati administrativne strukture i ojačati institucionalne kapacitete za upravljanje i kontrolu ribarskih aktivnosti u skladu sa obavezama iz zajedničke ribarske politike Evropske unije, te uspostaviti i voditi registar flote. Također, potrebno je uskladiti metodologiju za prikupljanje podataka o ribi i ribljim proizvodima u cijeloj zemlji i uspostaviti relevantne statistike.

Ostvarivanje uslova za napredak Bosne i Hercegovine u približavanju Evropskoj uniji, predstavlja, u stvari, ispunjavanje prioritetnih uslova i provedbu neophodnih planiranih reformi. Zbog toga i ciljevi rada institucija na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini, koje su nadležne za poljoprivredu, ishranu, šumarstvo i ruralni razvoj su u narednom periodu usmjereni na brži i efikasniji razvoj i integriranje poljoprivrede u evropsko i svjetsko tržište. Reformski procesi su usmjereni na sljedeće prioritete:

- pravno usklađivanje, preuzimanje i implementaciju propisa sa pravnom stečevinom Evropske unije;
- usklađivanje poljoprivrednih politika i politika ruralnog razvoja u Bosni i Hercegovini sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom Evropske unije;
- ispunjavanje uslova za korištenje pretpristupnih fondova Evropske unije za poljoprivredu i ruralni razvoj;
- dostizanje potrebnog nivoa standarda kvaliteta i sigurnosti hrane za nesmetanu trgovinu poljoprivrednim proizvodima i izvoz svih roba životinjskog porijekla na tržište Evropske unije; i
- izgradnju i jačanje institucionalnih kapaciteta.

PRILOZI:**Prilog broj 1. Zaključeni bilateralni sporazumi/memorandumi o saradnji**

DRŽAVA	NAZIV SPORAZUMA/MEMORANDUMA	DATUM POTPISIVANJA
MAĐARSKA	Sporazum između Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine i Ministarstva poljoprivrede Mađarske o saradnji u oblasti poljoprivrede	Zaključen u Budimpešti, 29. jula 2014. godine
REPUBLIKA SRBIJA	Memorandum o tehničkoj saradnji između Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine i Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine Republike Srbije	Zaključen u Beogradu, 20. septembra 2016. godine
NARODNA REPUBLIKA KINA	Sporazum između Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH i Ministarstva poljoprivrede NR Kine o saradnji u oblasti poljoprivrede	Zaključen u Budimpešti, 27. novembra 2017. godine
REPUBLIKA MAKEDONIJA	Protokol o međusobnom priznavanju i prihvatanju dokumenata izdatih od strane akreditiranih laboratorija za hranu i hranu za životinje između Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine i Agencije za hranu i veterinarstvo Republike Makedonije	Zaključen u Skoplju, 21. novembra 2014. godine
REPUBLIKA MAKEDONIJA	Memorandum o razumijevanju između Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Makedonije o saradnji u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja	Zaključen u Sarajevu, 23. jula 2017. godine
REPUBLIKA POLJSKA	Sporazum između Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine i Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja Republike Poljske za saradnju u oblasti poljoprivrede	Zaključen u Sarajevu, 15. jula 2010. godine
REPUBLIKA TURSKA	Sporazum između Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine i Ministarstva hrane, poljoprivrede i stočarstva Republike Turske o saradnji u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja	Zaključen u Ankari, 27. juna 2012. godine
REPUBLIKA SRBIJA	Protokol između Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine i Ministarstva poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije o međusobnom priznavanju i prihvatanju dokumenata izdatih od strane akreditiranih laboratorija za hranu i hranu za životinje biljnog i mješovitog porijekla	Zaključen u Beogradu, 06. aprila 2012. godine
REPUBLIKA SRBIJA	Protokol između Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine i Ministarstva zdravlja Republike Srbije o međusobnom priznavanju i prihvatanju dokumenata izdatih od strane akreditiranih laboratorija za robe predmetnog nadzora	Zaključen u Beogradu, 19. marta 2013. godine

UKRAJINA	Sporazum o saradnji u oblasti poljoprivrede između Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine i Ministarstva za agrarnu politiku i hranu Ukrajine	Zaključen diplomatskim putem 12. oktobra 2012. god.
-----------------	--	---

Detaljne informacije o ovim sporazumima mogu se pronaći na stranici - <http://www.mvteo.gov.ba/Content/Read/poljoprivreda-prehrana-sumarstvo-ruralni-razvoj-medunarodna-saradnja-sporazumi#>.

Prilog broj 2. Pregled projekata

R. br.	Naziv projekta	Finansiranje - sufinansiranje	Period	Vrijednost (eura)
1.	Program razvoja ruralne konkurentnosti (RCDP)	IFAD, kredit	2015-2022.	54.290.000
2.	Podrška Evropske unije za konkurentnost poljoprivrede i ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini IPA 2018 – EU4AGRI	EU – grant/TA	2020-2024.	20.000.000
3.	EU potpora za izgradnju kapaciteta i postupno usklađivanje pravne stečevine u veterinarskom sektoru Bosne i Hercegovine	EU - Twinning	2020-2024	3.000.000
4.	EU potpora za izgradnju kapaciteta i postupno usklađivanje EU pravne stečevine u Sektoru za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine	EU - Twinning	2020-2023	1.500.000
5.	EU potpora za izgradnju kapaciteta i postupno usklađivanje EU pravne stečevine u Fitosanitarnom sektoru Bosne i Hercegovine	EU - Twinning	2020-2024	1.500.000
6.	Održivi ekonomski razvoj i zaštita okoliša u područjima s prirodnim ograničenjima u Bosni i Hercegovini (ANC BiH)	Italija /AICS	2021-2024	2.400.000
7.	Unapređenje sistema sigurnosti hrane u Bosni i Hercegovini	R. Češka/CzDA	2018-2022.	2.000.000
8.	Nove aktivnosti za podršku fitosanitarnom sektoru u Bosni i Hercegovini u cilju usklađivanja sa standardima EU-a“ (PHYTO-BiH)	Republika Italija/AICS	2019-2022.	1.198.400
9.	Unapređenje izvoznih potencijala i konkurentnosti bh. poljoprivrednih proizvođača	Vlada Kraljevine Švedske	2018-2021.	922.000
10.	Podrška tradicionalnoj proizvodnji livanjskog sira	R. Češka/CzDA	2015-2021.	634.100

11.	Smanjenje rizika od katastrofa za održivi razvoj	FAO	2019-2021.	173.000
12.	Jačanje kapaciteta privatnog i javnog sektora u prioritetnim lancima vrijednosti	FAO	2019-2021.	139.400

ГОДИШЊИ ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ МИНИСТАРСТВА ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ ЗА 2021. ГОДИНУ

А. Увод

- **Опис надлежности Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске**

Надлежности Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске су:

- дефинисање и спровођење мјера структурне пољопривреде и политике руралног развоја и њено усклађивање са међународним стандардима,
- развој сточарске производње,
- организовање активности на заштити, уређењу и коришћењу пољопривредног земљишта,
- заштита и унапређење здравља биља,
- унапређење система безбједности хране,
- унапређење система здравствене заштите животиња и промета лијекова,
- управљање и газдовање шумама и шумским земљиштем и заштита ловног фонда,
- спровођење интегралног управљања водама,
- унапређење савјетодавних активности у пољопривреди.

- **Сиже остварених годишњих резултата, са доприносом остварењу циљева**

Активности Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде у 2021. години реализоване су у складу са Програмом рада Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде за 2021. годину, задатака дефинисаних Економском политиком Републике Српске за 2021. годину, те у складу са процесом одвијања пољопривредне производње. Реализација активности у 2021. години обиљежена је трајањем пандемије изазване појавом вируса Корона (SARS-COV-19), те ванредних мјера с циљем превазилажења поремећаја на тржишту насталих повећањем цијена и нестанком одређених роба на тржишту, које је Министарство донијело ради превазилажења стања у секторима како пољопривреде, ветеринарства, тако и у области шумарства и водопривреде.

У току 2021. године реализовано је низ значајних активности како у области управних и административно-правних послова, тако и у области програмских и развојних активности.

Најважније активности Министарства у 2021. години су:

- доношење сета мјера за превазилажење утицаја Корона вируса на сектор пољопривреде;
- припрема законских и подзаконских аката којима се на ефикасан начин регулишу поједине области производње пољопривредних и прехранбених производа, а које имају за циљ унапређење услова пословања за привредне субјекте у свим областима производње, чије је усвајање због утицаја пандемије вируса Корона пролонгирано за 2021 годину,

- усмјеравање средстава за финансирање аграрног сектора путем подстицајних мјера које се реализују у оквиру аграрног буџета, кредитних средстава која се реализују преко ИРБ-а, Фонда Партнер и међународних пројеката у пољопривреди,
- унапријеђени сви регистри које води Министарство као и Регистар пољопривредних газдинстава који води АПИФ,
- остварена сарадња са великим бројем међународних организација и других партнера на реализацији развојних пројеката у свим областима пољопривредне производње,
- реализован низ активности у области уређења земљишне политике са циљем унапређења начина кориштења и одрживог управљања земљишних површина,
- остварена сарадња у области унапређења генетског потенцијала у сточарству и подржана набавка основног стада, као и оснивање репроцентара у сточарству и пчеларству,
- проведене мјере сталног мониторинга услова за одвијање пољопривредне производње и праћење утицаја суше, те предузете адекватне мјере на ублажавању последица негативних временских прилика,
- провођење едукације и унапређења знања савјетодаваца и трансфер стечених знања према пољопривредним произвођачима и другим субјектима у области пољопривреде,
- реализација активности на сакупљању рачуноводствених података на пољопривредним газдинствима/ФАДН као и развој прогнозно извјештајне службе,
- постављање макро и демо огледа био је приоритет у активностима јер је циљ постављања истих да се пољопривредним произвођачима представе и приближе нове сорте и хибриди, те њихово успијевање у различитим агро-еколошким условима.
- провођење мјера здравствене заштите животиња,
- хармонизација прописа са ЕУ ацџуис-м,
- искорјењивање заразних болести и др,
- мјере сузбијања и искорјењивања инфективне анемије копитара,
- финансирана имунизација животиња-вакцинација против антракса у дијеловима Републике који су одређени као „антраксни дистрикти“,
- регистрација и одобравање објеката за производњу намирница животињског поријекла, као и регистрација и одобравање објеката за производњу хране за животиње,
- учествовање у радном тиму за израду плана управљања ризиком од поплава,
- извршена је процјена правне, институционалане и финансијске позиције сектора вода у вези са одбраном од поплава, вредновани су резултати претходних пројеката и активности у вези одбране од поплава, одређени циљеви управљања ризиком од поплава и дефинисан каталог мјера,
- припремљене бројне информације које су достављене на разматрање Влади Републике Српске и донесени подзаконски акти из области пољопривреде, ветеринарства, шумарства и водопривреде.

Б. Преглед реализације годишњих резултата и активности

Секторска област 1. Пољопривреда и ветеринарство			
Стратешки циљ 1: Унапређење конкурентности и одрживог развоја пољопривреде, прехранбене индустрије и руралних подручја			
Допринос остварењу стратешког циља	Повећање броја комерцијалних газдинстава у укупном броју		
Мјере учинка за крајње резултате (преузети из средњорочног плана)	Очекивани годишњи резултат (преузети из средњорочног плана)	Реализовани резултат	Образложење
Учешће комерцијалних у укупном броју регистрованих пољопривредних газдинстава	10%	10,65%	У регистру пољопривредних газдинстава и регистру корисника подстицајних средстава уписано је 42 238 газдинстава, од којих је 16 510 активно, а 4 499 комерцијалних. 39,09% - активних у укупном броју регистрованих, 27,25% - учешће комерцијалних у укупном броју активних газдинстава
Учешће сектора у спољно-трговинској размјени (биљна и сточарска производња, прехранбени производи, пиће и дуван)	16%	11,95%	Вриједност извоза производа из тарифних глава 1-24 у 2021. години из РС износио је 296.480.093 КМ, а вриједност извоза свих роба из тарифних глава 1-98 у 2021. години из РС износила је 4.650.679.680 КМ.

			Удио вриједности извоза пољопривредног сектора у укупном извозу из РС у 2021. години износила је 6,37%. Удио вриједности извоза пољопривредног сектора у укупном извозу у 2021. години мањи је за 1,71% у односу на 2020. годину. Вриједност увоза производа из тарифних глава 1-24 у 2021. години у РС износила је 948.340.447 КМ, а вриједност увоза свих роба из тарифних глава 1-98 у 2021. години у РС износила је 5.764.763.978 КМ. Удио вриједности увоза пољопривредног сектора у укупном увозу у РС у 2021. години износио је 16,45%. Удио вриједности увоза пољопривредног сектора у укупном увозу у 2021. години мањи је за 1,73% у односу на 2020. годину.
Номинална вриједност сектора (пољопривреда, шумарство и риболов без прехранбене индустрије)	око 980 милиона КМ	око 980 милиона КМ	2021 година била је обиљежена изузетно дугим сушним периодом у другој половини вегетације који је

			условио пад приноса и квалитета производа нарочито производње кукуруза, воћа и неких повртарских култура. С друге стране цијене сирових пољопривредних производа су у просјеку за 30%-50% веће у 2021 у односу на 2020 годину, чиме се надомјестио пад вриједности производње код појединих култура, те је процијењена једнака вриједност сектора у 2021 години
Обим производње (хектара засијаних површина, литара млијека произведене/откупљене)	380.000 ha 300.000.000/125.000.000 l	265.822 ha 300.000.000/128.000.000	Услед проблема изузетно високог поскупљења репроматеријала а тиме и цијене сјетве у јесен 2021 године, укупне сјетвене површине су мање од очекиваних
Оперативни циљ 1.1 Унапређење правног и регулаторног оквира, праћење, анализирање и предлагање нових рјешења и реализација пројеката у сврху повећања конкурентности пољопривреде, прехранбене индустрије и руралних подручја			
Допринос остварењу оперативног циља	Усвојена Стратегија развоја пољопривреде и руралних подручја РС за 2021-2027, усвојен Закон о измјенама и допунама Закона о сточарству, усвојен Закон о измјенама и допунама Закона о рибарству и Програм узгоја говеда у РС		
Мјере учинка за излазне (директне) резултате (преузети из трогодишњег, тј. годишњег плана)	Очекивани годишњи резултат (преузети из трогодишњег, тј. годишњег плана)	Реализовани резултат	Образложење

Стратешки план развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске за период 2021-2027	Документ послан на усвајање на Владу	Да	Одлука о усвајању Стратешког план развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске за период 2021-2027 од 14.10.2021, Сл. гл. РС број 92/21
Програм развоја рибарства и аквакултуре	Провести предрадње за теренска истраживања (објава позива, избор установе за израду програма...)	Не	Проведена теренска истраживања на риболовним водама обласних сливова ријека Уна, Сана и Врбас. До краја фебруара 2022. године очекује се извјештај са резултатима истраживања и препорукама ради заштите и унапређења рибљег фонда у наведеним обласним сливовима. Ради ограничених финансијских средстава Министарство је израду Програма подијелило у три фазе.
Закон о пољопривреди и руралном развоју	Припремљен нацрт и упућен у даљу процедуру	Не	Урађен је преднацрт текста закона. Због појаве пандемије COVID вируса отказана је, већ одобрена, TAIEХ експертска мисија на тему усаглашавања одредби закона са ЕУ регулативама. Одређеним

			члановима преднацрта закона дефинисана је област пољопривредног информационог система у дијелу „размјене података и информација са надлежним установама и службама у пољопривреди у циљу праћења, планирања и спровођења мјера пољопривредне политике“. У складу са преднацртом текста закона, „Пољопривредни информациони систем чине: Регистар пољопривредних газдинстава и регистар клијената, Систем за идентификацију земљишних парцела; Систем за идентификацију и регистровање права на плаћање; Интегрисани систем контроле плаћања; Систем рачуноводствених података на газдинствима (FADN); Пољопривредни тржишни информациони систем (PTIS); други регистри у које се прикупљају подаци из области пољопривреде или други подаци који су од значаја за
--	--	--	--

			пољопривредни информациони систем.” С обзиром да, осим Регистра пољопривредних газдинстава и регистра клијената, остали дијелови пољопривредног информационог система још нису успостављени, Нацрт Закона о пољопривреди није упућен у даљу процедуру.
Закон о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју	Припремљен нацрт и упућен у даљу процедуру	Не	Да би се Закон о подстицајима могао примијенити у пракси, потребно је обезбиједити техничке предуслове у виду успостављања одређених дијелова пољопривредног информационог система као што су, прије свега, Систем за идентификацију земљишних парцела и Систем за регистрацију, идентификацију и контролу кретања животиња који је ажуран и одговара стварном стању на терену, а затим и Систем за идентификацију и регистровање права на плаћање, Интегрисани систем контроле плаћања. С обзиром да наведени дијелови пољопривредног

			информационог система још нису успостављени, нацрт Закона о подстицајима није упућен у даљу процедуру.
Закон о измјенама и допунама Закона о пољопривредним задругама	Припремљен нацрт и упућен у даљу процедуру	Не	Један од кључних разлога за планиране Измјене и допуне Закона о пољопривредним задругама био је рјешавање питања задружне имовине. С обзиром да се није постигла сагласност око модела рјешавања статуса задружне имовине, са представницима Пољопривредних задруга и Задружним савезом Републике Српске, с једне стране, те са Републичком управом за геодетске и имовинско правне послове с друге стране, Измјене и допуне Закона о пољопривредним задругама се пролонгирају за наредну 2022. годину.
Закон о измјенама и допунама закона о сточарству	Усвојен Закон о измјенама и допунама Закона о сточарству	Да	„Службени гласник Републике Српске“, број 63/21
Закон о измјенама и допунама Закона о рибарству	Усвојен Закон о измјенама и допунама Закона о рибарству	Да	„Службени гласник Републике Српске“, број 112/21

Закон о измјенама и допунама Закона о пчеларству	Усвојен Закон о измјенама и допунама Закона о пчеларству	Не	Разлози за недоношење Закона о измјенама и допунама Закона о пчеларству првенствено се односе на поглавља везана за селекцију, узгој и репродукцију пчелињих матица родоначелница и узгој кћерки матица у погледу неусаглашавања одређених одреби у оквиру дјеловања Савеза удружења пчелара Републике Српске. Такође, разлози за недоношење налазе се у оквиру усаглашавања са ЕУ законодавством, конкретно да би овај акт био дјелимично или попуно усклађен са ЕУ законодавством непходно је доношење пчеларског програма, односно програма узгоја пчела.
Програм узгоја говеда у Републици Српској 2020-2024. године	Усвојен Програм узгоја говеда у Републици Српској 2020-2024. године	Да	„Службени гласник Републике Српске”, број 101/21
Број новодонесених стратешких, програмских, планских, законских и подзаконских аката	50	39	
Број аката и информација упућених на Владу	80	323 за све ресоре	
Број успостављених и ажурираних	24	28	

регистара			
Број остварених контаката са међународним организацијама и страним инвеститорима	30	25	
Број уписаних и признатих сорти и хибрида у Републици Српској	115	160	
Број Програма за праћење карантинских болести и штеточина	19	21	
Број закључених Уговора о концесији пољопривредног земљишта	10	10	
Број датих сагласности за закључење уговора о закупу пољопривредног земљишта	100	57	
Број закључених Уговора за коришћење рибарских подручја	53	52	
Број других рјешења (аквакултура, забране и др.)	14	4	
Број достављених дозвола СРС РС за спортски риболов	9.000 ГД, 150 ГРД, 8.000 МСД	10.500 ГД, 150 ГРД, 12.500 МСД	
Број издатих сагласности за дистрибуцију дозвола за спортски риболов	6	5	
Број урађених анализа спољнотрговинске размјене БиХ и РС	700	724	
Број издатих Рјешења о упису/испису у Регистар пчелара и пчелињака	550	823	
Број аката усклађених са тековинама ЕУ	25	10	
Број пројеката финансираних из ЕУ и других фондова у којем учествује	6	7	

Министарство					
Број издатих рјешења и дозвола на нивоу ресора		1850		1218	
Број обука укључујући и он лајн на којима су учествовали радници ресора пољопривреде		80		60	
Реализација активности					
Редни број	Назив активности	Носилац (најмањи организациони дио)	Статус ДА за извршено / НЕ за неизвршено	За неизвршено указати на разлоге	Влада утврдила (Да/Не)
1.1.1	Пратити процес регистрације пољопривредних газдинстава и примјену Закона о доприносима на пољопривредна газдинства	Одјељење за пољопривредну политику, рурални развој и међународну сарадњу	Да		Не
1.1.2	Мјере за унапређење спољнотрговинског пословања и заштите домаће производње у оквиру аграрног сектора	Одјељење за пољопривредну политику, рурални развој и међународну сарадњу	Да		Не
1.1.3	Праћење утицаја пандемије изазване корона вирусом на сектор пољопривреде и доношење мјера за ублажавање посљедица	Сва одјељења	Да		Да
1.1.4	Пратити пласман свих средстава усмјерених у аграрни сектор	Одјељење за пољопривредну	Да		Да

	(подстицајна средства, ИРБ, Партнер фонд) и објединити евиденцију свих расположивих финансијских средстава у аграру	политику, рурални развој и међународну сарадњу и одјељење за прехранбену индустрију			
1.1.5.	Дефинисање подршке мјера аграрне политике	Одјељење за пољопривредну политику, рурални развој и међународну сарадњу	Да		Да
1.1.6.	Промоција женског задругарства и родно-одговорног буџетирања	Одјељење за пољопривредну политику, рурални развој и међународну сарадњу	Да		Не
1.1.7.	Сарадња са међународним организацијама везаним за област пољопривреде и руралног развоја	Одјељење за пољопривредну политику, рурални развој и међународну сарадњу	Да		Не
1.1.8.	Праћења и оцјена реализације стратешких циљева и мјера	Одјељење за пољопривредну политику, рурални развој и међународну сарадњу	Да		Не

1.1.9.	Праћење, анализа и планирање подстицајних мјера у пољопривреди	Одјељење за пољопривредну политику, рурални развој и међународну сарадњу	Да		Да
1.1.10.	Унапређење конкурентности домаће пољопривредне производње кроз повећање подстицаја за капиталне инвестиције у пољопривреди	Одјељење за пољопривредну политику, рурални развој и међународну сарадњу	Да		Да
1.1.11.	Радити на унапређењу рада задружног сектора	Одјељење за пољопривредну политику, рурални развој и међународну сарадњу	Да		Не
1.1.12.	Успоставити системски дијалог и сарадњу између пољопривредних произвођача, науке и ресорног министарства	Одјељење за пољопривредну политику, рурални развој и међународну сарадњу	Да		Не
1.1.13.	Коришћење техничке помоћи кроз израду и аплицирање инструмената предприступне помоћи	Сва одјељења	Да		Да
1.1.14.	Учешће у програмирању критеријума за коришћење средстава предприступне помоћи	Одјељење за пољопривредну политику, рурални развој и	Да		Не

		међународну сарадњу			
1.1.15.	Учешће у раду Одбора за стабилизацију и придруживање	Ресор пољопривреде и руралног развоја/ресор за ветеринарство	Да		Да
1.1.16.	Поновно покретање међуинституционалне сарадње кроз учешће у пројектима финансираним из ИПА средстава	Одјељење за пољопривредну политику, рурални развој и међународну сарадњу	Да		Да
1.1.17.	Предузети мјере за рјешавање питања лабораторија за сертификацију	Одјељење за биљну производњу	Да		Да
1.1.18.	Предлагати мјере за реструктурирање пољопривредне производње у смислу већег учешћа органске производње	Одјељење за биљну производњу	Да		Да
1.1.19.	Предузети мјере на даљој реализацији поступака и начина признавања и уписа сорти и хибрида сјемена и садног материјала у РС и БиХ	Одјељење за биљну производњу	Да		Не
1.1.20.	Спровести активности на реализацији Програма за заштиту здравља биљака	Одјељење за биљну производњу	Да		Не
1.1.21.	Континуирано пратити спољнотрговинску размјену производа из области сточарске	Одјељење за сточарску производњу	Да		Не

	производње и рибарства те предлагати мјере за производњу производа тражених на ино тржиштима				
1.1.22.	Континуирано пратити стање у области сточарске производње и предлагати развојна документа за повећање економичности сточарске производње уз очување виталности гајених животиња и побољшање квалитета производа истих	Одјељење за сточарску производњу	Да		Не
1.1.23.	Предлагати мјере за реструктурирање сточарске производње и аквакултуре у смислу већег учешћа анималне органске производње и узгоја крава у систему крава теле у изразито неразвијеним подручјима	Одјељење за сточарску производњу	Да		Не
1.1.24.	Пратити пласман свих анималних производа, са предлагањем мјера за отклањање сметњи на тржишту	Одјељење за сточарску производњу	Да		Не
1.1.25.	Активно учествовати у пројектима финансираним од стране међународних организација и ЕУ у области сточарске производње	Одјељење за сточарску производњу	Да		Не
1.1.26.	Радити на имплементацији прописа из области сточарства на терену (јачање сектора узгајивачких организација, имплементација прописа из области класификације	Одјељење за сточарску производњу	Да		Не

	трупова)				
1.1.27.	Учешће у процесу програмирања и извјештавања о спровођењу пројеката финансираних посредством финансијских инструмената ЕУ, међународних донатора и др у области сточарства, пчеларства и рибарства	Одјељење за сточарску производњу	Да		Не
1.1.28.	Мониторинг употребе сјемена за вјештачко осјеменавање и унапријеђење расног састава стада у говедарству	Одјељење за сточарску производњу	Не	Није успостављена инфраструктура на терену	Не
1.1.29.	Наставити рад на развоју репро центара и тестних станица у пчеларству	Одјељење за сточарску производњу	Да		Не
1.1.30.	Активности из Акционог плана Републике Српске за реализацију препорука Европске комисије са састанка Пододбора за пољопривреду и рибарство	Одјељење за сточарску производњу	Да		Да
1.1.31.	Континуирана обука службеника	Сва одјељења	Да		Не
1.1.32.	Међуентитетска координација и сарадња, координација и сарадња са институцијама на нивоу БиХ и БД БиХ	Сва одјељења	Да		Да
1.1.33.	Учествовати у изради акционих планова у начину коришћења и очувања анималних генетичких ресурса	Одјељење за сточарску производњу	Да		Не

1.1.34.	Сарадња са међународним организацијама из области рибарства и аквакултуре	Одјељење за сточарску производњу	Да		Не
1.1.35.	Примјена нове методологије статистичких истраживања у складу са Европским стандардима у циљу добијања што квалитетнијих податка из области сточарства (У сарадњи са Заводом за статистику Републике Српске и Савезом удружења пчелара, млекара свињара Републике Српске)	Одјељење за сточарску производњу	Да		Не
1.1.36.	Израда програма интегрисања за Поглавље 11,12 и13.	Сва одјељења	Да		Да
1.1.37.	Програмирање приоритета финансијске подршке из Инструмента претприступне помоћи 2021-2027 (ИПА 3)	Сва одјељења	Да		Да
1.1.38.	Рад на поступцима додјеле концесија за коришћење пољопривредног земљишта у својини Републике (у сарадњи са јединицама локалне самоуправе, Комисије за концесије и Владе РС)	Одјељење за пољопривредно земљиште	Да		Да
1.1.39.	Праћење реализације закључених уговора о закупу и концесији (активно праћење извршења уговорених обавеза 600 и више корисника земљишта)	Одјељење за пољопривредно земљиште	Да		Не
1.1.40.	Провођење Програма системске контроле плодности	Одјељење за пољопривредно	Да		Да

	пољопривредног земљишта 2018-2022 година	земљиште			
1.1.41.	Праћење Ревизије Основа заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта РС и надоградње подака о у дигиталну базу подата о пољопривредном земљишту (у сарадњи са ЈУ „Пољопривредни институт РС“	Одјељење за пољопривредно земљиште	Да		Не
1.1.42.	Учешће у изради и доношењу Основа заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта јединица локалне самоуправе	Одјељење за пољопривредно земљиште	Да		Не
1.1.43.	Учешће у доношењу просторно-планске документације, Студија процјене утицаја на животну средину и других документа из области грађења и заштите животне средине (Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију, јединице локалне самоуправе)	Одјељење за пољопривредно земљиште	Да		Не
1.1.44.	Учешће у поступцима рјешавања имовинско-правних односа на пољопривредном земљишту у својини Републике и давање мишљења на поступке утврђивања права својине на пољопривредном	Одјељење за пољопривредно земљиште	Да		Не

	земљишту (у сарадњу са Правобранилаштвом РС и РУГИИП)				
1.1.45.	Активно учествовање у пројектима финансираним од стране међународнихх организација и ЕУ у области пољопривредног земљишта	Одјељење за пољопривредно земљиште	Да		Не
1.1.46.	Појашњење и одговори у вези примјене прописа из надлежности одјељења за пољопривредно земљиште	Одјељење за пољопривредно земљиште	Да		Не
1.1.47.	Унапређивати и ажурирати регистре у области пољопривреде које води Министарство: 1.Регистар пољопривредних газдинстава 2. Винарски регистар 3. Регистар произвођача јаких алкохолних пића 4. Централни регистар објеката који послују са храном 5. Регистар корисника пољопривредног земљишта 6. Фитосанитарни регистар 7. Регистар узгајивача квалитетно приплодних животиња и регистра мушких приплодњака 8. Регистар узгајивача животиња, идентификације и контроле	Ресор пољопривреде, прехранбене индустрије и руралног развоја сва одјељења	Да		Не

	кретања животиња 9. Регистар пчелара и пчелињака у Републици Српској 10. Регистар корисника риболовних зона 11. Регистар субјеката који се баве производњом у аквакултури 12. Регистар произвођача сјемена пољопривредног биља, 13. Регистар дорађивача сјемена пољопривредног биља, 14. Регистар увозника сјемена пољопривредног биља, 15. Регистар сорти садног материјала, 16. Регистар прометника сјемена пољопривредног биља (на велико и мало), 17. Регистар произвођача расада, 18. Регистар сорти сјемена Републике Српске, 19. Регистар произвођача садног материјала, 20. Регистар прометника садног материјала, 21. Регистар увозника садног материјала, 22. Регистар минералних ђубрива, 23. Регистар дистрибутера и увозника минералних ђубрива, 24. Регистар дистрибутера и				
--	--	--	--	--	--

	увозника средстава за заштиту биља 25. Регистар пружалаца услуга у области средстава за заштиту биља, 26. Листа регистрованих средстава за заштиту биља, 27. Регистар произвођача дувана, 28. Регистар организатора производње и откупа дувана и обраде дувана 29. Регистар произвођача дуванских производа				
1.1.48.	Учествовање у изради Акционог плана усклађивања прописа и других општих аката Републике Српске са правном тековином Европске уније и праксом и стандардима Савјета Европе и израда извјештаја о реализацији истог	Сва одјељења	Да		Да
1.1.49.	Учешће у раду Координационог тијела за инфраструктуру квалитета производа и услуга у Републици Српској	Одјељење за прехранбену индустрију	Да		Да
1.1.50.	Праћење спољнотрговинског пословања у области прехранбене индустрије, индустрије пића и дуванске индустрије	Сва одјељења	Да		Не
1.1.51.	Провођење процедуре овлашћивања службених и	Одјељење за прехранбену	Да		Не

	овлашћених лабораторија за анализу хране, за производњу вина, за производњу јаких алкохолних пића, за обраду дувана	индустрију			
1.1.52.	Појашњење и одговори у вези примјене прописа из надлежности одјељења за прехранбену индустрију	Одјељење за прехранбену индустрију	Да		Не
1.1.53.	Реализација пројеката који се финансирају из домаћих и међународних извора: Унапређење система безбједности хране у РС и Босни и Херцеговини	Одјељење за прехранбену индустрију	Да		Не
Оперативни циљ 1.2 Подршка трансферу информација и знања у пољопривреди у функцији унапређења техничко-технолошког нивоа и пословних резултата					
Допринос остварењу оперативног циља		Пружање стручних услуга у области пољопривреде доприноси постизању постављених циљева пољопривредне политике, а трансфер знања и информација према пољопривредним произвођачима доприноси повећању њихових знања, продуктивности и профитабилности пољопривредне производње			
Мјере учинка за излазне (директне) резултате (преузети из трогодишњег, тј. годишњег плана)	Очекивани годишњи резултат (преузети из трогодишњег, тј. годишњег плана)	Реализовани резултат		Образложење	
Број организованих обука за савјетодавце	2	0		Нереализовано Недостатак финансијских средстава	
Број стручних усавршавања запослених у Ресору за пружање стручних услуга у пољопривреди	30	41		Реализовано - 41 тема (којима је присуствовало 44 запослена у Ресору за пружање стручних услуга у пољопривреди); - Активност се реализује	

			континуирано током године
Медијске промоција / web-сајт Ресора за пружање стручних услуга у пољопривреди	1	1	Реализовано - Активност се реализује континуирано током године
Број обука за пољопривредне произвођаче	260	73	Нереализовано - реализовано 58 једнодневне обуке којима је присуствовало 1087 пољопривредних произвођача; - реализовано је 15 практичних обука којима су присуствовао 201 пољопривредни произвођач - Активност се реализује континуирано током године и током 2021. године биле су ограничене неповољном епидемиолошком ситуацијом.
Број индивидуалних савјета савјетодаваца пољопривредним произвођачима	5700	30752	Реализовано - Релизован 30752 индивидуална савјета; - Активност се реализује континуирано током године
Број огледа	70	21	Нереализовано - Реализован 21 оглед - Број демо огледа се не прати јер сјеменске куће сјеменски материјал достављају директно пољопривредним произвођачима - Активност се реализује континуирано током године
Број регистара узгајивача квалитетно—приплодних животиња	1	1	Реализовано

Број регистара мушких приплодних грла	1	1	Реализовано
Број регистара књиговодства на фарми	1	1	Реализовано
Број постављених и умрежених хидрометеоролошких станица	60	49	Нереализовано 50 станица = 26 станица у власништву Ресора, 20 станица у власништву РХМЗРС-а и 3 приватне станице;
Број инсталираних хватача спора и гљивица	4	1	Нереализовано - Реализована набавка једног хватача, заједно са микроскопом, бинокуларом и осталом ситном опремом потребном за праћење аскоспора. Ова опрема је инсталирана у подручној јединици Градишка. - Недостатак финансијских средстава.
Број постављених ловних клопки за инсекте	110	2	Нереализовано - Делта клопке и феромонске капсуле нису набављене због недостатка финансијских средстава. Ове клопке се користе само у једној сезони тј. набављају се сваке године. Двије аутоматске клопке су набављене још 2015. и оне су трајне, а мјења се само феромонска капсула у њима. - Број клопки је прилагођен доступним финансијским средствима

Број програма за праћење	1	1	Реализовано - CARPO прогнозно -извјештајни систем доступан на www.carpo.farm
Број прогнозних модела	12	5	Нереализовано - Због комплексности посла број модела је смањен на 5, док су три модела остала у форми скице. - У току 2021. радило се на отклањању уочених грешака на постојећим моделима. Израда нових модела је планирана у 2022.

Реализација активности					
Редни број	Назив активности	Носилац (најмањи организациони дио)	Статус ДА за извршено / НЕ за неизвршено	За неизвршено указати на разлоге	Влада утврдила (Да/Не)
1.2.1	Стручно усавршавање савјетодаваца	Ресор за пружање стручних услуга у пољопривреди	Не	Недостатак финансијских средстава	Не
1.2.2	Пружање савјетодавних услуга / трансфер информација и знања у пољопривреди у функцији унапређења техничко-технолошког нивоа и пословних резултата	Подручне јединице	Да		Не
1.2.3	Пружања услуга у области узгоја и селекције у сточарству	Подручне јединице	Да		Не
1.2.4	Постављање огледа	Ресор за	Не	Број демо огледа се не	Не

		пружање стручних услуга у пољопривреди		прати јер сјеменске куће сјеменски материјал достављају директно пољопривредним произвођачима	
1.2.5	Вођење регистара матичне евиденције, квалитетно приплодних животиња, мушких приплодних грла	Подручне јединице			Не
1.2.6	Вођење регистара књиговодства на фарми	Подручне јединице	Да		Не
1.2.7	Извјештајно - прогнозни рад	Подручне јединице	Не	Недостатак финансијских средстава	Не
1.2.8	Успостављање системског дијалога и сарадње између пољопривредних произвођача, науке и ресорног министарства	Подручне јединице	Да		Не
Оперативни циљ 1.3 Заштита здравља животиња и производња сигурних производа животињског поријекла					
Допринос остварењу оперативног циља		Повећање степена заштита здравља животиња и производње сигурних производа животињског поријекла			
Мјере учинка за излазне (директне) резултате (преузети из трогодишњег, тј. годишњег плана)		Очекивани годишњи резултат (преузети из трогодишњег, тј. годишњег плана)	Реализовани резултат		Образложење
Број стручних усавршавања запослених у ресору за ветеринарства		3	3		1. On line симулацијска вјежба (Босна и Херцеговина, Хрватска и Србија) на тему Афричка куга свиња и слинавка и шап 2. 26. годишње савјетовање доктора ветеринарске

			медицине Републике Српске са међународним учешћем. 3. BalkanDetox LIFE пројекат
Број регистара и евиденција које води Министарство, Ресор за ветеринарство	10	10	У Ветеринарском информационом систему Републике Српске од 14.04.2021. године евидентирају се следеће активности: -Регистрација власника имања, -Обиљежавање животиња, -Вакцинација животиња, -Узорковање и слање узорака на анализу у ветеринарске лабораторије у Републици Српској, -Издавање налаза за лабораторијска испитивања која се спроводе у ветеринарској организацији (преглед меса на присуство ларве трихинеле) -Провјера здравственог стања животиња које се спроводе од стране ветеринарских организација (ТВС), -Издавање увјерења о здравственом стању животиња, -Пријаву о појави (избијању)

			или поновном појављивању заразних болести, -Издавање потврде о спроведеним обавезним мјерама за текућу годину, -Израда извјештаја о издатим увјерењима о здравственом стању животиња, -Израда захтјева за исплату средстава за мјере које се финансирају из буџета Републике Српске. Регистар за обраду, разврставање и складиштење нуспроизвода животињског поријекла, регистар хигијеничарских служби и прихватилишта за животиње, регистар субјеката у пословању са храном животињског поријекла, регистар субјеката у пословању са храном за животиње, регистар о појави и кретању заразних болести, регистар овлашћених ветеринарских инспектора, регистар овлашћених ветеринара за издавање сертификата за некомерцијално кретање
--	--	--	--

			кућних љубимаца, регистар фарми, регистар сабирних мјеста, регистар ветеринарских организација, регистар ветеринарских организација за обављање послова дддд, регистра о ветеринарско медицинским производима
Број вакцинисаних животиња у дистриктном подручју (5 дистриктних подручја)	70.000 пријемчивих животиња у дистриктном антраксном подручју	Превентивна вакцинација против антракса спроведена је на 68013 животиња.	
Број вакцинисаних животиња у оквиру спровођења „вишегодишњег Програма контроле и искројењивање бруцелозе малих преживара 2017-2021“	250.000 вакцинисаног подмлатка	0	У 2021. години мјера није реализована јер вакцина за вакцинацију подмлатка малих преживара против бруцелозе није била доступна.
Број извршених анализа копитара у оквиру спровођења мониторинга „вишегодишњи Програм сузбијања и искорјењивања инфективне анемије копитара у Републици Српској“	3.500 копитара који се налазе у бази података у Ветеринарском институту, и то у општинама у којима је било пријављено пет и више позитивних грла	Према Програму контроле на ИАК извршено је вађење крви код 308 грла, а дијагностика код 308 грла.	
Суфинансирања ЈУ Ветеринарског института Републике Српске у	Увођење нове методе и одржавање постојећих		Према Одлуци о давању сагласности на план утрошка

поступку акредитације лабораторијских метода у дијагностици заразних болести животиња	лабораторијских метода	Запримљено је и одобрено пет захтјева за дијагностички материјал, потрошни материјал и друге неопходне ингредијенције које осигуравају спремност лабораторије за дијагностику заразних болести и зооноза, као и набавку резервних дијелова опреме у лабораторијама.	средстава („Службени гласник Републике Српске“, број 21/21 и 08/22) одобрено је 653,680.87 КМ. Донесен Правилник о начину и условима коришћења средстава за суфинансирање ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске „Др Васо Бутозан“ Бања Лука („Службени гласник Републике Српске“, број 35/21).
Спроведене мјере надзора епизоотиолошке ситуације у Републици Српској	Спријечена појава заразних болести животиња и сузбијање кретања болести	Није дошло до појаве болести	Правилник о условима и начину расподеле средстава – субвенције нефинансијским субјектима у области ветеринарства („Службени гласник Републике Српске“, број 65/21). Према Одлуци о давању сагласности на на позицији су средства од 100,000 КМ за набавку ушних маркица за свиње, овце и козе и набавку вакцине против класичне куге свиња. Укупно је запримљено и одобрено 2 захтјева (један за набавку ушних маркица и

			други за набавку вакцине против класичне куге свиња а с циљем спречавања ширења код евентуалне појаве болести класичне куге свиња, а вакцина је похрањена и чува се у случају евентуалне појаве болести).
Проценат обрађених захтјева за накнаду штете за животиње које су убијене у дијагностичке сврхе, односно које су нешкодљиво приликом реализације мјера на сузбијању нарочито опасних заразних болести и зооноза	100% обрађеност захтјева	100% обрађеност захтјева	Одлуци о распореду средстава Фонда за спречавање заразних болести („Службени гласник Републике Српске“ број 21/21 и 8/22) на позицији накнада штете за животиње које су убијене у дијагностичке сврхе, животиње које су угинуле непосредно прије пријаве и током трајања заразне болести, животиње које су убијене у циљу сузбијања заразне болести, односно које су нешкодљиво уклоњене (убијене или заклане) приликом реализације мјера на сузбијању нарочито опасних заразних болести и зооноза одобрено је 196319,13 КМ. Донесен Правилник о условима за остваривање

			права на накнаду штете („Службени гласник републике Српске“ број 49/20 и 48/21). У складу са Правилником о условима за остављање права на накнаду штете („Службени гласник републике Српске“ број 49/20 и 48/21) у 2021. години примљено је 64 захтјева. За накнаду штете (49) и санацију терена (15). Одбијен је 1 захтјев		
Реализација активности					
Редни број	Назив активности	Носилац (најмањи организациони дио)	Статус ДА за извршено / НЕ за неизвршено	За неизвршено указати на разлоге	Влада утврдила (Да/Не)
1.3.1	Стручно усавршавање запослених у ресору ветеринарства	Ресор за ветеринарство	Да		Не
1.3.2	Унапређивати и ажурирати регистре у области ветеринарства које води Министарство: 1. Регистар субјеката у пословању са храном животињског поријекла, 2. Регистар ветеринарских организација, 3. Регистар субјеката који проводе ДДД 4. Регистар регистрованих	Ресор за ветеринарство	Да		Не

	ветеринарско- медицинских производа, 5. Регистар одгајивачница, 6. Регистар прихватишта и хигијеничарских служби, 7. Регистар субјеката у пословању са нуспроизводима животињског поријекла, 8. Регистар сабирних мјеста, 9. Регистар фарми, 10. Евиденција о увјерењима о здравственом стању животиња				
1.3.3	Финансирање вакцинације животиња у дистриктном подручју (5 дистриктних подручја)	Ресор за ветеринарство	Да		Да
1.3.4	Финансирање вакцинације животиња у оквиру спровођења „Вишегодишњег Програма контроле и искројењивање бруцелозе малих преживара 2017- 2021“	Ресор за ветеринарство	Не	Вакцинација није спроведена, с обзиром да није на вријеме завршена тендерска процедура коју спроводи Канцеларија за ветеринарство	Не
1.3.5	Спроводи активности на реализацији Програма за заштиту здравља животиња	Ресор за ветеринарство	Да		Да
1.3.6	Доношење мониторинга и програма активног и пасивног надзора заразних болести	Ресор за ветеринарство	Да		Да

	животиња				
1.3.7	Припремње одлуке о распореду средстава за накнаду штете, припрема прописа и рјешавање захтјева	Ресор за ветеринарство	Да		Да
1.3.8	Припремање одлуке о распореду средстава за суфинансирање Ветеринарског института, припрема прописа и рјешавање захтјева	Ресор за ветеринарство	Да		Да
1.3.9	Праћење, анализа и планирање подстицајних мјера у ветеринарству	Ресор за ветеринарство	Да		Не
1.3.10.	Учешће у процесу програмирања и извјештавања о спровођењу пројеката финансираних посредством финансијски инструмената ЕУ у области ветеринарства	Ресор за ветеринарство	Да		Да
1.3.11.	Учествовати у изради акционих планова, усклађивање законодавства са правном тековином ЕУ и актима савјета Европе и изради извјештаја о реализацији истих	Ресор за ветеринарство	Да		Да
1.3.12.	Учешће у радним групама за европске интеграције у оквиру система координације процеса европских интеграција у БиХ	Ресор за ветеринарство	Да		Да
1.3.13.	Провођење процедуре за овлашћивање службених и овлашћених лабораторија,	Ресор за ветеринарство	Да		Не

	регистрације ветеринарских организација, субјеката који спроводе ДДДД мјере, ветеринарско медицинске производе, одгајивачница, сабирних мјеста, фарми, СПХ...				
1.3.14.	Учешће у раду Одбора за стабилизацију и придруживање - Активности из Акционог плана Републике Српске за реализацију препорука Европске комисије са састанка Пододбора за пољопривреду и рибарство Континуирана обука службеника	Ресор за ветеринарство	Да		Да
1.3.15.	Давање појашњења и одговора у вези примјене прописа из области ветеринарства	Ресор за ветеринарство	Да		не
Секторска област 2. Шумарство					
Стратешки циљ 1: Одрживи развој шумарског сектора					
Допринос остварењу стратешког циља	Одрживост развоја шума и шумарства које подразумијева управљање и газдовање шумама и шумским земљиштем на такав начин и у таквом степену, да се очува биодиверзитет, а продуктивност, обнављање, виталност и потенцијал шума да буду на нивоу којим би се задовољиле одговарајуће еколошке, економске и социјалне потребе за данашње и будуће генерације, а да се при томе не угрозе и не оштете неки други екосистеми.				
Мјере учинка за крајње резултате (преузети из средњорочног плана)	Очекивани годишњи резултат (преузети из средњорочног плана)	Реализовани резултат		Образложење	
Укупна површина шумског земљишта које је пошумљено	900 ha	540 ha		У 2021. години није остварен планирани обим радова на пошумљавању шумског	

			земљишта, из разлога што је пандемија вируса корона утицала на смањење обима предвиђених радова путем смањеног броја расположиве радне снаге, али и немогућности ЈПШ „Шуме РС“ а.д Соколац да учествује на јавном конкурс Министарства за додјелу бесповратних средстава за ове намјене, због неизмирених пореских обавеза.
Проценат донесених и имплементираних шумскоузгојних радова	90%	80%	Обим реализованих шумскоузгојних радова није извршен у планираном проценту, а што је последица утицаја пандемије корона на извршење Производно-финансијског плана ЈПШ „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац за 2021. годину.
Оперативни циљ 1.1 Повећање површина, производности, квалитета, отворености и здравственог стања шума			
Допринос остварењу оперативног циља	Подизањем шумских култура и плантажа добија се низ еколошких, социолошких и економских користи. Мјерама њега односно проредама у вјештачки подигнутим састојинама доприноси се поправљању стања, посебно квалитета и продуктивности. Побољшањем структуре квалитета шума и повећањем њихове залихе директно се утиче на повећање економске вриједности шума. Повећањем отворености шума обезбјеђује се равномерно коришћење, обнова, њега и заштита по површини, што омогућава реализацију радова на већим, шумским комуникацијама отвореним просторима. Заштитом шума се обезбјеђује стабилност и виталности шума у циљу амортизације негативног утицаја бројних и наглих промјена не само на шуму, већ и на очување разноликости живог свијета који се налази у шуми.		

Мјере учинка за излазне (директне) резултате		Очекивани годишњи резултат	Реализовани резултат	Образложење	
Износ средстава посебних намјена за шуме која се додјељују путем конкурса за послове дефинисане чланом 95. став 1. Закона о шумама		1.000.000,00 КМ	349.784,64	У 2021. години укупно је пласирано 8.101.990,13 КМ, при чему су средства намјенски резервисана у Одлуци о утрошку средстава за шуме за 2021. годину.	
Реализација активности					
Редни број	Назив активности	Носилац	Статус ДА за извршено / НЕ за неизвршено	За неизвршено указати на разлоге	Влада утврдила (Да/Не)
1.1.1.	Израда стратегије развоја шумарства РС 2021 - 2030	Ресор шумарства и ловства	не	Реализација у току, спроведене предходне консултације, прикупљање потребне документације	да
1.1.2.	Финансирање пошумљавања великих површина шумског земљишта које су тренутно непродуктивне	Ресор шумарства и ловства	Да Министарство је намјенски пласирало средства од поврата ПДВ-а из пројекта СФЛМ у износу од 675.000 КМ за производњу контејнираних садница у ЦСРП Добој. Из пројекта Сава – Дрина (SDIP) обезбијеђена су средства у износу од 1.200.000 КМ за пошумљавање бујичних подручја		не
1.1.3.	Финансирање отварања шумских комплекса	Ресор шумарства и	не	Недостатак средстава у буџету, у току су	да

	изградњом нових шумских камионских путева	ловства		преговори са Свјетском банком о кредитном задужењу	
Оперативни циљ 1.2 Обезбјеђивање финансијских средстава за спровођење Стратегије					
Допринос остварењу оперативног циља	Обезбијеђена средства омогућавају реализацију циљева дефинисаних Стратегијом развоја шумарства а који су пројектовани годишњим планом рада ресора шумарства и ловства.				
Мјере учинка за излазне (директне) резултате	Очекивани годишњи резултат	Реализовани резултат		Образложење	
Износ новчане подршке буџета по основу Закона о шумама а у циљу спровођења циљева дефинисаних у Стратегији развоја шумарства	8.315.000,00	8.101.990,13			
Реализација активности					
Редни број	Назив активности	Носилац	Статус ДА за извршено / НЕ за неизвршено	За неизвршено указати на разлоге	Влада утврдила (Да/Не)
1.2.1	Израда Одлуке о давању сагласности на план утrophка средстава за шуме	Ресор шумарства и ловства	да		да
1.2.2	Израда годишњег извјештаја о реализацији утrophка средстава за шуме из Буџета Републике	Ресор шумарства и ловства	да		да
1.2.3	Припремне активности за реализацију пројекта	Ресор шумарства и	да		да

	Forest economy development project	ловства			
Оперативни циљ 1.3 Контрола и надзор планских докумената					
Допринос остварењу оперативног циља		Редовном контролом и надзором над изработом планских докумената благовремено се спрјечавају евентуалне неправилности које се установе приликом реализације планских докумената			
Мјере учинка за излазне (директне) резултате		Очекивани годишњи резултат	Реализовани резултат		Образложење
Број проведених контрола теренских радова корисника шума		30	18		Усљед пандемије КОРОНА вируса, смањен је обим контрола усљед поштовања епидемиолошких мјера
Проценат датих сагласности на планска докумената и извјештаје у односу на број поднесених захтјева		100%	95%		Одређен број планских докумената је у законској процедури за усвајање (рецензија)
Проценат обрађених захтјева за издавање рјешења у односу на број поднесених захтјева		100%	95%		Један број захтјева за које је неопходно извршити допуну документације од стране подносиоца захтјева је необрађен
Реализација активности					
Редни број	Назив активности	Носилац	Статус ДА за извршено / НЕ за неизвршено		За неизвршено указати на разлоге
1.3.1	Провођење надзора над радом ЈПШ „Шуме Републике Српске“ а.д.	Ресор шумарства и ловства	Да		Влада утврдила (Да/Не) да

	Соколац				
1.3.2	Давање сагласности на шумскопривредне основе и друга планска документа и извјештаје	Ресор шумарства и ловства	Да		не
1.3.3	Израда првостепених и другостепених рјешења из области шумарства и ловства	Ресор шумарства и ловства	Да		не
1.3.4.	Израда усаглашеног плана расподеле шумских дрвних сортимената и контролисање његове реализације од стране Владе Републике Српске	Ресор шумарства и ловства	Да		не
1.3.5.	Јавно објављивање података о дрвопрерађивачима, који су бодовани приликом утврђивања и расподеле количина шумских дрвних сортимената	Ресор шумарства и ловства	Да		не
1.3.6.	Од Јавног предузећа „Шуме Републике Српске“ тражење да обавезно достављају МПШВ мјесечне извјештаје о уговореним и реализованим количинама шумских дрвних сортимената о чему ће	Ресор шумарства и ловства	Да		не

	Министарство периодично информисати Владу Републике Српске				
1.3.7.	Истрајање на иницијативи Владе Републике Српске и Федерације БиХ у смислу системског приступа забрани извоза сировине	Ресор шумарства и ловства	Не	Пандемија вируса КОРОНА је утицала да се ове активности постпонирају	да
1.3.8.	Израда новог информационог система у шумарству	Ресор шумарства и ловства	не	У фази реализације. Реализација активности у складу са уговореном динамиком	не
1.3.9.	Давање сагласности једницама локалне самоуправе на план утрошка средстава остварених по основу накнаде од продаје дрвних шумских асортимента за текућу годину.	Ресор шумарства и ловства	да		не
1.3.10.	Давње сагласности на извођачима радова у шумарству за извођење радова	Ресор шумарства и ловства	да		не
1.3.11	Провођење процедуре закупа и замјене шумског земљишта	Ресор шумарства и ловства	да		не
1.3.12.	Давање сагласности за крчење и трајну промјену намјене шумског	Ресор шумарства и ловства	да		не

земљиште					
Оперативни циљ 1.4 Унапређење газдовања ловним ресурсима у Републици Српској					
Допринос остварењу оперативног циља		Унапређење и развој ловства и ловног туризма базира се на начелима уравнотеженог развоја			
Мјере учинка за излазне (директне) резултате		Очекивани годишњи резултат	Реализовани резултат		Образложење
Износ средстава уплаћених у буџет по основу коришћења ловишта		214. 389.80 КМ	212.613,11 КМ		Сви корисници ловишта су у потпуности измирили обавезе по основу Закона о ловству
Реализација активности					
Редни број	Назив активности	Носилац	Статус ДА за извршено / НЕ за неизвршено	За неизвршено указати на разлоге	Влада утврдила (Да/Не)
1.5.1	Расписивање конкурса за додјелу концесија	Ресор шумарства и ловства	не	Није донесен правилник који регулише ову област	не
1.5.2	Предаја ловишта концесионарима на кориштење	Ресор шумарства и ловства	не	Није донесен правилник који регулише ову област	Не
Оперативни циљ 1.5 Унапређење кадровских капацитета у ресору шумарства и ловства					
Допринос остварењу оперативног циља		Како би се успјешно извршавали задаци ресора шумарства и ловства и примјењивала савремена достигнућа законодавства и Стратегије развоја шумарства Републике Српске, неопходно је метеријално-техничко и кадровско јачање Ресора шумарства			
Мјере учинка за излазне (директне) резултате		Очекивани годишњи резултат (преузети из	Реализовани резултат		Образложење

	тропогодишњег, тј. годишњег плана)				
Број новопопуњених радних мјеста у складу са Правилником о систематизацији радних мјеста Министарства	2	2	Расписан конкурс		
Број проведених стручних усавршавања у Ресору за шумарство и ловство	2	2	Недостатак средстава у буџету		
Реализација активности					
Редни број	Назив активности	Носилац	Статус ДА за извршено / НЕ за неизвршено	За неизвршено указати на разлоге	Влада утврдила (Да/Не)
1.6.1	Расписивање конкурса за попуњу радних мјеста	МПШВ	да		не
1.6.2	Провођење обука у Ресору за шумарство и ловство	Ресор шумарства и ловства	да		не
Оперативни циљ 1.6 Организовање, економски подстицај и едукација приватних шумовласника					
Допринос остварењу оперативног циља	Подршка интересном и пословном удруживању и организовању власника приватних шума и успостављање партнерских односа са заинтересованим странама као и побољшање комуникације између власника шума у својини Републике Српске и приватних шума те пружање савјетодавних и техничких услуга о основним смјерницима шумарског газдовања, економским, еколошким и социјалним функцијама шума нарочито у контексту укупног руралног развоја				
Мјере учинка за излазне (директне) резултате	Очекивани годишњи резултат (преузети из трогодишњег, тј. годишњег плана)	Реализовани резултат	Образложење		
Број израђених водича за приватне шумовласнике у Републици Српској	1	Водич објављен на сајту Министарства			

Број проведених обука приватних шумовласника	1	не	Недостатак средстава		
Реализација активности					
Редни број	Назив активности	Носилац	Статус ДА за извршено / НЕ за неизвршено	За неизвршено указати на разлоге	Влада утврдила (Да/Не)
1.7.1	Израда Водича за приватне шумовласнике у Републици Српској	ресор шумарства и ловства	да		не
1.7.2	Провођење обука приватних шумовласника	ресор шумарства и ловства	не	Недостатак средстава	не
Секторска област 2. Водопривреда					
Стратешки циљ 1: Унапређење кориштења вода, заштите вода и заштите од вода					
Допринос остварењу стратешког циља		Повећање обухвата становништва са организованим водоснабдијевањем и канализацијом и повећање површине земљишта које се брани од поплава			
Мјере учинка за крајње резултате (преузети из средњорочног плана)		Очекивани годишњи резултат (преузети из средњорочног плана)	Реализовани резултат		Образложење
Обухват становништва са организованим водоснабдијевањем		65%	65%		Кроз локалне и регионалне пројекте финансирала се изградња водоводне мреже
Обухват становништва са организованом канализацијом		40%	40%		Кроз локалне и регионалне пројекте финансирала се изградња канализационе мреже
Број постројења за пречишћавање воде		6	0		Град Градишка израђује пројектну документацију за постројење за пречишћавање вода. Општина Теслић је започела радове на постројењу

Повећање површине земљишта које се штити од поплава		8%	8%	У 2021. се континуирано радило на пројектима заштите од поплава чиме је увећана површина земљишта које се штити од поплава	
Оперативни циљ 1.1 Смањење ризика од штетних посљедица поплава, посебно по живот и здравље људи, животну средину, културну баштину, инфраструктуру и привредне активности					
Допринос остварењу оперативног циља		Учешћем у тиму који је задужен израду плана управљања ризиком од поплава добиће се квалитетни и спроводиви планови			
Мјере учинка за излазне (директне) резултате (преузети из трогодишњег, тј. годишњег плана)		Очекивани годишњи резултат (преузети из трогодишњег, тј. годишњег плана)	Реализовани резултат		Образложење
Нацрт Плана управљања ризиком од поплава за Републику Српску		Учешће представника МПШВ у предложеном радном тиму. Контрола израђених докумената који чине план управљања ризиком од поплава	Представници МПШВ су активно учествовали у радном тиму. Сви достављени документи су прегледани, коментарисани и на крају одборени за даљи рад на плану управљања ризиком од поплава		У 2021. години извршена је процјена правне, институционалане и финансијске позадине сектора вода, везано за одбрану од поплава, вредновани су резултати претходних пројаката и активности у вези одбране од поплава, одређени циљеви управљања ризиком од поплава и дефинисан каталог мјера
Реализација активности					
Редни број	Назив активности	Носилац (најмањи организациони дио)	Статус ДА за извршено / НЕ за неизвршено	За неизвршено указати на разлоге	Влада утврдила (Да/Не)

1.1.1	Учешће представника МПШВ у предложеном радном тиму	Ресор за водопривреду	ДА		Не
1.1.2	Процјена правне, институционалане и финансијске позадине сектора вода, везано за одбрану од поплава	Ресор за водопривреду	ДА		Не
1.1.3	Оцјена резултата претходних пројаката и активности у вези одбране од поплава	Ресор за водопривреду	ДА		Не
1.1.4	Одређивање циљева управљања ризиком од поплава	Ресор за водопривреду	ДА		Не
1.1.5	Дефинисање каталога мјера	Ресор за водопривреду	ДА		Не
1.1.6	Процјена и приоритизација мјера	Ресор за водопривреду	НЕ	Због COVID19, пројекат је почео с кашњењем од пар мјесеци, ово је узроковало да се резултати пројекта испоручују се закашњењем. Процјена и приоритизација се очекује у првом кварталу 2022. године	Не

В. Преглед израде планираних закона и подзаконских прописа

Секторска област 1. пољопривреда							
Закони							
Редни број	Назив закона	Планирани рок за припрему	Статус закона				Образложење уколико рок није испоштован
			Припремљен преднацрт	Нацрт упућен Влади	Влада утврдила нацрт и упутила Скупштини	Влада утврдила приједлог	
1.	Закон о пољопривреди	IV квартал	Да	Не	Не	Не	Урађен је преднацрт текста закона. Због појаве пандемије COVID вируса отказана је, већ одобрена, TAIEХ експертска мисија на тему усаглашавања одредби закона са ЕУ регулативама. Одређеним члановима преднацрта закона дефинисана је област пољопривредног информационог система у дијелу „размјене података и информација са надлежним установама и службама у пољопривреди у циљу праћења, планирања и спровођења мјера пољопривредне политике“. У складу са преднацртом текста закона, „Пољопривредни информациони систем чине: Регистар пољопривредних

							газдинстава и регистар клијената, Систем за идентификацију земљишних парцела; Систем за идентификацију и регистравање права на плаћање; Интегрисани систем контроле плаћања; Систем рачуноводствених података на газдинствима (FADN); Пољопривредни тржишни информациони систем (PTIS); други регистри у које се прикупљају подаци из области пољопривреде или други подаци који су од значаја за пољопривредни информациони систем.“ С обзиром да, осим Регистра пољопривредних газдинстава и регистра клијената, остали дијелови пољопривредног информационог система још нису успостављени, Нацрт Закона о пољопривреди није упућен у даљу процедуру.
	Закон о подстицајима у	IV квартал	Да	Не	Не	Не	Да би се Закон о подстицајима могао примијенити у пракси, потребно је обезбиједити техничке предуслове у виду успостављања одређених дијелова пољопривредног информационог система као што су, прије свега,

2.	пољопривреди и руралном развоју						Систем за идентификацију земљишних парцела и Систем за регистрацију, идентификацију и контролу кретања животиња који је ажуран и одговара стварном стању на терену, а затим и Систем за идентификацију и регистровање права на плаћање, Интегрисани систем контроле плаћања. С обзиром да наведени дијелови пољопривредног информационог система још нису успостављени, Нацрт Закона о подстицајима није упућен у даљу процедуру.
3.	Закон о измјенама и допунама Закона о пољопривредним задругама	III квартал	Да	Не	Не	Не	Један од кључних разлога за планиране Измјене и допуне Закона о пољопривредним задругама био је рјешавање питања задружне имовине. С обзиром да се није постигла сагласност око модела рјешавања статуса задружне имовине, са представницима Пољопривредних задруга и Задружним савезом Републике Српске, с једне стране, те са Републичком управом за геодетске и имовинско правне послове с друге стране, Измјене и допуне Закона о пољопривредним задругама се пролонгирају за наредну 2022. годину

4.	Закон о противградној заштити	III квартал				Да	Службени гласник Републике Српске, број 15/21
5.	Закон о измјенама и допунама Закона о сјемени пољопривредног биља	II квартал				Да	Службени гласник Републике Српске, број 90/21
6.	Закон о измјенама и допунама Закона о рибарству	I квартал				Да	Службени гласник Републике Српске број 112/21
7.	Закон о измјенама и допунама Закона о сточарству	I квартал				Да	Службени гласник Републике Српске број 63/21
8.	Закон о измјенама и допунама Закона о пчеларству	I квартал	Да	Не	Не	Не	Разлози за недоношење Закона о измјенама и допунама Закона о пчеларству првенствено се односе на поглавља везана за селекцију, узгој и репродукцију пчелињих матица родоначелница и узгој кћерки матица у погледу неусаглашавања одређених одреби у оквиру дјеловања Савеза удружења пчелара Републике Српске. Такође, разлози за недоношење налазе се у оквиру усаглашавања са ЕУ законодавством, конкретно да би овај акт био дјелимично или попуно усклађен са ЕУ законодавством непходно је доношење пчеласког програма, односно програма узгоја пчела.
Подзаконски прописи							

Редни број	Назив подзаконског прописа	Планирани рок за припрему	Статус прописа		Образложење уколико рок није испоштован
			Припремљен преднацрт	Пропис усвојен	
1.	Правилник о условима и начину остваривања новчаних подстицаја за развој пољопривреде и села	I квартал		Да	Службени гласник Републике Српске број 8/21
2.	Правилник о условима и начину остваривања новчаних подстицаја за капиталне инвестиције у пољопривредној производњи	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске број 13/21
4.	Програм посебног надзора карантинских штетних организама на кромпиру у Републици Српској у 2021. години.	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број 29/21
5.	Програм посебног надзора над присуством карантинског штетног организма <i>Erwinia amylovora</i> (Burrill) Winslow et al. - проузроковача бактериозне пламењаче јабучастих воћака на подручју Републике Српске у 2021. години	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број 33/21
6.	Програм посебног надзора над присуством карантински штетног организма <i>Candidatus Liberibacter solanacearum</i> (Liefing et al.) – проузроковача зебрастог чипса кромпира на подручју Републике Српске у 2021. години	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број 35/21
7.	Програм посебног надзора над присуством карантинског штетног организма <i>Monilinia fructicola</i> (Winter) Honey - проузроковача америчке смеђе трулежи плодова јабучастих и коштичавих воћака на подручју Републике	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број 35/21

	Српске у 2021. години				
8.	Програм посебног надзора над присуством карантински штетног организма <i>Xylophilus ampelinus</i> (Panagoroulos) Willems et al. - проузроковача бактериозне пламењаче винове лозе на подручју Републике Српске у 2021. години	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број 41/21
9.	Програм посебног надзора над присуством карантински штетног организма <i>Acidovorax citrulli</i> (Schaad et al.) - проузроковача бактериозне мрљавости плодова лубенице на подручју Републике Српске у 2021. години	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број 41/21
10.	Програм посебног надзора над присуством <i>Phytophthora fragariae</i> var. <i>rubi</i> - проузроковача фитофторозе малине на подручју Републике Српске у 2021. години	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број 41/21
11.	Програм посебног надзора над присуством карантински штетног организма <i>Alternaria mali</i> Roberts - проузроковача алтернаријске пјегавости јабуке на подручју Републике Српске у 2021. години	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број: 41/21
12.	Програм посебног надзора над присуством карантински штетних организама (<i>Impatiens necrotic spot tospovirus</i> , <i>Pepino mosaic virus</i> и <i>Tomato yellow leaf curl virus</i>) на подручју Републике Српске у 2021. години	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број 43/21

14.	Програм посебног надзора над присуством карантински штетног организма <i>Xylella fastidiosa</i> Wells et al. - проузроковача Пирсове болести на подручју Републике Српске у 2021. години	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број 43/21
15.	Програм посебног надзора над присуством карантински штетних организама у регистрованим расадницима у Републици Српској у 2021. години.	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број 50/21
16.	Програм посебног надзора над присуством Tomato spotted wilt virus, TSWV у Републици Српској у 2021. години	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број 51/21
17.	Програм посебног надзора над присуством карантински штетног организма <i>Grapevine flavescence dorée phytoplasma</i> , FD у Републици Српској у 2021. години	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број 51/21
18.	Програм посебног надзора над присуством штетног организма <i>Candidatus Phytoplasma solani</i> (Stolbur phytoplasma) у Републици Српској у 2021. години	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број 51/21
19.	Програм посебног надзора над присуством штетних инсеката у биљној производњи на подручју Републике Српске у 2021. години	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број 51/21
20.	Програм посебног надзора над присуством Tomato brown rugose fruit virus, ToBRFV у Републици Српској у 2021. години	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број 51/21

21.	Програм посебног надзора над присуством карантинског штетног организма <i>Phytophthora ramorum</i> Werres, De Cock & Man in 't Veld sp. nov. – проузроковача изненадног угинућа и сушења дрвенастих биљака на подручју Републике Српске у 2021. години	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број 51/21
22.	Програм посебног надзора над присуством карантинских штетних организама <i>Geosmithia morbida</i> Kolarik et al. - проузроковача рака ораха и вектора <i>Pityophthorus juglandis</i> Blackman - ораховог поткорњака на подручју Републике Српске у 2021. години	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број 51/21
23.	Програм посебног надзора над присуством карантински штетног организма <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>actinidiae</i> Takikawa et al. - проузроковача бактериозног рака <i>Actinidia</i> spp. на подручју Републике Српске у 2021. години	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број 51/21
24.	Програм посебног надзора над присуством нематода у биљној производњи у Републици Српској у 2021. години	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број 51/21
25.	Програм посебног надзора над присуством вируса на <i>Rubus</i> spp. у Републици Српској у 2021. години	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број 52/21
26.	Правилник о условима које морају испуњавати лица која се баве прометом и примјеном средстава за заштиту биља за која се процијени да су нарочито опасна	II квартал	Да	Не	У процедури односно у МЕИМС -у на усклађивању
27.	Правилник о полагању стручног испита за добијање дозволе за пружање услуга из области средстава за заштиту биља	II квартал	Да	Не	У процедури

28.	Програм мониторинга остатака средстава за заштиту биља за 2021. године	I квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број 22/21
29.	Правилник о овлаштеној лабораторији и службеној лабораторији за анализу хране и хране за животиње	III квартал	Да	Не	Текст је у фази усаглашавања са радном групом
30.	Правилник о условима и начину производње и означавању воћних вина	II квартал		Да	Службени гласник Републике Српске", број 105/21
31.	Правилник о начину обиљежавања посуда у винарији и садржају и начину вођења винарске евиденције	II квартал	Да	Не	Текст је у фази усаглашавања са Радном групом.
32.	Правилник о измјенама и допунама правилника о минимално-техничким, просторним и другим условима за производњу дувана	II квартал		Да	„Службени гласник Републике Српске“, број 9/22
33.	Правилник о измјенама и допунама правилника о минимално-техничким условима за обављање дјелатности обраде дувана	II квартал		Да	„Службени гласник Републике Српске“, број 9/22
34.	Правилник о садржају и начину вођења регистара и евиденција у вези са производњом и обрадом дувана и дуванских производа	II квартал	Да	Не	Текст је у фази усаглашавања са радном групом
35.	Правилник о какау и чоколадним производима	II квартал		Да	„Службени гласник Републике Српске“, број 105/21
36.	Правилник о брзо смрзнутој храни	III квартал	Да	Не	Текст је у фази усаглашавања са радном групом
37.	Правилник о категоријама вина и других производа од грозђа и вина, енолошким поступцима и дозвољеним енолошким средствима	II квартал	Да		Текст је у фази усаглашавања са радном групом
38.	Правилник о начину паковања и означавања вина и других производа од грозђа и вина	III квартал	Да	Не	Текст је у фази усаглашавања са радном групом

39.	Правилник о измјенама и допунама правилника о начину давања пољопривредног земљишта у закуп	III квартал		Не	Правилником се требају прописати одредбе које се односе и на примјену ЗИС-а у припреми Јавног огласа за закуп. Комплетирање базе података и успостављање ЗИС-а, због неусаглашености катастарских података је одложено за 2022. годину.
40.	Правилник о методологији за успостављање и праћење стања пољопривредног земљишта	IV квартал		Не	Израда овог позаконског акта је у веуи са Ревизијом Основа заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта РС. Са ЈУ „Пољопривредни институт РС“ Бања Лука закључен Анекс уговора о Ревизији основа, којим је рок израде пролонгиран за 30.09.2022. године.
41.	Правилник о максимално дозвољеним количинама за одређене контаминанте у храни	I квартал		Да	Службени гласник Републике Српске, број 32/21
42.	Правилник о начину и условима коришћења средстава за суфинансирање ЈУ Пољопривредни институт Републике Српске			Да	Службени гласник Републике Српске, број 47/21
Подзаконски прописи-ветеринарство					
Редни број	Назив подзаконског прописа	Планирани рок за припрему	Статус прописа		Образложење уколико рок није испоштован
			Припремљен преднацрт	Пропис усвојен	
1.	Програм мјера заштите животиња од заразних и	I квартал		Да	Службени гласник Републике

	паразитских болести у Републици Српској у 2021. години				Српске“ број 34/21
2.	Правилник о регистрацији, односно одобравању објеката за производњу и промет хране животињског поријекла	I квартал		не	
3.	Правилник о посебним правилима хигијене хране животињског поријекла	II квартал		не	
4.	Правилник о посебним условима за објекте у пословању са храном животињског поријекла који се одобравају под посебним условима	I квартал		не	
5.	Правилник о општим начелима службене контроле у области ветеринарства	III квартал		не	Пребачен у план за 2022. годину
6.	Правилник о систему фармаковигилансе, начину рада одговорног лица за фармаковигилансу ветеринарско-медицинских производа и начину вођења евиденције	II квартал		не	Пребачен у план за 2022. годину
7.	Правилник о начину оглашавања и информисања о ветеринарско-медицинским производима	II квартал		не	Пребачен у план за 2022. годину
8.	Правилник о облику, садржају захтјева и документацији потребној за одобравање за стављање у промет референтних, генеричких и имунолошких ветеринарско-медицинских производа	II квартал		не	Пребачен у план за 2022. годину
9.	Одлука о давању сагласности на распоред средстава - субвенције нефинансијским субјектима у области ветеринарства	I квартал		да	Службени гласник Републике Српске“ број 47/21
10.	Правилник о условима и начину расподеле средстава - субвенције нефинансијским објектима у области ветеринарства	I квартал		да	Службени гласник Републике Српске“ број 65/21

11.	Одлука о давању сагласности на распоред средстава Фонда за спречавање заразних болести	I квартал		да	Службени гласник Републике Српске број 21/21
12.	Одлука о давању сагласности на план утрошка средстава	I квартал		да	Службени гласник Републике Српске број 21/21
13.	Правилник о начину и условима коришћења средстава за суфинансирање ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске „др Васо Бутозан“ Бања Лука за 2021. годину	I квартал		да	(„Службени гласник републике Српске“ број 35/21
14.	Програм надзора над класичном и афричком кугом свиња код домаћих и дивљих свиња у Републици Српској у 2021. години			да	Није био предвиђен планом али је донесен („Службени гласник Републике Српске“ број 33/21)
15.	План управљања кризном ситуацијом за контролу и сузбијање заразне болести класичне куге свиња у Републици Српској	II квартал		да	Службени гласник Републике Српске“ број 100/21
16.	Правилник о условима за спречавање унакрсне контаминације нуспроизвода	I квартал		не	Неће се доносити с обзиром да је предмет правилника обухваћен већ донесеним правилницима
17.	Правилник о условима за производњу и употребу нуспроизвода као органских ђубрива и побољшивача земљишта.	II квартал	да	не	У процедури

Секторска област 2. Шумарство

Подзаконски прописи

Редни број	Назив подзаконског прописа	Планирани рок за припрему	Статус прописа		Образложење уколико рок није испоштован
			Припремљен преднацрт	Пропис усвојен	
1.	Правилник о измјени и допуни правилника о начину			да	

	прикупљања, критеријумима за распоdjелу средстава и поступку коришћења средстава				
2.	Правилник о условима коришћења и начину сакупљања осталих шумских производа			да	
3.	Правилник о измјени и допуни правилника о условима и начину давања у закуп шумског земљишта у својини Републике			да	
4.	Правилник о измјени и допуни правилника о условима и начину замјене шума и шумског земљишта у својини Републике			да	
5.	Правилник о успостављању информационог система у ловству			да	
6.	Правилник о измјенама и допунама Правилника о програму, начину и условима полагања ловачког испита			да	

Секторска област 3. Водопривреда

Подзаконски прописи

Редни број	Назив подзаконског прописа	Планирани рок за припрему	Статус прописа		Образложење уколико рок није испоштован
			Припремљен и преднацрт	Пропис усвојен	
1.	Правилник о издавању водних аката	I	Да	Не	Рјешењем Министарства је формиран радни тим који је започео рад на Правилнику о издавању водних аката. Анализирано је стање подзаконских аката у земљама у окружењу. Израђен је преднацрт правилника који није упућен даљу

					процедуру. Наставак рада и доношење нацрта правилника се очекује почетком 2022. године
2.	Правилник о начину управљања и одржавања система за наводњавање од јавног значаја	I	Да	Не	Формиран је радни тим који је започео рад на Правилнику. Анализирано је стање подзаконских аката у земљама у окружењу. Израђен је преднацрт правилника који није упућен даљу процедуру. Наставак рада и доношење нацрта правилника се очекује почетком 2022. године

Број:

Датум:

МИНИСТАР

Др Борис Пашалић

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
Federalno ministarstvo poljoprivrede,
vodoprivrede i šumarstva

Broj: 03-1-20/3-933/22 S.H.
Sarajevo, 16.05.2022.god.

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
Federal Ministry of Agriculture, Water
Management and Forestry

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE I
EKONOMSKIH ODNOSA
Musala 9, Sarajevo

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE
I EKONOMSKIH ODNOSA
28-5-22

02	03	12	28-264-5/22
----	----	----	-------------

PREDMET: Godišnji izvještaj iz oblasti poljoprivrede,
ishrane i ruralnog razvoja za 2021. godinu

VEZA: Vaš dopis broj: 12-1-28-264-4/22 od 20.04.2022. godine i

Poštovani,

U vezi Vašeg dopisa, broj i datum navedeni u vezi, a kojim ste tražili da Vam dostavimo podatke za izradu Godišnjeg izvještaja iz oblasti poljoprivrede, ishrane i ruralnog razvoja za BiH za prethodnu godinu, u prilogu akta dostavljamo Vam podatke za sektor poljoprivrede u Federaciji BiH.

Napominjemo, da je u skladu sa članom 52. Zakona o poljoprivredi FBiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 88/07, 4/10, 27/12, 7/13 i 82/21) rok za izradu Zelenog izvještaja Federacije BiH je do 15.05. tekuće godine, a obzirom da kantonalna ministarstva nadležna za oblast poljoprivrede nisu u traženom roku dostavila podatke potrebne za izradu Zelenog izvještaja, to ovo Ministarstvo do danas nije bilo u mogućnosti dostaviti Vam podatke za predmetni izvještaj.

S poštovanjem,

Dostaviti:

- ⊖ naslovu,
- arhivi

1 SEKTORSKA ANALIZA - POLJOPRIVREDA

1.1 Strateški ciljevi i prioriteti

Strateški ciljevi i prioriteti Ministarstva u skladu sa Srednjoročnom strategijom razvoja poljoprivrednog sektora u mandatnom periodu 2015. – 2019. godini (produžena do kraja 2021. godine) su:

1. Razvoj poljoprivrede i pripadajućih sektora uz podizanje tehničko-tehnološkog nivoa, efikasnije korištenje raspoloživih resursa, te uvažavanje zahtjeva modernih tržišta.
2. Osiguranje uslova za snažnije generiranje stabilnijeg dohotka u okviru poljoprivrednog sektora i unaprjeđenje kvalitete života u ruralnim sredinama.
3. Održivo upravljanje prirodnim resursima i prilagođavanje poljoprivrede klimatskim promjenama.
4. Prilagođavanje institucionalno-zakonodavnog okvira i poljoprivredne politike sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom Evropske unije (CAP EU) uz uvažavanje stepena razvijenosti poljoprivrednog sektora Federacije BiH.

1.2 Program rada Ministarstva

Težište godišnjih programskih aktivnosti u 2021. godini bilo je usmjereno na realizaciju strateških i operativnih ciljeva koji su definisani u Srednjoročnoj strategiji razvoja poljoprivrednog sektora 2015. - 2019. godini, jer se većina ciljeva nije realizovala radi čega je pokrenut postupak da se produži period važenja postojeće Strategije (produžena Strategija do kraja 2021. godine). Strategijom su definisana četiri strateška cilja i 36 operativnih ciljeva. Realizacija ovih ciljeva je nastavljena i tokom 2021. godine kao nastavak aktivnosti iz Plana rada za 2020. godinu, a prvenstveno obuhvaća provođenje aktivnosti na realizaciji sljedećih operativnih ciljeva:

- Ubrzavanje preuzimanja EU zakonodavstva - pravni okvir u oblasti poljoprivrede uskladiti sa EU standardima (izrada zakona);
- Smanjivanje razlika u uvjetima poslovanja u odnosu na zemlje regiona, (Poticati konkurentnost poljoprivredne proizvodnje i prerade te ruralnog razvoja kroz novčane podrške);
- Tehničko-tehnološko unapređenje objekata, mehanizacije i opreme;
- Povećanje brojnosti i kvaliteta stočnog fonda;
- Tehničko-tehnološko unapređenje objekata, mehanizacije i opreme u prehrambenoj industriji;
- Praćenje realizacije Strategije i izrada godišnjeg operativnog programa implementacije poljoprivredne strategije te pripremne radnje za donošenje nove Strategije;
- Regulatorno-organizaciono, materijalno-financijsko, personalno i stručno jačanje poljoprivrednog savjetodavstva (Uspostava i razvoj poljoprivrednih savjetodavnih službi i izrada propisa u ovoj oblasti);

- Unaprijediti učinkovitost biljne proizvodnje (gospodarenje i uređenje poljoprivrednog zemljišta, biljna proizvodnja, sjeme i sadni materijal, zaštita zdravlja bilja, fitofarmaceutska sredstva i mineralna đubriva, realizacija akcionih planova, izrada izvještaja i informacija).

1.3 Zakonska regulativa iz oblasti poljoprivrede u Federaciji BiH

- Zakon o poljoprivredi („Službene novine Federacije BiH“, br. 88/07, 4/10, 27/12 i 7/13),
- Zakon o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/10 i 99/19),
- Zakon o stočarstvu („Službene novine Federacije BiH“, broj 66/13),
- Zakon o slatkovodnom ribarstvu („Službene novine Federacije BiH“, broj 64/04),
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Službene novine Federacije BiH“, broj 52/09),
- Zakon o zaštiti bilja od bolesti i štetočina koje ugrožavaju cijelu zemlju („Službeni list R BiH“, br. 2/92 i 13/94),
- Zakon o sjemenu i sadnom materijalu („Službene novine Federacije BiH“, br. 55/01 i 31/14),
- Zakon o poljoprivrednim savjetodavnim službama („Službene novine Federacije BiH“, broj 66/13),
- Zakon o vinu („Službene novine Federacije BiH“, broj 55/12),
- Zakon o poljoprivrednoj organskoj proizvodnji („Službene novine Federacije BiH“, broj 72/16).

Navedene zakone prate podzakonski akti koji su doneseni na osnovu istih.

1.4 Usvojeni zakonski i podzakonski akti u Federaciji BiH u 2021. godini

- Zakon o izmjenama Zakona o poljoprivredi („Službene novine Federacije BiH“, broj: 82/21),
- Odluka o usvajanju Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava "Subvencija privatnim preduzećima i preduzetnicima - Poticaj za poljoprivredu" utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva („Službene novine Federacije BiH“, br. 23/21, 61/21 i 105/21),
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu i uslovima ostvarivanja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji („Službene novine Federacije BiH“ broj 32/21, PREČIŠĆENI TEKST- 54/21),
- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarenja novčanih podrški po modelu ruralnog razvoja („Službene novine FBiH“, broj 55/21),
- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podrški po modelu ostalih vrsta podrški („Službene novine Federacije BiH“, br. 61/21 i 76/21),
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o obuci, sertifikatu i Registru poljoprivrednih savjetodavaca („Službene novine Federacije BiH“, broj: 85/21)

1.5 Registri koji se vode u ministarstvu iz oblasti poljoprivrede i prehrambene industrije

- Registar poljoprivrednih gazdinstava i Registar klijenata (RPG i RK),
- Registar laboratorija za kontrolu kvaliteta poljoprivrednog sjemena,
- Registar proizvođača poljoprivrednog sjemena, presadnica i micelija jestivih i ljekovitih gljiva,
- Registar proizvođača poljoprivrednog sadnog materijala,
- Registar dorađivača poljoprivrednog sjemena,
- Registar uvoznika poljoprivrednog sjemena, sadnog materijala, presadnica i micelija jestivih i ljekovitih gljiva,
- Registar pravnih i fizičkih lica za promet fitofarmaceutskim sredstvima,
- Registar distributera i uvoznika mineralnih gnojiva,
- Registar mineralnih gnojiva,
- Registar proizvođača, prerađivača, uvoznika i distributera biljki, biljnih proizvoda i reguliranih objekata (FITOREGISTAR),
- Registar uzgajivača uzgojno vrijednih životinja,
- Registar pčelara i pčelinjaka,
- Registar ergela,
- Registar subjekata iz oblasti prehrambene i duhanske industrije,
- Registar poljoprivrednih savjetodavaca,
- Registar poljoprivrednih savjetodavnih službi.

1.6 Pregled stanja u biljnoj proizvodnji za 2021. godinu

Poljoprivredna proizvodnja je vrlo značajna privredna djelatnost u Federaciji BiH i može predstavljati osnov razvoja privrede.

Pregledom stanja u biljnoj proizvodnji za 2021. godinu na području Federacije BiH, možemo konstatovati da za ratarsku, voćarsku i vinogradarsku proizvodnju, uzgoj industrijskog i ljekovitog i aromatičnog bilja, donekle i povrtlarsku proizvodnju, koje se odvijaju u potpunosti na otvorenom, najznačajniji faktor uspješnosti proizvodnje su klimatski uslovi koji vladaju tokom vegetacije, a i tokom stadija mirovanja tako da se smatraju odlučujućim faktorom za ostvarivanjem visokih i stabilnih prinosa, odnosno cjelokupne biljne proizvodnje. Pored temperature, koja u našim klimatskim uslovima može biti ekstremna (visoka ili niska) i na taj način negativno uticati na prinose, količina padavina i njihov raspored tokom vegetacijskog perioda, je najvažniji faktor koji utiče na visinu prinosa. Pomenuti uslovi u odnosu na prethodnu godinu bili su povoljniji. Na klimu nije moguće direktno uticati, te je ona ograničavajući faktor u proizvodnji i postizanju visokih i stabilnih prinosa. Primjenom odgovarajuće agrotehnike moguće je do određene granice ublažiti pojedine klimatske elemente, na čemu treba raditi u narednom periodu.

Biljna proizvodnja obuhvata gajenje svih važnih ratarskih, povrtnih, voćarskih i vinogradarskih kultura.

Pregledom stanja u ovoj proizvodnji u 2021. godini u donosu na prethodnu godinu, obuhvaćene su zasijane i požnjevene površine, broj rodni stabala voća i trsova vinove loze, te ostvareni ukupni i prosječni prinosi. Naglašavamo da su u 2020. godini ostvareni rekordni prinosi u biljnoj proizvodnji i da u 2021. godini takve prinose ne možemo očekivati

Godišnji izvještaj o stanju biljne proizvodnje u prethodnoj godini radi se na osnovu saradnje sa kantonalnim ministarstvima nadležnim za poslove poljoprivrede, Federalnim zavodom za statistiku i ostalim dostupnim službenim podacima dostavljenim iz službenih izvora podataka za ovu proizvodnju.

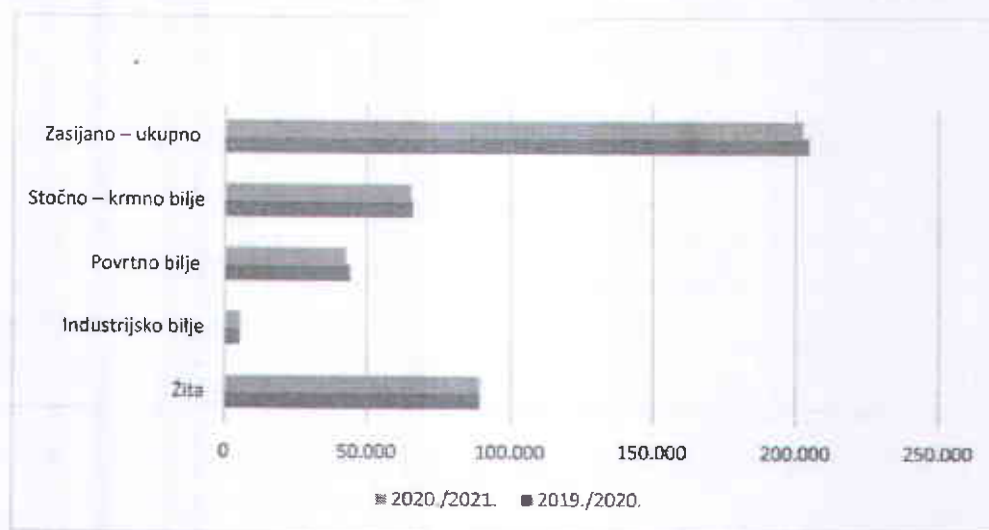
1.6.1 Merkantilna proizvodnja

1.6.1.1 Zasijana oranična površina

U Federaciji Bosne i Hercegovine u periodu 2020./2021. godine došlo je do smanjenja ukupne zasijane oranične površine u jesenjoj i proljetnoj sjetvi u odnosu na prethodni vremenski period (2019/2020) za 1,1%, što se može vidjeti iz datog usporednog prikaza zasijanih površina u jesenjoj i proljetnoj sjetvi u 2019./2020. i 2020./2021. i na Grafikonu 1.

Promatrano po grupama usjeva u proljetnoj i jesenjoj sjetvi, bilježi se kontinuitet zasijanih površina kod žita i industrijskog bilja, a minimalano smanjenje kod krmnog bilja za 1%, povrtnog bilja za 3,6%.

Grafikon 1. Ukupne zasijane oranične površine u jesenjoj i proljetnoj sjetvi, ha

Iz datog pregleda sjetvenih površina po kulturama, te na osnovu podataka sadržanih u Tabeli 1. i predstavljenim u Grafikonu 2. zaključuje se da je u periodu 2020./2021. došlo do kontinuiteta svih zasijanih površina u odnosu na 2019/2020. godinu kod svih kultura uz blago povećanje; soje za 7,2%, zobi za 6,3%, pšenice za 1,6%, mješavina mahunarki sa travama za 29,4%, paprike za 11,6%. Posebno bilježimo kontinuitet kod svih povrtnih kultura. Ovo je rezultat djelovanja mjera Ministarstva i shvatanja značaja domaće poljoprivredne proizvodnje.

Tabela 1. Pregled ukupnih zasijanih oraničnih površina u Federaciji BiH, ha

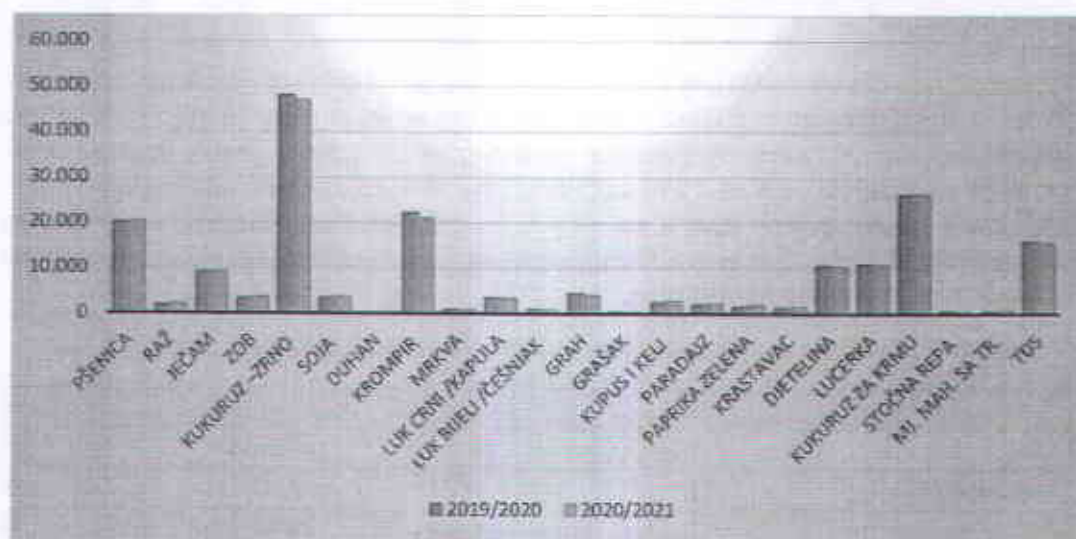
Poljoprivredna kultura	2019./2020.	2020./2021.	Indeks
Žita	89.173	89.214	100,0
Industrijsko bilje	5.504	5.504	100,0
Povrtno bilje	44.052	42.479	96,4
Stočno – krmno bilje	65.898	65.255	99,0
Zasijano – ukupno	204.627	202.452	98,9
Pšenica	20.040	20.361	101,6
Raž	1.966	2.066	105,1
Ječam	9.225	9.184	99,6
Zob	3.424	3.638	106,3
Kukuruz –zmo	48.087	47.064	97,9
Soja	3.523	3.775	107,2
Duhan	402	305	75,9
Krompir	22.226	20.986	94,4
Mrkva	939	879	93,6
Luk crni /kapula	3.582	3.347	93,4
Luk bijeli /češnjak	997	960	96,3
Grah	4.586	4.071	88,8

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

Grašak	535	507	94,8
Kupus i kelj	2.725	2.890	106,1
Paradajz	2.079	2.209	106,3
Paprika zelena	1.717	1.917	111,6
Krastavac	1.464	1.578	107,8
Djetelina	10.585	10.376	98,0
Lucerka	10.960	10.755	98,1
Kukuruz za krmu	26.280	26.284	100,0
Stočna repa	661	577	87,3
Mješavina mahunarki sa travama	611,4	791	129,4
TDS	16.003	15.638	97,7

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Grafikon 2. Pregled ukupnih zasijanih površina po kulturama u FBiH, ha

1.6.1.2 Ostvarena proizvodnja i prinosi usjeva

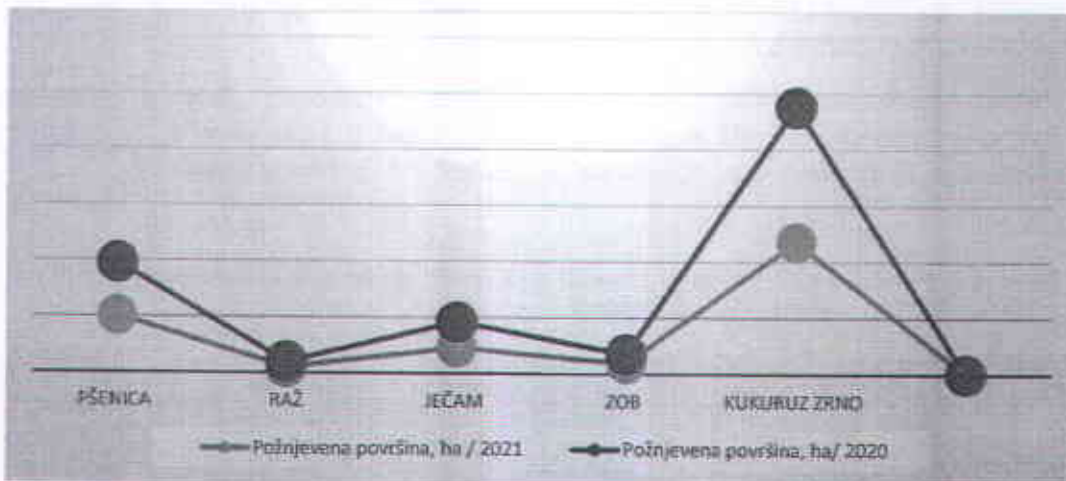
U Federaciji Bosne i Hercegovine ostvareni ukupni prinosi žita u 2021. godini su umanjeni u odnosu na 2020. godinu. Smanjenje ukupno proizvedenih količina žita (ječam i kukuruz-zrno) posljedica je nepovoljnih klimatskih uslova.

Proizvedeno je 93.173 tona pšenice, što predstavlja uvećanje ukupne proizvodnje za 13,2%, a ostvareni prosječni prinos iznosio je 4,6 t/ha, što predstavlja uvećanje za 7% u odnosu na prethodnu godinu. Prosječni prinos u 2021. godini je niži kod svih žita, osim pšenice i zobi gdje je ostvaren viši prinos.

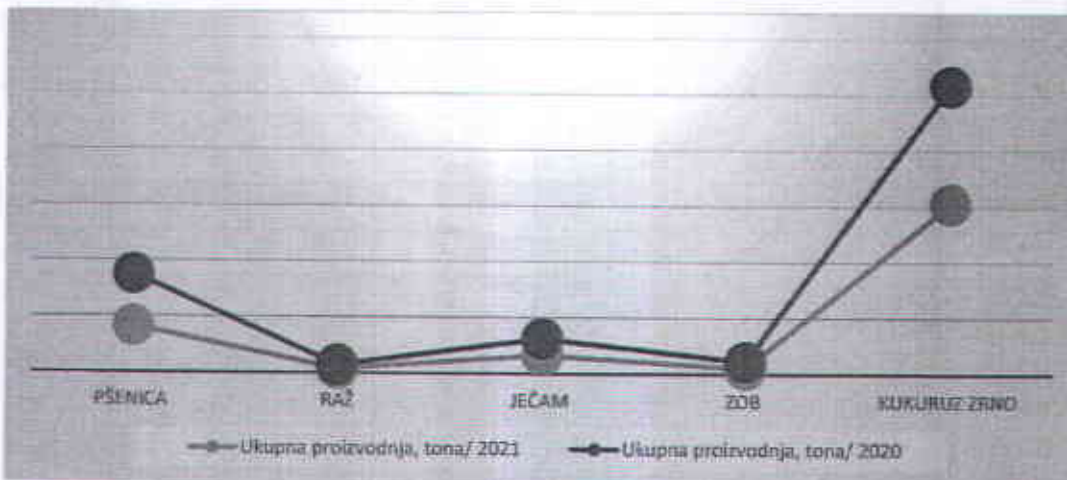
Pregled poţnjevenih površina, ukupne proizvodnje i ostvarenih prosječnih prinosa kod žitarica dat je u Grafikonima 3, 4 i 5.

Pregled poţnjevenih površina, ukupne proizvodnje i ostvarenih prosječnih prinosa kod žitarica dat je u Grafikonima 3, 4 i 5.

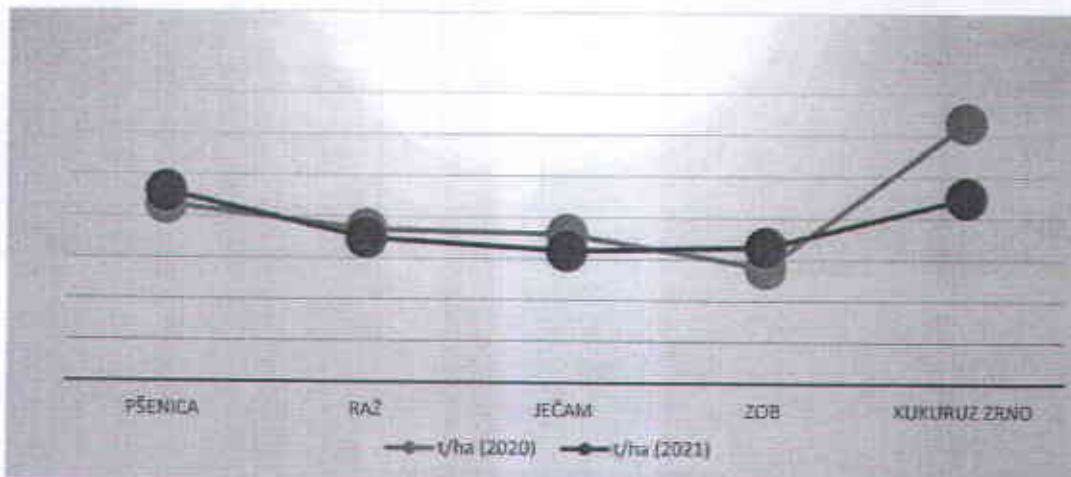
Grafikon 3. Ukupna požnjena površina žita u FBiH, ha

Grafikon 4. Ukupna ostvarena proizvodnja žita u FBiH, tona

Grafikon 5. Prosječni prinosi ostvareni kod žitarica u FBiH, t/ha

Kod svih povrtnih kultura se bilježi smanjenje ukupno proizvedenih količina i prosječnih prinosa osim paprike i paradajza. Što se tiče krmnog bilja, došlo je do znatnog smanjenja prinosa u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu.

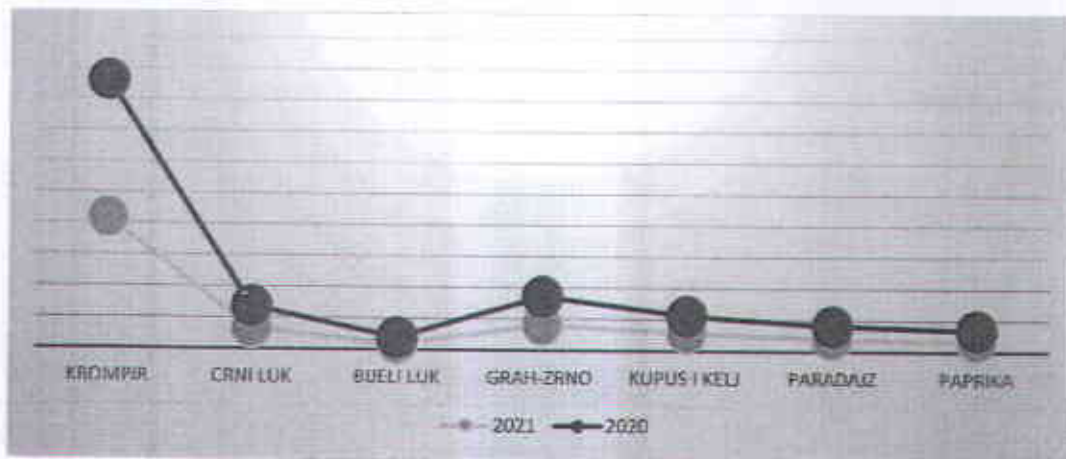
Pregled podataka o požnjevenim površinama, ostvarenim ukupnim prinosima i proizvodnji po jedinici mjere kod povrća, dat je u Tabeli 2. i Grafikonu 6, 7 i 8, a pregled stanja kod proizvodnje krmnog bilja dat je u Tabeli 2. i Grafikonu 9, 10 i 11.

Tabela 2. Pregled požnjevenih površina, ostvarene proizvodnje i prosječnih prinosa u 2020. i 2021. godini u FBiH

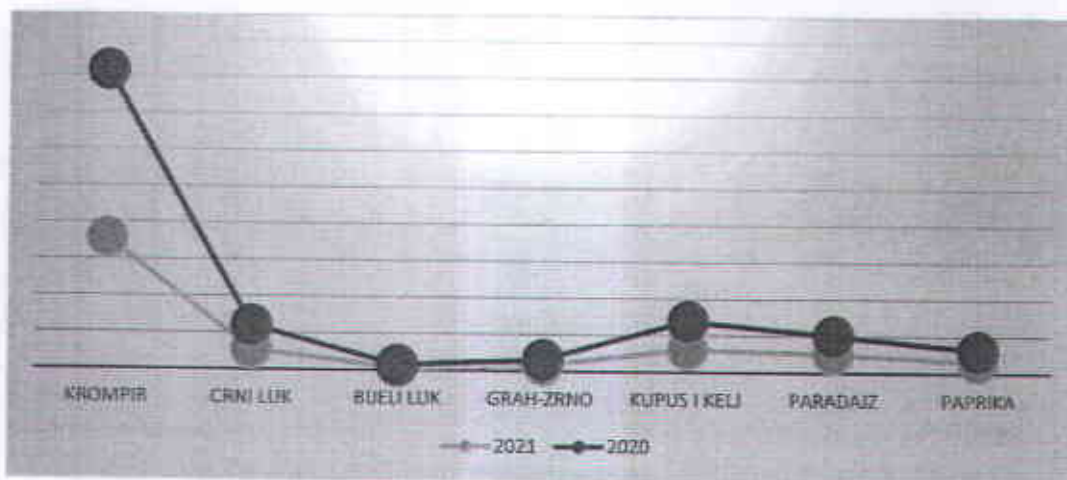
Usjev	Požnjevena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona	t/ha	Požnjevena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona	t/ha	Indeks-prinos
Godina	2020.			2021.			2021/20
Pšenica	18.937	82.299	4,3	20.315	93.173	4,6	107,0
Raž	1.965	7.288	3,7	2.055	7.284	3,5	94,6
Ječam	9.146	32.652	3,6	9.170	29.617	3,2	88,9
Zob	3.423	9.617	2,8	3.613	11.970	3,3	117,9
Kukuruz zrna	48.065	304.646	6,3	47.183	211.902	4,5	71,4
Krompir	22.169	229.387	10,3	20.951	178.667	8,5	82,5
Crni luk	3.519	32.878	9,3	3.344	27.960	8,4	90,3
Bijeli luk	995	3.871	3,9	960	3.371	3,5	89,7
Grah-zrna	4.582	7.617	1,7	4.087	8.352	2,0	117,6
Kupus i kelj	2.713	36.703	13,0	2.889	31.025	10,7	82,3
Paradajz	2.039	25.058,9	12,3	2.008	25.256	12,6	102,4
Paprika	1.714	15.417	9,0	1.717	15.494	9,0	100,0
Djetelina	10.549	43.589	4,1	10.374	34.117	3,3	80,5
Lucerka	10.867	45.350	4,2	10.647	35.566	3,3	78,6
Kukuruz za krmu	26.257	509.204	19,4	26.061	431.702	16,6	85,6
Stočna repa	660	9.103,6	13,8	605	8.497	14,0	101,4
DTS	15.962	61.105	3,8	15.031	50.578	3,4	89,5

Izvor: Federalni zavod za statistiku

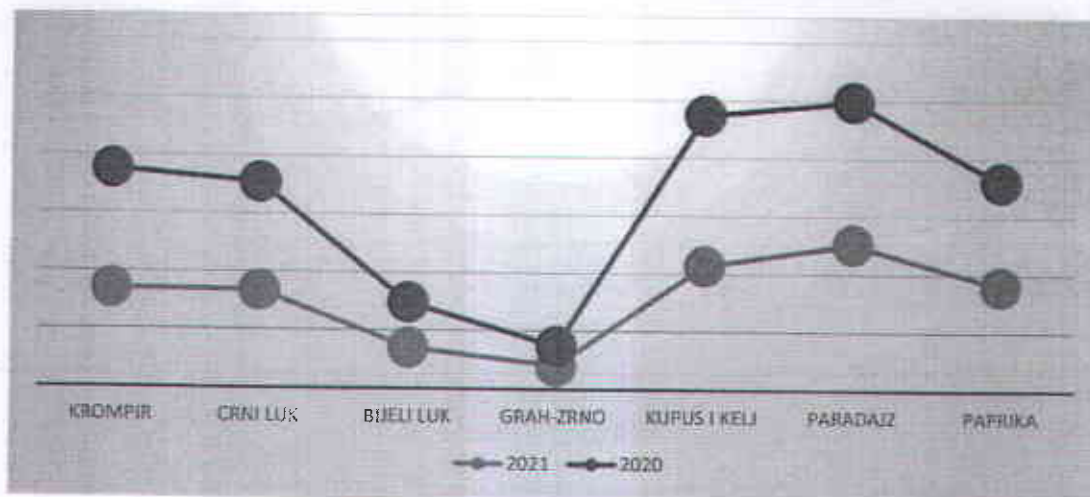
Grafikon 6. Požnjevena površina povrtnih kultura u FBiH, ha

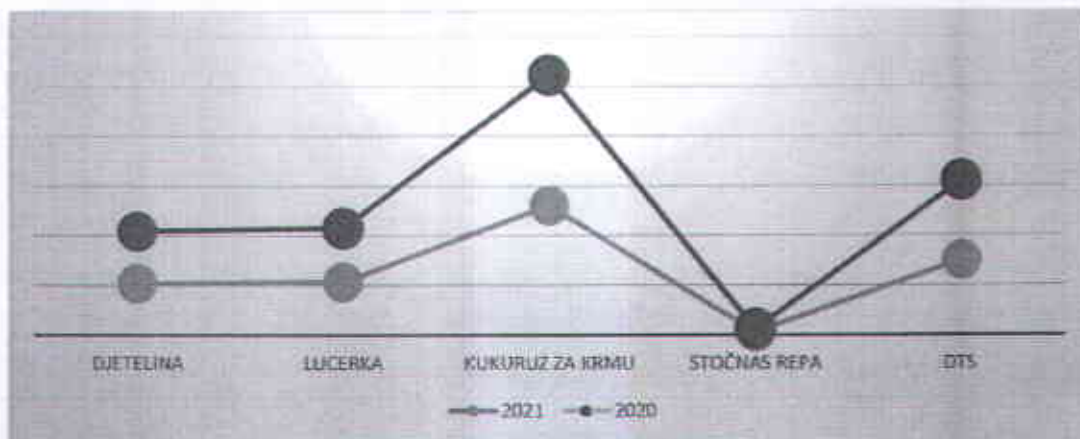
Grafikon 7. Ukupna proizvodnja povrtnih kultura u FBiH, tona

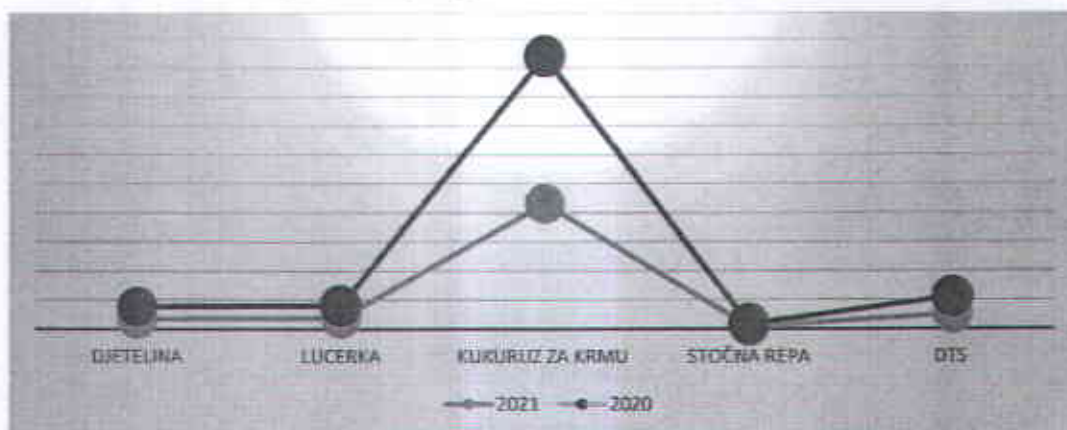
Grafikon 8. Prosječni prinosi, ostvareni kod povrtnih kultura u FBiH, t/ha

Grafikon 9. Požnjevena površina krmnog bilja u FBiH, ha

Grafikon 10. Proizvodnja krmnog bilja u FBiH, tona

Grafikon 11. Prosječni prinosi ostvareni kod krmnih kultura u FBiH, t/ha

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

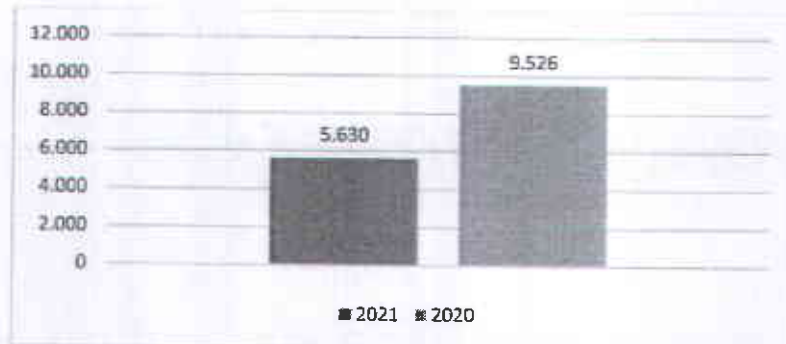
Pregled podataka o požnjevenim površinama za industrijsko bilje, te ostvarenih ukupnih i prosječnih prinosa, dat je u Tabeli 3. pregled ostvarene proizvodnje dat je u Grafikonima 12. i 13. Na osnovu podataka iz Tabele 3. može se konstatovati da je u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2021. godini došlo do smanjenja prosječnih prinosa soje u odnosu na 2020. godinu za 44,5%. Ukupna proizvodnja soje je smanjena zbog redovne plodosmjene i suše. Kod proizvodnje duhana je došlo do blagog smanjenja površina pod duhanom ali i povećanja ukupne proizvodnje.

Tabela 3. Pregled ostvarenih prinosa kod usjeva industrijskog bilja u FBiH u 2020. i 2021. godini

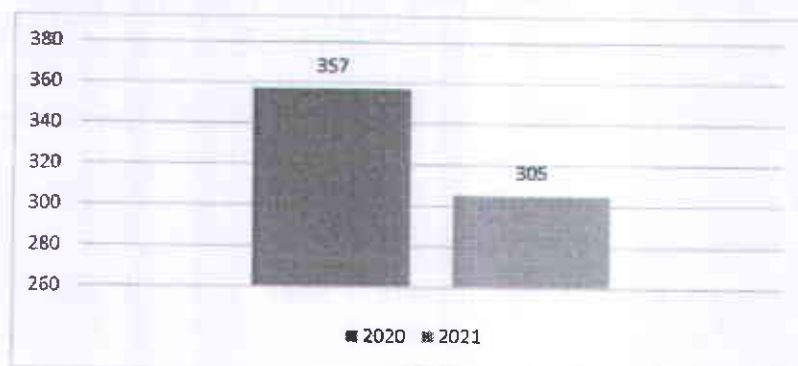
Usjev	Požnjevena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona	t/ha	Požnjevena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona	t/ha	Prinos indeks
	2020.			2021.			
Soja	3.479	9.526	2,7	3.672	5.630	1,5	55,5
Duhan	384	357	0,9	305	426	1,4	155,5

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Grafikon 12. Soja-ukupna proizvodnja (tona)

Grafikon 13. Duhan-ukupna proizvodnja (tona)

1.6.1.3 Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja

Uslijed višegodišnjeg poremećaja na svjetskom tržištu, došlo je do stagnacije u proizvodnji ljekovitog i aromatičnog bilja.

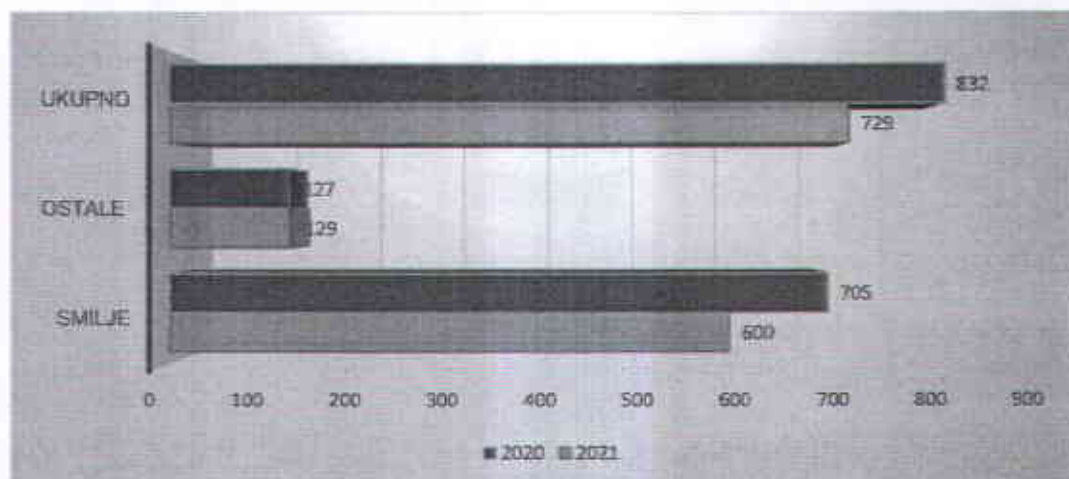
U Tabeli 4. kao i u Grafikonu 14., predstavljeni su podaci zasijanih površina ljekovitim i aromatičnim biljem u 2020. i 2021. godini, iz kojih se može zaključiti da su u 2021. godini zasijane značajno manje površine u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 4. Pregled površina zasijanih ljekovitim i aromatičnim biljem u Federaciji BiH, ha

Zasijana površina (ha)		
	2020	2021
Smilje	705	600
Ostale	127	129
Ukupno	832	729

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Grafikon 14. Zasijana površina ljekovitim i aromatičnim biljem u FBiH, ha

1.6.1.4 Voćarska i vinogradarska proizvodnja

Ukupna proizvodnja i ostvareni prinosi voćnih vrsta u 2021. godini, u odnosu na prethodnu godinu, umanjani su kod skoro svih vrsta voća, osim breskve i oraha, gdje bilježimo povećanje kod breskve za 5% i oraha za 0,5%.

Ovakvom stanju u oblasti voćarstva značajno su doprinijeli nepovoljni klimatski uslovi u fenofazama razvoja u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu.

Podaci o broju rodni stabala, ostvarene proizvodnje i postignutih prinosa najvažnijih voćnih kultura u Federaciji BiH dat je u Tabeli 4., a pregled broja stabala sposobnih za

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

rod, ostvarene proizvodnje voća i ostvarenih prosječnih prinosa dat je u grafikonima 15., 16. i 17.

Tabela 5 Pregled proizvodnje voća u 2020. i 2021. godini

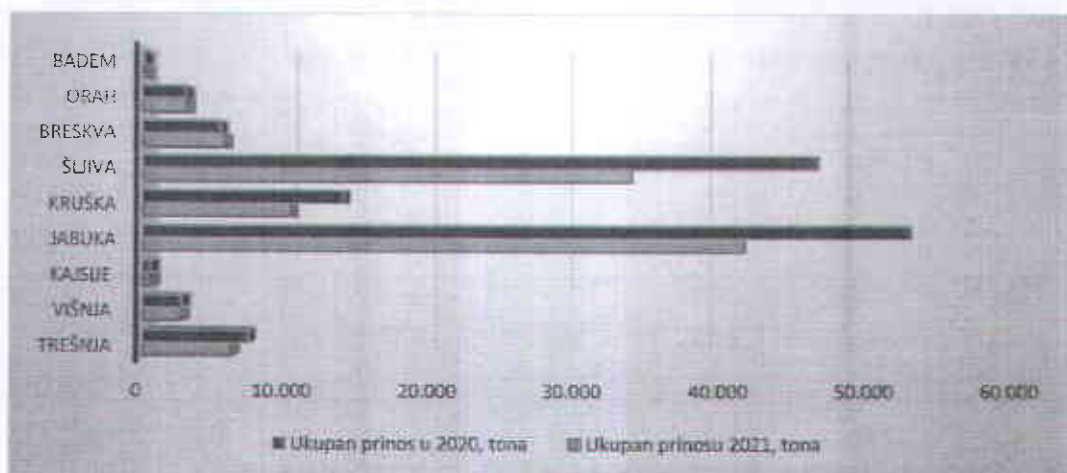
	Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Indeks uk. prinosa
		Ukupan prinos, tona	kg/stablo		Ukupan prinos, tona	kg/stablo	
	2020			2021			2021/20
Trešnja	577.950	7.352	12,7	57.6042	6.150	10,7	83,7
Višnja	271.093	2.701	10,0	27.4927	2.594	9,4	96,0
Kajsije	73.843	512	6,9	75.036	468	6,2	91,4
Jabuka	3.578.265	53.642	15,0	3.679.908	42.009	11,4	78,3
Kruška	1.384.801	14.021	10,1	1.360.877	10.330	7,6	73,7
Šljiva	5.893.365	47.190	8,0	5.963.589	34.154	5,7	72,4
Breskva	520.541	5.389	10,4	502.750	5.657	11,3	105,0
Orah	406.086	2.985	7,4	430.527	3.001	7,0	100,5
Badem	12.770	79	6,2	11.770	73,8	6,3	93,4

Izvor: Federalni zavod za statistiku

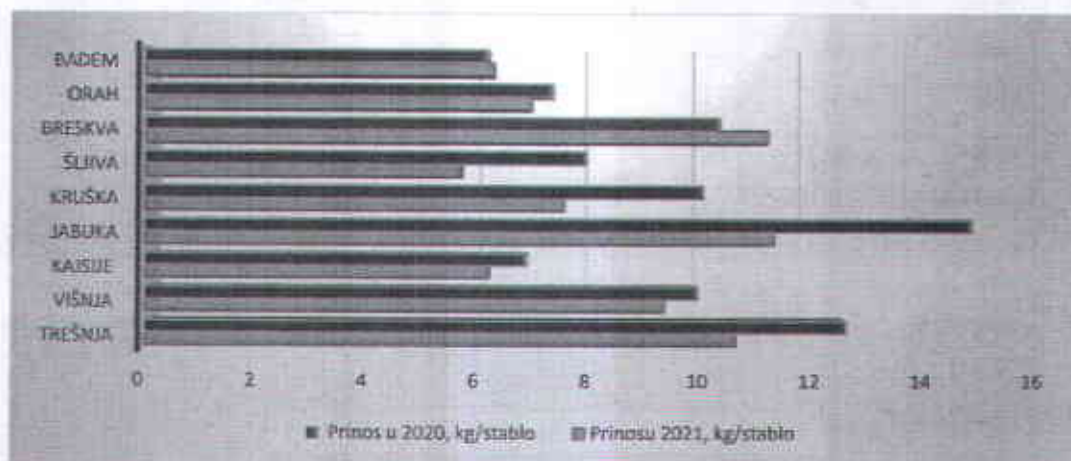
Grafikon 15. Broj stabala voćnih vrsta sposobnih za rod u 2020. i 2021. godini, FBiH

Grafikon 16. Ostvarena proizvodnja voća u FBiH u 2020. i 2021. godini, tona

Grafikon 17. Prinos voća u 2020. i 2021. god, kg/stablo

1.6.1.5 Proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća

U 2021. godini zabilježen je pad proizvodnje jagodičastog i bobičastog voća osim u proizvodnji jagode gdje je zabilježeno je neznatno povećanje u proizvodnji od 2,1%.

U Tabeli 6. sadržani su podaci o poželjenim površinama jagodičastog i bobičastog voća, iz kojih se vidi da u 2021. godini imamo povećanje površine pod ribizlama za 17,6% i jagode 3% u odnosu na 2020. godinu, dok su površine za sve ostale vrste u padu u odnosu na prošlu godinu, što se može vidjeti i iz grafikona 18., 19. i 20.

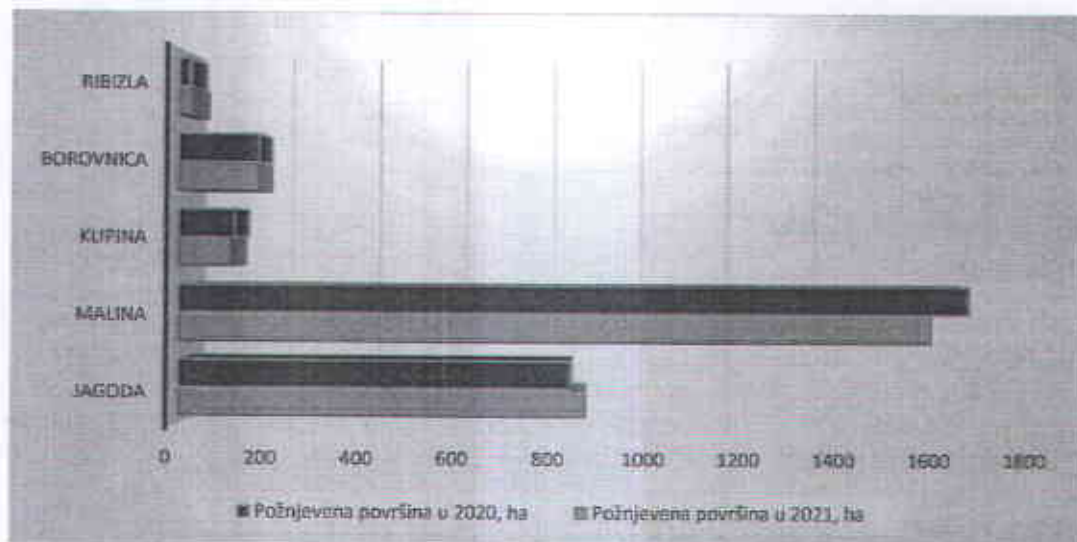
Nepovoljni klimatski uslovi u ovoj proizvodnji su imali dominantan uticaj na stanje prosječnih a samim tim i ukupnih prinosa, odnosno ostvarene proizvodnje kod jagodičastog i bobičastog voća.

Tabela 6. Pregled površina jagodičastog i bobičastog voća u 2020. i 2021. godini.

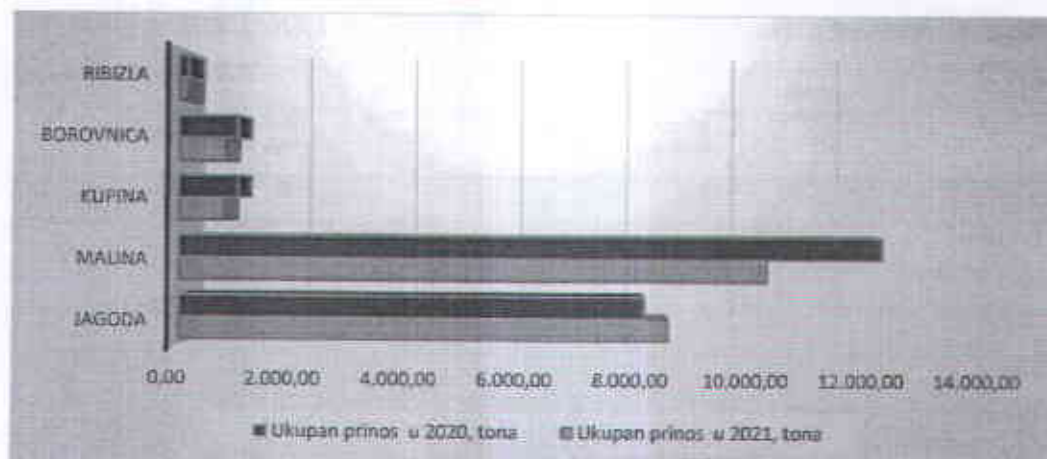
	Požnjevena površina, ha	Prinos		Požnjevena površina, ha	Prinos		Indeks prinosa
		Ukupan prinos, tona	Prinos t/ha		Ukupan prinos, tona	Prinos t/ha	
	2020			2021			2021/20
Jagoda	845,1	8.236,1	9,7	875,1	8.692,5	9,9	102,1
Malina	1.703,2	12.499,2	7,3	1.620,1	10.434,6	6,4	87,7
Kupina	121,6	1.059,5	8,7	114,6	811	7,1	81,6
Borovnica	172,6	1.058,9	6,1	172,1	837	4,9	80,3
Ribizla	25,0	170,1	6,8	29,4	149,3	5,1	75,0

Izvor: Federalni zavod za statistiku

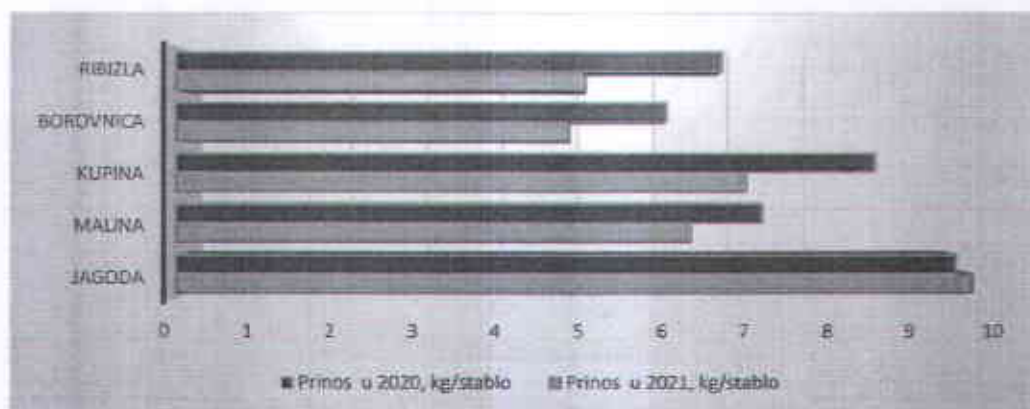
Grafikon 18. Površine pod jagodičastim i bobičastim voćem u 2020. i 2021. godini (ha)

Grafikon 19. Ostvarena proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća u 2020. i 2021. godini (tona)

Grafikon 20. Ostvareni prinos voća u 2020. i 2021. godini (kg/stablo)

1.6.1.6 Vinogradarstvo

Tabela 7. Pregled proizvodnje grožđa u 2020. i 2021. godini

Broj čokota sposobnih za rod	Prinos		Broj čokota sposobnih za rod	Prinos		Indeks prinosa
	Ukupan prinos, tona	kg/čokotu		Ukupan prinos, tona	kg/čokot	
2020			2021			2021/2020
14.286.118	42.356	3,0	14.165.118	40.623	2,9	95,9

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Na osnovu analize podataka o proizvodnji grožđa u 2020. i 2021. godini, koji su sadržani u Tabeli 7, može se zaključiti da je u 2021. godini smanjen broj čokota sposobnih za rod za 0,8%, i smanjena ukupna ostvarena proizvodnja grožđa za 4,1% u odnosu na 2020. godinu. Ovakvo stanje u vinogradarskoj proizvodnji je rezultat nepovoljnih klimatskih uslova za uzgoj grožđa.

1.6.1.7 Pregled stanja u proizvodnji južnog voća i maslina

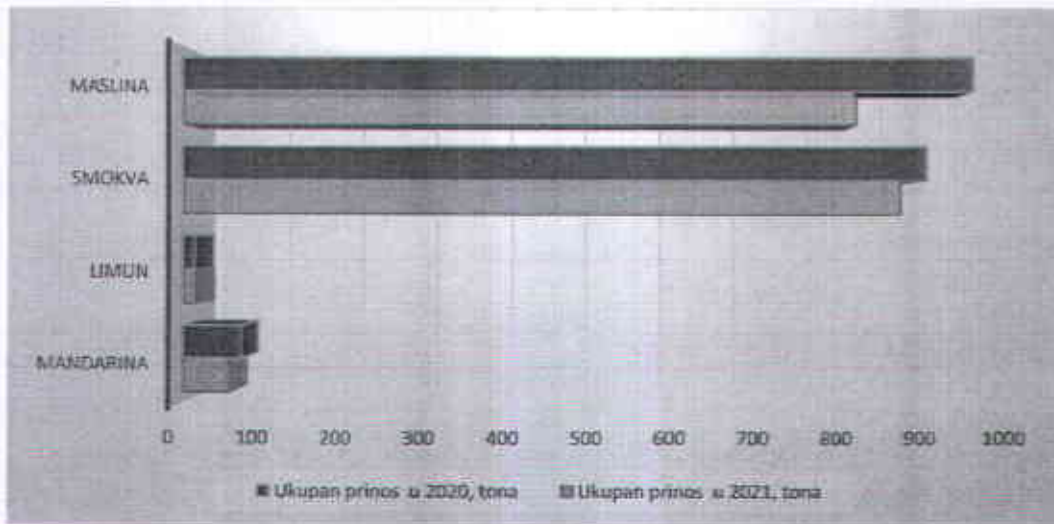
Stanje u oblasti proizvodnje južnog voća i maslina u Federaciji Bosne i Hercegovine, prikazano je u Tabeli 8. i Grafikonu 21.

Tabela 8. Pregled proizvodnje južnog voća i maslina u 2020. i 2021. godini

	Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Indeks uk. prinosa
		Ukupan prinos, tona	kg/stablo		Ukupan prinos, tona	kg/stablo	
	2020			2021			2021/20
Mandarina	3.500	72,3	20,6	3.500	57,8	16,5	79,9
Limun	1.150	14,3	12,5	1150	14,7	12,8	102,8
Smokva	72.600	924	12,7	73.600	882,4	12,1	96,6
Maslina	78.900	899	11,2	81.405	837,1	10,3	93,1

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Grafikon 21 . Pregled proizvodnje južnog voća i maslina u 2020. i 2021. godini (tona)

1.6.2 Sjemenska proizvodnja u Federaciji BiH

Sjemenska proizvodnja u Federaciji BiH bilježi pad u 2021. godini u odnosu na prethodnu godinu. Ovaj pad je rezultat ekstremne suše i problema vezanih za zakup državnog poljoprivrednog zemljišta. Proizvodnja sjemena strnog žita je smanjena na 1.343,80 tone u odnosu na prethodnu godinu kada je proizvodnja iznosila 3.387,21 tona. U 2021. godini je obnovljena proizvodnja sjemena heljde Proizvodnja sadnica drvenastog voća bilježi pad proizvodnje, a proizvodnja sadnica jagodičastog voća je zabilježila povećanje u odnosu na prethodnu godinu.

Kod proizvodnje presadnica povrća imamo značajno povećanje proizvodnje u odnosu na prethodnu godinu. Ova proizvodnja u potpunosti zadovoljava domaće potrebe, a velikim dijelom se i izvozi. U 2021. godini je izvezeno na strano tržište 5.735.500 komada presadnica. Također možemo konstatovati da je Federacija BiH prepoznatljiva po kvalitetu presadnica povrća u zemljama EU.

Tabela 9. Pregled proizvodnje sjemena, sadnog materijala poljoprivrednog bilja i presadnica povrća u periodu 2020.- 2021. godina

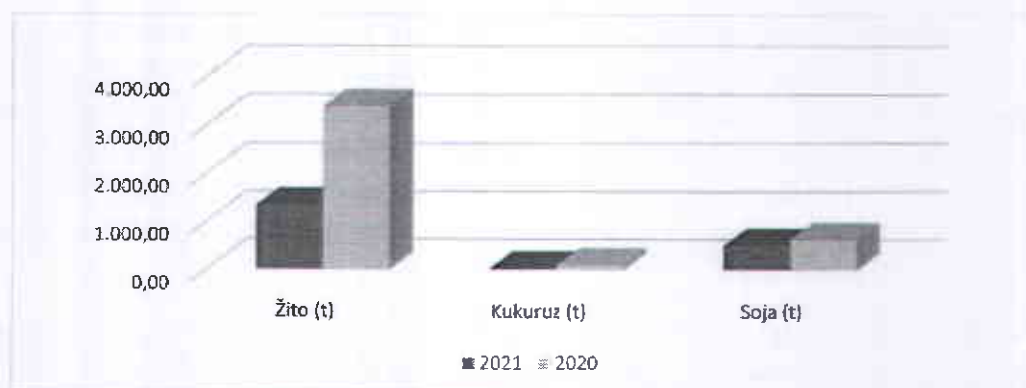
Vrsta sjemena, sad. materijala i presadnica	2020.		2021.	
	Količina (t)	Površina (ha)	Količina (t)	Površina (ha)
Žito (t)	3.387,21	469,2	1.343,80	617,5
Kukuruz (t)	90,42	51	37,81	83,3

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

Soja (t)	630,9	319,5	509,4	339,9
Krompir (t)	53,75	10	0	0
Duhan (kg)	0	0	0	0
Ukupno	4.449,20	849,74	1.891,01	1.040,7
Presadnice povrća (kom)	11.623.808	/	15.789.207	/
Drvenasto voće (kom)	368.209	/	279.185	/
Jagodasto voće (kom)	1.982.780	/	2.115.700	/
Vinova loza (kom) sa podlogama	124.400	/	176.135	/

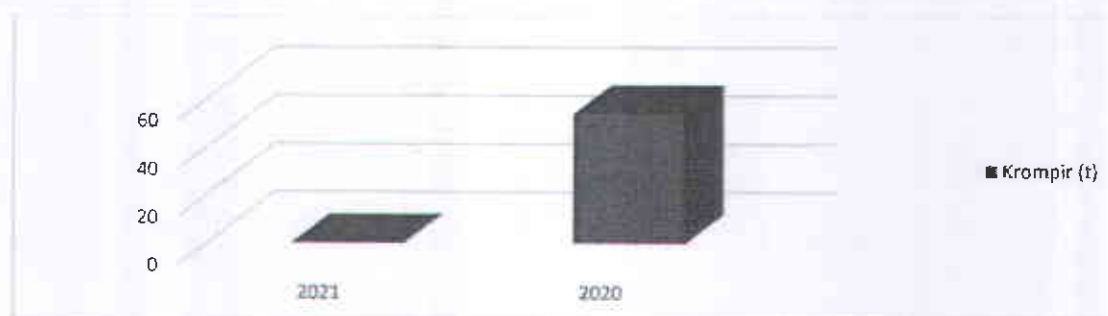
Izvor: Federalni zavod za poljoprivredu Sarajevo, Federalni agromediteranski zavod Mostar

Grafikon 22. Proizvodnja sjemena žita, kukuruza i soje za 2020. i 2021. godinu

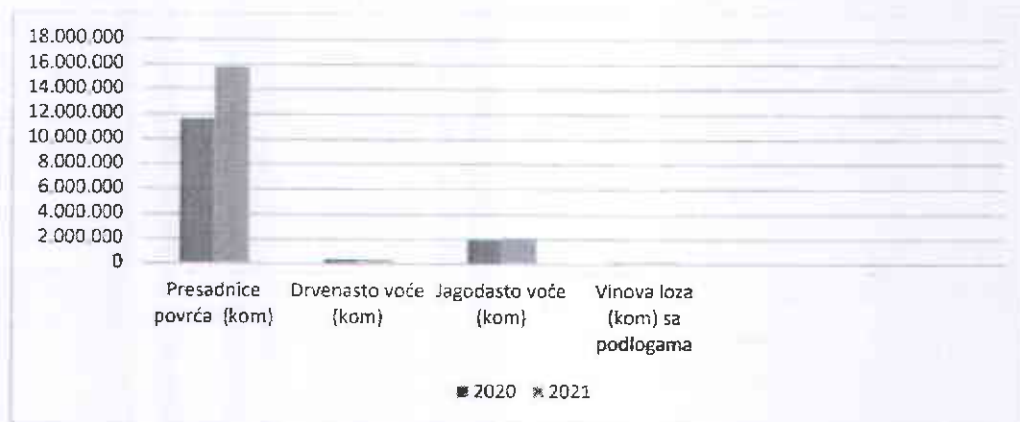
Proizvodnjom domaćeg deklarisanog sjemena smanjuje se potreba za uvoz istog, a s druge strane omogućava domaćim proizvođačima žitarica da dođu do kvalitetnijeg i jeftinijeg sjemenskog materijala. U 2021. godini došlo je do smanjenja proizvodnje sjemena žita u odnosu na prethodni period, ali bilježimo i pokretanje proizvodnje sjemena heljde.

Grafikon 23. Proizvodnja sjemenskog krompira u 2020. i 2021. godini (t)

U Tabeli 9. i Grafikonu 23. vidljivo je gašenje proizvodnje sjemenskog krompira u 2021. godini. Proizvodnja sjemenskog krompira je u padu u svim zemljama okruženja, a razlog je u veoma niskoj cijeni krompira iz EU iz koje se većinom uvozi.

Grafikon 24. Presadnice povrća, sadnice voća i vinove loze 2020-2021

Iz Grafikona 24. i Tabele 9. vidljivo je da je u 2021. godini proizvodnja presadnica jagodičastog voća u porastu, a proizvodnja presadnica povrća u velikom porastu u odnosu na prethodnu godinu, dok je proizvodnja drvenastog sadnog materijala i dalje u stagnaciji.

1.6.3 Mjere zemljišne politike

Poljoprivredno zemljište je prirodno bogatstvo i neobnovljivi prirodni resurs koji je potrebno koristiti na način koji najviše odgovara prirodnim osobinama zemljišta i postojećim privrednim i agrotehničkim uslovima.

Globalni trendovi u ovoj oblasti idu u smjeru povećanja cijene hrane i poljoprivrednog zemljišta tako da se radi o dobru koje postaje jedan od ključnih osnova održivog razvoja svake zemlje pa tako i BiH, odnosno Federacije BiH.

Ulazak Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju će u velikoj mjeri uticati na njenu poljoprivrednu politiku i politiku upravljanja zemljištem. U cilju reforme poljoprivredne politike u Federaciji BiH je donesena Srednjoročna strategija razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji Bosne i Hercegovine (2015.-2019.).- Strategija produžena do kraja 2021. godine.

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva je, u skladu sa Uredbom o izradi strateških dokumenata u Federaciji BiH, pripremilo Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o pokretanju procesa izrade Strategije razvoja poljoprivrednog sektora za period 2021.-2027. godine, na osnovu koje su pokrenute aktivnosti na izradi nove poljoprivredne strategije.

Od ostalih dokumenata u upravljanju poljoprivrednim zemljištem koriste se: Strategija gospodarenja poljoprivrednim zemljištem, Osnove uređenja zemljišta-program navodnjavanja i program okrupnjavanja posjeda u Federaciji BiH, Projekat višenamjenskog vrednovanja zemljišta u Federaciji BiH, Program ruralnog razvoja Federacije BiH (2018.-2021.) kao i drugi dokumenti koji ukazuju na potrebu posvećivanja posebne pažnje gospodarenju osnovnim resursom poljoprivredne proizvodnje - poljoprivrednim zemljištem.

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i kantonalna resorna ministarstva dužna su voditi evidenciju o poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu države. Kantonalna

ministarstva vode posebnu evidenciju o poljoprivrednom zemljištu koje je dato u zakup, koncesiju ili je promijenilo namjenu korištenja.

1.6.3.1 Korištenje, uređenje i raspolaganje poljoprivrednim zemljištem

U Federaciji BiH korištenje, uređenje i raspolaganje poljoprivrednim zemljištem je obavezno vršiti u skladu sa Zakonom o poljoprivrednom zemljištu ("Službene novine Federacije BiH", broj 52/09).

Na osnovu zakonskih odredbi o poljoprivrednom zemljištu i dostavljenih podataka za 2020. i 2021. godinu od strane kantonalnih ministarstava i općina/gradova zaduženih za implementaciju predmetnog Zakona, u dole navedenim tabelama dat je pregled korištenja, uređenja i raspolaganja poljoprivrednim zemljištem.

1.6.3.1.1 Korištenje poljoprivrednog zemljišta

Tabela 10. Pregled trajne promjene namjene poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2020. i 2021. godini

Kanton	2020.			2021.		
	Br. Investitora	Ukupna površina (m2)	Uplaćena sredstva (KM)	Br. Investitora	Ukupna površina (m2)	Uplaćena sredstva (KM)
USK	363	330.126,00	628.185,88	344	337.435,00	570.839,91
PK	36	20.769,00	40.672,37	41	123.050,90	345.792,33
TK	60	170.467,93	502.341,36	59	147.772,00	527.283,35
ZDK	524	360.760,00	716.411,43	569	569.808,70	1.103.114,21
BPK	14	11.003,00	8.315,00	10	24.228,00	15.551,00
SBK	284	522.003,00	1.168.629,52	313	134.737,00	211.218,12
HNK	28	180.110,55	36.097,81	39	9.302,51	14.515,52
ZHK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
KS	9	8.175,92	12.199,95	1	2.122,00	33.952,00
K 10	4	29.583,00	4.088,20	5	147.588,00	5.616,36
UKUPNO	1322	1.632.998,40	3.116.941,52	1381	1.496.044,11	2.827.882,80

Izvor podataka: Resorzi kantonalna ministarstva

U 2020. godini ukupan broj investitora koji su promijenili namjenu poljoprivrednog zemljišta iznosio je 1322. Ukupna površina kojoj je promijenjena namjena poljoprivrednog zemljišta iznosila je 1.632.998,40 m2. Ukupno uplaćena sredstva od promjene namjene iznosila su 3.116.941,52 KM.

U 2021. godini ukupan broj investitora koji su promijenili namjenu poljoprivrednog zemljišta iznosio je 1381. Ukupna površina kojoj je promijenjena namjena poljoprivrednog zemljišta iznosila je 1.496.044,11 m2. Ukupno uplaćena sredstva od promjene namjene iznosila su 2.827.882,80 KM.

1.6.3.1.2 Uređenje poljoprivrednog zemljišta

Tabela 11. Pregled projekata uređenja i zaštite poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2020. i 2021. godini

Kanton	2020.		2021.	
	Broj projekata	Uređena površina (ha)	Broj projekata	Uređena površina (ha)
USK	0	0,00	0	0,00
PK	0	0,00	0	0,00
TK	1	23,84	0	0,00
ZDK	0	0,00	0	0,00
BPK	0	0,00	0	0,00
SBK	0	0,00	0	0,00
HNK	0	0,00	0	0,00
ZHK	0	0,00	0	0,00
KS	0	0,00	0	0,00
K 10	0	0,00	0	0,00
UKUPNO	1	23,84	0	0,00

Izvor podataka: dostavljeni Projekti od strane investitora

Projekat uređenja i zaštite poljoprivrednog zemljišta u 2020. godini koji se sufinansira iz namjenskih sredstava prikupljenih od promjene namjene poljoprivrednog zemljišta, zakupa i koncesije dostavio je Tuzlanski kanton (općina Čelić) - ukupno je uređeno 23,84 ha.

U 2021. godini nije bilo dostavljenih projekata za uređenje i zaštitu poljoprivrednog zemljišta.

1.6.3.1.3 Raspolaganje poljoprivrednim zemljištem

Tabela 12. Pregled poljoprivrednog zemljišta dato u zakup i koncesiju po kantonima u 2020. i 2021. godini

Kanton	2020.			2021.		
	Broj zakupoprimaca/koncesionara	Ukupna površina (ha)	Uplaćena sredstva (KM)	Broj zakupoprimaca/koncesionara	Ukupna površina (ha)	Uplaćena sredstva (KM)
USK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
PK	36	454,99	172.139,02	0	0,00	0,00
TK	30	142,89	24.356,51	68	282,79	42.942,19
ZDK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
BPK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
SBK	0	0,00	0,00	4	13,65	1.520,16
HNK	7	21,60	38.535,53	12	41,72	0,00
ZHK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
KS	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
K 10	0	0,00	0,00	25	782,43	221.028,50
UKUPNO	73	619,48	235.031,06	109	1.120,59	265.490,85

Izvor podataka: Resorna kantonalna ministarstva

U 2020. godini podatke su dostavila tri kantona i to Posavski, Tuzlanski, i Hercegovačko-neretvanski kanton. Ukupan broj zakupoprimaca/koncesionara na području Federacije BiH u 2020. godini je 73. Ukupna površina zakupa i koncesije poljoprivrednog zemljišta u 2020. godini iznosi 619,48 ha, a uplaćena sredstva od zakupa i koncesije iznose 235.031,06 KM.

U 2021. godini podatke su dostavila četiri kantona i to Tuzlanski, Srednjobosanski, Hercegovačko-neretvanski i K 10. Ukupan broj zakupoprimaca/koncesionara na području

Federacije BiH u 2021. godini je 109. Ukupna površina zakupa i koncesije poljoprivrednog zemljišta u 2021. godini iznosi 1.120,59 ha, a uplaćena sredstva od zakupa i koncesije iznose 265.490,85 KM.

Napomena: Evidenciju o poljoprivrednom zemljištu u skladu sa odredbama predmetnog Zakona i Pravilnika o sadržaju i obliku obrazaca i načinu vođenja evidencija o poljoprivrednom zemljištu ("Službene novine Federacije BiH", broj 72/09) za 2020. godinu

dostavili su: Unsko-Sanski, Tuzlanski i Hercegovačko-neretvanski kanton, Jajce, Kladanj, Ravno, Teočak i Sapna, a za 2021. godinu od deset resornih kantonalnih ministarstava podatke su dostavili Tuzlanski i Hercegovačko-neretvanski kanton, a od općina: Jajce, Kladanj, Čelić, Teočak i Sapna.

1.6.3.1.4 Ostale aktivnosti

1. Aktivnosti na zaštiti državnog poljoprivrednog zemljišta od strane svih nivoa vlasti koji trebaju zaštititi poljoprivredno zemljište kao prirodno bogatstvo i dobro od općeg interesa čiji značaj je ogroman, ali mu se u proteklom periodu nije pridavao značaj koji ono zaslužuje. Ovo Ministarstvo već duži vremenski period poduzima sve zakonom dopuštene radnje da se poljoprivredno zemljište zaštiti, a posebno poljoprivredno zemljište u vlasništvu države. S tim u vezi obavijestili smo Pravobranilaštva svih nivoa vlasti kao i inspekcije, te iste upoznali sa uočenim nepravilnostima po pitanju raspolaganja ovim zemljištem.
2. Aktivnosti općina na području Federacije BiH oko donošenja Programa gospodarenja državnim poljoprivrednim zemljištem za one općine koje to još uvijek nisu završile. Od ukupno 79 općina sa područja Federacije BiH Program gospodarenja državnim poljoprivrednim zemljištem je dostavilo na uvid 30 općina. Općine koje još uvijek nisu usvojile Program gospodarenja u skladu sa predmetnim Zakonom ne mogu raspolagati poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države.
3. Izvještaj o kontroli plodnosti tla za 2020. godinu dostavili su: Unsko-sanski i Hercegovačko-neretvanski kanton, dok je za 2021. godinu od deset kantona samo Hercegovačko-neretvanski kanton dostavio Izvještaj.
4. Aktivnosti oko nastavka rada na Projektu Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH sa predloženim naslovom: Stvaranje podsticajnog okruženja za podršku implementaciji LDN - (Land degradation neutrality), a kroz jačanje nacionalnih i lokalnih kapaciteta i uspostavljanje Sistema monitoringa i izvještavanja LDN-a u Bosni i Hercegovini

1.7 Pregled stanja u animalnoj proizvodnji u 2021. godini

Donošenjem Zakona o stočarstvu utvrđeni su okviri za institucijske strukture, nadležnosti, odgovornosti, linije izvještavanja, mehanizme koordinacije, procesa konsultacija, prava, obaveze i način provođenja mjera na svim nivoima vlasti u Federaciji BiH u oblasti uzgoja uzgojno vrijednih životinja, kao i regulisanje odnosa u oblasti uzgoja uzgojno vrijednih životinja, utvrđivanje mehanizma za optimalan pristup u oblasti uzgoja uzgojno vrijednih životinja i vođenje registara uzgoja, kao i registara uzgajivača na prostoru Federacije BiH.

1.7.1 Govedarstvo

U Federaciji Bosne i Hercegovine govedarska proizvodnja je jako zastupljena i značajna i kao takva ima za cilj organizovati takve proizvodne sisteme koji će osigurati dovoljne količine kravljeg mlijeka i goveđeg mesa ne samo za potrebe naše zemlje, nego i osigurati viškove za mogući izvoz. Takva proizvodnja u sistemu održive govedarske proizvodnje treba pronaći ravnotežu između privrednih interesa, zaštite okoline i udovoljavanju socijalnim zahtjevima. Najvećim dijelom se oslanja na srednja i mala gazdinstva, a manjim dijelom na velike proizvodne jedinice.

Sadašnje stanje govedarske proizvodnje još uvijek nije na potrebnom nivou, a intencija je dostići zadovoljavajuće količine mesa i mlijeka.

Ograničavajući faktori između ostalog su:

- usitnjena imanja,
- mali broj grla na imanjima (3 do 10),
- neadekvatni uslovi držanja stoke,
- nepovoljni krediti za poljoprivredu kao niskoakumulativnu granu privrede,
- nerazvijena savjetodavna služba,
- needuciranost farmera u domenu govedarske proizvodnje, što se očituje u veoma niskom nivou proizvodnje po kravi.

U cilju podizanja konkurentnosti govedarske proizvodnje na ovako otvorenom tržištu i zadovoljavanju potreba za mlijekom i mesom naše zemlje, nužno je u govedarstvu uspostaviti nove proizvodne sisteme koji će se veličinom proizvodne jedinice (farme), nivoom proizvodnje, te primjenom tehnoloških procesa moći nositi sa proizvodnim sistemima zemalja iz okruženja.

Pored navedenog, ima i drugih faktora koji bitno utiču na sadašnje stanje i trendove u govedarskoj proizvodnji, a to su stanje u prerađivačkoj industriji mlijeka, u mesoprerađivačkoj industriji i njihovoj međusobnoj povezanosti, što se ogleda kroz kvalitet mlijeka i mliječnih proizvoda kao i kvalitet mesa i mesnih proizvoda.

Posebno je naglašen problem cjenovnih odnosa u otkupu sirovina.

Tabela 13. Brojno stanje goveda 2020.- 2021. godina

Godina	Ukupno goveda	Krave i steone junice
2020.	195.356	139.235
2021.	190.719	131.848

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema statističkim podacima u 2021. godini došlo je do smanjenja brojnog stanja goveda u Federaciji BiH u odnosu na 2020. godinu.

Tabela 14. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2020. godini

Kantoni	Goveda (2020.)				Goveda %			
	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi
USK	10.352	2.272	527	2.116	14,2	12,1	5,6	9,9
PK	910	280	-	1.300	1,3	1,5	0,0	6,1
TK	29.967	5.830	70	10.671	41,2	31,0	0,7	49,7
ZDK	17.000	5.500	1.500	2.220	2,3	29,2	15,9	10,3
BPK	1.385	150	-	70	1,9	0,8	0,0	0,3
SBK	7.860	295	105	559	10,8	1,6	1,1	2,6
HNK	6.120	800	1.316	619	8,4	4,3	13,9	2,9
ZHK	2.120	250	630	830	2,9	1,3	6,7	3,9
KS	4.994	1.468	980	1.461	6,9	7,8	10,4	6,8
K10	7.329	1.978	4.321	1.632	10,1	10,5	45,7	7,6
UKUPNO	88.037	18.823	9.449	21.478	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva i vlastiti obračun

Tabela 15. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2021. godini

Kantoni	Goveda (2021.)				Goveda %			
	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi
USK	13.716	2.721	705	2.776	16,5	10,5	7,1	14,1
PK	950	160	-	650	1,1	0,6	0,0	3,3
TK	27.945	7.887	130	9.105	33,6	30,3	1,3	46,1
ZDK	13.702	10.052	160	2.080	16,5	38,6	1,6	10,5
BPK	1.150	130	-	-	1,4	0,5	0,0	0,0
SBK	5.780	560	205	637	7,0	2,2	2,1	3,2
HNK	5.360	920	1.402	464	6,4	3,5	14,2	2,4
ZHK	2.112	231	613	780	2,5	0,9	6,2	4,0
KS	5.083	1.382	730	1.073	6,1	5,3	7,4	5,4
K10	7.351	1.982	5.959	2.171	8,8	7,6	60,2	11,0
UKUPNO	83.149	26.025	9.904	19.736	100,0	100,0	100,0	100,0

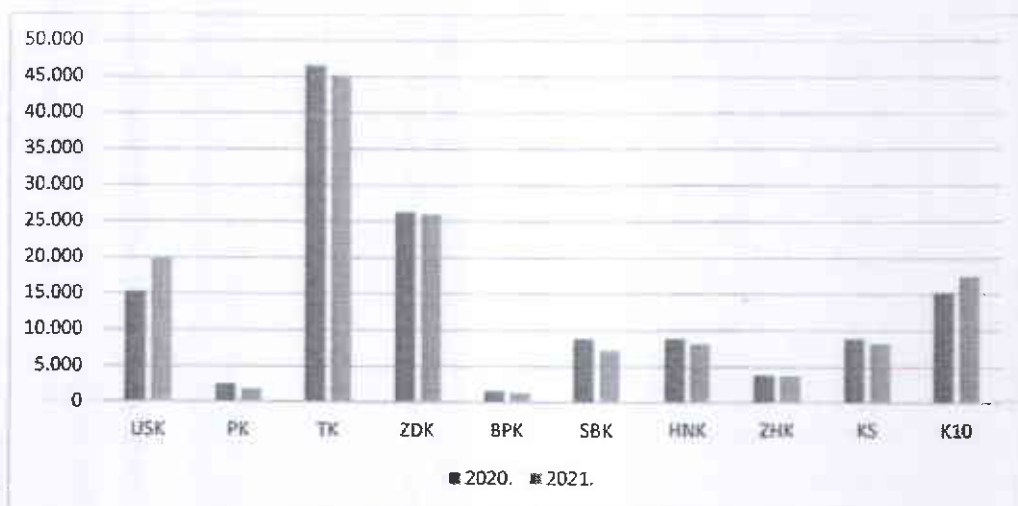
Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva i vlastiti obračun

Tabela 16. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH u 2020-2021

Kantoni	2020.	2021.
USK	15.267	19.918
PK	2.490	1.760
TK	46.538	45.067
ZDK	26.220	25.994
BPK	1.605	1.280
SBK	8.819	7.182
HNK	8.855	8.146
ZHK	3.830	3.736
KS	8.903	8.268
K10	15.260	17.463
UKUPNO	137.787	138.814

Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva

Grafikon 25. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH 2020-2021

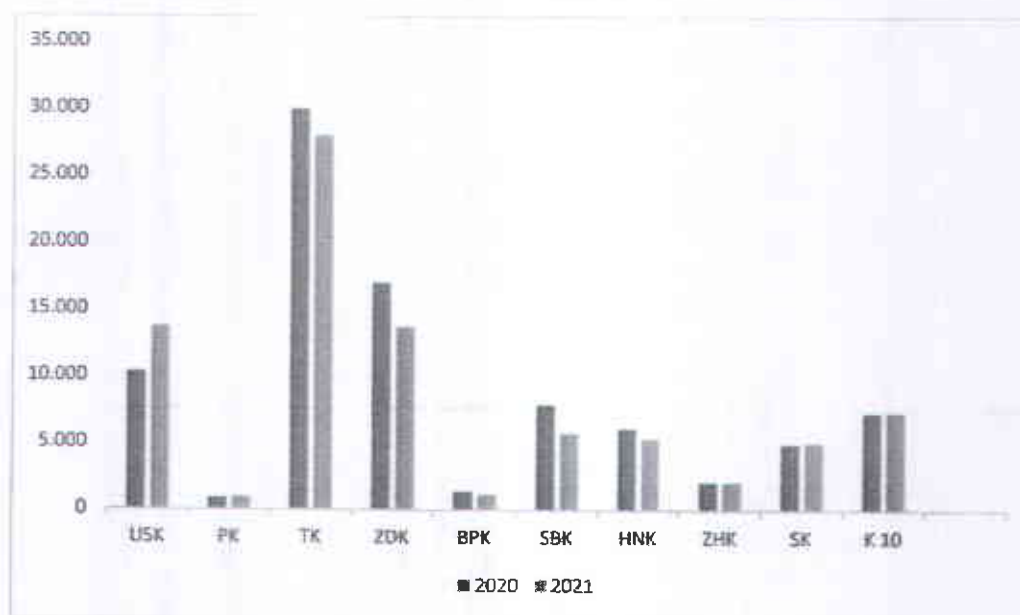
Zbog sve zahtjevnijeg tržišta za proizvodnju kvalitetnog mlijeka koja podrazumijeva primjenu standarda o kvaliteti sirovog i svježeg mlijeka, veći broj malih poljoprivrednih proizvođača koji ne mogu zadovoljiti propisane standarde (uslovi držanja, higijenski paket i sl.) ne isporučuju mlijeko za tržište zbog čega se prestaju baviti ovom proizvodnjom čime se smanjuje broj muznih grla. S druge strane velike farme, su uglavnom osavremenile svoje proizvodne kapacitete, tehnologiju proizvodnje, primjenjuju zootehničke mjere, te imaju visok stepen iskorištenosti genetskog potencijala grla i proizvodnost po grlu, dostižući proizvodnju po grlu na nivou evropskih farmi.

Tabela 17. Broj muznih grla i proizvodnja mlijeka po kantonima u F BiH 2020.-2021. godina

Kanton	2020.				2021.			
	Muzna grla		Proizvodnja mlijeka		Muzna grla		Proizvodnja mlijeka	
	Broj krava	%	Litara	%	Broj krava	%	Litara	%
USK	10.352	11,8	26.539.695	11,0	13.716	16,5	45.274.469	19,1
PK	910	1,0	3.400.000	1,4	950	1,1	3.800.000	1,6
TK	29.967	34,0	81.903.697	34,0	27.945	33,6	71.698.839	30,2
ZDK	17.000	19,3	49.000.000	20,4	13.702	16,5	43.695.917	18,4
BPK	1.385	1,6	2.520.000	1,0	1.150	1,4	111.115	0,0
SBK	7.860	8,9	17.418.178	7,2	5.780	7,0	18.091.987	7,6
HNK	6.120	7,0	19.724.000	8,2	5.360	6,4	16.080.000	6,8
ZHK	2.120	2,4	4.710.000	2,0	2.112	2,5	5.120.000	2,2
SK	4.994	5,7	16.892.407	7,0	5.083	6,1	14.698.859	6,2
K 10	7.329	8,3	18.520.113	7,7	7.351	8,8	18.897.641	8,0
UKUPNO	88.037	100,0	240.628.090	100,0	83.149	100,0	237.468.827	100,0

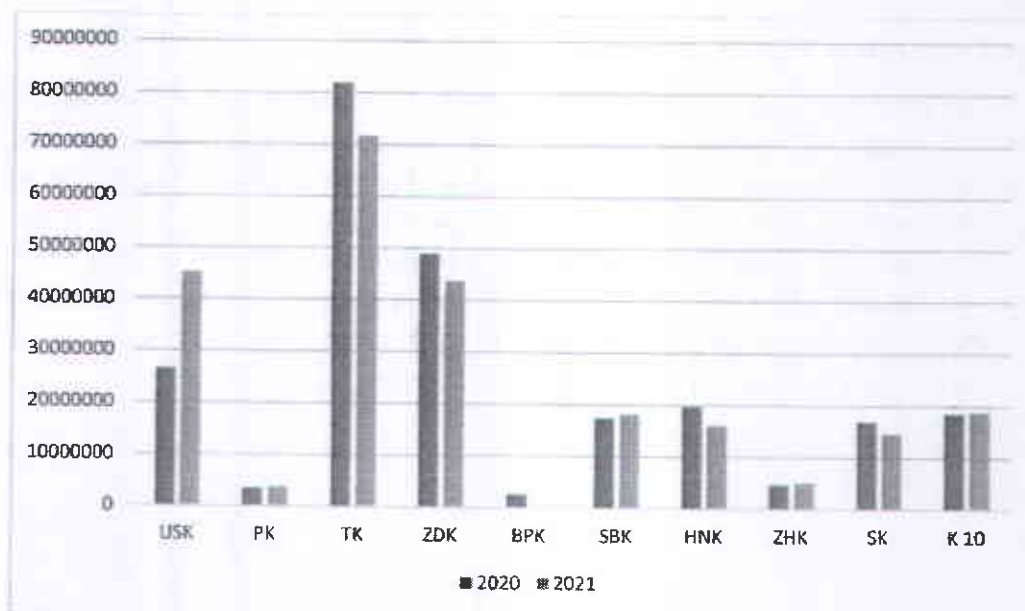
Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva i vlastiti izračun

Grafikon 26. Broj muznih grla po kantonima u Federaciji BiH

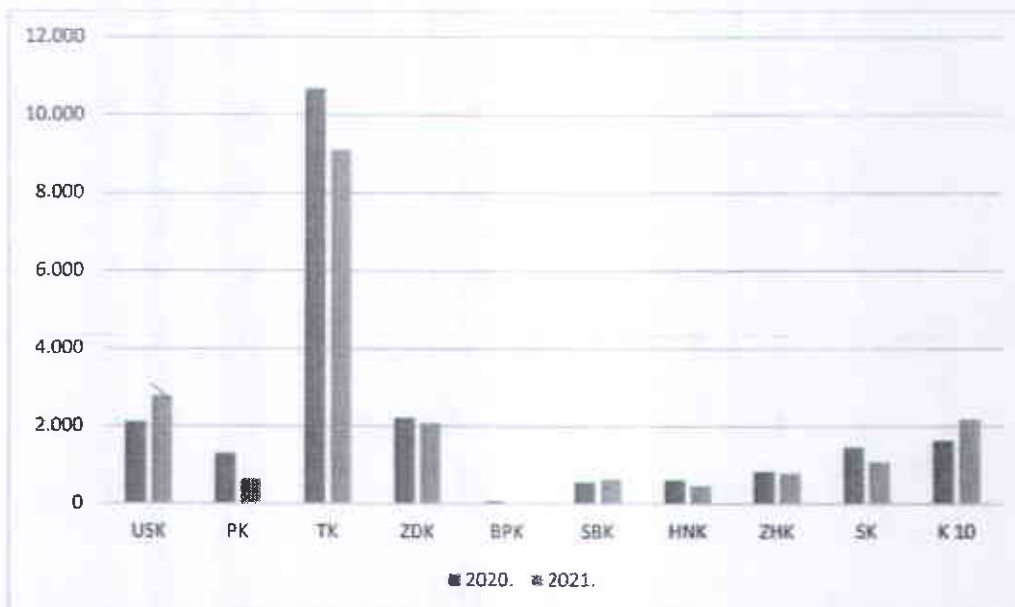
Iz Tabele 17. i Grafikona 26. vidljivo je da je u Federaciji BiH došlo do smanjenja broja muznih grla. Prema navedenim podacima vidljivo je da se najveći broj muznih grla nalazi u Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom i Unsko-sanskom kantonu.

Grafikon 27. Proizvedene količine mlijeka po kantonima u Federaciji BiH

Iz Tabele 17. i Grafikona 27. vidljivo je da je došlo do blagog smanjenja proizvodnje mlijeka u Federaciji BiH u 2021. u odnosu na 2020. godinu. Najveće količine proizvedenog mlijeka su u Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom i Unsko-sanskom kantonu.

Grafikon 28. Brojno stanje tovnih grla po kantonima u Federaciji BiH

Iz Grafikona 28. vidljivo je da je u Federaciji BiH došlo do smanjenja broja tovnih junadi u 2021. u odnosu na 2020. godinu. Najveći broj tovnih junadi nalazi se u Tuzlanskom, Unsko-sanskom kantonu i K10.

1.7.2 Ovčarstvo

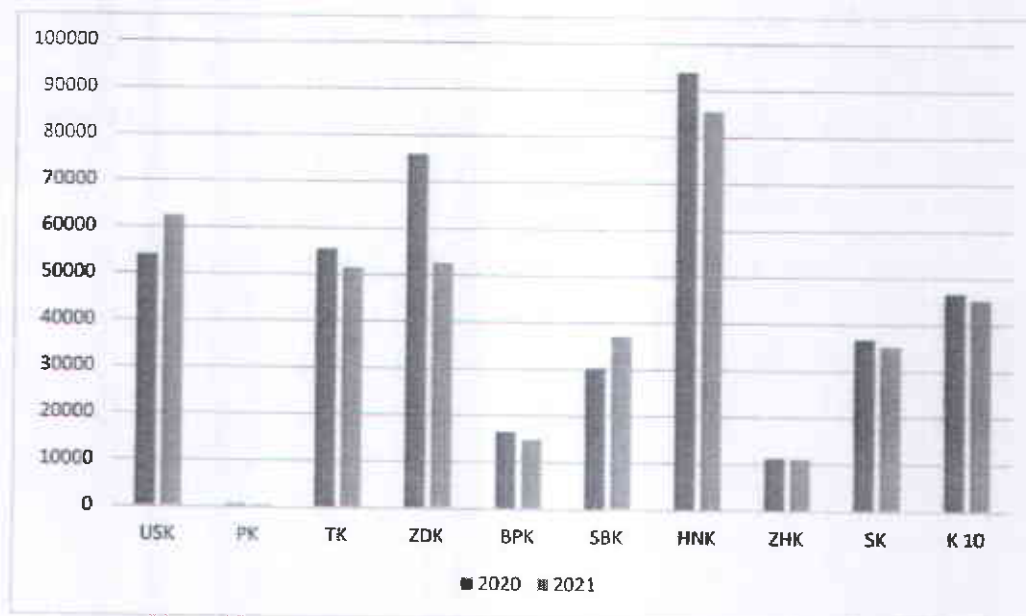
Ovčarstvo je veoma važna grana stočarstva koja je zastupljena najvećim dijelom u ruralnim područjima Federacije BiH, kao takva čini značajan izvor prihoda za stanovništvo, a ogleda se u proizvodnji mlijeka, autohtonih sireva i mesa. Pri tome se vlasnicima stada nude različite mogućnosti usmjeravanja proizvodnje prema većem ili manjem preferiranju mesa ili mlijeka, što, uz genetske usmjerenosti, ovisi o nekoliko važnih ekonomskih i socioloških faktora. Značajno je napomenuti da se sve veći broj proizvođača mlijeka odlučuje za proizvodnju domaćih autohtonih sireva, što u konačnici stvara veću dodatnu vrijednost i povećava dobit ove vrste proizvodnje.

Tabela 18. Broj ovaca u Federaciji BiH po kantonima (2020.-2021. godina)

Kanton	Broj ovaca u 2020.g.	%	Broj ovaca u 2021.g.	%
USK	54.075	12,8	62.460	15,8
PK	600	0,1	420	0,1
TK	55.478	13,2	51.430	13,0
ZDK	76.000	18,0	52.650	13,3
BPK	16.500	3,9	15.000	3,8
SBK	30.232	7,2	37.197	9,4
HNK	93.950	22,3	85.584	21,6
ZHK	11.320	2,7	11.120	2,8
SK	36.752	8,7	35.234	8,9
K10	46.765	11,1	45.361	11,4
UKUPNO	421.672	100,0	396.456	100,0

Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva

Grafikon 29. Brojno stanje ovaca po kantonima u Federaciji BiH

Prema podacima iz kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede u Federaciji BiH došlo je do smanjenja brojnog stanja ovaca.

Najveći broj ovaca nalazi se u Hercegovačko-neretvanskom, Unsko-sanskom i Zeničko-dobojskom kantonu.

1.7.3 Kozarstvo

U Federaciji BiH imamo značajan dio prirodnih resursa za uzgoj koza i to u različitim sistemima poput otvorenih i poluotvorenih pašnjaka, uzgoja u stajama i kombinovanom uzgoju. Danas se u Federaciji BiH svi navedeni sistemi uzgoja koza mogu vidjeti u praksi.

Postoje moderne komercijalne farme sa visokim ulaganjima u objekte i opremu sa orijentacijom na proizvodnju mlijeka kao i komercijalne farme sa improvizovanim stajama koje obezbjeđuju minimum standarda sa osnovnom opremom.

U Tabeli 18. prikazano ukupno brojno stanje koza u Federaciji BiH, sa pregledom grla koja se muzu i proizvedenom količinom mlijeka po muznom grlu.

Tabela 19. Brojno stanje koza u 2020.- 2021. godina

Godina	Ukupno grla	Broj muženih koza	Količina mlijeka po muznom grlu (litra)
2020.	42.497	24.431	189
2021.	41.190	23.764	189

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku vidljivo je da je u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu došlo do blagog smanjenja ukupnog broja koza i broja muznih grla, dok je količina mlijeka po pomuženoj kozi ostala ista.

Ministarstvo je prepoznalo ovaj vid proizvodnje kao veoma važnu granu u stočarstvu i godinama se ova proizvodnja značajno podržava uz povećanje podrške po litri mlijeka, kako bi se zadovoljile potrebe za kozjim mlijekom.

Uprkos podrškama Ministarstva, kozarstvo se nije značajno razvijalo i ako postoji organizovani otkup mlijeka i prodaja kozjeg mesa.

Tabela 20. Brojno stanje koza u Federaciji BiH po kantonima 2020.-2021. godina

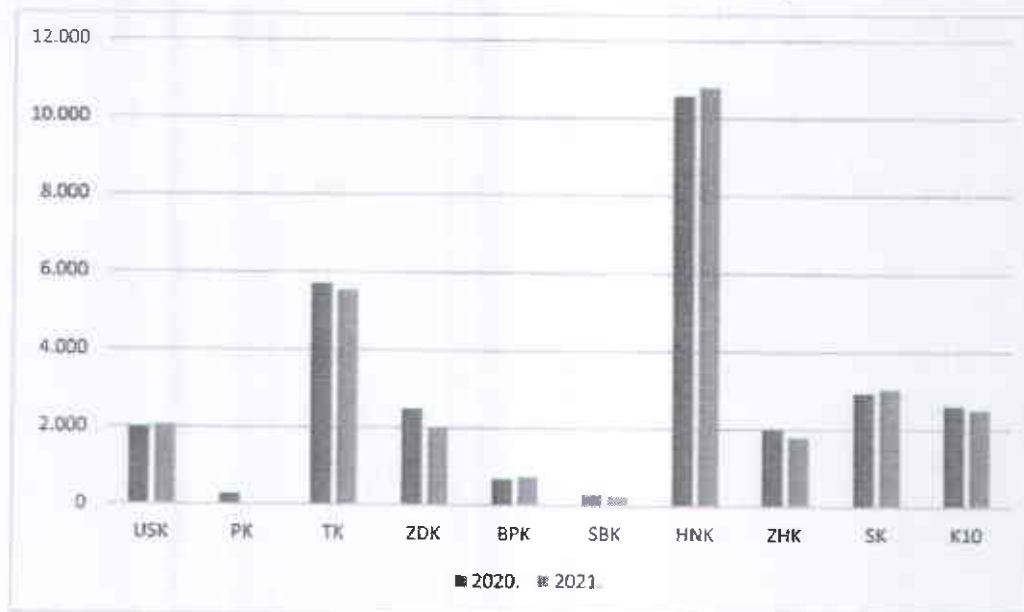
Kanton	Broj koza u 2020.	%	Broj koza u 2021.	%
USK	1.999	6,8	2.067	7,2
PK	280	0,9		0,0
TK	5.710	19,3	5.540	19,2
ZDK	2.500	8,4	2.020	7,0
BPK	691	2,3	750	2,6
SBK	280	0,9	246	0,9
HNK	10.590	35,8	10.800	37,5
ZHK	2.000	6,8	1.800	6,3
SK	2.939	9,9	3.055	10,6
K10	2.610	8,8	2.508	8,7
UKUPNO	29.599	100,0	28.786	100,0

Izvor: Kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede i vlastiti obračun

Iz Tabele 20. i Grafikona 30., a prema podacima iz kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede, vidljivo je da je u Federaciji BiH u 2021. godini došlo do blagog smanjenja brojnog stanja koza u odnosu na 2020. godinu.

Najveći broj koza nalazi se u Hercegovačko-neretvanskom i Tuzlanskom kantonu.

Grafikon 30. Brojno stanje koza po kantonima u Federaciji BiH

1.7.4 Svinjogojstvo

Trenutno stanje u svinjogojskoj proizvodnji u Federaciji BiH nije na zadovoljavajućem nivou i ne osigurava dovoljnu proizvodnju svinjskog mesa za domaće potrebe. Razlozi za ovakvo stanje se mogu svesti na sljedeće faktore: potpuno liberalizirano tržište mesa u BiH, mali broj rasplodnih i tovnih grla na gazdinstvu, usitnjena imanja (malo obradive površine), neodgovarajući uslovi držanja, loš pasminski sastav, nedostatak uzgojno – selekcijskog rada u sektoru, nedostupnost povoljnih kreditnih linija, strukturnih i podrški ruralnom razvoju, slaba educiranost proizvođača svinjskog mesa i dr.

U Federaciji BiH u područjima gdje se uzgajaju svinje prakticira se samo završna faza proizvodnog ciklusa odnosno tov svinja. Tov svinja se zasniva na uvezenoj prasadi i to s ciljem podmirivanja domaćeg tržišta. U mesoprerađivačkoj industriji domaća sirovina je zastupljena u veoma malom procentu, jer je većina sirovine iz uvoza. Ovaj način proizvodnje u svinjogojstvu se nastavio i u 2021. godini.

Tabela 21. Brojno stanje svinja 2020.- 2021. godina

Godina	Ukupno svinja	Krmače i suprasne nazimice
2020.	81.628	7.762
2021.	78.647	7.366

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema statističkim podacima u 2021. godini došlo je do smanjenja ukupnog broja svinja i smanjenja broja krmača i suprasnih nazimica u odnosu na 2020. godinu.

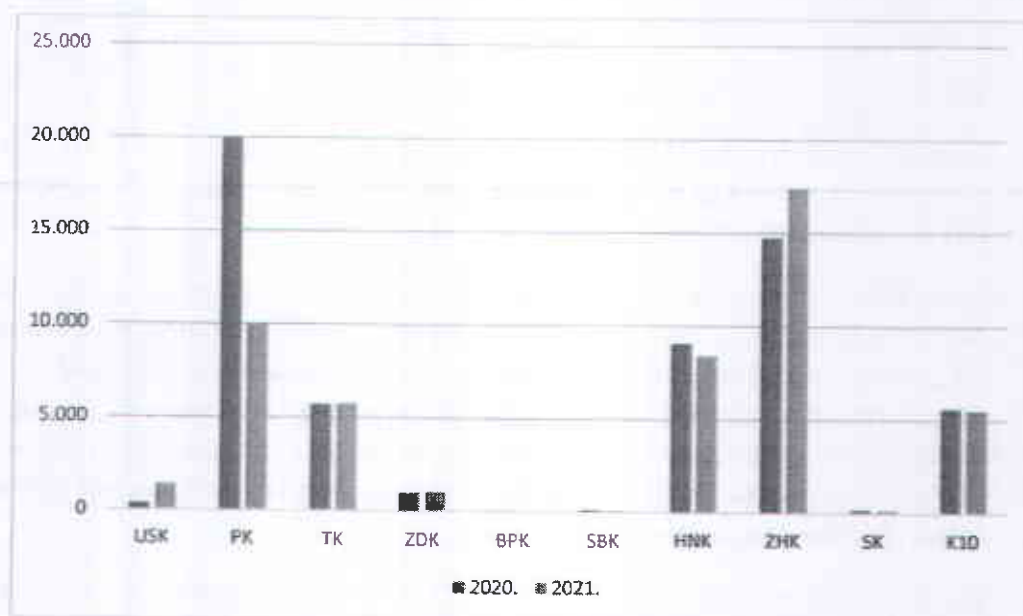
Tabela 22. Brojno stanje tovljenika (tovnih svinja) po kantonima u FBiH 2020-2021

Kantoni	2020. god.	2021. god.
USK	395	1.373
PK	20.000	10.000
TK	5.696	5.728
ZDK	1.000	1.044
BPK	19	-
SBK	150	80
HNK	9.050	8.405
ZHK	14.750	17.380
SK	182	160
K10	5.611	5.516
Ukupno	56.853	49.686

Izvor: Nadležna kantonalna ministarstva

Iz Tabele 22. i Grafikona 31., a prema podacima kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede vidljivo je da je u Federaciji BiH smanjen broj tovljenika u 2021. u odnosu na 2020. godinu. Najveće smanjenje broja tovnih svinja zabilježeno je u Posavskom kantonu. Najveći broj tovnih grla zabilježen je u Zapadnohercegovačkom i Posavskom kantonu.

Grafikon 31. Brojno stanje tovljenika po kantonima u Federaciji BiH 2020-2021.

1.7.5 Pčelarstvo

Najveći značaj pčelarstva, pored proizvodnje meda i ostalih pčelinjih proizvoda ogleda se u oprašivanju poljoprivrednog bilja, jer bi poljoprivredna proizvodnja bila nezamisliva bez pčela. U poređenju sa drugim industrijskim razvijenim zemljama, imamo izuzetno čistu i zdravu prirodu, što rezultira proizvodnjom kvalitetnog i zdravstveno ispravnog meda, kao i drugih pčelinjih proizvoda i matica.

Pčelarstvo je regulisano Zakonom o stočarstvu. U skladu sa navedenim Zakonom, u 2018.g. donesen je Pravilnik o pčelarstvu („Službene novine Federacije BiH“ br. 31/18) kojim su definisani uslovi za bavljenje pčelarstvom, razmnožavanje pčela, lokacije pčelinjaka, paša pčela i njihova selidba, uspostavljanje katastra pčelinje paše, prodaja pčela, matica i pčelinjih proizvoda i uspostavljanje registra košnica i pčelara.

Početkom 2019. godine uspostavljen je Registar pčelara i pčelinjaka.

Tabela 23. Podaci o broju pčelinjih zajednica i količinama proizvedenog meda 2020.-2021. godina

Godina	Broj košnica	Ukupna proizvodnja meda/tona	Proizvodnja meda po košnici/kg
2020.	254.061	1.456	5,7
2021.	240.906	1.348	5,6

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema statističkim podacima u Federaciji BiH u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu došlo je do smanjenja broja pčelinjih zajednica i smanjenja proizvodnje meda po pčelinjoj zajednici i ukupnih količina meda.

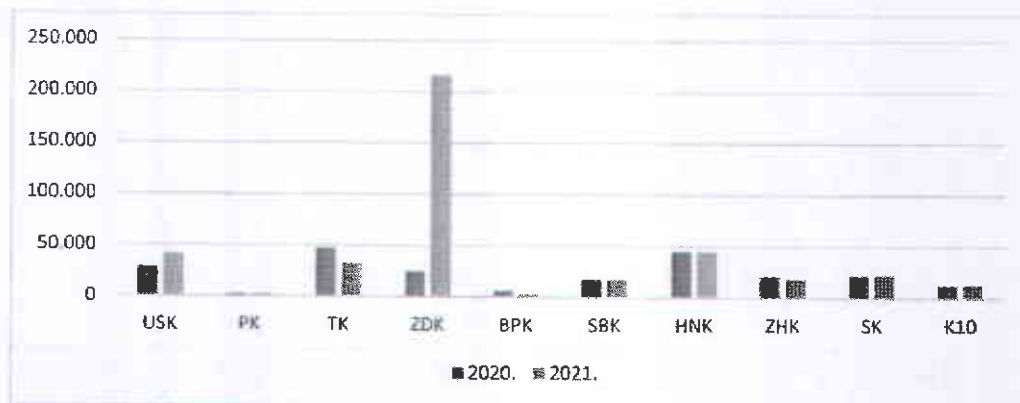
U Federaciji BiH imamo mali broj velikih proizvođača meda i pčelinjih proizvoda kao i onih koji se bave proizvodnjom i prodajom matica. Analizom je utvrđeno da pčelarstvo u većini slučajeva predstavlja dodatni izvor prihoda kod najvećeg broja pčelara, a isti med i druge proizvode prodaju izvan sistema. Da bi mogao prodavati svoj med, kao i druge pčelinje proizvode i matice na tržištu, proizvođač mora biti registrovan kao obrt, pravni subjekt ili farma i da ispunjava sve sanitarne uslove. Također mora vršiti i redovne analize kvalitete meda i provoditi zdravstvene mjere na pčelinjaku.

Tabela 24. Broj pčelinjih zajednica i proizvodnja meda po kantonima u Federaciji BiH u 2020. – 2021. godina

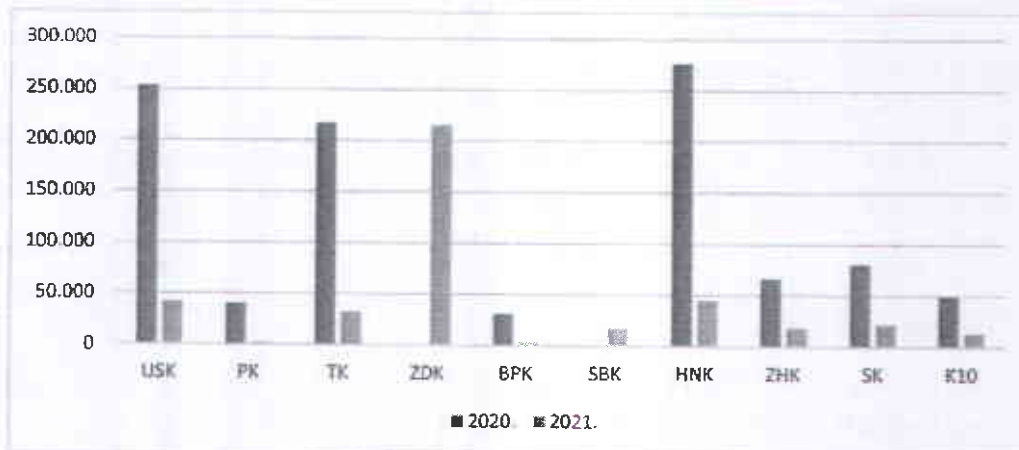
Kanton	2020.				2021.			
	Broj pčelinjih zajednica (kom)	%	Količina meda (kg)	%	Broj pčelinjih zajednica (kom)	%	Količina meda (kg)	%
USK	29.112	12,7	253.369	25,0	41.840	10,1	230.709	25,4
PK	2.300	1,0	40.250	4,0	2.350	0,6	2.350	0,3
TK	47.415	20,7	217.458	21,4	32.970	8,0	153.990	17,0
ZDK	25.000	10,9	-	0,0	216.000	52,3	81.490	9,0
BPK	6.810	3,0	31.200	3,1	3.800	0,9	-	0,0
SBK	18.550	8,1	-	0,0	17.628	4,3	-	0,0
HNK	45.033	19,7	276.320	27,2	44.835	10,9	287.950	31,7
ZHK	21.150	9,2	66.500	6,6	18.350	4,4	48.320	5,3
SK	21.465	9,4	80.947	8,8	21.837	5,3	88.634	9,8
K10	12.289	5,4	49.156	4,8	13.421	3,2	14.321	1,6
UKUPNO	229.124	100	1.015.200	100	413.031	100	907.764	100

Izvor: Kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede i vlastiti izračun

Grafikon 32. Broj pčelinjih zajednica po kantonima u Federaciji BiH

Grafikon 33. Proizvedene količine meda po kantonima u Federaciji BiH

Prema podacima kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede u Federaciji BiH u 2021. u odnosu na 2020. godinu došlo je povećanja broja pčelinjih zajednica, ali i do smanjenja proizvodnje meda, što je vidljivo iz navedene tabele i grafikona.

Također je vidljivo da je najveći broj košnica lociran u tri kantona i to: **Zeničko-dobojskom**, **Hercegovačko-neretvanskom** i **Unsko-sanskom** kantonu.

Najveća proizvodnja meda je u **Hercegovačko-neretvanskom** kantonu, **Unsko-sanskom** i **Tuzlanskom** kantonu.

Do smanjenja proizvodnje količine meda došlo je u svim kantonima izuzev **Zeničko-dobojskog** kantona.

1.7.6 Peradarstvo

Peradarstvo, kao jedna od grana stočarstva, ima bitno mjesto u poljoprivrednoj proizvodnji. To proizlazi iz činjenice da je savremeno peradarstvo najintenzivniji oblik stočarstva i ima potpuno industrijsko značenje.

Važnost peradarstva očituje se prvenstveno u proizvodnji mesa i jaja, koja predstavlja jedan od najefikasnijih i najbržih načina dobivanja visokokvalitetnih animalnih proizvoda za ishranu ljudi.

Proizvodnja mesa peradi u Federaciji BiH zasniva se uglavnom na proizvodnji mesa pilića.

Proizvodnja pilećeg mesa (brojleri) je značajno zastupljena u Federaciji BiH i kao takva je konkurentnija u odnosu na druge proizvodnje. Naši proizvođači pilećeg mesa uz gotovo dostignute evropske uslove proizvodnje imaju dobre preduslove za bavljenje ovom proizvodnjom.

Tabela 25. Podaci u peradarskoj proizvodnji u Federaciji BiH u hiljadama, 2020.- 2021. godine

Godina	Broj peradi/hiljada kljun	Broj koka nosilja/hiljada kljun
2020.	10.868	1.871
2021.	12.107	1.780

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Iz Tabele 25. je vidljivo da je u Federaciji BiH u 2021. godini ukupan broj peradi povećan u odnosu na 2020. godinu, a do smanjenja broja koka nosilja.

Tabela 26. Broj peradi matičnih jata po kantonima u 2020.- 2021. godina

Kantoni	2020.			2021.		
	Pilenke teške lin./kljun	Pilenke lahke lin./kljun	18-sedm. pilenke/kljun	Pilenke teške lin./kljun	Pilenke lahke lin./kljun	18-sedm. pilenke/kljun
USK	41.000	39.000	13.600	84.030	57.000	3.630
PK	-	-	80.000	-	-	55.000
TK	2.181.000	102.000	122.800	3.266.700	264.000	156.600
ZDK	200.000	90.000	8.000	208.680	65.000	12.000
BPK	4.600	8.300	1.000	-	-	-
SBK	-	-	17.750	-	-	37.100

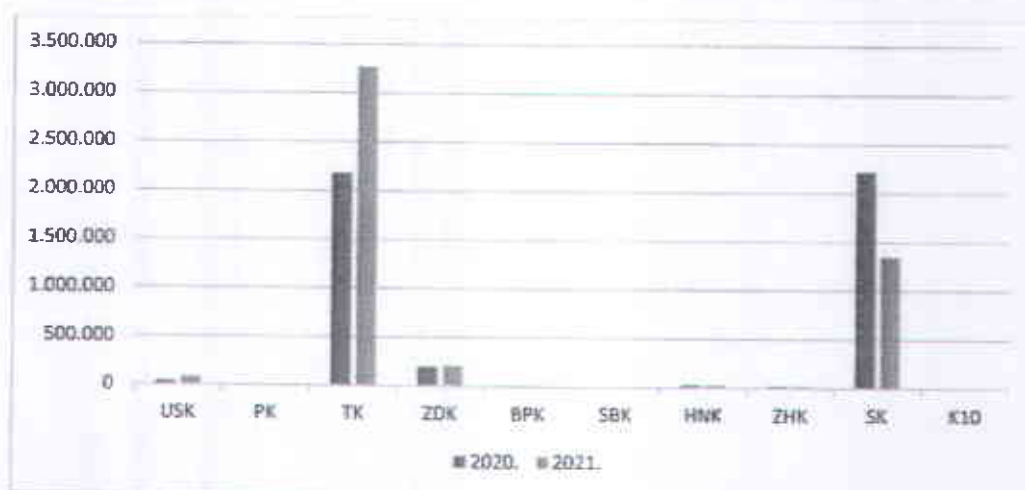
- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

HNK	26.500	39.650	4.600	26.600	49.100	12.100
ZHK	21.150	32.450	21.150	22.180	31.120	19.380
SK	2.222.206	48.300	106.493	1.353.206	98.799	84.650
K10	2.319	2.208	7.210	2.210	2.013	6.178
UKUPNO	4.698.775	361.908	382.603	4.963.606	567.032	386.638

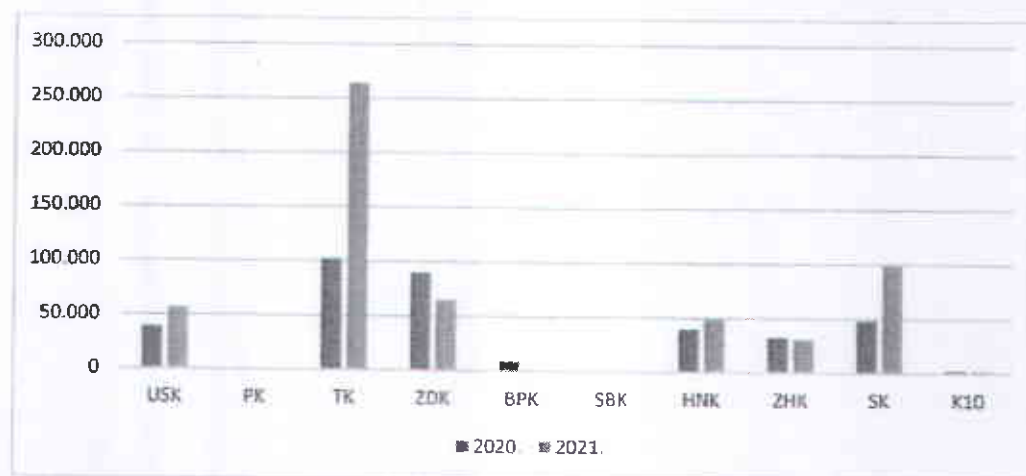
Izvor: Nadležna kantonalna ministarstva

Iz Tabele 26. i Grafikona 34., 35. i 36. vidljivo je da je u 2021. godini u Federaciji BiH došlo do, povećanja broja teških, lakih linija i 18-sedmičnih pilenki.

Grafikon 34. Brojno stanje pilenki teških linija po kantonima u Federaciji BiH

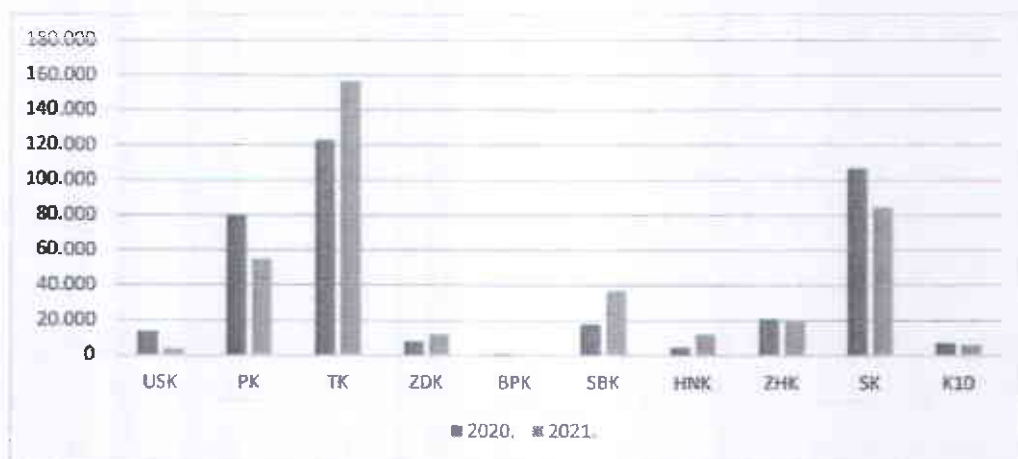

Grafikon 35. Brojno stanje pilenki lakih linija po kantonima u Federaciji BiH

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

Grafikon 36. Brojno stanje 18-sedmičnih pilenki po kantonima u Federaciji BiH

1.7.7 Akvakultura

U 2021. godini, u kojoj je pandemija još uvijek imala snažan utjecaj na primarnu poljoprivrednu proizvodnju i prehrambenu industriju, kao i na sam promet poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, proizvodnja se u oblasti akvakulture značano oporavila i skoro u svim segmentima akvakulture došlo je do povećanja obima proizvodnje.

U proizvodnji konzumne ribe u Federaciji Bosne i Hercegovine došlo je povećanja od 32% u odnosu na 2020. godinu (ukupno 2.640 t). To se posebno odnosi na proizvodnju konzumne kalifornijske pastrmke, čija je proizvodnja uvećana za oko 600 tona (ukupno 2.350 tona) u odnosu na prethodnu godinu. U prošloj godini registrovana je i proizvodnja konzumne potočne zlatovčice od 30 tona, što je za oko 50% više u odnosu na period (2016-2019). U 2020. godini nije bila registrovana proizvodnja ove ribe. Proizvodnja konzumne potočne pastrmke u 2021. godini veća je za 60% u odnosu na prethodnu godinu i iznosi 80 tona.

U proizvodnji mlađi pastrmke za potrebe poribljavanja otvorenih voda u 2021. godini ostvarena je značajno manja proizvodnja u odnosu na prethodni period. Ukupno je proizvedeno oko 3 miliona jedinki mlađa pastrmke, od čega najveći udio (oko 80%) zauzima mlađ potočne pastrmke (oko 2,5 miliona) a manjim dijelom mlađ mekousne pastrmke (300.000), glavatice (300.000) i mladice (300.000).

Proizvodnja morske ribe i drugih akvatičnih organizama, odnosno školjki dagnje i kamenice, u 2021. godini skoro je dostigla proizvodnju iz perioda od prije pandemije (2016-2019). Ukupna proizvodnja u marikulturi u 2021. godini iznosi 195 tona: 180 tona morske ribe (orada i lubin), 10 t dagnje i 5 t kamenice ili ostrige. Proizvodnja konzumne orade i lubina u ovoj je godini dostigla vrijednost od po 90 tona, što je za oko 50% odnosno 30% više u odnosu na 2020. godinu. U ovoj godini došlo je do značajnog povećanja proizvodnje morskih školjki, čija proizvodnja nije bila registrovana u 2020. godini.

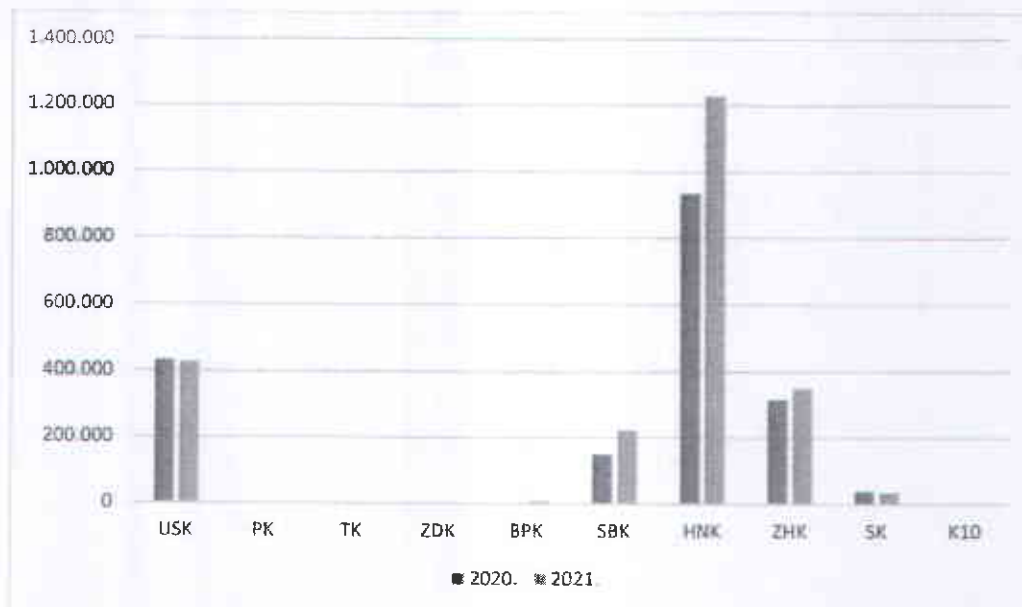
Tabela 27. Proizvodnja u akvakulturi po kantonima u Federaciji BiH u 2020. - 2021. godina

Kantoni	2020.			2021.		
	Slatkovodna a riba (kg)	Morska riba (kg)	Ribogojili šta	Slatkovodna riba (kg)	Morska riba (kg)	Ribogojili šta
USK	431.988	0	2	427.826	0	2
PK	0	0	0	0	0	0
TK	0	0	0	0	0	0
ZDK	0	0	0	0	0	0
BPK	0	0	0	8.000	0	1
SBK	150.106	0	6	224.065	0	7
HNK	936.671,24	130.874,63	10	1.227.908	135.127	11
ZHK	316.775	0	1	350.000	0	1
SK	38.153,5	0	1	35.000	0	1
K10	0	0	0	0	0	0
Ukupno	1.873.693,74	130.874,63	20	2.272.799	135.127	23

Izvor: Nadležna kantonalna ministarstva

Iz Tabele 27. i Grafikona 37. vidljivo je da je u Federaciji BiH došlo do povećanja proizvodnje slatkovodne i morske ribe 2021. godini u odnosu na 2020. godinu. Povećanje proizvodnje slatkovodne ribe zabilježeno je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu gdje je lociran i najveći broj ribnjaka, a također je došlo do povećanja količine proizvedene morske ribe. Povećanje proizvedene količine ribe zabilježeno je i u Srednje bosanskom i Zapadno-hercegovačkom kantonu.

Grafikon 37. Proizvodnja slatkovodne ribe po kantonima u Federaciji BiH

2 ANALIZA STANJA U PREHRAMBENOJ INDUSTRIJI

2.1 Proizvodnja i kapaciteti

Najzastupljenije grane prehrambene industrije u Federaciji BiH su proizvodnja mlijeka i prerađevina od mlijeka, proizvodnja mesa i prerađevina od mesa, prerada žitarica i proizvodnja brašna i mlinsko-pekarskih proizvoda, prerada voća i povrća, proizvodnja vode i osvježavajućih bezalkoholnih pića, te proizvodnja alkoholnih pića (pivo, vino i jaka alkoholna pića). U 2021. godini, kao o ranijih godina, odsjek prehrambene industrije nema poseban program novčanih podrški. U okviru Programa novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2021. godini, za pordške prehrambenoj industriji odobrena su sredstva za Sufinansiranje uvođenja i certifikacije standarda u iznosu od 137.266 KM kao i sredstva za troškove izgradnje ili proširenja, odnosno opremanje građevinskih objekata u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje odnosno prerade poljoprivrednih proizvoda.

Kao pomoć izvono-orjentisanim privrednim društvima, Vlada Federacije je donijela Odluku o dodjeli finansijske pomoći izvozno orjentisanim privrednim društvima, zadrugama, obrtima i drugim pravnim subjektima iz poljoprivredno-prehrambenog sektora u okolnostima pandemije COVID-19 u ukupnom iznosu od 8.199.933KM.

Tabela 28. Indeksi proizvodnje prehrambenih proizvoda, pića i duhanskih proizvoda.

Oblasti industrijske proizvodnje	XII 2021. 8 2020.	XII 2021. XII 2020.	I-XII 2021. I-XII 2020.
1. Proizvodnja prehrambenih proizvoda	117,0	103,6	108,1
2. Proizvodnja pića	98,8	111,7	100,2
3. Proizvodnja duhanskih proizvoda	101,3	107,2	90,7

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Iz Tabele 28. vidljivo je da je ukupna proizvodnja prehrambenih proizvoda u 2021. godini veća za 8% u odnosu na 2020. godinu, proizvodnja pića je ostala na istom nivou a proizvodnja duhanskih proizvoda manja za 10%.

Tabela 29. Proizvodnja prehrambenih proizvoda, pića i cigareta u 2021. godini

Proizvodi	Jed. mjere	2020.	2021.	Indeks 2021./2020.
Svježe, zamrznuto meso i kobasice	tona	67,477	83,152	1,23
Riba i proizvodi od ribe	tona	2,290	2,047	0,89
Mlijeko i mliječni proizvodi	tona	166,543	161,923	0,97
Brašno i proizvodi od brašna	tona	260,282	249,686	0,96
Tjestenina	tona	3,228	3,449	1,07
Čokolada i konditorski proizvodi	tona	1,076	808	0,75
Kafa, čaj, začini, supe	tona	8,479	7,529	0,89
Proizvodi od voća i povrća	tona	3,590	2,997	0,83
Alkoholna pića, vino, pivo	tona	42,551	40,855	0,96

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

Vode i osvježavajuća pića	tona	276,306	292,722	1,06
Cigarete za pušenje (miliona kom.)	mil. kom	386	488	1,26

*Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

U Tabeli 25. prikazana je proizvodnja (količinski) pojedinih grupa proizvoda iz oblasti prehrambene industrije i duhanske industrije u 2020. i 2021. godini. U 2021. godini ukupna proizvodnja proizvoda od goveđeg, svinjskog i pilećeg mesa, kože i mesnih prerađevina u odnosu na 2020. godinu je povećana za 23% (index 1.23), dok je prerada ribe smanjena za 11%. Proizvodnja mlijeka i mliječnih proizvoda je smanjena za 3% u odnosu na 2020. godinu. Proizvodnja konzumnog mlijeka je smanjena dok je proizvodnja pavlake, maslaca, namaza, sira i surutke povećana. Također, proizvodnja pšeničnog brašna je smanjena za 4% kao i ukupna proizvodnja proizvoda na bazi brašna. Proizvodnja čokolade je ostala ista u odnosu na 2020. godinu dok je proizvodnja namaza smanjena za 28%. Proizvodnja prehrambenih proizvoda biljnog porijekla (proizvodi voća i povrća) su smanjeni za 17%. Povećanje proizvodnje najviše je zabilježeno kod kiselog kupusa i čipsa od krompira. U 2021. godini smanjena je ukupna proizvodnja alkoholnih pića, vina i piva za 4%, proizvodnja vina je ostala ista kao i u 2020. godini dok je proizvodnja piva i bezalkoholnog piva smanjena za 5%. Statistički podaci o proizvodnji vina ne prikazuju stvarno stanje iz razloga što se odnose na samo nekoliko većih proizvođača vina, što prema podacima ovog Ministarstva čini oko jedne trećine ukupne proizvodnje vina. Pored toga, u statističkim podacima nema podataka o proizvodnji crnih vina koja čine nešto manje oko 40% ukupne proizvodnje vina. Proizvodnja cigareta je povećana za 26% u odnosu na 2020. godinu. Smanjena je proizvodnja duhana za pušenje za 17%.

Tabela 30. Proizvodnja, kapaciteti i njihova iskorištenost za pojedine grane prehrambene i duhanske industrije u 2021. godini

Grana prehrambene industrije	Jed. mjere	Proizvodnja u 2021.	Kapacitet (godišnji)	Iskorištenost kapaciteta (%)
Mlinska industrija	t	161.507	302,150	53,45
Prerada mlijeka	000 lit	192.869	400,000	48,21
Prerada mesa	t	85.200	169,000	50,41
Prerada voća i povrća	t	2.997	15,000	19,98
Sokovi od voća i povrća	000 lit	39.951	136,510	29,26
Proizvodnja keksa i vafla	t	12.881	22,400	57,50
Proizvodnja vode	000 lit	110.620	470.500	23,51
Proizvodnja bezalkoholnih pića	000 lit	182.101	366.600	49,67
Proizvodnja piva	000 lit	36.731	150,000	24,48
Proizvodnja vina	000 lit	4.062	26,400	15,38
Proizvodnja cigareta	t	488	7,000	6,98

Podaci o proizvodnji u 2021. godini – Izvor: Federalni zavod za statistiku

Podaci o kapacitetima – Izvor: FMPVŠ - Odsjek za prehrambenu industriju

Kao i godinama unazad, kapaciteti privrednih društava koja se bave proizvodnjom prehrambenih proizvoda i duhanskih proizvoda u Federaciji BiH su nedovoljno iskorišteni.

U 2021. godini povećala se iskorištenost kapaciteta u odnosu na 2020. godinu u slijedećim granama prehrambene industrije: preradi mlijeka za 0,38%, preradi mesa 9,13%, proizvodnji voćnih sokova za 2,42%, keksa i vafla za 3,48%, punionicama vode za 3,38%, proizvodnji vina za 0,69% i cigareta za 1,46%.

Smanjena iskorištenost kapaciteta u odnosu na 2020. godinu zabilježena je u mlinskoj industriji za 16,54%, kod prerade voća i povrća za 3,95%, proizvodnje piva za 1,25%.

2.2 Pokrivenost uvoza izvozom

Tabela 31. Proizvodnja, izvoz, uvoz i pokrivenost uvoza izvozom pojedinih prehrambenih proizvoda u Federaciji BiH u 2021. godini

Proizvod	Proizvodnja (kg/lit)	Izvoz (KM)	Uvoz (KM)	Pokrivenost uvoza izvozom %
Mlijeko i vrhnje	130.141.761	50,750,436	30,641,000	165,63
Sir	4.835.027	10,324,100	83,351,638	12,39
Maslac	218.269	3,397,430	15,909,663	21,35
Brašno (pšenično)	161.465.435	6,523,043	11,171,110	58,39
Čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao	808.920	4,070,257	114,367,307	3,56
Tjestenina	3.449.258	954,454	17,476,269	5,46
Pivo	36.730.861	835,035	114,908,403	0,73
Vino	4.062.260	5,352,512	15,681,514	34,13
Prirodne mineralne i izvorske vode	88.514.368	4,927,745	16,084,181	30,64
Bezalkoholna pića	182.101.848	33,206,292	12,784,588	259,74
Meso - govedina	18.941.976	11,852,071	151,197,630	7,84
Meso - svinjetina	1.804.976	0	2,218,180	0,00
Meso – ovčetina, kozetina	769.624	11,113	189,239	5,87
Meso - peradi	15.236.126	11,615,370	21,838,661	53,19
Sokovi od voća i povrća	39.951.141	530,360	12,249,735	4,33
Džem, marmelada	804.266	1,935,133	4,173,939	46,36
Cigarete (mil. kom)	488	5,940,978	64,268,159	9,24

*Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku i Uprava za indirektno oporezivanje BiH

Iz Tabele 31. se može vidjeti da je pokrivenost uvoza izvozom mlijeka i pavlake na zavidnom nivou i iznosi 165,63% (u 2020. godini 165,93%). U 2021. godini proizvodnja brašna je smanjena (u 2020. iznosila je 168,057,278 kg), smanjen je i izvoz za skoro 2 mil. KM a uvoz je ostao na istom nivou kao i prethodne godine.

Najmanja pokrivenost uvoza izvozom, ispod 10%, zabilježena je kod čokolade, tjestenine, piva, voćnih sokova i cigareta. U 2021. godini nije bilo izvoza svinjskog mesa, a izuzetno je velik i uvoz piva, gdje je pokrivenost uvoza izvozom 0,87%, iako imamo neiskorištene vlastite kapacitete za proizvodnju ovih proizvoda.

Za proizvodnju vode i osvježavajućih bezalkoholnih pića imamo velike prirodne resurse i prerađivačke kapacitete. Zbog velikog uvoza vode, pokrivenost uvoza izvozom za vodu iznosi 30,64 %, dok je kod proizvodnje bezalkoholnih pića iznosi 259,74 %.

Izvoz poljoprivredno-prehrambenih (TG 1-24 CT BiH) i ostalih proizvoda (TG 1-97 CT BiH) iz Federacije BiH i Bosne i Hercegovine – Index 2021/2020

Tabela 32. Ukupan izvoz i izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

Tabela izvoza	Federacija BiH		Bosna i Hercegovina		Indeks 2021/2020	
	Vrijednost u KM za 2020.g.	Vrijednost u KM za 2021.g.	Vrijednost u KM za 2020.g.	Vrijednost u KM za 2021.g.	FBiH	BiH
TG 1-97 CT BiH	6.980.931.912	9.681.328.854	10.825.454.757	14.619.801.636	1.38	1.35
TG 1-24 CT BiH	441.735.939	492.915.415	907.713.456	961.581.408	1.11	1.05

Izvor podataka: Uprava za indirektno oporezivanje

Uvoz poljoprivredno-prehrambenih (TG 1-24 CT BiH) i ostalih proizvoda (TG 1-97 CT BiH) u Federaciju BiH i Bosnu i Hercegovinu- Index 2021/2020

Tabela 33. Ukupan uvoz i uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

Tabela uvoza	Federacija BiH		Bosna i Hercegovina		Indeks 2021/2020	
	Vrijednost u KM za 2020.g.	Vrijednost u KM za 2021.g.	Vrijednost u KM za 2020.g.	Vrijednost u KM za 2021.g.	FBiH	BiH
TG 1-97 CT BiH	11.825.244.576	15.269.573.668	17.212.576.769	21.940.490.105	1.29	1.27
TG 1-24 CT BiH	1.952.398.223	2.228.733.026	3.078.409.357	3.445.667.956	1.14	1.11

Izvor podataka: Uprava za indirektno oporezivanje

Iz tabela 32. i 33. je vidljivo da je izvoz kako poljoprivredno-prehrambenih tako i svih proizvoda, iz Federacije Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine veći u 2021. u odnosu na 2020. godinu.

Također, kako u Federaciji Bosne i Hercegovine, tako i u Bosni i Hercegovini, uvoz poljoprivredno-prehrambenih i ostalih proizvoda u 2021. godini u odnosu na 2020. je smanjen.

2.3 Kretanje cijena pojedinih prehrambenih proizvoda

Tabela 34. Indeks cijena prehrambenih i duhanskih proizvoda

Oblasti industrijske proizvodnje	XII 2021. XI 2021.	XII 2021. XII 2020.	6 2021. 6 2020.
1. Proizvodnja prehrambenih proizvoda	101,3	106,7	102,7
2. Proizvodnja pića	99,3	99,6	99,0
3. Proizvodnja duhanskih proizvoda	100,0	105,8	103,9

6-godišnji prosjek, izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Tabela 35. Stope promjene cijena pojedinih prehrambenih proizvoda (decembar 2021./decembar 2020. godine)

Prehrambeni proizvodi	Decembar 2021. Decembar 2020.	Prehrambeni proizvodi	Decembar 2021. Decembar 2020.
Hrana i bezalkoholna pića	10,1	Sirevi	10,3
Hrana	10,4	Jaja	4,8
Kruh i žitarice	10,5	Ulje	26,0
Riža	2,5	Maslac	10,7
Tjestenina	7,4	Voće	6,0
Brašno i ostali proizvodi od žitarica	13,1	Povrće	17,1
Meso	11,4	Šećer	26,5
Juneće i teleće meso	14,3	Bezalkoholna pića	8,3
Svinjsko meso	-3,4	Kava	15,1
Janjeće meso	11,3	Čaj	5,5
Pileće meso	18,7	Mineralna voda	0,2
Riba	4,4	Gazirana pića	2,1
Svježe mlijeko	3,2	Voćni sokovi	2,3
Jogurt	5,2		

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Iz Tabele 35. je uočljivo da je zabilježen pad cijena u decembru 2021. godini u odnosu na decembar 2020. godine samo kod svinjskog mesa.

2.4 Zaposlenost i nezaposlenost

Tabela 36. Prosječan broj zaposlenih u 2020., XII mjesecu 2020. i XI i XII mjesecu 2021. godine

Oblasti industrijske proizvodnje	0-2020.	XII 2020.	XI 2021.	XII 2021.
Ukupan broj zaposlenih u FBiH	520.162	519.889	534.119	533.260
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	13.719	13.624	13.939	13.920
Proizvodnja pića	1.450	1.413	1.361	1.349
Proizvodnja duhanskih proizvoda	162	157	143	142

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Broj zaposlenih u XII mjesecu 2021. godine iznosio je 533.260 i ako ga uporedimo sa zaposlenim u XII mjesecu 2020. godine, vidjet ćemo da se zaposlenost povećala za 2,6%.

U XII mjesecu 2021. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine na evidencijama službi za zapošljavanje bilo je 299.717 nezaposlenih osoba (žena 175.866), što predstavlja smanjenje nezaposlenih za 23.527 osoba ili 9% u odnosu na XII 2020. godine.

Kvalifikacijska struktura evidentiranih nezaposlenih u XII mjesecu 2021. godine bila je: VSS 23.361 ili 7,8%, VŠS 5.779 ili 1,9%, SSS 83.267 ili 27,8 %, VKV 823 ili 0,3%, KV 94.347 ili 31,5 %, NKV 87.311 ili 29,1%, PKV 4.470 ili 1,5% i NSS 359 ili 0,1%.

Učešće stručnih osoba u ukupnom broju registriranih nezaposlenih je 207.577 ili 69,3%, a nestručnih 92.140 ili 30,7%.

2.5 Plaće

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom u XII mjesecu 2021. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosila je 1.046 KM što je 5% više nego u istom mjesecu 2020. godine.

Prosječna mjesečna isplaćena bruto plaća po zaposlenom za XII mjesec 2021. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosila je 1.616 KM.

Tabela 37. Visina prosječnih plaća

Prosječan iznos plaće u FBiH po djelatnostima	Neto plaće (KM)			Bruto plaća (KM)		
	9-2020.	XII 2020.	XII 2021.	9-2020.	XII 2020.	XII 2021.
Federacija Bosne i Hercegovine	956	993	1.046	1.472	1.532	1.616
Poljoprivreda, šumarstvo, ribolov	912	968	963	1.389	1.481	1.486
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	623	637	673	931	953	1.020
Proizvodnja pića	982	1.051	1.108	1.518	1.618	1.704
Proizvodnja duhanskih proizvoda	939	944	1.074	1.441	1.451	1.557

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

3 MJERE NOVČANIH PODRŠKI PO MODELU POTICAJA PROIZVODNJI

U skladu sa Zakonom o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju Vlada Federacije BiH na prijedlog Ministarstva donosi Odluku o usvajanju Programa novčanih podrški. Transfer za poljoprivredu realizovan je na osnovu Odluke o usvajanju Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava "Subvencija privatnim poduzećima i poduzetnicima - Poticaj za poljoprivredu" utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva („Službene novine Federacije BiH“, br. 23/21, 61/21 i 105/21).

Ukupna vrijednost programa je iznosila **87.000.000,00 KM**, od čega je realizirano **86.214.299,69 KM** odnosno **99,10%**.

Programom su planirane novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji i to:

- novčane podrške u biljnoj proizvodnji u iznosu od 11.207.224,45 KM i
- novčane podrške u animalnoj proizvodnji u iznosu od 59.095.539,00 KM, s tim da su realizovane, odnosno odobrene novčane podrške u biljnoj proizvodnji u iznosu od 11.205.045,55KM, a u animalnoj proizvodnji u iznosu od 59.049.362,36 KM.

S tim u vezi u 2021. godini su propisane mjere poticaja proizvodnji kako slijedi:

3.1 Novčane podrške u biljnoj proizvodnji

Tabela 38. Odobreni poticaji biljnoj proizvodnji u 2021. godini po vrstama poticaja

A/1		BILJNA PROIZVODNJA	Planirano prema Programu	Odobreno u KM
A/1-1	Br.	Proizvodnja ratarskih, povrtlarskih kultura, voćarskih kultura, grožđa i maslina		
	1.	Proizvodnja krušnih žita (pšenica i raž)	3.199.782,85	3.199.782,85
	2.	Proizvodnja stočnog žita (ječam, zob i tritikale, kukuruz)	903.789,03	903.789,03
	3.	Proizvodnja krmnog bilja (silažni kukuruz, stočni grašak i grahorice)	2.112.492,15	2.112.052,15
	4.	Proizvodnja uljarica (uljana repica, suncokret i soja)	1.587.187,27	1.587.187,27
	5.	Proizvodnja heljde	462,00	462,00
	6.	Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja	178.142,15	178.142,15
	7.	Proizvodnja povrća	753.465,80	753.465,80
	8.	Proizvodnja grožđa i maslina	1.165.653,19	1.165.653,19
	9.	Proizvodnja voća	570.090,56	570.090,56
	10.	Proizvodnja duhana u listu -Virdžinija, Berlejš i Hercegovački ravnjak	7.977,60	7.977,60

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

A/1-2		Proizvodnja sjemena		
	11.	Proizvodnja sjemena starih žitarica (naturalno)	292.795,30	254.700,00
	11.a	Proizvodnja sjemena starih žitarica (deklarirano)		38.095,30
	12.	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta (naturalno)	55.893,46	51.000,00
	12.a	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta (deklarirano)		4.893,46
	13.	Proizvodnja sjemena krumpira (osnovno sjeme)		
	14.	Proizvodnja sjemena krumpira (sjeme I sorte reprodukcije)	3.655,00	3.655,00
A/1-3		Proizvodnja sadnog materijala		
	15.	krošnjastog voća	79.433,55	79.433,55
	16.	jagodičastog voća (borovnica i brusnica)		
	16a	malina i kupina	89.163,60	89.163,60
	16b	jagoda (frigo sadnice)		
	17.	Deklarirane sadnice vinove loze	23.960,70	23.960,70
A/1-4		Proizvodnja deklariranih presadnica povrća (kontejnerskih)		
	18.	presadnice povrća (salata, tikvica, špinat, celer, blitva, kukuruz šećerac i kornišon)		
	18.a	presadnice povrća (rajčica, paprika, krastavac, patlidžan, kupusi, dinja, lubenica)	64.359,12	64.359,12
	18.b	kalemljene presadnice povrća		
		Ukupno A/1-1, A1-2, A1-3, A1-4 (PROIZVODNJA 2021)		11.087.863,33
A/1-5		Nerealizirane pordške		
	18.	Nerealizirani zahtjevi klijenata iz prethodnih godina po modelu poticaja proizvodnji za biljnu proizvodnju, kojima zbog vršenja dodatne kontrole i nadzora nije isplaćena novčana pordška po Programu novčanih pordška	118.921,12	117.182,22
		UKUPNO A/1	11.207.224,45	11.205.045,55

3.2 Novčane podrške u animalnoj proizvodnji

Tabela 39. Odobreni poticaji u animalnoj proizvodnji u 2021. godini po mjerama

A/2		ANIMALNA PROIZVODNJA	Planirano prema Programu (KM)	Odobreno (KM)
A/2-1	Br.	Govedarska proizvodnja		
	1.	Proizvodnja svježeg kravljeg mlijeka	38.798.065,47	38.790.912,80
	2.	Proizvodnja goveđeg mesa - tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja	2.771.797,97	2.771.797,97
	2a.	Proizvodnja goveđeg mesa - tov junadi od teladi iz uvoza	200.880,00	200.880,00
	3.	Uzgoj rasplodne stoke - rasplodnih junica	2.168.880,00	2.168.880,00
	4.	Uzgoj goveda u sustavu krava - tele	3.471.267,00	3.471.267,00
A/2-2		Ovčarska i kozarska proizvodnja	0,00	
	5.	Proizvodnja ovčjeg mlijeka	143.078,35	143.078,35
	6.	Proizvodnja kozjeg mlijeka	304.419,97	304.419,97
	7.	Uzgoj rasplodne stoke (ovce)	4.326.092,58	4.325.592,58
	8.	Uzgoj rasplodne stoke (koze)	161.296,50	161.296,50
A/2-3		Svinjogojska proizvodnja	0,00	
	9.	Proizvodnja svinjskog mesa - tov svinja	1.731.912,00	1.731.912,00
	10.	Uzgoj rasplodne stoke - krmača	75.960,00	75.960,00
A/2-4		Peradarska proizvodnja	0,00	
	11.	Uzgoj 18-tjednih pilenki	51.609,00	51.609,00
	12.	Uzgoj matičnog jata - pilenki teške roditeljske linije	233.611,80	233.611,80
	13.	Uzgoj matičnog jata - pilenki lake roditeljske linije	0,00	0,00
A/2-5		Pčelarska proizvodnja	0,00	
	14.	Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	828.861,00	828.861,00
A/2-6		Ribarska proizvodnja	0,00	
	15.	Proizvodnja/uzgoj slatkovodne ribe	2.277.008,83	2.277.008,83
	16.	Proizvodnja/uzgoj morske ribe	150.526,58	150.526,58
A/2-7		Izvorne zaštićene pasmine životinja	0,00	

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2021. GODINU -

	17.	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u čistoj krvi		30.400,00
	17a	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u tipu		110.950,00
	18.	pas tornjak	141.925,00	575,00
		Ukupno A/2-1, A/2-2, A/2-3, A/2-4, A/2-5, A/2-6, A/2-7 (PROIZVODNJA 2021)		57.829.539,38
A/2-8	19.	Nerealizirani zahtjevi klijenata iz prethodnih godina po modelu poticaja proizvodnji za animalnu proizvodnju, kojima zbog vršenja dodatne kontrole i nadzora nije isplaćena novčana pordška po Programu novčanih pordška	1.258.346,98	1.219.822,98
		UKUPNO A/2	59.095.539,03	59.049.362,36

4 RURALNI RAZVOJ

U 2021. godini u skladu sa Programom u okviru modela Ruralnog razvoja planirani su nerealizovani i osnovani zahtjevi klijenata iz prethodnog perioda po modelu ruralnog razvoja iz 2012.godine i investicije u okviru kreditne linije za finansiranje poljoprivredne proizvodnje uz grant sredstva FMPVŠ-a kod Razvojne banke FBiH, kao i niz novih mjera u odnosu na predhodnu godinu. Naime, u okviru mjera Ruralnog razvoja u 2021. godini propisane su slijedeće mjere:

4.1 Mjere za povećanje konkurentnosti

4.1.1 Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije preko Federalnog ministarstva

- a) Podrška investicijama u poljoprivredne mašine i priključne uređaje za biljnu i stočarsku proizvodnju
- b) Podrška investicijama u opremu za biljnu i stočarsku proizvodnju
- c) Sufinansiranje nabavke visoko kvalitetne rasplodne stoke
- d) Podrška investicijama u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje ili njihove prerade
- e) Podrška za ulaganja u legalizaciju građevinskih objekata i ispunjavanje okolišnih standarda
- f) Podrška investicijama u podizanje višegodišnjih nasada

4.1.2 Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije u saradnji s Razvojnomo bankom

Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije koja se realizuje u saradnji sa Razvojnomo bankom Federacije BiH u okviru mjera iz člana 15. Programa.

4.1.3 Nerealizovani zahtjevi klijenata iz modela ruralnog razvoja za 2012. godinu

Nerealizovani a osnovani zahtjevi klijenata iz prethodnog perioda po modelu ruralnog razvoja iz 2012. godine 1.300.000,00

4.2 Mjere za zaštitu ruralnog okoliša

4.2.1 Organska proizvodnja

Podrška certifikaciji organske proizvodnje.

Tabela 40. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja u 2021. godini

Oznaka mjere	Vrsta poticaja	Planirano prema Programu	Odobreno (KM)
D/1-1	Nerealizirani i utemeljeni zahtjevi klijenata iz prethodnog razdoblja po modelu ruralnog razvoja iz 2012.godine	1.300.000,00	689.765,73
D/1-2	Investicije u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije koja se realizira u suradnji sa Razvojnog bankom FBiH u okviru mjera iz članka 15. Programa	2.000.000,00	2.000.000,00
D/1-3	Pordška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije preko Federalnog ministarstva - UKUPNO	10.898.423,60	10.880.757,60
	a) Investicije u poljoprivrednu mehanizaciju i priključne uređaje za biljnu i stočarsku proizvodnju		2.578.652,66
	b) Investicije u opremu za biljnu i stočarsku proizvodnju		515.135,55
	c) Sufinansiranje nabave visoko kvalitetne rasplodne stoke		580.861,77
	d) Investicije u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje ili njihove prerade		6.811.422,04
	e) Pordška za legalizaciju građevinskih objekata i ispunjavanje okolišnih standarda		0,00
	f) Investicije u podizanje višegodišnjih nasada		394.685,58
D/2-1	Certifikacija organske proizvodnje	65.000,00	52.526,82
	UKUPNO D	14.263.423,60	13.623.050,15

5 OSTALE VRSTE NOVČANIH PODRŠKI

U okviru Programa novčanih podrški u 2021. godini planirane su slijedeće ostale vrste podrški kako slijedi u tabeli:

Tabela 41. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta podrške u Federaciji BiH u 2021. godini

E		Ostale vrste podrški	Planirano prema programu	Odobreno u KM
E/1-1	a)	Sufinansiranje premije osiguranja od mogućih šteta u poljoprivrednoj proizvodnji	140.672,74	140.672,74
E/1-2	a)	Sufinansiranje organiziranja stručnih skupova, kongresa, simpozija, seminara i sajmovi	16.196,01	16.078,51
	b)	Sufinansiranje izlaganja na poljoprivrednim sajmovima	1.129,05	1.129,05
E/1-3	a)	Sufinansiranje troškova po osnovu penzijskog i zdravstvenog osiguranja za nove poljoprivredne obrte		
	b)	Sufinansiranje opremanja laboratorija i veterinarskih organizacija	97.176,66	96.040,91
E/1-4	a)	Sufinansiranje nabave uredske opreme, namještaja i troškova poljoprivrednih udruženja	11.097,77	11.097,77
	b)	Sufinansiranje aktivnosti poljoprivrednih zadruga i privrednih društava za povezivanje ponude OPG i obrta sa područja FBiH	1.570.000,00	1.568.984,34
E/1-5	a)	Sufinansiranje uvođenja i certifikacija standarda u poljoprivredi i prehrambenoj industriji	137.266,73	137.218,93
E/1-6	a)	Podrška različitim programima pokretanja proizvodnje, poticanja jesenje sjetve i slične mjere koje nisu obuhvaćene ostalim modelima, te mjere zemljišne politike (zahtjevi jesenske sjetve 2020.godine)	160.274,06	138.172,52
		UKUPNO E	2.133.813,02	2.109.394,77

6 PREGLED UKUPNO ODOBRENIH NOVČANIH PODRŠKI

Tabela 42. Struktura odobrenih novčanih podrški u 2021.g.

Odobrene podrške za 2021.g.	Iznos	Učešće %
Biljna proizvodnja	11.205.045,55	13,00%
Animalna proizvodnja	59.049.362,36	68,49%
Ruralni razvoj	13.623.050,15	15,80%
Ostale novčane podrške	2.109.394,77	2,45%
Ponovljeni postupci po žalbama i sudskim presudama	227.446,86	0,26%
UKUPNO	86.214.299,69	100,00%

Grafikon 38. Pregled strukture odobrenih novčanih podrški u 2021.g.

7 REGISTAR POLJOPRIVREDNIH GAZDINSTAVA I REGISTAR KLIJENATA

Registracija poljoprivrednih gazdinstava i klijenata, te ažuriranje podataka za poljoprivredna gazdinstva provodi se u 79 općina u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Ukupan broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava (PG) u 2021. godini je bio 84.895. Od toga je 81.020 porodičnih poljoprivrednih gazdinstava, 3.875 pravnih subjekata i obrta (PS).

Registrovanih članova/članica porodičnih poljoprivrednih gazdinstava je 153.781, a zaposlenih/ica u pravnim subjektima i obrtima je 22.774.

Ukupna površina registrovanih poljoprivrednih gospodarstava je 121.757,94 ha.

Tabela 43. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2021. godini

Kanton	Ukupan broj gazd.	Ukupna površina gazd. [ha]	Broj PPG	Broj PG-pravnih subjekata	Broj članova PPG	Broj zaposlenih u pravnim subjektima i obrtima
Bosansko-podrinjski kanton	1.590	1.910,11	1.481	109	2.941	142
Hercegovačko-neretvanski kanton	6.339	11.052,65	6.094	245	11.563	2.428
Kanton 10	3.442	16.933,04	3.165	277	6.612	636
Kanton Sarajevo	5.121	4.820,62	4.680	441	8.446	3.228
Posavski kanton	2.631	11.581,36	2.507	124	3.958	467
Srednjobosanski kanton	14.237	11.785,82	13.760	477	27.681	4.416
Tuzlanski kanton	18.630	20.653,25	18.050	580	30.564	6.167
Unsko-Sanski kanton	12.449	24.969,99	11.890	559	26.662	1.072
Zapadno-hercegovački kanton	3.091	3.484,56	2.863	228	5.961	1.077
Zeničko-dobojski kanton	17.365	14.566,54	16.530	835	29.393	3.141
FBiH	84.895	121.757,94	81.020	3.875	153.781	22.774

Zeleni izvještaj sadrži informacije razvrstane po spolu sa izričitim osvrtom na rezultate u realizaciji mjera po svim modelima, a posebno mjera strukturne politike za unapređenje spolne i dobne strukture poljoprivrednika, kako slijedi:

Tabela 44. Pregled zahtjeva klijenata/ica koji su ostvarili poticaj u 2020. godini

Vrsta org. oblika i spol klijenta/ice		Strukturne mjere		Podrška proizvodnji		Presude/žalbe		Ukupno isplaćeno	
Organizacioni oblik	Spol (m,ž)	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]
Pravna lica i obrti	m	523	12.261.145,49	5.371	37.229.803,76	23	76.912,34	5.902	49.697.544,76
	ž	89	1.563.397,54	874	5.144.484,32	1	840,00	964	6.708.721,86
PPG	m	367	1.068.836,39	15.210	16.944.552,11	8	206.595,51	15.600	18.090.300,84
	ž	70	163.402,04	5.567	5.782.587,33	3	3.450,02	5.640	5.949.439,39
UKUPNO		1.049	15.056.781,46	27.022	65.101.427,52	35	287.797,87	28.106	80.446.006,85

Tabela 45. Pregled zahtjeva klijenata/ica koji su ostvarili poticaj u 2021. godini

Vrsta org. oblika i spol klijenta/ice		Strukturne mjere		Podrška proizvodnji		Presude i žalbe		UKUPNO	
Organizacioni oblik	Spol (m,ž)	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]
Pravna lica i obrti	m	651	9.751.275,39	5.744	40.514.018,60	30	170.692,18	6.425	50.435.984,17
	ž	159	2.995.894,38	997	5.608.259,19	2	1.972,98	1158	8.606.126,15
PPG	m	585	1.273.061,32	15.428	17.045.550,66	31	46.535,00	16.044	18.365.152,98
	ž	83	182.644,31	5.566	5.721.060,24	7	8.247,10	5.656	5.911.951,65
UKUPNO		1.478	14.202.875,40	27.735	68.888.892,69	70	227.445,86	29.283	83.319.214,95

Bosna i Hercegovina
BRČKO DISTRIKT
BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA BRČKO DISTRIKTA BiH
Odjel za poljoprivredu, šumarstvo i
vodoprivredu - vodno gospodarstvo

Босна и Херцеговина
БРЧКО ДИСТРИКТ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ВЛАДА БРЧКО ДИСТРИКТА БиХ
Одјељење за пољопривреду,
шумарство и водопривреду

Bulevar mira 1, 76100 Brčko distrikt BiH, telefon: 049/490-170, 490-171, faks: 049/320-140
Булевар мира 1, 76100 Брчко-дистрикт БиХ, телефон: 049/490-170, 490-171, факс: 049/320-140

Broj predmeta: 23-000102/22
Broj akta: 09-1402MN-003/22
Datum, 13.5.2022. godine
Mjesto, Brčko

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE
I EKONOMSKIH ODNOSA
SARAJEVO

PRIMLJENO:	20-05-2022
01	
02	
03	12
	28-264-6/22

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE I EKONOMSKIH ODNOSA
Sektor za poljoprivredu, prehranu, šumarstvo i ruralni razvoj
Sarajevo, Musala 9

PREDMET: Godišnji izvještaj iz oblasti poljoprivrede, prehrane i ruralnog razvoja za 2021. godinu, dostava podataka

Poštovani,

Na osnovu vašeg Dopisa broj: 12-1-28-264/22 od 26. 01. 2022. godine, dostavljamo vam podatke za *Godišnji izvještaj iz oblasti poljoprivrede, prehrane i ruralnog razvoja za 2021. godinu* kako slijedi:

1. Strukturalni pokazatelji i značaj poljoprivrede u ekonomiji Brčko distrikta BiH

1.1. Udio poljoprivrede u BDP i BDV (vrijednosno i procenat):

- Bruto domaći proizvod (BDP) u 2021. godini iznosi 992.186.800,00 KM
- Bruto dodana vrijednost (BDV) u 2021. godini iznosi 769.491.800,00 KM
- Udio poljoprivrede u BDP-u inosi 79.374.944,00 KM odnosno 8%
- Udio poljoprivrede u BDV-u iznosi 78.488.163,60 KM odnosno 10,20%

1.2. Broj zaposlenih u poljoprivrednom sektoru:

- Ukupno je zaposleno 1.855 preduzenika, a u pravnim licima 2.223 zaposlenih što ukupno iznosi 4.078 zaposlenih.
- U Registar poljoprivrednih domaćinstava ukupno su upisana 4.081 nosioca poljoprivrednih gazdinstava. U 2021. upisano je 154 nosioca poljoprivrednih domaćinstava.

1.3. Površine poljoprivrednog zemljišta (zasijano i neobrađeno) i koliko je zemljišta zasijano žitaricama, industrijskim i krmnim biljem, povrćem za 2020/2021. godinu:

- Zasijano je:
 - žitarica – 14.312 ha,
 - industrijskog bilja – 2.830 ha,
 - stočnog krmnog bilja – 1020 ha,

- povrtnog bilja – 560 ha,
- međuusjevi i podusjevi – 53 ha,
- ostalo na oranicama i vrtovima – 11.315 ha, (od toga neobrađene oranice vrtovi – 5.117 ha.

2. Biljna proizvodnja (vrste, površine / količine i ostvareni prinosi) u 2020/2021 godini

2.1. Pšenica, kukuruz i ostale žitarice u 2021. godini

Vrsta usjeva	Požnjevena površina (ha)	Ukupno	
		Prinos (t)	
		Po1 ha	Ukupno
Rani usjevi	5.420,00	4,43	24.031,00
Pšenica	3.753,00	4,50	16.883,00
Ječam	700,00	5,90	4.130,00
Zob	585,00	3,00	1.755,00
Jagode	70,00	6,50	455,00
Maline	22,00	3,50	77,00
Uljana repica	290,00	2,52	731,00
Kasni usjevi			
- Žita	9.121,00	6,60	60.239,00
Kukuruz ukupno	8.091,00	7,00	56.634,00
Proso	-	-	-
Ostala žita	1.030,00	3,50	3.605,00

2.2. Industrijsko bilje

Vrsta usjeva	Požnjevena površina (ha)	Ukupno	
		Prinos (t)	
		Po1 ha	Ukupno
- Industrijsko bilje	1.079,00	3,34	3.608,00
Suncokret sjeme	90,00	4,10	369,00
Soja zrno	984,00	3,28	3.228,00
Duhan	5,00	2,20	11,00
Ljekovito i aromatič. bilje	-	-	-

2.3. Krmno bilje

Vrsta usjeva	Požnjevena površina (ha)	Ukupno	
		Prinos (t)	
		Po1 ha	Ukupno
- Stočno krmno bilje	825,00		3.759,00
Djetelina	250,00	2,90	725,00
Lucerka	190,00	2,90	551,00
Kukuruz na kr. zel. masa	150,00	9,50	1.425,00
Mješavina travi i mahun.	110,00	4,50	495,00
Mješavina žita i mahun.	15,00	4,50	68,00

Travno djetelinske smjese	-	-	-
Ostalo krmno bilje	110,00	4,50	495,00
- Livade i pašnjaci	3.320,00	0,59	1.988,00
Livade, sijeno	310,00	0,90	279,00
Pašnjaci, sijeno	510,00	0,90	459,00
Sijeno sa usjeva, voć. i sl.	2.500,00	0,50	1.250,00

2.4. Povrće

Vrsta usjeva	Ukupno		
	Požnjevena površina (ha)	Prinos (t)	
		Po 1 ha	Ukupno
- Povrtno bilje	523,00		4.141,00
Krompir	260,00	12,00	3.120,00
Mrkva	15,00	3,70	56,00
Crni luk	35,00	2,50	88,00
Bijeli luk	10,00	1,50	15,00
Grah, zrno	85,00	2,50	213,00
Grašak, zrno	12,00	4,20	50,00
Grašak mahuna	-	-	-
Kupus i kelj	20,00	16,00	320,00
Paradaiz	40,00	2,20	88,00
Paprika zelena	20,00	3,50	70,00
Krastavac	20,00	4,00	80,00
Dinje i lubenice	6,00	7,00	42,00

2.5. Voće

Vrsta voća	Ukupno		
	Obrana površina (ha)	Prinos (t)	
		Po 1 ha	Ukupno
Rano voće	72.500		927,46
Trešnje	19.000	15,000	285,00
Višnje	51.000	11,96	609,96
Kajsije	2.500	13,00	32,50
Kasno voće	512.700		13.197,73
Jabuke	40.500	19,72	798,66
Kruške	26.300	16,52	434,47
Dunje	1.500	10,00	15,00
Šljive	430.000	27,00	11.610,00
Breskve	3.200	8,00	26,00
Orasi	11.200	28,00	313,60

3. Stočarska proizvodnja

3.1. Brojno stanje stoke u 2021. godini izgleda ovako:

Vrsta i kategorija stoke	Broj grla, kom
Goveda, ukupno	10.200
Krave i steone junice	4.900
Ovce ukupno	13.100
Ovce za priplod	4.100
Svinje, ukupno	9.445
Krmače i suprasne nazimice	1.000
Konji, ukupno	104
Perad, ukupno	230.150
Koke nesilice	36.000
Koze, ukupno	1.050
Kunići, ukupno	1.950
Košnice pčela, ukupno	12.100

3.2. Pregled zaklane stoke u 2021 godini izgleda ovako:

Vrsta	Broj grla	Bruto težina tona	Neto težina tona
Goveda ukupno	626	262	140
Teľad	56	8	5
Junad	565	252	134
Krave	5	2	1
Ostala goveda	0	0	0
Ovce ukupno	39	1,170	0,585
Janjad	8	0,240	0,120
Šilježad, ovce, ovnovi	31	0,930	0,465
Koze ukupno	0	0	0
Svinje ukupno	558	59	44
Odojci do 20 kg	13	1	1
Svinje od 20 – 50 kg	0	0	0
Svinje od 50 – 110 kg	545	58	43
Svinje preko 110 kg	0	0	0
Perad ukupno (u 000 kom)	1	4	3

Tovljeni pilići	0	0	0
Ostala perad	1	4	3

3.3. Stočna proizvodnja u 2021. godini

Vrsta proizvoda	Količina
Kravlje mlijeko (hilj. litara)	5.900.000
Broj muženih krava	2.900
Po muženoj kravi (litara)	3.148
Ovčije mlijeko (hilj. litara)	200.000
Broj muženih ovaca	2.300
Po muženoj ovci (litara)	90
Kozije mlijeko (hilj. litara)	30.000
Broj muženih koza	450
Po muženoj kozi (litara)	67
Vuna (tona)	8.000
Broj striženih ovaca	10.500
Po ovci (kilograma)	0,76
Jaja (hilj. komada)	6.800.000
Broj kokoši nesilica (hilj. komada)	35.500
Po nesilici (komada)	185,71
Med (tona)	250
Po košnici (kilograma)	20

4. Prehrambena industrija

4.1. BDV u prehrambenoj industriji inosi 32.050 KM, BDV u ukupnoj prerađivačkoj industriji iznosi 95.908 KM. Prehrambena industrija u ukupnoj industriji sudjeluje sa 19,30 % i u ukupnom BDP-u sa 3,55%

4.2. Zastupljene grane prehrambene industrije su:

proizvodnja ulja, šećera, brašnja hljeba, pekarskih proizvoda, kafe i čaja, keksa i proizvodnja stočne hrane. Prema podacima kojima raspolažemo stanje u prehrambenoj industriji izgleda ovako:

- „BIMAL“ d.d. - proizvodnja jestivog ulja, 250 zaposlenih, proizvodni kapacitet 120.000 tona (40.000 tona gotovih proizvoda), iskorištenost kapaciteta preko 90%, provedena privatizacija.
- „STUDEN AGRANA“ - rafinerija šećera, 130 zaposlenih, proizvodni kapaciteti 180.000 tona, iskorištenost kapaciteta 94,4%, privatno preduzeće.
- „ŽITOPROMET“ d.d. - proizvodnja brašna, 3 zaposlena, proizvodni kapaciteti: mlin 20.00 MT/god., provedena privatizacija.
- „BOSNAPLOD“ d.d. - preduzeće za proizvodnju i preradu voća, 106 zaposlena kapacitet 10.000 tona, smrznutog voća, provedena privatizacija,
- „BILJANA“ d.d. - uzgoj i prerada ljekovitog bilja, 34 zaposlenih, iskorištenost kapaciteta 60%, provedena privatizacija
- „VOČAR“ d.o.o. – privatno preduzeće za proizvodnju prehrambenih proizvoda, 58 zaposlena radnika, proizvodni kapaciteti 1500 t hrane za 1 godinu, iskorištenost kapaciteta 77.2%,

5. Podrška poljoprivredi i ruralnom razvoju

- Ukupno kandidovanih sredstava za poljoprivredu u 2021. godini u vidu podsticaja iznosi 15.882.726,24 KM. Budžetom za 2021. obezbjeđeno je 12.000.000,00 KM i do 31.12.2021. je isplaćeno 8.550.020,77 KM. Isplata za 2021. godinu je i dalje u toku.
- U Odsjeku za ruralni razvoj za 2021. godinu su realizovane aktivnosti po Javnom pozivu za samozapošljavanje u poljoprivredi u iznosu od 500.000 KM.

ŠEF ODJELJENJA

Milenko Ninković dipl. oec.

Dostavljeno:

1. Naslovu
2. Evidenciji
3. Arhivi